

‘අත්හල අමතක’: ශ්‍රී ලංකාවේ සංඛ්‍යාතික ගුම්ක කාන්තාවෝ

චි. සේනන්ධෙඩාර (සංස්කාරක)

‘අත්හල අමතක’: ශ්‍රී ලංකාවේ සංකුමණික
ගුම්ක කාන්තාවෝ

චි. ස්කන්ධකුමාර (සංස්කාරක)

නීතිය හා සමාජ හාරය
කොළඹ, ශ්‍රී ලංකාව
2010

NO : ACG.	CLVB8
NO : ACG.	

මෙම සියලු සංක්තුමණික යේවකයන්ගේ හා මධුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ අධිනිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතියන්ගේ කමිටුවේ අවසන් නිරීක්ෂණ වල සිංහල /දැම්ල පරිවර්තනය එක්සත් ජාතියන්ගේ සංවිධානය විසින් අනුමත තොකළ නිල නොවන ලේඛනයකි. මෙම පරිවර්තනය මෙලෙස පල කරනු ලබන්නේ ඩුදෙක්ම ශ්‍රී ලංකික සංක්තුමණික යේවකයන්ගේ සූන සාධනය සඳහාම වේ.

'අන්හල අමතක': ශ්‍රී ලංකාවේ සංක්තුමණික ගුම්ක කාන්තාවේ'

වේ. ස්කන්දකුමාර (සංස්කාරක)

පුරුම සිංහල මූල්‍යනය - 2010 දෙසැම්බර කොළඹ

ISBN අංකය : 978 - 955 - 1302- 34- 4

ප්‍රකාශනය :

නීතිය හා සමාජ හාරය (LST)

3, කිංසි වෙරයය, බොයෝල කොළඹ 08

දුරකථනය : 0112684845 / 2691228, ගැක්ස් : 0112686843

ඊ මේල් : lst@eureka.lk

වෙබ් අඩවිය : www.lawandsocietytrust.org

මූල්‍යනය :

මානුෂීය යේවායනන සම්බන්ධය

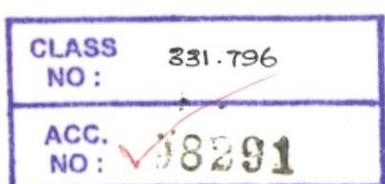
නො. 86, රෝස්මීඩ් පෙදදෙස

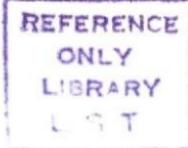
කොළඹ 07

දුරකථනය : 0114626100 ගැක්ස් : 0114626100

ඊ මේල් info@cha.lk

වෙබ් අඩවිය www.humanitarian-srilanka.org

පටුන

විධායක සාරාංශය

හ්‍රි ලංකාවේ සංකුමණීක ගුම්කයන්ගේ අධිකිවාසිකම්	1-50
සියරට පැමිණි සංකුමණීක ගුම්කයින් නැවත සමාජානුගත කිරීම	51-103
සියලු සංකුමණීක ගුම්කයන්ගේ සහ මුළු පැවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ අධිකිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ කමිටුවේ සමාජීනි නිරික්ෂණ	105- 119

ස්තූතිය

මෙම පුකාණය සංස්කීර්ණ හිටුවලියට සම්බන්ධ පොදුගලික මට්ටමෙන් සිදුකරන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා විභාශ සංඛ්‍යාවක සහ දේශීය වශයෙන් පාර්ශවකරුවන් කිහිපයෙනෙකු සමග වෙන වෙනම පැවැති උපදේශනාත්මක හමුවේම දෙකක ප්‍රතිචලයකි. මිට අමතරව තවන් විභාශ පිරිසකගේ සහය සහ අනුබලය මේ සඳහා ලැබුණු අතර එසේ නොවන්නට මෙම කර්තව්‍ය සාර්ථක කරගැනීමට නොහැකි වනු ඇත.

මෙම ව්‍යාපෘතියට අරමුදල් පැපයේම හා මෙම පර්යේෂණය සිදුකිරීමට සහ පුකාණය එමිදුකේම් සඳහා ඩියැකෝනියා Diakonia (ශ්‍රී ලංකා) විසින් ලබාදුන් සහයෝගය නිතිය හා සමාජ හාරය (LST) මෙහිදී ඉතා අයය නොව සලකයි.

මෙහිදී සංස්කීර්ණ රුමිකයින්ගේ නිතිමය අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව මාර්ගෝපදේශ හා බාහිර සමාලෝචනය ලබා දුන් මොනිකා ස්මිත් මහත්මියටත්, මෙම ලේඛන දෙක සංස්කරණය කළ ආර්ථික, සමාජයේ සහ සංජ්‍යකානික අයිතිවාසිකම් වැඩසටහන් ප්‍රධානී B. ස්කන්ධකුමාර මහතාටත් අපගේ කානුකාවය හිමිවේ.

වේ ස්කන්ධකුමාර (සංස්කාරක)

විධායක සාරාංශය

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය විශාල වගයෙන් සංකුමණික ප්‍රමිකයින් මගින් එවතු ලබන මූදල් ප්‍රෝග්‍රැම් ප්‍රාග්ධනයෙන් මැයි 2010 වසරේ පළමු කාර්මුවේදී වැඩිම විදේශ ආශායම් මූලාශ්‍රය වුයේ සංකුමණික ප්‍රමිකයින් විසින් එවන ලද මූදල් ප්‍රෝග්‍රැම් ප්‍රාග්ධනයෙන්ය. තමන්ගේ සහ තම නිවසේ තබා යන පවුල් අන් අයගේ ජ්‍වන තත්ත්වයන් වචාන් යෙහපත් කර ගැනීමේ අරමුණින් වසරකට 200,000 වඩා වැඩි පිරිසක් කාවකාලික ප්‍රමිකයින් ලෙස මෙරටින් සංකුමණය වෙති. මෙම සංකුමණිකයේ සහකාරක රටේදී ඉතාමන් අවශ්‍ය සේවාවන්හි නිරත වෙති. කෙකෙ වෙනත් තමා රටට ඉටු කරන කාර්ය භාරයට මෙම සංකුමණික ප්‍රමිකයින්ට රජයන්ගෙන් සහ සමාජයෙන් ලැබන ගරු යැලකිල්ල සහ ආරක්ෂාව කිසියේත් සක්‍රම දායක නැතු. මෙම අඩුපාඩු වැශ්‍යයෙන් කැපී පෙනෙන්නේ සංකුමණික ප්‍රමිකයන් නැවත සියරට බලා පැමිණිමේදී හා ඔවුන් නැවත සමාජානුගත කිරීමේ දය. මේ අනුව ආපසු සියරට පැමිණෙන ප්‍රමිකයන් කුමයෙන් වැඩිවෙශින් පවත්නා බව පිළිගැනීමට රජයට අවශ්‍යතාවක් නොමැති වීමන් එයේ ආපසු පැමිණි ප්‍රමිකයන්ට රජයේ අධිකාරීන් විසින් අනහැර පැමිමත් සිදු වේ.

මෙම වාර්තාව මගින් කාන්තා සංකුමණික ප්‍රමිකයින් නැවත සියරට පැමිණීමත්, ඔවුන් නැවත සමාජානුගත කිරීම සම්බන්ධයෙන් රජය සහ රාජ්‍ය නොවන අංශය මගින් දක්වන ලබන සහයෝගයන්, එම කුමවේදියන්හි කාර්යක්ෂමතාවය හෝ අකාර්යාත්මක බව සහ ආපසු සියරට පැමිණෙන සංකුමණික ප්‍රමිකයන් මුහුණදෙන බාධාවන් හා ගැටළු පිළිබඳව අවධානය යොමුකර ඇත.

නැවත සියරට පැමිණෙන කාන්තා සංකුමණික ප්‍රමිකයින් ප්‍රමාණවත් ඉතිරිකිරීම්, රැකියා පුහුණුව හෝ ගක්කිමත් ඒවෙන්පාය මාර්ග නොමැතිව නැවත සියරට පැමිණෙනි. සමහර අවස්ථාවන්හිදී මොවුන් ආපසු පැමිණෙන විට ඔවුන්ගේ විවාහයන් බිඳවැටී ඇති අතර පූද්‍ර විසින්ගේ ඇතා. මෙයේ ආපසු සියරට පැමිණීමත් අනතුරුව බොහෝ දෙනා තමන් සංප්‍රවම හෝ පවුල් අනෙක් සාමාජිකයින් විසින් ලබා ගන්නා ලද ගාය නිසා විශාල වගයෙන් ගායටි සිරින බව අවබෝධ කර ගනිති. මෙම කාන්තාවන් විදේශී රැකියාවන් සඳහා සංකුමණය වන්නේ ලබා ගන් ගාය පියවීම, නිවාසයක් ඉදිකිරීම, තම ලුමන්ට වඩාන් නොදා අධ්‍යාපනයක් ලබාදීම, ඔවුන්ගේ අනාගතය වෙනුවෙන් ඉතිරිකිරීම ඇදි සියලු දේ ඉටු කර ගැනීම සඳහා සුදුසු ඒවෙන්පාය මාර්ගයන් මෙරට නොපවතින බැවිති. මෙම කාන්තාවන් නැවත සියරට පැමිණීමත් පසුව ඔවුනු ක්‍රමය වෙනුයේ පැවැත්‍ර සිරින බවත් නොපවතින අනාගතය වෙනුවෙන් ඉතිරිකිරීම් එකතු වෙත් අවබෝධ කර ගනිති. මේ අමතරව මෙම සංකුමණික කාන්තා ප්‍රමිකයින් මෙම සහකාරක රටවලදී ගැරිරික සහ ලිංගික අපයෝගනයන්ට උක්වන වාර්තා වූ සහ වාර්තා නොවූ අවස්ථාවන් ගණනාවක් පවති. මෙම නිසා ආපසු පැමිණි සංකුමණික ප්‍රමිකයින්ට නැවත සංකුමණය විම වෙනුවට ගත ගැනීම් සියාමරුග දැන ගැනීමට, විදේශ

යකියාවට යාම හේතුවෙන් පවුලෙන් වෙනවීමෙන් සහ අපයෝජනයට ලක්වීමෙන් ඇතිවූ කම්පනය යායිදිවීමට, මුවන්ගේ පවුල තුළ මුවන්ගේ කාර්යය හාරයන් සහ ගැමිකාව නැවත ඩේපින් කරගැනීම සඳහා ජ්‍යෙන්ස්පාය මාරුග සහය සහ සම්භර අවස්ථාවලදී සමාජ සහ මෙන්ස්මාජයිය උපදේශනය අවශ්‍ය වේ. ඒ කෙසේ වුවද අවශ්‍යනාවකට මොවුන් නැවත සමාජානුගත කිරීමට යාන්ත්‍රණයක් පමණක් නොව මෙසේ වර්ෂයකදී නැවත ඩියරට පැමිණෙන ග්‍රුමික සංඛ්‍යාව සෞයාගැනීමට සඳහා වූ යාන්ත්‍රණයක් පවා නොපවති.

තාචකාලික ගුම සංකුමණය පාලනය කිරීම පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා රජයේ තීල භාෂ්‍යය වන ශ්‍රී ලංකා විදේශසේවා තීපුක්ති කාර්යාලය (ත්‍රිලං.වි.සේ.තී.කා) මුළුක්ති නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහනක් දියත් කරන ලදී මෙම නව ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව වාර්තා කිරීම සඳහා පර්යේෂණය සිදුකරන ලද අතර මෙහිදී විශේෂ අවධානයක් ඒ කෙරෙහි යොමුකරන ලදී මෙම නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහනක් දැනට පවත්නා සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් පිළිබඳවත් තොරතුරු එක්ස්ස කිරීමට සිදුකරන ලද ක්ෂේත්‍ර පර්යේෂණයට ත්‍රිලං.වි.සේ.තී.කා තීලධාරීන්, රාජ්‍ය තොවන සංඛ්‍යාන, සංකුමණික ග්‍රුමිකයින් සහ වෙනත් පාර්ශවකරුවන් සමඟ පැවැත්වුනු සම්මුඛ සාකච්ඡා ගණනාවක් ඇතුළත් විය. මෙහිදී කොළඹ හැරුණු කොට මහනුවර, කුරුණැගල සහ පුත්තලම යන ප්‍රදේශ තුන මෙම ප්‍රදේශයන් අතර දක්නට ලැබෙන සංකුමණිකයින් සංඛ්‍යාව, ගැලුණ්වය සාකච්ඡා, ආර්ථික තත්ත්වයන්, සමාජ සහ සංස්කෘතික විවිධත්වය යනාදී කරුණු මත සහ මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ ප්‍රශ්න සහ අධ්‍යයනය සකස් කරගැනීමට මහෝපකාරීවූ පාර්ශවකරුවන් සමඟ පැවැති මුළික උපදේශනාත්මක රෙස්ට්‍රිමේදී අනෙකුත්‍රණය වූ කරුණුද සැලකිලේට ගෙන ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය සඳහා තොරාගන්නා ලදී.

ත්‍රිලං.වි.සේ.තී.කා වේ නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී එහි මුළික සංක්ලේෂණය සකස්කර ආසන්න වශයෙන් ආවරුදු දෙකක් ගත්වී ඇති අතර විවිධ අභ්‍යන්තර, දේපාලන වාතාවරණය සහ ක්‍රියාවල නැංවීමේදී බලපෑ හේතුන් මත ඇලුකියපුණු මට්ටමේ ප්‍රමාදයන්, නා පසුබැඩීම සහිතව ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවති. මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ සංක්ලේෂණයේ අරමුණු, මෙම ක්‍රමවේදයේ හිමිකාරීත්වය සහ ක්‍රියාවල නැංවීම සම්බන්ධයෙන් යානාත්මක හා අභ්‍යන්තර වෙනස්වීම සිදුවී ඇත. මැතක් වනතුරුම කාන්තා ගැහස්විකාවන්ගේ සංඛ්‍යාව පිරිමි සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ගේ සංඛ්‍යාවට වඩා විශාල වශයෙන් වැඩි වුවත් මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාවල නැංවීමේදී ආපසු ඩියරට පැමිණෙන බොහෝ නොපූඩුණු ගැහස්විකාවන් තොයලකා ගැරීමට ලක්වන බව ඉතාමත් පැහැදිලිය. මෙම ආපසු පැමිණෙන්නාන් සඳහා වෙනත් පුහසාධන සහ ප්‍රතිලාභ වැඩසටහන් පැවත්තන් අනම්‍ය වූ නිතිරීති රෙගුලායි සහ මෙම ප්‍රතිලාභ සම්බන්ධයෙන් සංකුමණික මුළිකයන්ගේ නොදැනුවන්හාවය තීසා බුදුතරයකට මෙවා අත්තන් කොට ගත නොහැක. මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ නව වැඩසටහන මගින් සංකුමණයට සම්බන්ධ සමාජයිය කරුණු පසෙකට කර ආර්ථික කරුණු වලට වැඩි අවධානයක් බොද්ධී ත්‍රිලං.වි.සේ.තී.කා තීලධාරීන් අතර මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ නව

වැඩසටහනේ එහි අරමුණු සහ නිරවචනය පිළිබඳව පැහැදිලි වැට්ටීමක් තොමැති අතර මෙය මෙම වැඩසටහනේ අනාගතය සම්බන්ධයෙන් අනිතකර බලපෑමක් ඇති කිරීමට හේතුවේ.

එම නිසා මෙම වාර්තාව මගින් අවධාරණය කරනු ලබන්නේ නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ සංකල්පය මගින් ප්‍රතිපත්තියක් සහ හාටිනයක් ලෙස ආර්ථික, සමාජීය, මනෙශමාජීය, සංස්කෘතික වශයෙන් සහ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ දේශීලුනික දැක්ම, ස්ම්‍රිපුරුෂ සමාජභාවය හා ප්‍රාදේශීයව පවත්නා ගැටළු පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් ඇතිව සම්භන සංදර්භය ආවරණය කළ යුතු බවත් මෙහිදී ස්වේච්ඡාවෙන්, බලපත්කාරයෙන් ආපසු සියරට එවතු ලබන හෝ සාර්ථක හෝ අසාර්ථක යන සියලුම සංකුමණිකයින් සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රවුල් වල සාමාජිකයින්ද ඇතුළත් විය යුතු බවත්ය.

රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ අන්තර්ජාතික නියෝජනාධන මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ අවශ්‍යතාවය භදුනාගෙන ඒ සම්බන්ධයෙන් වඩාත් විවිධ ලෙස ප්‍රතිචාර දක්වා ඇති බව පෙනී යයි. ඒ අනුව ඔවුන් ස්ම්‍රිපුරුෂ සමාජභාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් විශේෂ වැඩසටහන් අරඹා ඇති අතර ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණික ප්‍රමිතක කාන්තාවන්ට ආර්ථික වශයෙන් ආධාර ලබාදීම, රැකියා පුහුණුව, මනේ සමාජීය උපදේශනය ආදි අංශ කුලින් ප්‍රමිකයන්ට සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රවුල් සමාජීකයන්ට සහය ලබාදී ඇති බව පැහැදිලිවේ. කෙසේ වෙතත් මෙම වැඩසටහන් බොහෝමයක් විශේෂත් ආකාරයෙන් සැකසුනු ඒවා තොවේ.

එබැවින් සමහර අවස්ථාවලදී ඒවා තුළින් හදුන්වා දෙන ලද ජ්‍යෙෂ්ඨාධාරය මාර්ග වාණිජමය වශයෙන් රදි පැවතිය භැංකි ඒවා තොවේ. මෙම වැඩසටහන් වලදී සමහර අවස්ථාවන් හිදී සමහර ප්‍රදේශයන් සහ කණ්ඩායම් අන්තර්මීත් සමහර ප්‍රදේශවල වැඩසටහන් එකකට වඩා වැඩි ගණනක් ක්‍රියාත්මක වීමත් දක්නට ලැබේ. මෙහිදී දක්නට ලැබෙන අවධිමත්හාවය සහ සිමින සාර්ථකභාවයට නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ සංකල්පය සම්බන්ධයෙන් එකගතාවක් තොමැතිවීම සහ මේ පිළිබඳ පරිපූර්ණ ජාතික ප්‍රතිපත්තියන් තොමැතිවීම බොහෝදීරට හේතුවී ඇතේ. උදාහරණ ලෙස 2008 වසරදී නැවත සමාජානුගත කිරීම විස්තරාත්මකව අනුගත කරමින් කමිකරු සංකුමණය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කළ නමුත් මෙනෙක් එය කියාවට නාවා නැතු.

නැවත සමාජානුගත කිරීමේ කුමයන් ගණනාවක් විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් සහ මේ සම්බන්ධව විවිධ පාර්ශවකරුවන් සමග පැවැති උපදේශනාත්මක භාවුවීම පදනම් කරගෙන නීතිය හා සමාජභාරය (LST) හි ලංකා රජයට, හි ලංකා විදේශයෙවා නීයුත්ති කාර්යාලයට සහ රාජ්‍ය තොවන පාර්ශවකරුවන්ට වෙන වෙනම පහත සඳහන් නිරදේශයන් සිදුකරනු ලබයි: දහට පවත්නා සංකුමණය සම්බන්ධ නීති ප්‍රතිඵලිඛිය සංකුමණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය කඩිනමින් කියාවට නැංවීමත් නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන සියලුම සංකුමණික ප්‍රමිකයන් ආවරණය වන ආකාරයට සැකසීම සහ ආපසු සියරට පැමිණෙන සියලුම සංකුමණික ප්‍රමිකයන් එයට ඇතුළත් කිරීම් සූල් විශේෂතිකා එයට අදාළ අම්තභාවයක් යටතට පත්කිරීම

සහ එහි කටයුතු ස්වාධීනව අධික්ෂණය කිරීමට රජයේ, සිවිල් සමාජයේ සහ සංස්කුමණීක ග්‍රුම්කයින්ගෙන් සමන්වීත නියෝජිතයින් පත්කිරීමන් ශ්‍රීලංකියේනි. කාන්තා සංස්කුමණීක ග්‍රුම්කයින්ගේ අවශ්‍යතා සහ ඔවුන්ගේ දක්ෂතා හැකියාවන් අවබෝධකර ගැනීම සහ තක්සේරු කිරීම පදනම් කරගැනීමන් මෙම සංස්කුමණීක ග්‍රුම්කයින් සමාජානුගත කිරීම සඳහා සහ ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා මූ දිනැම වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී එම වැඩසටහන් මෙම සංස්කුමණීක ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ සියලුම පාර්ශවකරුවන් සියලුලන්ම විසින් සාමූහිකව සම්බන්ධිකරණය සිදුකිරීමන්ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන්ගේ අධිකිවාසිකම්

නිතිය හා සමාජ හාරය¹

හැදින්වීම

ගුණුම වෙළඳපොල ගෝලියකරණය විම, සෑම වියරකම දහස් ගණන් ප්‍රමිතයන්ට විදේශ රටවලදී දෙනය ඉපයෝගීමට සිය ප්‍රමය අලවි කිරීමට පොලඩ්වයි. මොවුනු ලෝකයේ සංකුම්ණික ප්‍රමිතයේ වෙති.² ශ්‍රී ලංකාව මෙම සංසිද්ධියට අමුන්තෙකු තොවේ. 2008 දී හා 2009 දී මිලියන 1.8 වැඩි ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමිතයන් සංඛ්‍යාවක් විදේශයන්හි සේවයේ නියුතුව සිටි අතර වාර්ෂිකව ඒ සඳහා පිටව යන සංඛ්‍යාව ආයතන්නා වශයෙන් 250,000 ක් විය.³

මෙම ප්‍රමය පිටතට ගෙවා යන්නේ වැඩි වශයෙන්ම නූපුණු හා අරධ පුහුණු ප්‍රමය සඳහා මැද පෙරදිගතය.⁴ 2010 මැයි මාසය වන විට මෙම ක්‍රාපයේ පළමුක් මිලියන 1.2 ක සංඛ්‍යාවක් සංකුම්ණික ප්‍රමිතයේ සිටියන.⁵ 1970 තෙක් හා මැදපෙරදිග තෙල් සම්බන්ධ දියුණුවට තෙක් ආර්ථික සංකුම්ණය සමන්විත වුයේ මුළුක වශයෙන්ම පුරෝගීය රටවලට සිය වශේකි හා පුහුණු ප්‍රමිතයන්ගේනි.

සංකුම්ණය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හා නියාමනය කිරීමට ඇති කරන ලද ශ්‍රී ලංකා විදේශ රැකියා නියුත්කි කාර්යාලය (SLBFE, කාර්යාලය ලෙසින්ද හැදින්වේ). 2007 දී විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන අමාත්‍යාලය යටතට ගෙන එන ලද අතර 2010 දී එය විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාලය යටතට ගෙන එන ලදී. කෙසේ වෙතත්, නූපුණු හා අරධ පුහුණු සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන් සඳහා සම්බන්ධතා කේත්දුයක් ලෙස අමාත්‍යාලයට ව්‍යාපෘතු කරන්නේ කාර්යාලයෙනි. නියෝජිත ආයතන නියාමනය කිරීම, රැකියා සඳහා ප්‍රමිතින් නියම කිරීම, ප්‍රමිතයන් සඳහා පුහුණුව හා අනුස්ථාපනය හාර ගැනීම,

රැකියා දීමේ ලිපි උර්ඩ්ව උර්ඩ්ව සම්බන්ධය හා සංකුම්ණය වෙනුවෙන් පුබකාධනය හා ආරක්ෂාව සැපයීම සඳහා වගකීම කාර්යාලයට පැවතෙ.

¹ ප්‍රධාන පාර්ත්‍ය ලේඛිකාව මිපුරු දැනයිනය. ඇය කොළඹ නිතිය හා සමාජභාරය ආයතනයේ ආර්ථික, සමාජයේ හා සංස්කෘතික සිමිකම් පැඩසිංහලන් පරාභාශිකාව ලෙස කටයුතු කරන්වේය.

² 2.1 වශේකිය - සිය සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන්ගේ හා ඔවුන්ගේ පැවැත්ත්ව සාමාජිකයන්ගේ අධිකිපා ප්‍රමිතයන්ගේ අරක්ෂා කිරීම සඳහා වන පාත්‍රතාර ප්‍රයුත්තිය - මූල හෝ ඇය පුරුෂීයෙකු තොවන රාජ්‍යක වැටුප් ලබන ක්‍රියාකාරකමක යෙදීමට සිටන හෝ යෙදී සිට ඇති තැනැත්තෙකු ලෙස සංකුම්ණික ප්‍රමිතයනු අරම දැක්වනු ලබ ඇත.

³ Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE, Battaramulla, <http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>.

⁴ මෙම පාර්ත්‍ය අරමුණ උර්ඩ්ව මෙයට උර්ඩ්ව ප්‍රමිතය GCC හා ලෙවන්ට අනුලත් වේ.

⁵ විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන හා ඉහළකාධන අමාත්‍යාලය

2008 යදා ශ්‍රී ලංකික ගුම් බලකාය පුද්ගලයන් 7,569,000⁶ ක් වූ අතර එයට රැවින් පිට රකියා කරන 1,800,000⁷ ක් සහ එම වයසේදී විදේශ රකියා වලට සංකුමණය වූ 285,021⁸ ක් ඇතුළත් විය. 1970 ගණන් වලදී හා ඉන් පසුව එක්සත් ජනපදය, පුරෝග්‍ය හෝ සිජ්ටෙලියාව කරා සංකුමණයට වෘත්තිකයන් බොහෝ විට එම රටවලම රදි සිටී අතර මෙලෙස ශ්‍රී ලංකික ගුම් බලකාය සහ ආර්ථිකය කෙරෙන් ඔවුනු බැඳුරට සිටියය.⁹ එවැනි විදේශගතවූවන්ගේ විකාශය පිළිබඳව විමසා බැලීම මෙම වාර්තාවේ අරමුණ තොවන අතර සංකුමණික ගාහ සේවකාවන්ගේ ඉරණම කෙරේ විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් ජාතික ගුම් බලකායේ සංකුමණය විමසා බැලීම මෙහි අරමුණ වේ.

දුනී බව, විරකියාව, තුළුදුසු රකියා¹⁰ හා දෙක ගණනක් පැවති සිවිල් පුද්ධිය¹¹ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර සංකුමණය යදා බැල පෑ ප්‍රධාන යාධික වී ඇත. 2009 දී මෙම රටේ විරකියා අනුපාතය 5.7% වූ අතර 4.3% ක් වූ පිරිමි විරකියා අනුපාතය විශේෂයෙන් ඉහළ අගයක් විය.¹² එබැවින් බොහෝ සෙසින් විදේශ රකියා සොයා යාම සිදු වේ.

1988 සිට 2008 තෙක් විදේශගත වූ සංකුමණිකයන්ගෙන් බහුතරය ගාහ සේවකාවේ වූහ. 2008 දී පිරිමින්ට විදේශගත වීම සඳහා රුපය විසින් ලබාදුන් තල්පුවද සමඟ කාන්තා සංකුමණිකයින්(48.88%)¹³ අභිජනායන පිරිමි සංකුමණික(51.12%) අනුපාතයක්නට ලැබුණි.

⁶ Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE,Battaramulla,p.96,<http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>

⁷ Sri Lanka Bureau of Foreign Employment 2008, Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE,Battaramulla,p.96,<http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>,

⁸ Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE,Battaramulla,p.96,<http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>,

⁹ Gunatilleke, Godfrey (1986) Migration of Asian Workers to the Arab World- United Nations University Press p 166

¹⁰ International Migration Outlook Sri Lanka – 2008; Institute of Policy Studies /IOM -p 16

¹¹ Gamburd, Michelle R. (2000) The Kitchen Spoon's Handle; Transnationalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids, Cornell University Press. P 30

¹² Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE,Battaramulla,<http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>

¹³ Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE,Battaramulla,<http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>

සන්කාරක රට තුළදී සංකුමණික සේවකාවන්ට බලපාන විවිධාකර ආරක්ෂණ හා සූබිජාධික ගැටුව් හා ඔවුන් තම රටේදී මුහුණ දෙන සමාජ සංස්කෘතික ගැටුව් මෙන්ම සංකුමණික රටාවන්, පුහුණු පිරිමි ගුමය කරා වෙනස් කිරීමට බලයේ සිරි රුපයන් විසින් ගන්නා ලද පුයත්නයන් මෙම වෙනසට වගකිව යුතු වේ.¹⁴

මෙම සංකුමණික ගුමිකයන්ගේ භූමිකාව හා අධිකිවාසිකම් රටේ ආර්ථික සංවර්ධනයට ඔවුන් සපයන දායකත්වයයි රාමුව තුළ විශ්ලේෂණය කිරීම අවශ්‍යය. මෙම අදාළතාන ගුම බලකායෙහි ප්‍රේෂණයන් ශ්‍රී ලංකාකික ආර්ථිකයෙහි එක් පාදක සේවකීමායක් වී ඇත. මෙය මැනකාලීන ආර්ථික අවපාතය අතරතුරුදී උදෑසනය වූ කරුණකි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාවන්ට අනුව 2008 දී සංකුමණික ගුමිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ වලට වැඩියෙන් විදේශ විනිමය උත්පාදනයක් ලබා දුන්නේ ඇතැම් අපනයනය විසින් පමණි. 2010 මුළුක වාර්තා විදේශ ප්‍රේෂණ විශාලම විදේශ විනිමය උත්පාදකයා ලෙස දක්වයි.¹⁵

2008 මහ බැංකු වාර්තාව¹⁶

අංශය	2008 සඳහා ආදායම එ. ජ. ඩොලර වලින්
ඇගෙළම් අපනයන	විලියන 3.5
විදේශගත ගුමිකයන්ගෙන් ප්‍රේෂණ	විලියන 2.9
තේ අපනයනවලින් ආදායම	විලියන 1.3

අංශය	කාන්තාවන් ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)
ඇගෙළම් අපනයන	75 - 80%
විදේශගත ගුමිකයන්ගෙන් ප්‍රේෂණ	48%
තේ අපනයනය	75%

¹⁴ 2009 මාරුතුවේ ජනාධිපති අණ

¹⁵ “Remittances top Forex earnings”, Daily News, 05 July 2010 via Tops.lk – <http://www.tops.lk/article22608-remittances-top-forexearnings.html>

¹⁶ “Contribution of Women in Sri lankan Society”, The island Financial Review, 16/06/2009

ගෝලිය අවපානය අනරතුරදී හා වසර 30 ක යුද්ධයෙන් යටි නැත්තේයට පැමිණිමේදී ආරක්ෂකය සඩියට පවත්වා ගැනීමට හා විදේශ ජ්‍යෙෂ්ඨ ගළා ඒමට මෙම සංකුමණික සේවිකාවන්ගේ දායකත්වය උපකාර වී ඇති. ජාතික මූල්‍ය අරමුදලට අනුව ප්‍රමිතින්ට අනුව සංකුමුදායක ලෙස ගැනෙන විදේශ සංචිත මට්ටම යනු මාය 3 ක ආනයනයන්හි අගයට සමාන ප්‍රමාණයකි. කෙසේ වෙතත් 2009 දී ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ සංචිත මාය 1.5 ක ආනයනයට ප්‍රමාණවත් තරමට ප්‍රාන්ත බැඳු තිබුණි.

GSP + සහනය නාවකාලිකව අන්තිවුවීම හා ගෝලිය අවපානය ඇගලුම් හා තේ යන කර්මාන්ත දෙකටම අභිජනකර ලෙස බලපෑවේය. කෙසේ වෙතත් සමස්ත පුද්ගලික ජ්‍යෙෂ්ඨ වලින් 59% ක් මැද පෙරදිනින් වන ජ්‍යෙෂ්ඨ වෙදේ කඩා වැවෙන ආරක්ෂකයකට ආරක්ෂක දැක්සී ලෙස ස්ථියා කරමින් සංකුමණික ප්‍රමිත ජ්‍යෙෂ්ඨ තවදුරටත් ඉහළ නිමිතින් පැවතුණි. අවාසනාවකට මෙන් පොදුවේ ශ්‍රී ලංකික කාන්තාවන් හා විශේෂයෙන්ම සංකුමණික සේවිකාවන් ශ්‍රී ලංකික ආරක්ෂකයට සහයන පුවියල් දායකත්වය ඇගයීමට ලක් වී නැති. මුළුන්ගේ දායකත්වයන් නිසි ඇගයීමට ලක්ව නැතිවා පමණක් නොව, සත්කාරක හා යවන යන රටවල් දෙකේදීම ඔවුනු සමාජමය හා සංස්කීර්ණමය අයාධාරණයට ලක් වෙති.

මුළුය යවන (ශ්‍රී ලංකාව කෙරේ මූලික අවධානය සහිතව) හා සත්කාරක (මැද පෙරදිග කෙරේ අවධානය කේත්තා කරමින්) යන රටවල් දෙවර්ගයේදීම සංකුමණික ප්‍රමිතයන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා පවත්නා ජාතික තීතිමය, දේශපාලන හා පරිපාලනමය විධිවිධාන සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥාප්තින් (සේවිකාවන් කෙරේ විශේෂ අවධානය සහිතව) විශ්වෙෂණය කිරීම මෙම වාර්තාවේ අරමුණ වේ. සංකුමණික සේවිකාවන් සත්කාරක රාජ්‍ය හා ශ්‍රී ලංකාව යන දෙකේදීම මුදුණ දෙන ගැටුව පිළිබඳ කෙරේ සමාලෝචනයක් ද මෙයින් සැපයේ. ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නිපුණීති කාර්යාලය බලපත්‍රලාභී විදේශ රැකියා නියෝගීත ආයතන සංගමය (ALFEA) හා විදේශ රැකියා නියෝගීත ආයතනය වල විෂය පරිය, දූෂ්ඨකාව හා ඒවාට අදාළ ගැටුව කෙටියෙන් දක්වා ඇති. මිදැස් හා තිරිපෙළ අවධාරණය කරනු ලැබේ ඇති.

සංකුමණික සේවිකාවන්ට අපයෝගනය කිරීම

පිටත්ව යාමට පෙර අදියලේ සිට නැවත සමාජගත කිරීමේ අදියර තෙක් වූ සංකුමණ ස්ථාවලට තුළදී සංකුමණික සේවිකාවන්ගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංසනය වීම පුළුබ කරුණකි. සංකුමණිකයන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා ප්‍රායෝගික ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සඳහා ඔවුන් විධින් මුදුණ දෙනු ලබන හිමිකම් උල්ලංසනය කිරීම් අවබෝධ කරගැනීම හා ඇගයීම අවශ්‍ය කෙරේ. පහත සඳහන් කරගැනු සංකුමණික ස්ථාවලට සෘජනයන්නේ මෙයයි : පිටත්වීමට පෙර අදියර, රැකියාවේ යෙදීමේ අදියර හා නැවත සමාජගත කිරීම් අදියර.

පිටත්ව යාමට පෙර අදියර

උපනීයේලිනයන් හා විදේශ රකියා සඳහා බද්වාගැනීමේ ව්‍යාපාරී නියෝජන ආයතන

සංකුම්ඩික ක්‍රියාවලියේදී උපනීයේලිනයෝ¹⁷ වැදගත් ගුම්කාවක් රු දක්වති. විදේශ රකියා නියෝජනයන් හා සංකුම්ණය විමට ඉඩ ඇති තැනැත්තා යන දෙපාර්ශවයේම අතරමැදියා ලෙසින් මොවුනු පෙනී සිටිති. එනමුත් අද පවතින නිතිය යටතට ඔවුනු අයන් නොවෙති. උපනීයේලිනයෝ බොහෝ විට තම සේවාවන් වෙනුවෙන් විදේශ රකියා නියෝජනයන්ගෙන් හා සංකුම්ණය විමට ඉඩ ඇති තැනැත්තා ගෙන්ද අධික මිල ගණන් අය කරති. අද වන විට ඔවුනු / අය නීත්‍යානුකූල බද්වාගැනීම් නියෝජනයෙකු හා සම්බන්ධ කරවන සැම විභව සංකුම්ඩික ප්‍රමිතයෙකුගෙන්ම රු. 15, 000 න් රු. 25000¹⁸ න් අතර මුදලක් උපයති.¹⁹

උප නියෝජනයන් විසින් වෙළඳපලේ නොපවතින රකියා ලබාදීමට පොරොන්දු විම්, අධික ගාස්තු අය කිරීම්, රකියා හා විදේශ ගමන් සඳහා ව්‍යාප ලේඛන සැකසීම ආදිය පිළිබඳ වාර්තා ලැබෙන්නේ කළානුරකින් නොවේ. උපනීයේලිනයන් නිතියට බාහිරව ක්‍රියාත්මක වන බවත් නීත්‍යානුකූල නොවන ගාස්තු අය කරන බවත් බොහෝ විට සංකුම්ඩික විමට ඉඩ ඇති පුද්ගලයෝ නොදැනීති.

රකියා නියෝජනයන් හා අනෙකුත් නිලධාරීන් විසින් අපයෝජනයට ලක් කිරීම

සත්කාරක රටේදී සේවිකාවන්ව ගාරිරිකව හා ලිංගිකව අපයෝජනය කිරීම බොහෝ පුසිද්ධියට පත් මාත්‍යකාවකි. ශ්‍රී ලංකාව තුළදී පිටත්ව යාමට පෙර අදියර අතරතුරදී ඇතැම් විට සිදුවන ලිංගික අපහරණ එනරම් පුසිද්ධියට පත් නොවූ සංසිද්ධියකි. ගුවන් තොටුපළ තුළ භාවිතයට තොගන්නා පුදේ වැඩි සංකුම්ඩික සේවිකාවන්ට මින්දවා ලබා දී ඔවුන්ව ලිංගික අපහරණය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා ගුවන් තොටුපළ නිලධාරීන්ද සම්බන්ධ වී ඇති.²⁰

¹⁷ ප්‍රධාන විදේශ රකියා නියෝජන ආයතනවලට අනුබද්ධ නමුත් උගාපදිංචි වී නොමැති හා බලපුළාති නොවන පුද්ගලයන්

¹⁸ Human Rights Watch, (2007). Exported and Exposed; Abuses Against Sri Lankan Domestic Workers in S. Arabia, Kuwait, Lebanon, and the U.A.E. P. 24, <http://www.hrw.org/en/reports/2007/11/13/exported-and-exposed-1>

¹⁹ සත්කාර රටේ සිරින විදේශ රකියා නියෝජනය එ එන විටත් විකවපත් සඳහා යන ටියා ගාස්තු ගෙඩා තිබියදින්

²⁰ ACTFORM and Women & Media Collective, (2008). Sri Lanka NGO Shadow Report on the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and their Families, WMC & ACTFORM, Colombo, pio

රැකියාවේ යෙදී සිටින විට

බොහෝ සංස්මතීක පැමිණිලි රැකියාවේ යෙදෙන කාලය හා සත්කාරක රටේ පදිංචිව සිටින කාලය හා සම්බන්ධය. මෙම පැමිණිලි පුළුල් පරාසයක වේ. වැළැඳුව නොගෙවීම, දිරිය පැය ගණනක් සේවය කිරීමට සිදුවීම, යාම් රෑම කිරීමේ නිදහස තහනම් කිරීම, කොන්සල් කාරුයාල නිලධාරීන් නියෝගීතයන් හා පවත්වා සාමාජිකයන් සමඟ සහ්තිවේදනය නොමැති වීම, රෝගී බව හා එට සම්බන්ධ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණය නොමැති වීම, විශේෂයෙන්ම සේවිකාවන් සම්බන්ධයෙන් ගාරීක හා ලිංගික අපයෝගනය, සේවා සිවිපූම අවසානයේදී ආපසු මෙරටට නොමැතිම, නියෝගීතයන් ඕවුනට පිළිනොගැනීම හෝ බොරු පොරුනු දීම හේතුවෙන් අතරම වීම, නියමිත කාලය පිරිමට පෙර සේවා සිවිපූම අවසන් කිරීම, සේවායෝගකයන් හෝ නිවෙස් ගණනාවක අසිරුවෙන් ගුමය වැය කිරීම යුතු තෙක්සෑස බලකිරීම ඇතුළත සේවා සිවිපූම උල්ලංඡනය කිරීම, නිති විරෝධ මුදල ගනුදෙනු හා අස්වාහාවක හේතු නිසා මරණය පවා මේ අතර වේ.

සේවා යෝගකයා විසින් අපයෝගනය කරනු ලැබීම

ගෙහ සේවිකාවන් බොහෝ විට ද්‍රව්‍ය පැය 24ම සේවය කිරීමට සූදානම්ව සිටීම අපේක්ෂා කෙරෙන අතර ඔවුනු ක්‍රෘති සැලකිලි වලට හාජනය වෙති. ගාරීක අපයෝගනය, තදබල පහරදීම²¹, තවත වුනරෙන් හා තෙල් වලින් පිළිස්සීම, රත්කළ උපකරණ වලින් පිළිස්සීම²², ආහාර හා ජලය ලබා නොදී සිටීම²³ හා ගමන් බිමන් සිමා කිරීම²⁴ ඇතුළත් වන අතර එය මේවාට පමණක් සිමා නොවේ. බොහෝ සංස්මතීක යුතිකයේ සේවායෝගකයන් හෝ වෙනත් ජාතිකයන් හා සංස්මතීකයන් විසින් ලිංගික අපයෝගනයට ලක් කිරීමේ අත්දැකීම් වාර්තා කරනි. ඇතුළතෙකු සම්බන්ධයෙන් ලිංගික අපහරණය එක් වරක් සිදු වුවකි. අනෙකුත් අය සම්බන්ධයෙන් නම් ඔවුන්ගේ රැකියාවේ කොටසක් ලෙස ලිංගික සේවාවන් සැපයීම ඔවුන්ගෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

²¹ Human Rights Watch,(2007) Exported and Exposed; Abuses Against Sri Lankan Domestic Workers in S. Arabia, Kuwait, Lebanon, and the U.A.E., P. 58, <http://www.hrw.org/en/reports/2007/11/13/exported-and-exposed-1>

²² Human Rights Watch, (2007)Exported and Exposed; Abuses Against Sri Lankan Domestic Workers in S. Arabia, Kuwait, Lebanon, and the U.A.E. P. 58, <http://www.hrw.org/en/reports/2007/11/13/exported-and-exposed-1>

²³ Human Rights Watch, (2007) Slow Reform; Protection of Migrant Domestic Workers in Asia and the Middle East P10 – <http://www.hrw.org/en/reports/2010/04/28/slow-reform-0>

²⁴ ආපසු පැමිණි සංස්මතීක යුතිකයන් සමඟ පොදුගැලීක සම්බන්ධ සාකච්ඡාව

පොලියියෙන් ආරක්ෂාව

2010/05/07 සම්මුඛ සාකච්ඡාව සිදු කරන ලදී.

අවුරුදු 11 ක් වයසැති පිරිමි දරුවෙකුගේ මට වන 28 වියැති එස් ඒ. නයිරා (නම වෙනස් කොට ඇත) 2008 දී කුවේටි බලා පිටත්ව ගිය මූත් මාස 6 ක් ඇතුළත ආපසු පැමිණියාය. ඇය 14 දෙනෙකුගේන් සුතු පැවුලකට ගෘහසේවිකාව වි සිට ඇති අතර අනිඩින්ම විශාල වැඩි කොටසක් කිරීමට සිදු විය. එයට අමතරව වාර ගණනාවකි ඇයට උගින් පිරිමි අපයෝගනයට ලක් කිරීමට තාත් කළ පොලියි නිලධාරියෙකු වූ පැවුලේ සාමාජිකයෙක්ව සිට ඇත. ඇය ඇගේ නියෝජිත ආයතනයට මේ අතවර ගැන පැමිණිලි කර ඇති නමුත් ඇය අපහරණයට ලක් කරන්නා පොලියි නිලධාරියෙකු නිසා මෙම තත්ත්වය විසඳීමට නියෝජිත ආයතනය කිසිදු පියවරක් ගෙන නොමැත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අවසානයේදී ඇය ඇගේ දේවායෝගකයා වෙතින් පලා ගොස් ඇත. ඉන්පසු කුවේටයේදී ඇගේ සහෝදරයෙන් උපකාරයෙන් ඇය කොළඹ්‍යා සැකසුම් කුසලතාව ලබා ගන්නාය.

ඇය ප්‍රේ ලංකාවට ආපසු පැමිණි විට ඇයට දැනගන්නට ලැබුණේ ඇයගේ සැමියා හෙරෙයින් වලට ඇබ්බැහි වී ඇති බවයි. ඇය සතු වූ එකම වටිනා දෙය වූ ඇගේ ස්වර්ණාහරණ ඇය උකස් කළේ ණය වලින් සමහරක් ගොවා දැමීමටයි. කෙසේ වෙනත් ක්‍රමන් ඇයට රු. ලක්ෂ 2 ක් ණය ගෙවීමට ඇත. ඇයට ණය දුන් අය එකවර මුදල් ආපසු ඉල්ලති. වෙනත් විකල්පයක් නොමැති හෙයින් තම සෞඛ්‍යයෙන් උපකාරයෙන් නැවතත් සංකුම්ණය වීමට ඇය තීරණය කර ඇත. ඇගේ දරුවා ඔහුගේ මිත්ත්වීයන්ගෙන් කෙනෙකුගේ හාරයේ තබා යාමට ඇය තීරණය කොට ඇත.

විදේශයන්හි සිටින සංකුම්ණීක සේවකයන්ට උපන් දරුවන්

විදේශයන්හිදී රකියාව කරන අතරතුරදී සංකුම්ණීක කාන්තාවන් ගැනී ගෙන දරුවන් බිඟි කරන අවස්ථා බොහෝ ගණනක් පවතී. ඇතැම් සිද්ධිවලදී ගැනීගැනීම දුෂ්චරය ජේතුවෙන් සිදු වේ.

නමුත් අනෙකුත් අවස්ථාවල එය අනෙකාන්ත එකගතාවෙන් සිදුව ඇත. කෙසේ වෙනත් දැඩි සමාජමය තහංචි හෝ විවාහක තත්ත්වය මෙම දරුවන් ආපසු ගෙන එමෙන් සංකුම්ණීක ගුම්කයන්ට ව්‍යුත්ක්වයි. බොහෝ අවස්ථාවලදී පියා එම අදාළ සත්කාරක රටේ පුරවැසියෙකු බව එපුපු කළ හැකි සාධක ඇති විටක හැර, මෙම දරුවන්ට සත්කාරක රටේ පුරවැසිභාවය නොලැබේ.

කෙසේ වෙතත් පියා කුම්න ජාතියකට අයන් වන්නේ වුවත් දරුවන්ට පුරවැසිභාවය

ලුරුම කර දීමට ශ්‍රී ලංකික නීතිය මවට ඉඩ සලස්වයි. ශ්‍රී ලංකික තානාපති කාර්යාල නිලධාරීන්ට මේ පිළිබඳ වගකීම පවරනු ලැබේ ඇත. කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී ලංකික තානාපති කාර්යාල හා සංක්‍රමණික ගුම්කයන් සහ දෙපාර්තමේන්තුම මෙම කරුණු පිළිබඳ තොරතුර ලබා දීම අවශ්‍යව පවතී.

රුදුම් මධ්‍යස්ථාන හා සූබයාධන කදුවුරුවල සිරගත කිරීම

පිළිබඳ, නොහිසි වාතාවරණයන්ගෙන් පලා යාමට තැන් කරන සංක්‍රමණික සේවිකාවන් ඇතැම් අවස්ථාවල ඉන් අනතුරුව රුදුම් මධ්‍යස්ථාන හෝ සූභයාධන කදුවුරුවල සිරගත කරනු ලැබේ. තවත් අවස්ථාවල තම පිඩාකාරී සේවායේරකයා වෙත ආපසු ගොස් තම සේවා ගිවිසුම සම්පූර්ණ කිරීමට මුළුන්ට බල කරනු ලැබේ.

අතැම් රුදුම් මධ්‍යස්ථාන මෙන් නොව සෞඛ්‍ය හා සතිපාරක්ෂක පහසුකම් හිග සමාජ සේවකයන්ට පැමිණීම තහනම් ජේතුවෙන් සූභයාධන කදුවුරු සැබුවීන්ම 'හිර අඩස්සියේ තබා ගැනීමේ' තවත් ආකාරයක් වේ.²⁵

කබලෙන් ලිපව

2010/05/02 වැනි උතුරු මැද පළාතේදී සම්මුඛ සාකච්ඡාව කරන ලදී

ශ්‍රීයන්තිව (නම වෙනස් කොට ඇත) වයස 49 ක් වන අතර ලි රිඹි මත රුදුව වකරං හා ජේලායික් තහවුවලින් තැනු නිවසක ඇය දැනට ජීවත් වන්නීය. ජීවත්වීමට ඇය විකිණීම සඳහා පහත් තිර තනන්නීය. 2003 දී ඇය ගාහ සේවිකාවක් ලෙස කුවේටි රටට සංක්‍රමණය වූයේ ඇගේ නව සෞඛ්‍ය වූයේ වූ දරුවන් පස් දෙනා දුනීන් ලෙ රෘතුවිනි. වෙනත් විවාහයක් කරගත් සැමියා ඇය අතහැර දමා ගොස් ඇත. කුවේටි හිසිදු වැටුපක් රහිතව මාස 6 ක් සේවය කර තිබූ ඇය අවසානයේදී ශ්‍රී ලංකික තානාපති කාර්යාලයට ගියාය. නැවත මුවරට එවතු ලැබීමට පෙර ඇ දැඩි තදබදයෙන් යුතු, සතිපාරක්ෂක තත්ත්වයන් නොහැර තානාපති කාර්යාලය මගින් පවත්වන නිවහනක (embassy shelter) මාසයක් නැවති සිටියාය.

ශ්‍රීයන්ති පවතන ආකාරයට එහි රෙකුවරණ ලැබුවන්ට තානාපති කාර්යාල නිලධාරීනු තරක ආකාරයට යැලුණු. පිටත්ව එමට පෙර ඇගේ වැටුප් හා පොදුගැලික දේපල අභිජිත් විම වාර්තා කරන බව පවසම්ත් ඇයට ඉංග්‍රීසි බිජින් ලියවිල්ලක් ලබා දී ඇති අතර එයට ඇගේ අත්සනාද ලබාගෙන ඇත. කෙසේ වෙතත් එම ලියවිල්ල පරික්ෂා කර බැලීමේදී ඇයට නිසි ලෙස පරිවර්තනය කර දී නොහිතු එම ලියවිල්ලන් හෙළි වූයේ ඇය සැබුවීන්ම අත්සන් කර තිබුන් තම පොදුගැලික දේපල ආපසු ලබාගෙන බවට ප්‍රකාශයකට බවයි.

²⁵ Women and Media Collective and Action Network for Migrant Workers (2008). Sri Lanka NGO Shadow Report on the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers' and their Families, WMC and ACTFORM, Colombo, http://www2.ohchr.org/english/bodies/cmw/docs/ngos/ANMW_WMC_SriLanka11.pdf

'කොලා' නැතහෙත් අනුග්‍රහකත්ව ක්‍රමය²⁶

සංකුමණික ප්‍රමිතයන්ගේ අධිකිවායිකම් උල්ලාසනය විමට මූලික හේතුවක් වී ඇත්තේ බොහෝමයක් මැද පෙරදිග රටවල ප්‍රවිතින අනුග්‍රහකත්වයෙහි කොලා ක්‍රමයයි. (මැතකදී බහරෙන්හි මෙය තහනම් කරන ලදී)²⁷ කොලා වැඩිසවහන යටතේ (අරාබි බසින් භාවිතික කිරීම හා විග බලා ගැනීම් යන අදහස)

මැද පෙරදිග සේවායෝජක සංකුමණික ප්‍රමිතයෙකුගේ විසා සඳහා අනුග්‍රහකත්වය ලබා දීමත් සේවා හිටිපුම් කාලයීමාව තුලදී මහුගේ / ආයගේ ආර්ථික හා නීතිමය වගකීම් පුරුණ වශයෙන් දැඩිමත් අවශ්‍ය කෙරේ. නිත්‍යානුකූලව අනුග්‍රහකත්වය ලද ප්‍රමිතයා හට සේවය කළ තැක්සේ බහුගේ / ආයගේ අනුග්‍රහකයාට පමණි. ගැහ සේවිකාවක සම්බන්ධයෙන් නම් ආය තම සේවායෝජකගේ අනුග්‍රහකගේ නිවෙස රැඳී සිටීම මෙම වැඩිසවහනට අනුව අනිවාර්ය වේ.

විදේශ ගුම ගලනයන් නියාමනය කිරීමේ ක්‍රමයක් රජයට සැපයීම සඳහා කොලා ක්‍රමය නිර්මාණය කරන ලද අතර පොදුවේ සංකුමණික ප්‍රමිතයන්ගේ විශේෂයෙන්ම ගැහ සේවිකාවන්ටත් පුරා කැමු සඳහා මෙම ක්‍රමය මගපාදන බවට මෙය විවේචන කරන්නේ වෝදානා කරනි.

ගරියා නීතිය හා ස්ථී පුරුෂ සමාජභාවය මත අසාධාරණ ලෙස යැලුකීම

අරාබි බසින් 'ක්‍රමය' හෝ 'මග' ලෙසින් ද ගැඹුන්වෙන පරියා නීතිය දෙවියන්ගේ නීතිය බව බොහෝ මූලිකම්වරු අදහනි.²⁸ එය මූලික වශයෙන් කුරානයෙන් වුයුත්පත්ත ප්‍රිතිවාසියා නීතිය මගින් පාලනය වන වැදගත් ක්ෂේත්‍ර දෙකකි. 'හාද'²⁹ අපරාධ පහක³⁰ ඇති අතර ඒවාට අයන් දැඩිවම් අතරට කස පහර

²⁶ United Nations Development Programme,(2008) HIV Vulnerabilities of Migrant Women: from Asia to the Arab States; Shifting from silence, stigma and shame to safe mobility with dignity,equity and justice, UNDP RCC, Colombo <http://www.unhcr.org/refworld/category,POLICY,UNDP,,4a097c8f2,0.html>

²⁷ 2009 අප්‍රේල් එංජින් එල කොලා ක්‍රමය වෙනස් කරන ලදී විශේෂයෙන්ම සේවකයාට සේවායෝජකයාගේ අනුමතියෙන් තොරව රැක සේවා යෝජකයෙකු වෙතින් තැවත අයෙකු වෙනත මාරු විමට එය අවසර ලබා දෙයි. 'Bahrain scraps sponsorship system', The Situation of Women Migrant Workers in Bahrain (2008) via Migrant Rights, online, 06 May 2009. <http://www.migrant-rights.org/2009/05/06/bahrain-scaps-sponsorship-system/>.

²⁸ Gibb, H.A.R. (1950). Mohammedanism, An Historical Survey, 'The Shari'a', p72-84, Oxford University Press, London, <http://www.answersing-islam.org/Books/Gibb/sharia.htm>

²⁹ කුරානයේ දැක්වෙන නීතිවන දැඩිවම් නියම කර ඇති අපරාධ: විදෙශ සඛ්‍යතා පිළිබඳ කම්ටුව [Johnson, Toni and Lauren Vriens, (2010). Islam: Governing under Sharia, <http://www.ejr.org/religion/islam-governing-under-sharia/p8034>]

³⁰ නීතිවෙරදී ලිංගික සංසරය, නීති විමර්ශි ලිංගික සංසරය පිළිබඳ බොරු වෝදානා කිරීම, වසින් පානය, සොරකම හා මං පැහැරීම විදේශ සඛ්‍යතා පිළිබඳ කම්ටුව Johnson, Toni and Lauren Vriens (2010). Islam: Governing under Sharia.

දීම, ගල් ගසා මරණයට පත් කිරීම, අත් පා කපා දැමීම, පිටුවහල් කිරීම හෝ මරණ දීන්ඩිනය වේ. දුරාචාරය පිළිබඳව එහි මතයට අනුව ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයෙහි වින්දිනයන් හට ඡරියා උසාව් වලදී සාධාරණය ඉටුවන්නේ කළාතුරකිනි.³¹

ශ්‍රී ලංකික සංකුමණික ගුම්කයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටින රටවල් වන සුවදී අරාධිය, කුවේටි භා බහැරේන් මෙම නීතිය පිළිපැදිති. ලදරුවෙකු බලාගත්තියක ලෙස යකියාවේ යෙදී සිටියදී ඇය කිරී පෙළීමට තැන් කළ ලදරුවා පූජම හිරකර මරා දැමු බවට වෝද්නා ලැබූ රිසානා නරික් නම් 17 නැව්රේ³² ශ්‍රී ලංකික දැරිය පිළිබඳ විවාදාන්මක සිද්ධියේදී සංකුමණික ගුම්කයන් හට මෙම තනත්වය ඇති කරන්නා වූ ඇවදානම පිළිබඳ උදාහරණයක් අවධාරණයට ලක් විය. සිද්ධිය වූ අවධියේදී ඇයද කුඩා දැරියකට සිටියද සුවදී උසාවියක් ඇයට හිස ගසා දැමීමෙන් මරණීය දීන්ඩිනය නියම කළේය.

කෙසේ වෙතත් ඇතුළුම ගැටළුකාරී නීති තිබියදින්, පොදුවේ සංකුමණික ගුම්කයන්ට විශේෂයෙන්ම ගෘහ සේවිකාවන්ටත් ලබා දෙන ආරක්ෂාව ගක්තිමත් කිරීමේ අධික්ෂානයක් සන්කාරක රටවල් විසින් පෙන්නුම් කර ඇත.

2007 අප්‍රේල් මාසයේදී ගෘහ සේවිකාවන්ට ඔවුන්ගේ අසිතිවාසිකම් භා හිමිකම් පැහැදිලිව දක්වන සම්මත සේවා ශිව්පුම් ලේඛනයක් එක්සත් අරාධි එක්සත් රාජ්‍යය නීතුන් කළේය. මද කළකින්ම ජෙර්ඩානයද එසේ කළ අතර ලෙඛනනය එසේ කිරීමට සැලසුම් කරමින් සිටී³³ බහැරේන්හි අවධින් මහිමුවන ලද මුළු වෙළඳපොල තියාමන අධිකාරිය, තම මුළු සේවා ගිවිසුම සම්පූර්ණ කිරීමෙන් පසුව යකිය මාරු කිරීම සඳහා සංකුමණික ගුම්කයන් හට නිදහස ලබාදීම පිණිස පවත්නා නීති සංගේධිනය කර ඇත. ජෙර්ඩාන රජය එහි කමිකරු නීති අතරට ගෘහ සේවය පිළිගැනීමද අනෙකුන් සාධනීය ප්‍රතිවාර වලට ඇතුළත් වේ.³⁴

වෛද්‍ය ආරක්ෂණය නොමැති වීම

මැද පෙරදිග රටවල් බොහෝමයක ගෘහ සේවකයන් එම රටවල දේශීය කමිකරු නීතිවලට පරිබාහිරව සිටින බැවින් (ජෙර්ඩානයේ හැරුණු කොට) බොහෝ අවස්ථාවල ඔවුනට ගොඩු ආරක්ෂණ පහසුකම් අනිමි වේ. බොහෝ විට එවැනි සේවාවන් සඳහා ඔවුනට ඇති එකම ප්‍රවේශය වන්නේ තමන්ම හෝ

[http://www.cfr.org/religion/islam-governing-under-sharia/p8034\]](http://www.cfr.org/religion/islam-governing-under-sharia/p8034)

³¹ Human Rights Watch, (2004.) Bad dreams - Exploitation and Abuse of Migrant workers in Saudi Arabia. 16 Volume,p..20 – <http://www.hrw.org/en/reports/2004/07/13/bad-dreams-0>

³² බාල වයස්කාර ඕරිනය භා අදාළ සිද්ධියකි

³³ United Nations Development Programme, (2008.) HIV Vulnerabilities of Migrant Women: from Asia to the Arab States: Shifting from silence, stigma and shame to safe mobility with dignity,equity and justice UNDP RCC <http://www.unher.org/refworld/category,POLICY,UNDP,,4a097c8f2,0.html>

³⁴ එම

මුවුනට පදිංචිය සඳහා බලපත්‍ර සැපයිය යුතු මුවුන්ගේ සේවායෝජකයන් හරහා ඒ වෙනුවෙන් ගෙවීමකි.³⁵ අනුමික ආකාරයට රටේ රැඳී සිටින බවට සැක කරනු ලැබූ සංකුම්ණිකයන්ට පෙෂෑද්‍රලික හා රුපයේ රෝහල් වලින් ප්‍රතිකාර ලබා නොදී ආපසු හරවා යැවු අවස්ථා තිබේ ඇති.³⁶ එසේ මුවුන් ඇතැම් විට කොළඹ කුමය හේතුවෙන් මුවුන්ගේ ගමන් බලපත්‍ර හෝ අදාළ විසා බලපත්‍ර සංකුම්ණිකයන් සන්නතකයෙහි තැනු.

අතිකාල ගෙවීමෙන් තොර දිර්ස වැඩ කරන පැය ගණන්

මෙය බොහෝ ගාස සේවිකාවන්ගෙන් යළි යළින් නැගෙන පැමිණිල්ලකි. දිනපතා සේවය හා විවේකය සඳහා සම්මතයන් නිශ්චිතව දැක්වීමද අතිකාල ගෙවීම් සඳහා පැහැදිලි විධිවිධානය³⁷ මැද පෙරදිග රටවල කමිකරු නිතිවල දක්නට ඇති නමුත් මෙම නිති ගාසසේවකයන්ට අදාළ නොවී පවතී.

වැටුප් ලබන වහුලන් . . .

2010/07/28 වැනි දින සම්මුඛ සාකච්ඡාව කරන ලදී .

ගුණවති (නම වෙනස් කර ඇත) ගාසසේවිකාවක ලෙස කුවේට් රටට ගියාය. ඇයට මසකට ඩිනාර 50 ක් පොරොන්දු වනු ලැබුවන් ගෙවනු ලැබුයේ ඩිනාර 45 ක් පමණකි. මෙයට අමතරව නිවෙස් දෙකක සේවය කිරීමට ඇයට බල කෙරිනි. ඇය නැවති සිටි ප්‍රධාන නිවෙසේදී උදෑසන භයට ඇගේ ද්‍රාස ඇරුමුණු අතර එහි ඇස සවස 6 වනතුරු වැඩ කළාය. ඉන් අනතුරුව ඇගේ සේවායෝජකයා යුති නිවෙසකට ඇයට වාහනයෙන් රැගෙන ගිය අතර ඇ එහි ප. ව. 10 වනතුරු වැඩ කළ පසු පෙ. ව. 2 වන තෙක් වැඩ කිරීම සඳහා තුන්වැනි නිවෙසකටන් ඇයට ගෙන යනු ලැබේණි.

ඉන්පසු ඇගේ සේවායෝජකයා ඇයට ආපසු නිවෙසට ගෙන ගියේය. ආපසු ගෙදර යවන ලෙස ඉලලීම කිරීමට පෙර ඇ මෙම සේවායෝජකයා වෙත වපර දෙකක් සේවය කළාය. ඇයට ගෙදර යැවීමට සේවායෝජකයා එකග වූ තමුත් ඇගේ මාස දෙකක වැටුපෙන් ප්‍රවේශපත්‍රය සඳහා ගෙවීමට ඇයට බල කරන ලදී .

³⁵ Human Rights Watch, (2004.) Bad Dreams - Exploitation and Abuse of Migrant Workers in S. Arabia 16 Volume p -33 – <http://www.hrw.org/en/reports/2004/07/13/bad-drems-0>

³⁶ එම්

³⁷ Human Rights Watch, (2004.) Bad Dreams - Exploitation and Abuse of Migrant Workers in S. Arabia 16 Volume p, 38 - <http://www.hrw.org/en/reports/2004/07/13/bad-drems-0>

නොගෙවන ලද වැටුප්

බොහෝ සංකුමණික ප්‍රමිතයන්ට දූෂ්චර තත්ත්වයන් යටතේ දීර්ඝ පැය ගණන් වැඩි කිරීමට බල කෙරෙදි බොහෝ යේවා යෝජකයන් ඕවුනට කළට වේලාවට වැටුප් ගෙවීම හෝ පොරොන්දු වැටුප ගෙවීම සිදු නොකරන අතර ඉතාම අනිතකර තත්ත්වයන්හිදී ඕවුප කිසියේත් එළුප් නොගෙවතින 2008 'පොරොන්දු වැටුප නොගෙවීම' යන කාණ්ඩය සඳහා වූ සංඛ්‍යාලේඛන ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුතිති කාර්යාලය පවතන පරිදි පැමිණිලි සඳහා වූ ඉහළම කාණ්ඩයේ පැවතිණි.³⁸

සංකුමණිකයන්ගේ මෙරට සිටින පවුල් මුහුණපාන ගැටළු

ප්‍රමිතයන් මෙරට තත්ත්කර දමා යන පවුල් සාමාජිකයන් සංකුමණයෙහි නවන් වැදගත් පැකිඛඩි. වෙන් විමේ බලපෑම, විශේෂයෙන්ම ලමුන් සඳහා, ඒවින දෙදරවන පුළුය. පියා, ආච්චි සියා හෝ විස්තාක පවුල විසින් රක බලා ගනු පිණිස ලමුන් තනි කර දමා යනු ලැබේ.

පවුල් ඒකකයක් නොමැතිවිම හේතුවෙන් බොහෝමයක් ලමුන් නොයලකා හරිනු ලබන අකර එහි ප්‍රතිඵලය වන්නේ මුහුණ්ගේ අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය හා පෝෂණය බිඳුවැටීමයි.³⁹ කෙසේ වෙතත් වඩා යහපත් අධ්‍යාපනයක් හා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණය ලබාගැනීමට උෂ්ණ සඟාය වූ අවස්ථාද බොහෝ ගණනක් ඇත.

තම සහකාරීය නොමැතිව සිටින පියා විසින් හෝ අන් අය විසින් ලිංගික හා කාරික අපයෝගනයට ලක්වීම හෝ ආරක්ෂාව නොමැතිකම නිසා එම තත්ත්වයට ගොරු වීම දුලන නැතු.⁴⁰ වෙන්වීම මෙම මුහුණ්ගේ මානසික කම්පනයට සම්බන්ධ

³⁸ පිටුම - 346 හා ගැනැණු - 1352- රක්කාව 1698 – Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008. SLBFE, Battaramulla, <http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>

³⁹ "මුළු පිටත යාමේ පැවුල රක්කාව සහයන්නේ ලමයින් තුළ නිශේධාරීමක එරිය උක්ෂණ සම්මතය නිරීක්ෂණය කළහ එයය අපුර 5 ට අඩු මුළුත්ගෙන් 22.1% ආහාර අරුවිය එම කාණ්ඩයේම 5% බර ඇතුළුම පොදුවේ සැම එයයේ කාණ්ඩයකම ලමුන් 20% මුහුණ්ගේ මෙ පිටහාමෙන් පැවුල එයියෙන් අධික කෝපයට (temper tantrums) පත්වීම පෙන්නුම් කළහ. Save the Children in Sri Lanka (2006). Left Behind, Left Out – The Impact on Children and Families of Mothers Migrating for Work Abroad, Save the Children in Sri Lanka, Colombo, p.6, http://www.crin.org/docs/save_sl_left_out.pdf. (Extracts from the Summary Report compiled by Save the Children in Sri Lanka and Kishali Pinto-Jayawardena can be found in Law & Society Trust Review, Volume 17 Issue 226 (August 2006): 19-46)

⁴⁰ Save the Children in Sri Lanka (2006). Left Behind, Left Out – The Impact on Children and Families of Mothers Migrating for Work Abroad, Save the Children in Sri Lanka, Colombo, p.7, http://www.crin.orgdocs/save_sl_left_out.pdf. (Extracts from the Summary Report compiled by Save the Children in Sri Lanka and Kishali Pinto-Jayawardena can be found in Law & Society Trust Review, Volume 17 Issue 226

වෙත අධ්‍යාපනයන් හෙළි කර ඇතුළු⁴¹

මවකගේ දුක් . . . . .

2010/05/07 වැනි සම්මුඛ සාකච්ඡාව සිදු කරන ලදී.

සාරදා (නම වෙනස් කොට ඇතුළු) කුරුණෑගල සිටින, සංස්ක්‍රමණීක ප්‍රමිකයෙකුව සිට ආපසු පැමිණි තැනැත්තියකි, සැමියෙකු නොමැති ඇයට සඳීපා නම් 17 වියැති දියණීයක් සිටි. ඇගේ දියණීයගේ අනාගතය වෙනුවෙන් මුදල් ඉපයිම සඳහා සංතුමණය විවිධ තීරණය කරන විට ඇය ඉදිජායේප විකිණීම ජ්‍වනොපාය කරගෙන සිටියාය. එවකට 15 වැනි වියේ සිටි සඳීපා මිනුරු ප්‍රවානක රෝගවරණයේ තබා යන ලදී.

2008 ජනවාරි මස පිටත්ව ශිය සාරදාට 2008 මාර්තු මාසයේදී දත්තවනු ලැබුණේ ඇගේ දියණීය මිය ශිය බවයි. ආපසු පැමිණි අයට දැනගත්තට ලැබුණේ ඇගේ දියණීය උවත්ව සිටින නමුත් තම මිනුරු ප්‍රවාන විසින් ගාරීක අපයෙකුනායට ලක් කරන ලද බව පවතින් ඇය ශිය දිවි තායා ගැනීමට උත්සාහ දරා ඇති බවයි. සඳීපාව කුරුණෑගල රෝගලට ගෙන යන ලද්ව කොළඹ මහලෝගලට මාරු කර යවනු ලැබ තිබූණි. ලමා උසාවියක් ඇයට මොරටුවේ අනාථ නිවසක යේවා ඇතුළු. සාරදා අනාථ නිවාසයට ශිය නමුත් එහිදී දැන ගත තැකි වුයේ සඳීපාව වෙනත් නිවාසයකට මාරු කර යවා ඇති බවයි. දැනට පුරා වසර 2ක් මුළුල්ලේ සාරදා දැන් වයස 17ක් වූ තම දියණීය සොයුම්න් සිටි.

ස්වාමී පුරුෂයේ බොහෝ දුරට විරින්දුවරුන්ගේ ඉපයිම මත යැපෙන අතර ඒ අනුව තවමන් වැඩ කිරීම අන්හැර දැමීම නැතහොත් වැඩ නොසෙයා සිටීම කරනි. පමණට වැඩි විවේකයන් මුදලුන් නිසා බොහෝ විට ස්වාමීපුරුෂයන් බීමත්කමට සුදුවට හා අනාචාරයට පෙළඳෙනි⁴².

ප්‍රවාන තබන්තු කරන්නාගේ තුළිකාවෙන් ගෘහණීයගේ තුළිකාවට තම සමාජ තත්ත්වය මාරු වීම පිළිබඳව යම් ප්‍රමාණයක අප්‍රසාදයක්ද තිබීම හේතුවෙන් ආධිපත්‍යය සහිත

(August 2006): 19-46) හා පුත්තලම මාත්‍ර හිමිකම කොමිසංම් කළායි කාර්යාලයේ එබැඟිලන් තීලධාරීන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡාව

⁴¹ Save the Children in Sri Lanka (2006). Left Behind, Left Out – The Impact on Children and Families of Mothers Migrating for Work Abroad. Save the Children in Sri Lanka, Colombo, p.5 – 6, http://www.crin.org/docs/save_sl_left_out.pdf. (Extracts from the Summary Report compiled by Save the Children in Sri Lanka and Kishali Pinto-Jayawardena can be found in Law & Society Trust Review, Volume 17 Issue 226 (August 2006): 19-46)

⁴² Gamburd, Michelle R.(2000.) The Kitchen Spoon's Handle,- Transnationalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids. Cornell University Press P. 175

පුරුෂයාගේ තත්ත්වය⁴³ යෙහි ස්ථාපනය කිරීමේ ප්‍රයත්නයක් ලෙස ගැහැණුන්ගේ වැඩි ලෙස සැලකෙන වගකීම් පැහැර හැරීමට මේ නියා මුදු පෙළෙනි. මේ සේතුවෙන් පවුල් ජීකකය බිඳු වැටීමට මග පැදෙළු

නැවත සමාජගත කිරීම

සංක්‍රමණ ක්‍රියාවලියේ අවසන් අදියර වන්නේ සංක්‍රමණීකයා ආපසු පැමිණීම හා නැවත සමාජගත කිරීමයි

මව හා දරුවන් අතර බැඳීම බිඳී යාම

කිසිදු සබඳතාවකින් තොරව හෝ ඉතා අල්ප සබඳතා ඇතිව තමන්ගේ පවුල් වලින් ඇත්තේ වසර ගණන් ගෙවීම නියා ඇතැම් විට සංක්‍රමණීක ග්‍රමිකයන් හා මුදුන්ගේ දරුවන් අතර බැඳීම බිඳී යා හැකිය. කාලයත් සමග දරුවන්ට තම මව නැති පාඨව වඩාත් අඩුවෙන් දැනෙන අතර ඔවුනු තමන් සමගම සිටින රෙකවරණ සපයන්නාන් සමග වඩා සැම්ප සබඳතා ගොඩ නාගා ගනිනි.⁴⁴ ඇතැම් වට මව විදේශ රෙකියාවක නියුතු විම නියා ලැබෙන හෝතික ප්‍රතිලාභ මිනින් තම මව සිටීමේ අවශ්‍යතාව මැයි යාමට ඉඩ ඇතේ. සමහර අවස්ථාවලදී ඉතා කුඩා දරුවන් දමා යන මුවරුන් ආපසු පැමිණී විට දරුවන් ඔවුන් නොහැඳුනන බැවින් ඔවුන්ගේ මව ලෙසින් පිළිගැනීම් ලබා ගැනීමට එම මුවරුන්ට දැඩි උත්සාහයක් දැරීමට සිදු වේ.⁴⁵

අසාර්ථක මූලිකාංශ විවාහ

සංක්‍රමණීකයන් අතර දික්කතයාද විම සාමාන්‍ය මට්ටමට වඩා ඉහළ අනුපාතයක් ගන්නා බව අධ්‍යයනයන් මිනින් හෙළිදරවු කරනු ලබා ඇත.⁴⁶ ආපසු පැමිණෙන බොහෝ ගෘහ සේවකාවන්ට තම ස්වාමිපුරුෂයන් සමග තව දුරටත් ජීවන් විමට අවශ්‍ය නැති.

මෙම තත්ත්වය දිරිය කාලීන වෙන්ව සිටීම, සන්නිවේදනය හා විශ්වාසය බිඳු වැටීම ආදියේ ප්‍රතිඵලයක් විය හැකිවා මෙන්ම සංක්‍රමණීකයා නාමින ජීවන රටාවකට හැඩා ගැනීම්, කළුනුයාගේ හෝ සංක්‍රමණීකයාගේ අනාවාරයේ හැසිරීම හා සංක්‍රමණීකයා ගෘහනීයගේ භුමිකාවට සිමාවීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම් ද මිට හේතු විය හැකිය.

⁴³ Gamburd, Michelle R.(2000.) The Kitchen Spoon's Handle,- Transnationalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids, Cornell University Press P 175

⁴⁴ Gamburd, Michelle R.(2000.) The Kitchen Spoon's Handle,- Transnationalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids, Cornell University Press P 196

⁴⁵ Gamburd, Michelle R.(2000.) The Kitchen Spoon's Handle,- Transnationalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids, Cornell University Press P 196

⁴⁶ Gunatilleke, Godfrey, (1986.) (Migration of Asian Workers to the Arab World,) The United Nations University, P.208

ආපසු සියරට පැමිණීමේදී ශ්‍රී ලංකික සමාජය විසින් පිළිකළේ කරනු ලැබේම

ග්‍රාමීය සමාජය ආපසු පැමිණෙන සේවිකාවන් ගුණ ධර්ම වලින් තොර අයහපත් කළුත්තියාවන් යුතු කාන්තාවන් ලෙස සලකන බවත් එබැවින් ඔවුන්ට සැකයෙන් හා පිළිකුලන් යුතුව සලකන බවත් පෙනී යයි.⁴⁷ ඇදුම් හා වර්යා රටාවන්හි වෙනසයේ පෙන්වුම් කරන්නියන් සම්බන්ධයෙන් මෙය වධාන් අදාළ වේ.⁴⁸ රන් ආභාරණ වලින් ගත වසාගෙන ඇගට හිර වූ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළිසම් හා උඩිකය ඇදුම් සහිතව ආපසු එන ගහ සේවිකාවන් වඩාත් වඩාත්ම සූලබ ප්‍රතිරුපය වේ.

මුවුන්ගේ ද්වාමීපුරුෂයන් හා දරුවන් අතරමං කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ව බොහෝ විට පිළිකුල් කරනු ලැබේ. තමන් අතර ප්‍රේෂණ හෝ තැං උදාහරණයක් ලෙස කිරී පැකටි ආයි නිවයට එවුවහොත් අතර වියදම් දැරීමට හැකියාව ලැබුණේ 'එනෙරදී පිරිමින් සමග අනාවාරයේ හැසිරීමෙන්' දැයි තම පවුල් හා ගම්වාසින් ප්‍රාග්න කරන බව ඇතැම් සංකුමණික කාන්තාවේ වාර්තා කරති.⁴⁹

නිවසේදී කාන්තාවගේ භුමිකාව වෙනස්වීම

ප්‍රවුල යක බලාගන්නා ලෙස කාන්තාවගේ භුමිකාව ආයියානු සමාජය අවධාරණය කිරීම මගින් අදහස් කෙරෙන්නේ පවුල් පද්ධතියේ ඕනෑම බිඳුවැවීමක වගකීම ඇය වෙන පැවරෙන බවයි. ආදායම් උපයන්නා, යක බලා ගන්නා හා ආරක්ෂාව සපයන්නා යන සියලුම භුමිකාවන්හි කටයුතු කිරීම විවාහක සංකුමණික කාන්තාවන් වෙතින් අලේක්සා කෙරේ. මෙහි ප්‍රතිඵ්‍යුතු ලෙස මුදල ගුදෙනු වැනි සාමාන්‍යයන් පිරිමින්ට අයන් කාර්යයන් ලෙස සැලකන වගකීම්ද හාර ගැනීමට ආපසු පැමිණෙන කාන්තාවන්ට සිදුවිය හැකිය.⁵⁰ මෙමගින් අඩුපැමියන් අතර සබඳතා තවදුරටත් පළදු වීමට ඉඩ ඇති.

පිටරට සිට එවන මුදල (ප්‍රේෂණ) නාස්ති කිරීම

ග්‍රාමීය සංකුමණිකයන්ගේ පවුල් බොහෝ විට අනාගත සැලපුම් පිළිබඳව එතරම සැලකිල්ලකින් තොරව පිටරට සිට එවන මුදල් අපරික්ෂාකාරී ලෙස වියදම් කරන බව පෙනී යයි. ඉපසිම බොහෝ විට යොදවා ගැනෙන්නේ නිවසේ එදෙනෙදා අවශ්‍යතා පිරිමියා ගැනීමටයි. ආපසු පැමිණෙනන් තුළ මුදල් කළමනාකරණය

⁴⁷ Gamburd, Michelle R.(2000.) The Kitchen Spoon's Handle,- Transnationalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids, Cornell University Press P. 218 – 220

⁴⁸ Gamburd, Michelle R. (2000.) The Kitchen Spoon's Handle,- Transnationalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids, Cornell University Press හා විදේශ සේවා නිපුක්ති කාර්යාලය යුතුවූ රැකකය සමග සම්බුද්ධ යාක්වා, 2010.

⁴⁹ Monica Smith (2010.) The state of the Sri Lankan migrant worker in the Middle East. Diss, National University of Singapore (as Quoted by the editor of this article, Dr. Monica Smith).

⁵⁰ Gunatileke, Godfrey, 1986. Migration of Asian Workers to the Arab World, The United Nations University, P.208

පිළිබඳ අවබෝධයක් නොමැති විමේ ප්‍රතිඵලය වන්නේ කළුපනාකාරී ආයෝජන හෝ ව්‍යවසායකත්වය නොමැති විමය.⁵¹

අප්පතෙන් ලැබූණු දිනය සේතුවෙන් කළුයන් විසින් මත්පැන් හා මත්ද්‍රව්‍ය අපහරණය සිදු කරන අවස්ථා ද බොහෝය.⁵²

ගිනි පොලියට ණය දෙන්නන්ට ගෙවීමට ඇති අය

සංකුමණය විමට අපේක්ෂා කරන ග්‍රමිකයන් බොහෝ විට නියෝජිත ආයතන ගාස්තු හා සංකුමණයට අදාළ අනෙකුත් වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා මුළුන්ව ආර්ථික වශයෙන් අඩංගු කරවන පුරු පොලී අනුපාතවලට නෙය ලබාගතිනි. බැංචුවතින් නෙය ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ඇප මුළු සඳහා නොමැති බැවින් යාමාන්‍යයෙන් මෙම නෙය ලබා ගැනෙන්නේ තම ප්‍රදේශවල මුදල් පොලියට දෙන්නවුන්ගෙන් හෝ උප නියෝජිතයන්ගෙනි.⁵³

ගෙදුරුදාර වියදම් සේතුවෙන් ගොඩගැසුණු නෙයද තිබෙනු ඇත. බොහෝ අවස්ථාවලදී සංකුමණික ග්‍රමිකයන්ගේ ආදායම/ඉතුරුම් මෙම නෙය ගෙවීමට ප්‍රමාණවත් නොවන අතර ඒ සේතුවෙන් නැවතත් සංකුමණය විමට සිදු වේ.

ඒඩිස්/H.I.V අවදානම

ලිංගික පුරාකාම හෝ නිදහස, නොදැනුවන්බව, ගණිකා වෘත්තියට පොළඹවන දැඩි නෙයගැනී හාවය ආදි කරුණු පුරුෂ හා ස්ත්‍රී දෙපාර්ශවයේම සංකුමණික ග්‍රමිකයන්ව එක හා යමාන ලෙස H.I.V / AIDS වැළදීමේ අවදානමට ලක් කරයි.⁵⁴ ශ්‍රී ලංකාව සම්ප්‍රදායික වශයෙන් H.I.V / AIDS පැවත්ම අඩු අයක් ගන්නා රටක් (low prevalence nation) ලෙස වර්ගිකරණය කරනු ලැබ සිටී. ආයතන වශයෙන් 3500 ක් පමණ ඒඩිස් යනින පුද්ගලයන් ලංකාවේ ව්‍යාය කරන බවට UNAIDS ආයතනය ගණන් බලයි.⁵⁵ කෙසේ වෙතත් ඒඩිස් රෝගීන් සමග

⁵¹ Gunatilleke, Godfrey, (1986) Migration of Asian Workers to the Arab World, The United Nations University, P. 207

⁵² ආපසු සියලුවපැමිණී සංකුමණික ග්‍රමිකයන් සමඟ කුරුණෑගලදී පොදුගැලීක පම්මුඩ යාකච්ඡාව, (2010)

⁵³ Gamburd, Michelle, R., (2000.) The Kitchen Spoon's Handle,- Transnartionalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids, Cornell University Press P. 75

⁵⁴ United Nations Development Programme,(2008) HIV Vulnerabilities of Migrant Women: from Asia to the Arab States: Shifting from silence, stigma and shame to safe mobility with dignity,equity and justice, UNDP RCC, Colombo P. 14 - 17 <http://www.unhcr.org/refworld/category,POLICY,UNDP,,4a097c8f2,0.html>

⁵⁵ United Nations Development Programme, (2008.) HIV Vulnerabilities of Migrant Women: from Asia to the Arab States: Shifting from silence, stigma and shame to safe mobility with dignity,equity and justice, UNDP RCC, Colombo- P. 85 <http://www.unhcr.org/refworld/category,POLICY,UNDP,,4a097c8f2,0.html>

පමණක්ම කටයුතු කරන රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන ලංකා ජ්‍යෙෂ්ඨ හෙලිදරව් කළේ බොහෝ සිද්ධීන් වාර්තා නොවන බැවින් බලධාරීන් අනුමාන කරනවාට වඩා ඉහළ ඒවිස් පැවැත්මක් ඇති බවයි. වියරසය නිහෘතව පැතිරිමේ අමතර අවදානමද මෙමගින් ඇති වේ.

සංකුමණයට අදාළ ගැටුව සමාලෝචනය කිරීමෙන් අනතුරුව මෙම වාර්තාව දැන්, දැනට ඇති නිවාරණ යාන්ත්‍රණ - විශේෂයෙන්ම නීති සම්පාදනය හා ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට පමින්ද ගැටුව, හිදැස් හා නීතියෙන් ගැලවී යාමේ ඉඩකඩ විශ්ලේෂණය කරයි.

නීති සම්පාදනය

සංකුමණ ක්‍රියාවලියහි සියලු අංක නියාමනය හා අධික්ෂණය කිරීම සඳහා වඩා පරිපූරණ නීති වල අවධානව පිළිබඳව ජාතික හා ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ වැඩි වන දැනුවත්හාවයක් දැනට දක්නට ඇත. සංකුමණික ගුම්කයන්ගේ හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල අධික්වාසිකම් මෙන්ම ප්‍රමාද ලබා ගන්නා හා ප්‍රමාද යවන රටවල් යන දේවරගයේම ආර්ථිකයන් ද පුරක්ෂිත කිරීම ජාත්‍යන්තර ආයතන හා රජයන්ට අවශ්‍යය. සංකුමණික ගුම්කයන් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට පවතින ජාතික නීති 1985 අංක 21 දරන ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නිපුක්ති කාර්යාල පනත හා එහි සංශෝධන පනත් වන 1994 අංක 4 හා 2009 අංක 56 යන පනත් වලින් සමන්විත වේ.

2003 බලාත්මක වූ සියලු සංකුමණික ගුම්කයන්ගේ හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර පුදුජ්‍යතිය ශ්‍රී ලංකාව 1996 දී පිළිගත් අතර කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස කොට යැලුම් දුරුලුම් පුදුජ්‍යතිය ද (CEDAW) අපරානුමත කර ඇති අතර එහි සමහර කරුණු කාන්තා පුදුජ්‍යතියහි දක්නට ලැබේ. අධික්වාසිකම් පිළිබඳ පනතින් ආරක්ෂා කෙරෙන සිවිල් හා දේශපාලන අධික්වාසිකම් 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුම ව්‍යවස්ථාවේ ලුලික අධික්වාසිකම් පිළිබඳ පරිවේශ්දයෙහි අඩංගු වේ.

ලෝක කමිකරු සංවිධානයේ ඇතැම් හර පුදුජ්‍යතින් ද⁵⁶ ශ්‍රී ලංකාව අපරානුමත කර ඇති නමුත් C 97⁵⁷ C 143⁵⁸ C 181⁵⁹ යන පුදුජ්‍යති තවම අපරානුමත කිරීමට ඉතිරිව ඇත. 2006 අංක 16 දරණ දැන්වී නීති සංග්‍රහය (සංශෝධන) මගින් මිනිස් ජාවාරම (කුට්ටනය) පිළිබඳව ගැටුව්වට අවශ්‍ය නීති සපයයි.

සංකුමණික ගුම්කයන්ගේ අධික්වාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමට ශ්‍රී ලං. වී. සේ. නි. කා. (SLBFE) පනත ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් තවමත් පුරුණ ලෙස හා එළඳායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති සංකුමණික ගුම්කයන් පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය 2008

⁵⁶ එඟි සටහන් නිලධාරී සමඟ 2010.06.22. දින කළ සම්මුක්‍ර පාකච්ඡාව

⁵⁷ ලෝක කමිකරු සංවිධානයේ පුදුජ්‍යති (C 26, C29, C87, C95, C100, C105, C111, C137, C138) අදී - අපරානුමත කරන දේ පුදුජ්‍යතින් 40 අතරින් 31 බලාපෑමක් ප්‍රති - International Labor organization, <http://webfusion.ilo.org/public/db/standards/normes/applications-byCountry.cfm?lang=en&CTYCHOICE=1750>

⁵⁸ Migration for Employment Convention (Revised) 1949

⁵⁹ Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention 1975

⁶⁰ Private Employment Agencies Convention 1997

දි යෝජනා කිරීම යෝග්‍ය බව ශ්‍රී ලංකා රජයට⁶¹ අවබෝධ විය. ප්‍රමාද යටතා රටක් තෙස් ශ්‍රී ලංකාවට කෙළුන්ම ආදේශ කළ හැති නීති හා සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන්ට අදාළ අයිතිවාසිකම් ද පිළිබඳ සමාලෝචනයක් පහත දැක්වේ. මෙම වාර්තාව විශේෂයෙන්ම නීති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඇති හිදුස්, ගෙන හැර දක්වයි.

සියලු සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන් හා ඔවුන්ගේ පවුල් වල ආරක්ෂාව පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රයුත්තිය

මෙම ප්‍රයුත්තියේ ප්‍රධාන ඉලක්කය වන්නේ මානව නීතිකම් පිළිබඳ විශේෂ ප්‍රකාශනය⁶² වාර්තික පදනම්න් සියලු ආකාර වෙනස් ලෙස සැලකීම් තුරන් කර දැමීම පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය,⁶³ කාන්තාවනට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස් කොට සැලකීමේ ක්‍රියා පිවුදැකීමේ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය⁶⁴ ලේක කමිකරු සංවිධානයේ ප්‍රයුත්තින් හා සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන් පිළිබඳව එකසන් ජාතින්ගේ විවිධ ප්‍රයුත්තින් වලින් ඉදිරිපත් කර ඇති ප්‍රතිපත්ති, සම්මතයන් හා තත්ත්වයන් සැලකිල්ව ගනිම්න් සියලු සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන්ගේ හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල මානව අයිතිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. පහත දැක්වෙන නීතෝග සංකුම්ණික ප්‍රමාද යටතා රටක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට වඩා වැදගත්කමක් උසුලයි.

8 - 35 වගන්තිය (III කොටස) - සියලු සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන්ගේ හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම්

- උපන් රාජ්‍යය තම කැමැත්තෙන්ම හැර යාම සඳහා සංකුම්ණිකයන්ට හා ඔවුන්ගේ ඇතින්ට යාම්පම් ප්‍රමිති කිරීමේ නිධය එසේ මුවන් අවුරුදුව ඔවුන්ගේ මුවරුන් දේශීය සඳහා සංකුම්ණිය විම තහනම් කිරීමේ ශ්‍රී ලංකා රජයේ යෝජනාව ක්‍රියාත්මක වූවහොත් එය මෙම අයිතිය උර්ලංසනය කිරීමක් වනු ඇති.
- වධනිං්‍යාවලට ලක්වීමෙන් නිධස්ථාපි සිටීමේ අයිතිවාසිකම්. එසේ මුවන් සන්කාරක රට තුළදී සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වැඩි වශයෙන්ම ඇත්තේ නීත්‍යානුකූල තොවන අවබෝධනා ගිවිසුම් පමණකි.
- ප්‍රමාණවත් පූහුණුව හරහා සංකුම්ණිකයන්ට හා ඔවුන්ගේ පවුල්වලට ප්‍රයුත්ති අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව තොරතුරුලාභීම සංකුම්ණික ප්‍රමාදය සම්ඟව වූරාජ්‍යයක් සංඛ වශයෙන් පිළිබඳව තොමිලේ කළ යුතුය. එබැවුන් ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නිපුක්ති කාර්යාලය⁶⁵ විසින් පනවන ගාස්තු මෙම රෙගුලාසියට ප්‍රතිච්‍රිත දැක්වයි.

⁶¹ S. 51 SLBFE Act No 21 of 1985

⁶² Universal Declaration of Human Rights. (UDHR)

⁶³ International Convention on the Elimination of All forms of Racial Discrimination (CERD)

⁶⁴ International Convention on the Elimination of All forms of Racial Discrimination Against Women (CEDAW)

⁶⁵ SLBF Act No.21 1985

36 - 56 වගන්තිය : (IV කොටස) - ලේඛනගත හෝ සම්මතානුකූල තත්ත්වයේ වන සංකුම්ණික ගුම්කයන්ගේ හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ අනෙකුත් අයිතිවාසිකම්

- සම්භවය ලද රාජ්‍යයේ (state of origin) පොදු කටයුතුවලට සහභාගි විමේ අයිතිය; ජන්දය පාවිච්ච කිරීමට හා ජන්දයෙන් පත් කරනු ලැබීමට අයිතිය එසේ වෙතන් ජාතික මැතිවරණවලදී යංකුම්ණික ගුම්කයන්ට ජන්දය ප්‍රකාශ කිරීමට ඉඩ සලසන ක්‍රියා පටිපාටියක් යි ලංකාවට නොමැත.
- රැකියාව කරන රාජ්‍යයේදී යාම් රම් කිරීමේ නිදහසට අයිතිය සංකුම්ණික ගෘහ යේවක සේවකාවන්ගේ යාම් රම් පාලනය කිරීමට සේවා යෝජකයාට ඉඩ සලසන කානාලා කුමය අවබෝධනා හෝ ද්විපාර්ශ්වක ගිවිසුම් වලින් විසඳුම් යැපයීමට ප්‍රමුඛතා දිය යුතු වේ.
- යංකුම්ණික ගුම්කයන්ගේ පවුල්වල එකමුතුව ආරක්ෂා කිරීම සහතික කිරීම. පුදාන වශයෙන් යි. ලං. වි. ඩේ. නි. කා. මහින් ක්‍රියාත්මක කෙරෙන නව සාමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් වල මූලිකත්වය පුදාන වශයෙන් ආරක්ෂා සේවකයා සේවකයා වන් පවුල්වල මනෝ-සාමාජිකය ගැටුව විසඳුමද ඇතුළත් වන සේ වෙනස් විය යුතුය.
- ප්‍රේශණ පැවරීමේ අයිතිය හා ආනයන බදු හා වෙනත් බදු වලින් ප්‍රේශණ නිදහස් වේම. එසේ වුවද ඉතුරුම් හා ආයෝජන උනන්දු කිරීමට දැනුට ඇත්තේ ප්‍රමාණවත් නොවන බදු සහන වේ.

64 - 71 වගන්තිය (VI කොටස) - සංකුම්ණික ගුම්කයන් හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන් සම්බන්ධයෙන් ස්ථීර සාධාරණාත්මක මානුෂීය හා නිතිමය තත්ත්වයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

- යංකුම්ණික ගුම්කයන්ගේ හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජ, නිතිමය හා අනෙකුත් අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම සඳහා කොන්සල් කාර්යාල සේවාවන් යැපයීම. තානා පති කාර්යාලවල රෙකුවල් නිවාස (safe houses) සේවාපනය කිරීමද මෙයට ඇතුළත්ය. දේශපාලනීකරණය මූ තෙරීමේ කුම නිසා පවත්නා රෙකුවල් නිවාස වල සුදුසුකම් ලත් කිරීම මැණිල නොමැතිකම මෙන්ම සනීපාරක්ෂක⁶⁶ සම්පත් හා අවශ්‍ය කරන උපකාරී හා යෝග්‍ය පරිසරයද සින වේ.
- රැකියාවට බදවා ගැනීමේ නියෝජිත ආයතන : වෙනත් රාජ්‍යයක රැකියා සඳහා ගුම්කයන් බදවා ගැනීම මෙම කාර්යය සඳහා සේවාපනය කරන ලද රාජ්‍ය සේවාවන්ට හෝ රාජ්‍ය ආයතනවලට හෝ රජය විසින් බලය පවරන ලද නියෝජිතයන්ට පමණක් සිමා කිරීම.

⁶⁶ පුන්කළමේ හා කුරුණෑගලදී සියලට පැමිණී සංකුම්ණික ගුම්කයන් සමඟ කළ පොදුගලික සම්මුඛ සාකච්ඡා 2010

- සංකුමණික ගුම්ක ජාවාරම (කුටුවනය) : නීතිවිරෝධීව හේ රහස්‍ය සේවයට ගෙන යාම හේ අවධිමත් ආකාරයේ කන්ත්වයන්ගෙන් සේවයට බලදා ගැනීම වැළැක්වීම හා එමැනි දේව සම්බන්ධ අයට දූෂුවම් පැනවීම සඳහා රජයේ පාර්ශ්වයන් ඒකාබද්ධ වියපුණුය. මිනිස්ජාවාරම(කුටුවනය) සම්බන්ධ යෙයන්දැනට කටයුතු කෙරෙන්නේ රටවල් අතර සංවිධානය වූ තොරතුරු ජාල පද්ධතියක් හා නිවාරණ ක්‍රියාමාර්ග මගින් වෙනුවට එක් එක් සිද්ධිය මත පදනම්වය.
- සංකුමණිකයන්ගේ ජ්‍යෙන හා රැකියා තන්ත්වයන් වැඩි දියුණු කිරීමටත් සංකුමණ ක්‍රියාවලිය තියාමනය කිරීමටත් රාජ්‍යයන් අතර ඇති ද්විපාර්ශ්වීය හා බහුපාර්ශ්වීය එකගතා දැනට අවබෝධනා ගිවිසුම් ආයන්න වශයෙන් පහක්ද තවමත් යාකච්චා මට්ටමක පෙනින ද්විපාර්ශ්වීය එකගතා ගිවිසුමක් ද වේ. අවබෝධනා ගිවිසුම් නීතිමය බැඳීමක් ඇති තොකරන බැවින් එලදායී නැතු.

1985 අංක 21 දුරණ ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාල පනත

ශ්‍රීලංකි.ඩේ.නි.කා. පනත පිළිබඳව වඩාත්ම කැපී පෙනෙන සාධකය වන්නේ සංකුමණික ගුම්කයන්ට හා ඕවුනගේ පවුල්වලට ගක්තිමත්, සාධාරණ, මානුෂීය හා නිත්‍යානුකූල තන්ත්වයක් සඳහා විධිවිධාන එහි කිසිසේන්ම අඩංගු තොවීමයි. මෙම පනතේ හරය මුළුමතින්ම නිලධාරීවාදී වන අතර එය පහත සඳහන් පරිදි සාරාංශගත කළ නැකිය.

- ශ්‍රීලංකි.ඩේ.නි.කා. හා එහි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ස්ථාපනය කිරීම හා නියාමනය සඳහා විධිවිධාන සැලැස්වීම. මණ්ඩලය මුළුමතින්ම අමාත්‍යාචාරයා විසින් සිදුකරන පත්වීම වලින් සමන්වීන වන අතර එක් කාන්තාවක් පමණක් එයට පත් කරනු ලැබේ. ආපසු පැමිණි සංකුමණිකයන්, ක්‍රියාකාරී සංවිධානවල නියෝගීතයින් හේ වෘත්තීය සම්ති සාමාජිකයන් එහි නැතු⁶⁷. කෙසේ වෙතන රැකියා නියෝගීත ආයතන වෙනුවෙන් නියෝගීතයන් හතර දෙනෙකු එහි සිටින අතර එමගින් එහි නිරණ සංකුමණික ගුම්කයන්ට වඩා නියෝගීත ආයතන වළව වාසිදායක වීමට ඉඩ ගැලුසේ. (3-16 වගන්ති)
- විදේශ රැකියා අවස්ථා හා අමළවී කළ නැකි කුසලතා ප්‍රවර්ධනය හා සංවර්ධනය. මේ සඳහා පිළිනින ජාතික පනතට⁶⁸ වෙනස්ව මෙම පනත එහි හා සමග අදාළතු ආරක්ෂණ පියවර පිළිබඳ කිසිදු අවධාරණයකින් තොරවම ආර්ථික ගුම් සංකුමණය අනුමත කරයි. (20- 23 වගන්ති)
- විදේශ රැකියා නියෝගීත ආයතන නියාමනය (24-44 වගන්ති). ශ්‍රීලංකි.ඩේ.නි.කා. විසින් නිකුත් කරන ලද බලපුත්‍රයන් දැඩිමා⁶⁹ සියලු නියෝගීත ආයතන සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය කෙරේ. එමගින්ම කාර්යාලය සමග ගිවිසුමක් හා බැඳුම්කරයක් ඇති කර ගැනීමත්⁷⁰ කාර්යාලය මගින් නිරද්ධිත පරිදි වාර්තා

⁶⁷ මණ්ඩලය සාමාජිකයන් 11 කින් සමන්වීන වේ. Art 5(1) SLBFE Act No. 21 of 1985

⁶⁸ Migrant Workers and Overseas Filipinos Act of 1995 (Republic Act No. 8042)

⁶⁹ Art 24 (1) SLBFE Act No 21 of 1985

⁷⁰ Art 28, SLBFE Act No 21 of 1985

පවත්වා ගැනීමන් අවශ්‍ය වේ.⁷¹ නියෝගීත හේතු මත බලපෑමු ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමටත⁷² ලැබෙන පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂණ මේහෙයුම්විමටත කාර්යාලයට හැකියාව ඇත. සූම බලපෑමුලාහි විදේශ රකියා නියෝගීත ආයතනයක්ම, නියාමනය, පැමිණිලිවියදීම හා කාර්යාලයට උපදෙස් ලබාදෙන බලපෑමුලාහි රකියා නියෝගීත සංගමයේ (ALFEA) සාමාජිකයෙකු විය යුතු වේ.

කෙසේ වෙතත් 'සූම බලපෑමු ලාභියෙකුම කළ යුතුයි' යන්න වෙනුවට පසුව සූම 'බලපෑමුලාහියෙකුටම හැකියාව ඇත' යන්න ආදේශ කිරීම මගින් බලපෑමුලාහි රකියා නියෝගීත සංගමයේ (ALFEA) හි ලියාපදිංචි වන්නේද තැදෑද යන්න තොරා ගැනීමට බලපෑමුලාහියාට අවස්ථාව සැලසෙන්⁷³ බැවින් ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාපට්පාටියේ එලදායිතාව අඩු වී ඇත. දැන් නියෝගීත ආයතන වලට ALFEA හි සාමාජිකත්වය ලබා එහි නිරීක්ෂණය/නියාමනය යටතට පැමිණිම පිළිබඳ තොරාගැනීමක් ඇති බැවින් නියෝගීත ආයතනවල වගකීම (accountability) අඩු වී ඇත. මෙම සංගේධන ක්‍රියාත්මක කිරීම නියා ශ්‍රීලංකියේන් බලපෑමුලාහි විදේශ රකියා නියෝගීත ආයතන සංගමයේ විවේචනයට ලක් වී ඇත.

එකස් ජාතින්ගේ සම්මුතියට අනුව රජය සංකුම්ඩික ගුම්කියන් හට නොමිලේ සේවාවන් සැපයීමට බැඳී සිටියි. නුම් මෙම ශ්‍රීලංකියේන් කා. පනත තහනම් කරන්නේ බලපෑමුලාහින් විසින් කාර්යාලයට ගෙවිය යුතු ගාස්තු⁷⁴ හැරුණු කොට වෙනත් ගාස්තු අය කිරීමයි.

- විදේශරකියාවල නිපුණ ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ සුබසාධනය හා ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීම.⁷⁵ මේ සඳහා මෙම අරමුණ වචා හොඳින් ඉවු කර ගැනීම සඳහා සලස්වා ඇති එකම විධිවාහනය වන්නේ සත්කාරක රටට නියෝගීතයෙකු පත් කිරීමයි.⁷⁶ කෙසේ වෙතත් බොහෝ විට මෙම නියෝගීතයන් සත්කාරක රටේ නීතිය හේ භාජාව පිළිබඳ මතා දැනුමක් ඇති අය නොවන බැවින් සංකුම්ඩික ගුම්කියන් ආරක්ෂා කිරීමේදී ඔවුන්ගේ සේවය එලදායි නොවේ.
- විදේශගතව රකියාවල යෙදෙන ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ පරිත්‍යාග හා දායකත්වය මත ගොඩිනැගෙන හා බාහිරින් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව යැයි පෙනෙන ප්‍රාගුණුවයි අනුව සංකුම්ඩික ගුම්කියන්ට හා ඔවුන්ගේ පහුලුවලට සේවාවන් සැපයීමේදී කාර්යාලයට දැරීමට සිදුවන වියදීම් යියවීම සඳහා යොදා ගැනෙන සේවක සුබසාධක අරමුදලක් පිහිටුවීම.⁷⁷ රක්ෂණය මගින් ආවරණය නොවන කරුණු යදහා ගුම්කියන්ට වන්දි ගෙවීමද

⁷¹ Art 41, SLBFE Act No 21 of 1985

⁷² Art 39, SLBFE Act No 21 of 1985

⁷³ SLBFE (Amendment) Act No 56 of 2009

⁷⁴ Art.34 & Art.51 SLBFE Act No 21 of 1985

⁷⁵ Art.15 (m), SLBFE Act No 21 of 1985

⁷⁶ Art 21, SLBFE Act No 21 of 1985

⁷⁷ Art.45-50, SLBFE Act No 21 of 1985

අරමුදලෙහි අරමුණක් වේ. කොසේ වෙතන් ශ්‍රී.ලං.විසේ.නි.කාට⁷⁸ අනුව මෙම අරමුදලෙන් ලබා ගත හැකි වාසි පිළිබඳ තොරතුරු සාමාන්‍යයෙන් ග්‍රුමිකයන් හට ව්‍යාපේක කරනු නොලැබේ.

- විදේශයන් කරා යන ශ්‍රී ලංකික ග්‍රුමිකයන් පූහුණු කිරීම හා අනුස්ථාපනය හා ආපසු පැමිණෙන සංකුම්භික ග්‍රුමිකයන් හට ප්‍රහරුත්ථාපන වැඩිසැවහන් ත්‍රියාත්මක කිරීම. මේ සඳහා යැපයෙන සේවාවන් සඳහා අමාත්‍යාචාර්ය විසින් තියම කරන මුදලක⁷⁹ සංකුම්භිකයන් කාර්යාලයට ගෙවිය පූහුවන අතර සාමාන්‍යයෙන් එය පායමාලා ගාස්තුවෙන් අඩික් වේ. කොසේ වෙතන් මෙය එක්සත් ජාතියෙන් ප්‍රැයුෂ්ථියට සපුරාම ප්‍රතිවරුදාය.
- මෙම පනතේ සලස්වා ඇති විධිවිධානවලට අනුකූලව හැර පුද්ගලයෙකුට විදේශගත වීමට උදව් කරන කටර හෝ පුද්ගලයෙකු දැමුවම් ලැබිය යුතු වරදකට වරදකරු වනු ඇත.⁸⁰ ව්‍යාජ ලිපිලේඛන ඉදිරිපත් කරන හෝ සංකුම්ණය වීමට යම් කෙනෙකුට කටිර හෝ ආකාරයකින් බලයෙන් පොළඳවා ගන්නා බලපත්‍රාක් රැකියා තියෙරේක් පට් වරදකරුවෙකු වනු ඇත.⁸¹ කොසේ වෙතන් කුවිටනය එලඹින්ම තම නොකාට ඇති තියාත් හා අරුත් දක්වා නොමැති තියාත් රැකියාවේ ස්වභාවය හා ගෙවීම් පිළිබඳව සංකුම්භික ග්‍රුමිකයන්ට තොමග යැවීම කුවිටනය ලෙස දක්වා නැත.
- ශ්‍රී.ලං.විසේ.නි.කා. විසින් දැනට පිරිනමන රක්ෂණ, ණය හා දිෂුත්ව්, පනත මගින් තියාමනය නොවේ. සංකුම්භික ග්‍රුමිකයන්ට හා ඔවුන්ගේ පවුල්වලට වැඩ කිරීමේ හා ජේව්වමේ සාධාරණ තත්ත්වයක් ලබා දීමට විධිවිධාන කිසිවක් එහි නැත. එමෙන්ම සමාන අවස්ථා හා වැළුප්, යාම් රම් කිරීම්, ප්‍රකාශනයේ, රැස්වීම් හා ආගම ඇදිනීම් තිද්‍යු හා ජන්දය දීමට හා ජන්දයන් පත් වීමට අවස්ථාව සළස්‍යන ප්‍රතිපාදනය නොමැත. එයට අමතරව කොන්සල් කාර්යාල මගින් ආරක්ෂාව හා නැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහා රාජ්‍ය සභාය ඇති ආධාරක ව්‍යුහයන් හාවිනා කිරීමේ හිමිකමිද නොමැත.

⁷⁸ ශ්‍රී. ලං. වි. උස්. නි. කා. කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයෙක් සමග කළ පොදුගැලීක සම්මුඛ සාකච්ඡාව

⁷⁹ SLBFE (Amendment) Act No 4 of 1994

⁸⁰ Art.62 SLBFE Act No 21 of 1985

⁸¹ Art.63 SLBFE Act No 21 of 1985

1994 අංක 4 හා 2009 අංක 56 දරණ ශ්‍රී ලංකා විදේශ රැකියා නියුත්ති කාර්යාල (සංගේධන) පනත

අංක 56 සංගේධන පනත විදේශ රැකියා නියෝජිතයන් මත රෙගුලාසි වචාත් දැඩි කරයි. බලපත්‍රාලියෙකු යන අර්ථය ප්‍රථිල් කිරීම⁸² දීමුදල් වැඩි කිරීම හා ALFEA විධායක මත්විලයේ සංපූතිය ප්‍රථිල් කිරීමට⁸³ මුළුක පනත සංගේධනය කරන ලදී නීතිවිරෝධ බද්වාගැනීම් පිළිබඳව වන 62 වැනි වගන්තිය හා කාර්යාලයේ පටිපාටියට අනුකූලවීමට නියෝජිත ආයතන අසමත්වීම සම්බන්ධයෙන් වන 67 වැනි වගන්තිය දී මුදල වැඩි කිරීමට හැකි වන පරිදි සංගේධනය කර ඇත.

'ස්වයං රැකියා වල නියුතු' පුද්ගලයන් පමණක් නොව සියලු 'පුද්ගලයන්' ආකුලත් කිරීම සඳහා පොදුගලික අංශයේ වගකීම්⁸⁴ පිළිබඳව වන 72 වැනි වගන්තියද සංගේධනය කරනු ලැබ ඇත.

'සෑම බලපත්‍රාලියෙකුම කළ පුදුත්⁸⁵ යන්න වෙනුවට 'සෑම බලපත්‍රාලියෙකුටම හැකිය' යන්න යෙදීම මගින් 56 වැනි වගන්තියට කරන ලද සංගේධනය රැකියා නියෝජිත ආයතන වලට ALFEA සමග ලියාපදිංචි වන්නේද තැද්ද යන්න නොරා ගැනීමට ඉඩසලසා ඇති අතර පෙරපැවති ලියාපදිංචිවීම අනිවාරය තුළ සේවයට මෙය පටහැනි වේ. මෙමගින් ALFEA සම්මේලනය අනවශ්‍ය තන්ත්වයට පත් විය භැකිය⁸⁶

කෙසේ වෙතත් මුදල නීතිය සංගේධනය කිරීමේ කටර හෝ ප්‍රයත්තායක්ද ප්‍රමුඛතාව ලැබේය යුතුව නිඩු සංකුම්ණික ප්‍රමිතයන්ගේ අයිතිවාසිකම අන්තර්ගත කිරීමේ හෝ වැඩි කිරීමේ කිසිදු ප්‍රයත්තායක් ගෙන තැන.

ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ජාතික ප්‍රමාණ සංකුම්ණ ප්‍රතිපත්තිය 2008

විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන හා පූජාධාන අමාත්‍යාංශය (MFEPW) විවිධ පාර්ශවකාර කණ්ඩායම සමග එක්ව ක්‍රියා කරමින් 2008 දී මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සකස් කළේය. එහි ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ නිදහස්, සමානාන්ත්‍රිතාව, ආරක්ෂාව හා මානව අභිමානය පවත්නා තත්ත්වයන් තුළ යහුපත් හා එලදායි රැකියා සඳහා සංකුම්ණය විමි යෙදීමට සෑමට අවස්ථා ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි.⁸⁷ මෙහින් සංකුම්ණය පිළිබඳ පැහැදිලි රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් සේවාපනය කිරීමද කෙරෙනු ඇත.

⁸² Art 44 SLBFE Act amended by Art 3 Amendment Act No 4

⁸³ Art 56 SLBFE Act amended by Art 5 Amendment Act No 4

⁸⁴ විදේශ රැකියා නියෝජන ආයතන

⁸⁵ Art 54 SLBFE Act No 21 of 1985

⁸⁶ බලපත්‍රාලි විදේශ රැකියා නියෝජිත ආයතන සංගේධන (ALFEA) කාර්ය මත්විලය සමග ප්‍රමුඛ සාකච්ඡාව

⁸⁷ National Labour Migration Policy for Sri Lanka 2008

මෙම ප්‍රතිඵල් නිය කොටස 3 කින් සමන්විත වේ.

- (1) සංකුමණ ක්‍රියාවලිය කුමාණුකුල කිරීම
- (2) සංකුමණීක ප්‍රමිකයන් හා මුදුන්ගේ පවුල්වල ආරක්ෂාව හා සවිබල ගැන්වීම හා
- (3) සංවර්ධන හා සංකුමණීක ක්‍රියාවලින් එකිනෙකට සම්බන්ධ කිරීම

- (1) රජයේ ආයතන හා රාජ්‍ය තොවන පාර්ශ්වකරුවන් අතර වඩා යහපත් සම්බන්ධිකරණයට සහාය වීම සඳහා අන්තර් අමාත්‍යාංශ කම්මිටුවක් සේවාපනය කෙරෙනු ඇතේ. ක්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා, විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන හා පූඛ්‍යාධන අමාත්‍යාංශය, ආයතන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුව, ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, මුදල්, වෙළඳ හා පාරිභෝගික කටයුතු හා කාන්තා කටයුතු අමාත්‍යාංශ, ජාතික මූල්‍යක්ෂණ අධිකාරිය⁸⁸ කමිකරු, විදේශ කටයුතු, අධ්‍යාපන හා රාජ්‍ය තොවන පාර්ශ්වකරුවන් මෙයට ඇතුළත් වේ. පූඛ්‍යා කුළුතා සඳහා ඇති ගෝලිය ඉලුලුමට සරිලන පරිදි සංකුමණය වීමට අරෙක්ෂා කරන ප්‍රමිකයන් පූඛ්‍යා කිරීම හා ගෝලිය වශයෙන් පිළිගැනීමක් ඇති යහිතික නිකුත් කිරීම ද රජය ඉටු කරනු ඇතේ. මෙම ඉලක්කය සපුරාගැනීමේ සඳහා රජය, පොදුගලික අංශය හා රැකියා නියෝජිත ආයතන සමග එක්ව කටයුතු කරනු ඇතේ. දැනට සැපයෙන පූඛ්‍යාව ගැහ සේවිකාවන්ට පමණක් සිමා වී ඇතේ.

ක්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා, ක්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා පනත හා එහි සංශෝධන, සංකුමණීක ප්‍රමිකයන් සඳහා වන වැටුප් ප්‍රතිඵල් නිය හා අවධිමත් සංකුමණ හා මිනිස් ජාවාරම (කුටිවනය) පිළිබඳ නිති වල සංයුතිය හා ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ සමාලෝචනය කිරීම් සිදු කෙරෙනු ඇතේ.

- 2) වයස හා සාක්ෂරතාව වැනි සංකුමණයට අවශ්‍ය අවම සාධක නිශ්චය කෙරෙනු ඇතේ. අවබෝධනා ගිවිසුම් හා ද්‍රව්‍යපාර්ශවික ගිවිසුම් වල ද අඩංගු කෙරෙන ආදර්ශ සේවා ගිවිසුම් රජය විසින් සකස් කෙරෙනු ඇතේ. දැනට රැකියා සඳහා බඳවා ගැනීමේ කාන්තාත්මක සඳහා වන පොදු ආකෘතියක් තොමැත්තා තවදුරටත් සංකුමණීක ප්‍රමිකයන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා උපනියෝජිතයන්, සෞඛ්‍ය පරික්ෂණ, රටවල් ඉලක්ක කරගත් පූඛ්‍යා

කිරීම්, HIV/AIDS පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම් වැඩසටහන් හා උපදේශනය නියාමනය කරන ව්‍යවස්ථාදායක විධිවිධාන ඇති කෙරෙනු ඇතේ.

දේශීය රැකියා ප්‍රවර්ධන හා කුළුතා ප්‍රයෝගනයට ගැනීම සඳහා ආපසු සියරට පැමැණිම හා නැවත සමාජානුගත කිරීමේ සැලැස්මක් සේවාපනය කිරීමට විධිවිධාන සැලැස්මෙනු ඇතේ. නිරික්ෂණ යාන්ත්‍රණයක් යොදවා අධිකරණය ඉහළ හාරකරු (Upper Guardian) ලෙස පත් කිරීම මගින්⁸⁹ සංකුමණීක ප්‍රමිකයන්ගේ දැනුවත් ආරක්ෂා කෙරෙනු ඇතේ.

⁸⁸ ජාතික මූල්‍යක අධිකාරිය (National Child Protection Authority)

⁸⁹ දිස්ත්‍රික් අධිකරණයේ ප්‍රමිකාව යටතේ ජාතික මූල්‍යක්ෂණ අධිකාරිය හා පරිවාස හා මූල්‍යක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

විශේෂීතව බඳවා ගන්නා ලද පුහුණු නිලධාරීන් ඇතුළත් සම්පත් මධ්‍යස්ථාන රජය මගින් සිය කොන්සල් කාර්යාලවල පිහිටුවනු ඇත.

ආපසු සියරට පැමිණීම හා නැවත යමාජාත්‍යාගත කිරීම යළි සංවිධානය කරනු ලබන අතර ආපසු සියරට පැමිණෙන්නන්ට සිය කුසලතා වැඩි දියුණු කරගෙන දේ සිය රැකියා සෞයා ගැනීමට සහාය වීමට නව වැඩිසටහන් ක්‍රියාත්මක කෙරෙනු ඇත. රජය හා පුද්ගලික නියෝජන ආයතන වෙත ආපසු සියරටට යැවීමේ වගකීම් පවතන ආපසු සියරට යැවීමේ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කෙරෙනු ඇත.

(3) නව අවබෝධන ගිවිසුම් / ද්‍රව්‍යපාශ්චරික ගිවිසුම් අන්තර්ගතව විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධනය සිදු කෙරෙනු ඇත. පුහුණු ඉමික සංකුමණය පිළිබඳවද රජය අවධානය කේන්දුගත කරනු ඇති අතර මෙම කාර්යය සඳහා පුහුණු ඉමිකයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම හා වෙළඳපාල විශ්ලේෂණය හා නිශ්චාලය කෙරෙහිදී රජය අවධානය කේන්දුගත කරනු ඇත. උප්පන ප්‍රමාණය වැඩි කිරීමේ, සංකාම පරිවැය අඩු කිරීමේ හා මුදල් මාරු කිරීමේ මාරුග පිළිබඳ ප්‍රමුඛ තෙරීමක් කෙරේද අවධානය ගොමු කෙරෙනු ඇත.⁹⁰

ආපසු පැමිණෙන්නන්ට සහාය වීම උදෙසා සංකුමණික ඉතුරුම් හා ආයෝජන වෙනුවෙන් පවතනා දිරිගැනීම් යමාලෝචනය කිරීමේ අනුපූරුත් ක්‍රියාවලියක් හා ව්‍යාපාර නිශිකිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම ක්‍රියාත්මක කෙරෙනු ඇත. මෙහි ප්‍රමුඛ අරමුණු වන්නේ ඉතිරි කිරීමට උනන්දු කරවීම, දේශීය රැකියා වල යෙදීම ප්‍රවර්ධනය, කුසලතා පුහුණුව ලබා දීම හා ප්‍රමුණ්ගේ අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය වෙනුවෙන් සෑපු අරමුදල් වේ.

සංකුමණය පිළිබඳව පරිපූර්ණ තොරතුරු ජාලයක් ස්ථාපනය කිරීම සඳහා පවතනා ශ්‍රී ලං. වි. සේ. නි. කා. දත්ත ආවරණ මට්ටම හා ගුණාත්මකව අතින් වැඩි දියුණු කෙරෙනු ඇත. ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පරිපූර්ණ මෙන්ම කාලෝචන වේ. කෙසේ වෙතත් එක්සත් ජාතින්ගේ සංකුමණික ඉමික ප්‍රයුත්තිය පිළිබඳව මෙන් ගැටුව්ව තිබෙන්නේ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙනි.

ලෝක කමිකරු සංවිධානයේ ප්‍රයුත්තින්

දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ බලාත්මකව ඇති ලෝක කමිකරු සංවිධානයේ ප්‍රයුත්තින් 31 සමඟ ශ්‍රී ලංකාව ලෝ. ක. ස ප්‍රයුත්තින් 40 ක් අපරානුමත කර ඇතුන්⁹¹ මෙවා අතරට 1957 (අංක 105) බලහත්කාරයෙන් ගුමය ලබා ගැනීම තුරන් කර දැමීම පිළිබඳ ප්‍රයුත්තිය, 1973 (අංක 138) අවම වයස් ප්‍රයුත්තිය හා 1951 (අංක 100) සම වැටුප් ප්‍රයුත්තිය ඇතුළත් වන අතර ඒවා මිනිස් ජාවාරමට (කුටුවනයට) එරෙහිව සටන් කිරීමේදී විශේෂයෙන්ම අදාළ වේ. කෙසේ වෙතත් සංකුමණිකයන්ට

⁹⁰ වංශ්ලාදුදෙසේ මෙන් මාධ්‍ය ජර්හා නිල මුදල සංකාම යානුෂ්‍ය ප්‍රවර්ධනය කිරීමද මෙයට ඇතුළත් විධිය යුතුය.

⁹¹ International Labour Organisation - http://webfusion.ilo.org/public/db/standards/normes/appl/appl-by_Ctry.cfm?lang=en&CTYCHOICE=1750

විශාල වශයෙන් ප්‍රතිලාභ ලබා දෙන ආකාරයේ සංකුමණීක ග්‍රමිකයන්ම අරමුණු කරගත් ප්‍රයුත්තින් ගණනාවක් මෙනෙක් අපරාදුමත කර නොමැත.

1949 (අංක 97) රැකියා සඳහා සංකුමණ ප්‍රයුත්තිය (සංගේධික) රජය මගින් සංකුමණීකයන්ට නොමිලයේ සේවාවන් හා තොරතුරු සැපයීම ප්‍රවර්ධනය කරයි. එනමුදී, දැනට මූල්‍ය ලංකා රජය විදෙස්ගත විමව අපේක්ෂා කරන කාන්තා ග්‍රමිකයන්ගෙන් ඔවුනට සැපයෙන පිටත්ව යාමට පෙර ප්‍රභුණුව සඳහා ගාස්තු අය කරයි.⁹² මෙවැනි සේවාවන් ගාස්තු අය කිරීමෙන් තොරව සැපයීම මෙම ප්‍රයුත්තියට අනුව අවශ්‍ය කරන බැවින් ඉහන තත්ත්වය මගින් මෙම ප්‍රයුත්තිය අපරාදුමත කිරීමට බාධාවක් ඇති කෙරේ. සේවා හිටිපුමෙහි පිටපතක් සංකුමණීක ග්‍රමිකයා පිටත් වීමට පෙර ඔහු / ඇය අතට ලබා දිය යුතුය. මේ පිළිබඳව නීතිමය පියවරක් තොමැති තමුන් එවැනි පිළිවෙතක් පවතින අතර බොහෝ අවස්ථාවන්හිදී රැකියා නියෝගීකයේ සේවා හිටිපුම තමන් වෙත රදවා ගනිති. 1975 සංකුමණීක ග්‍රමික (අතිරේක විධිවාහා) ප්‍රයුත්තිය (අංක 143) ග්‍රමිකයන් රහස්‍යගතව එහා මෙහා ගෙන යාම, සංකුමණීකයන් නීති විරෝධ ලෙස රැකියා සඳහා බඳවා ගැනීම හා එවැනි ක්‍රියා සංවිධානය කරන්නවුන් මරදනය කිරීම සඳහා ක්‍රියා මාරුග ගැනීම පිළිබඳව නීති පනවයි. මෙම විශයෙන් පිළිබඳව කුමානුකළව තොරතුරු ප්‍රවත්තාරු කරගැනීමද රජයන් වෙතින් අපේක්ෂා කෙරේ. ජාවාරුමිකරුවන් ක්‍රම රටක ක්‍රියාත්මක ව්‍යවද ඔවුනට එරහිව එම ඕනෑම රටකදී නීති මගින් දකුවම් පැමිණවිය හැකි වේ.

1997 පුද්ගලික රැකියා නියෝගීත ආයතන (අංක 181) ප්‍රයුත්තිය රැකියා නියෝගීත ආයතන නියාමනයට අදාළ නීති සම්බන්ධයෙන් වන අතර එහි 7 වැනි වශයෙන් රැකියා නියෝගීත ආයතන සැපුව හෝ වකුව මූල්‍ය මූදල හෝ කොටසක් වශයෙන් කිසිදු ගාස්තුවක් හෝ පිරිවැයක් ග්‍රමිකයා ගෙන් අය නොකළ පුණු බවට නීති පනවන බැවින් එය ඉතා වැදගත්ය. මෙම විධිවාහානයන්ට ව්‍යතිරේකයන් දැක්විය හැක්කේ නිසි බලධාරයෙකුට පමණි. ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නී. කා. එවැනි බලධාරයෙකු ලෙස සැලකිය හැකි වේ.

මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ පරිවේශ්‍ය සහ සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රයුත්තියට අදාළව වැදගත් සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් සහතික කරයි. කෙසේ වෙතන් මෙම ජ්‍වන් විමේ නිදහස යන අයිතිවාසිකම නීතිය මගින් ගම් අයිතිවාසිකම ලෙස සලකනු ලැබේ ඇති.⁹³ එබැවින් තම සංකුමණීක

92 මැදපෙරදීග සඳහා සංකුමණීක ග්‍රමිකයන් ප්‍රභුණු කිරීම - රු.1504, මැදපෙරදීග නොවන සංකුමණීක ග්‍රමිකයන් ප්‍රභුණුව සඳහා - රු. 2300 (ලියාපදිංචි විමේ ගාස්තුවද ඇතුළු) - ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නී. කා. සේවකයෙකු සමඟ සම්මුළ සාකච්ඡා - 2010

93 International Convention on Civil and Political Right (ICCPR)

94 Bulankulama v Minister of Industrial Development, SC (FR) Application No.884/99,

ශ්‍රීමිකයන් ආරක්ෂා කිරීමේදී පූරියා නීතිය යටතේ පැහවෙන මරණීය දැන්ඩිනය ශ්‍රී ලංකා රජයට ඇති ප්‍රධාන ගැටුව්වකි⁹⁵ එක්සත් ජනපදය, සිංගප්පූරුව හා විනය වැනි රටවලදී මරණීය දැන්ඩිනය ක්‍රියාත්මක කරන තමුන් පූරියා නීතිය අනුගමනය කරන රටවල අනාවාරයේ හැඳිවිම් වරදට පවා මරණීය දැන්ඩිනය නියම කළ හැකිය.

අත්ත වශයෙන්ම සැම විසරකම මරණීය දැන්ඩිනය වැඩිම වාර ගණනක් ක්‍රියාත්මක කරන එක් රටක් වන්නේ සුවුදී අරානියයි. සංකුලුණික ඉමිකයන්ට හා ඕවුන් යටන රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට ඇතැම් මූලික අයිතිවාසිකම් විශේෂයන්ම වැදගත් වන හෙයින් ඒවා ජාතික නීති පද්ධතියට හා අවබෝධනා ශිරිපුම් / ද්වීපාර්ශ්වීය එකතා යන දෙකම් ඇශ්‍රුලත් කිරීම අවශ්‍ය. උදාහරණයක් ලෙස වධනියා හෝ කෘෂි, අමානුෂීක හෝ අවමන් සහගත යැලුකිලි හෝ දුවුවම්වලට හාජන නොවී සිටිමේ අයිතිවාසිකම්⁹⁶ හා කවර හෝ නිත්‍යනුකූල වෘත්තියක යෙදීමේ අයිතිවාසිකම හා යම් රිම් කිරීමේ තිද්‍යාස්⁹⁷ මෙහිදී දැක්විය හැකියාතිනිය ඉදිරියේ සමානාත්මකාව, වෙනස් කොට නොසැලැකීම හා රස්වීමේ හා සංගමයේ තිද්‍යාස් හා අයිතිවාසිකම් ද අන්තර් රාජ්‍ය මට්ටමින් විසඳීම අවශ්‍ය වේ. විශේෂයන්ම සංකුලුණික කාන්තා ඉමිකයයේ බොහෝ විට මෙම අයිතිවාසිකම් සම්පූර්ණයෙන්ම අහිමි කරනු ලැබේමෙන් පිඩාවට පත් වෙති.⁹⁸

ඉලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ පරිව්‍යේදයෙහි කොටසක් නොවූවද 88 වැනි ව්‍යවස්ථාව පොදු කටයුතු මෙහෙයුවීමේදී සැපුවම හෝ තිද්‍යාස් තොරාගත් තියෝරිනයන් මගින් රට සම්බන්ධ වීමට පුරවැසියන්ට අවසරය ලබා දෙන ව්‍යවස්ථාමය අයිතිවාසිකමකි. කාවකාලිකව විදේශගතව සිටින පුරවැසියන්ට මෙයට සහභාගි විම තහනම් කරන්නා දී විධිවාන කිසිවක් නොමැතු. විදේශගත ඉමිකයන්ට සිය ජන්දිය පුකාශ කිරීමට ඉඩ ලබා දීම තවමන් සිදුවී තැත. කෙසේ වෙතත්, රටට වර්තමාන ජනගහනයන් ආයතන් වශයෙන් දහයෙන් එකක් විදේශ රැකියාවල තියුණුව සියෝදින් ශ්‍රී ලංකාව තවමත් විදේශයන්හි සිට ජන්දිය පුකාශ කිරීම සඳහා අවස්ථා යැලුසීමේ ක්‍රියාමාරුග ගෙන නොමැතු. 1980 දී ශ්‍රී ලංකාව සිවිල් හා දේපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥාපියයට එකතුවීම මගින් මෙම

Sri. LR. 243 at p.258 - http://www.lawnet.lk/docs/articles/sri_lankan/HTML/CV45.html, Kottabadu Durage Sriyani Silva v Chanaka Iddamalgoda SC (FR) Application No 471/2000 - www.alrc.net/doc/mainfile.php/supremecourtcases/224/, Lama Hewage Lal v Officer in Charge, Minor Offences, Seeduwa Police Station SC(FR) Application No.700/2002 – <http://www.ruleoflawsrilanka.org/>

⁹⁵ සියානා නගිකලය් සිදුයිය - අය කිරී පෙරිමට තැන් කරන්න සිට ලදුරුවා ගෙල පිර කර මරා අමත දේ බවත වෙළදනා ලබා සිටින, ලදුරුවන් පළාගෙන්නියක ලෙස සේවය කළ 17 නැවිරිදී ශ්‍රී ලදුරුය සිදුයිය වන විට අයද මත විය සිටි තමුන් සුවුදී අයිතිවාසියක් ඇයට සිඛ ගා දැමීමෙන් මරණීය දැන්ඩිනය නියම කළේය. Murphy, Caryle (2010), 'Saudi Arabia: Foreign maid faces death penalty', Global Post, 29 November 2010, <http://www.globalpost.com/dispatch/saudi-arabia/101128/saudi-arabia-foreign-maid-faces-death-penalty>.

⁹⁶ Amnesty Fights for Rizana' – Daily Mirror Online 2010.11.02- <http://www.dailymirror/index.php/news/7399-amnesty-fights-for-rizana-html>.

⁹⁷ Art 11 Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka 1978

⁹⁸ Art 14 Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka 1978

ග්‍රමිකයන් හට අතිරේක අයිතිවාසිකම් ලබා දී ඇත. 8 වැනි වගන්තිය වහල් සේවය හා බලපත්කාර හෝ අතිවාරය ප්‍රමාද ලබාගැනීමට තහනම් කරයි. එසේ වහුදු, වැටුප් නොගෙවීම හා වහුදුන් ආකාරයන් අපහරණයට ලක් කෙරෙන සූල් රකියා තනත්වයන් සංකුම්ණික ග්‍රමිකයන්ගේ වඩාත්ම සූලබ පැමිණිලි වේ.⁹⁹

කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස් කොට සැලකීම් තුරන් කර දැමීම පිළිබඳ ප්‍රයුෂ්තිය (CEDAW)¹⁰⁰ හා කාන්තා ප්‍රයුෂ්තිය

කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවන ප්‍රාථම් වෙනස් කොට සැලකීම් තුවදුරටත් පවතින බවත් එවැනි වෙනස් කොට සැලකීම් සමාන අයිතිවාසිකම් හා මුළුමානය කෙරෙහි ගොරවය යන ප්‍රතිපත්ති උල්ලංසනය කරන බවද CEDAW පිළිගතී¹⁰¹ සාමාජික රටවල් වලට ප්‍රාථම් නිතිමය සම්මතයන් නියම කිරීම මගින් එවැනි අසාධාරණ සැලකීම් තුරන් කර දැමීමට එය උත්සාහ ගනී. 1993 සිය කාන්තා ප්‍රයුෂ්තිය (Women's Charter) මගින් මූල්‍ය ලංකාව CEDAW හි ඇතැම් විධිවිධාන පිළිගෙන ඇතුරට තුළ හා ද්‍රව්‍යපාර්ශ්වික එකාගතා මගින් සහත්කාරක රට තුළ සාක්ෂමතික කාන්තාවන්ගේ ප්‍රතිලුහ සහතික කිරීම සඳහා රුපය සියලු යෝගෘ සියලුමාරග ගත යුතු බව අවධාරණය කරන ප්‍රයුෂ්තියේ 12(2) වගන්තිය සංපුර්වම කාන්තා සංකුම්ණිකයන් ආමත්තුණය කරයි. කාන්තාවන්ගේ ආර්ථික සමාජ හා සංඛ්‍යාතික දායකත්වය පිළිවිශු කිරීම පිළිය රුපය මගින් ස්ථිර පුරුෂ සමාජභාවය මත වෙන් කරන ලද දත්ත රෝ කිරීම, වර්ගිකරණය හා සැපයීමද එය අනු කරයි.

සංකුමණ ක්‍රියාවලිය තුළ සුවියල් වශයෙන් අවධානය අවශ්‍ය කරන ක්ෂේත්‍ර වන සියලු ආකාර සුරුකුම, කුටුවනය හා ගණිකා ව්‍යෙන්තිය තුරන් කර දැමීම සඳහා රුපය විසින් පියවර ගැනීමද 14 වැනි වගන්තියෙන් නියම කෙරේ.

සේවා ස්ථානයේදී ප්‍රවාහේදී හා අන් අධිංශුවේ සිටියදී ස්ථිර පුරුෂ සමාජභාවය මත පදනම් වූ ප්‍රවාන්ධිත්වය වැළැක්වීමට රුපය විසින් සියලු ක්‍රියාමාරග ගැනීමද අවශ්‍යය. දුෂ්‍රණය, ව්‍යාහිතාරය, උංගික අධින්ශේරිවම්, ගාරිරික හා මානයික අපයෝග්‍යනය, වධනිංසා හා ක්‍රියා අමානුෂික හා අවමන් සහගත සැලකිලි මෙයට අයන් වේ.¹⁰² අනෙකු දමා යන ලද දැයියන් සම්බන්ධයෙන් ද එවැනි විධිවිධාන අදාළ වේ.

එවැනි ප්‍රවාන්ධිත්වයෙහි වින්දිනයන් හට උපදේශනය හා සහාය සපයන රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ අනෙකුන් ප්‍රජා පාදක සංවිධානවලට රුපය සහාය විය යුතු බවට වන විධිවිධානය විශේෂ වැදගත්කමක් ගනී. රුපය හා පාර්ශ්වකරුවන්ගේ එකාබද්ධ ප්‍රයත්ත්වයන් තුළින් සකස් කරන ලද ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මෙම සඟදනාව තව දුරටත් අවධාරණය කරයි.

⁹⁹ Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008). Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE,Battaramulla <http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>, හා සංකුම්ණික ග්‍රමිකයන් සමඟ සම්බන්ධ සාකච්ඡාව

¹⁰⁰ CEDAW – Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women

¹⁰¹ Preamble to CEDAW

¹⁰² Art 16 Women's Charter

ලමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රයුෂ්ථිය (CRC)

1991 දී ශ්‍රී ලංකාව විසින් ඉහත ප්‍රයුෂ්ථිය අපරාදුමත කරන ලද අතර 2004 - 2008 ලේඛිත සඳහා ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැසුම (National Plan of Action - NPA) සැලසුම් කරන ලද්දේ එහි පරමාදරුගයන් සාක්ෂාත් කරගනු මිණිස වේ. ලමයින්ට වඩාත්ම යහපත් හා වාසිදායක දේ¹⁰³ දෙමාවයන්ට සහාය සැපයීමේ රෘතයේ වගකීම¹⁰⁴ නිනිසි සැලකීම් හා අපයෝගනය වැළැක්වීම¹⁰⁵ ලමාරු ආරක්ෂාව සැපයීම¹⁰⁶ හා අධ්‍යාපන සැපයීම¹⁰⁷ ආදිය ලමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රයුෂ්ථියෙහි විෂය පරිය කුළ වේ. 34 වැනි වගන්තිය ලිංගික සුරා කැමෙන් හා අපයෝගනයෙන් මිදී සිටීමට ලමයෙකුට ඇති අයිතිවාසිකම් අමතයි.

ජාතික ක්‍රියාකාරී ප්‍රතිපත්තියෙහි අවධානයට ලක් වූ ක්ෂේත්‍ර සමහරක් වන්නේ අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, ලමා ආරක්ෂාව හා ලමා ප්‍රමය වේ. ලමා ආරක්ෂාව යන ක්ෂේත්‍රය යටතේ සංකුම්ණිකයන්ගේ දරුවන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා අවධානය කරගනු ලැබේ ඇත. ලමා ආරක්ෂාවට අදාළ ඉලක්ක යටතේ සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයන්ගේ දරුවන්ට ප්‍රමාණවත් රැකවරණය හා ආරක්ෂාකාරී හා සෞඛ්‍ය සම්පත්නා පරිසරයක් සහිතික කිරීම උදෙසා මෙම සැලසුම රු. මිලයන 25 ක ඇස්නමීන්තුගත මුදලක් වෙන් කර ඇත. කෙසේ වෙනත් ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපනය අධික්ෂණය කිරීම හා මත්ත් සමාජමය සහාය ද මෙයට ඇතුළත් විය යුතුය.

ඩිජ්ජන්ට සැපයීමට මූල්‍ය ප්‍රභාන ලබාදීමට, පෝරුණ මැදිහත්වීමට හා (ලමාරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව හා සමග එක්ව) කරන්දෙනියේ සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයන්ගේ ගැනැණු දරුවන්ට නේවාසිකාගාරයක් ලබාදීමට ශ්‍රී. ලං. වි.සේ. නී. කා. ව්‍යාපෘති ආරම්භ කර ඇත.¹⁰⁸ කෙසේ වෙනත් මෙම වැඩිසටහන් පිළිබඳ නොරහුරු ක්‍රමන් හරියාකාරයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පත්ව නොමැති අතර එබැවින් ඒවා මගින් කැඳී පෙනෙන බලපෑමක් හේ වෙනසක් තවම ඇති වි නොමැත.

එක්සත් ජාතින්ගේ ලමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ කම්මුවල ලමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රයුෂ්ථිය අපරාදුමත කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රයුෂ්ථා කර ඇති නමුත් ලමයින් හඳු වඩා ගැනීම පිණිස සංකුම්ණික ග්‍රුමික පවුල්වලට ලැබෙන අර්ථ සහාය පිළිබඳව අප්‍රසාදය පළ කර ඇත.

¹⁰³ Art 3 Child Rights Convention

¹⁰⁴ Art 18, 23 & 27 Child Rights Convention

¹⁰⁵ Art 19 Child Rights Convention

¹⁰⁶ Art 26 Child Rights Convention

¹⁰⁷ Art 28 Child Rights Convention

¹⁰⁸ Dias, Malsiri.(200). Problems of Children of Migrant Workers. Paper presented at SAARC Regional workshop on children of the SAARC Region with special focus on the impact of the SAARC on the girl child (1991- 2000) - Organized by the Colombo Young Womens Christian Association (6-8 June 2001) (on file at the Centre for Women's Research library in Colombo)

මිනිස් ජාවාරම (කුට්ටනය) හා සම්බන්ධ ගැලුව වලට විසඳුම් සෙවීම සඳහා මෙම සංගේධනය විශේෂයෙන් සිදු කරන ලදී. මිනිස් ජාවාරම (කුට්ටනය) නම් වරද පිළිබඳ පූජ්‍ය අර්ථකථනයක් 360 වැනි වශයෙන් මගින් සපයනු ලැබේ. මූදල් හෝ වෙනත් වරප්‍රයාදයක් වෙනුවෙන් යම් තැනැත්තෙකුව මිලට ගැනීම, විකිණීම හෝ ප්‍රවල්මාරු කිරීම හෝ තවත් අයෙකු එසේ කිරීමට පෙළඳවීම, බලහත්කාර හෝ අනිවාර්ය යුතුය හෝ ලිංගික සුරාකාම තහවුරු කරගැනීමේ කාර්යය සඳහා තරජනය, බලහත්කාරය හෝ රෙටිල මගින් රෙකියවට බඳවා ගැනීම, ප්‍රවාහනය කිරීම, තමන් ලිං රඳවා ගැනීම හෝ එට සමාන ක්‍රියාවක් මිනිස් ජාවාරම (කුට්ටනය) ලෙස සලකනු ලැබේ.¹⁰⁹ මිනිස් ජාවාරමෙහි (කුට්ටනයෙහි) යෙදීම සම්බන්ධයෙන් වරදකරු ඇත් සිනැම තැනැත්තෙකු වසර දෙකකට නොඅඩු හා වසර 20 නොඉක්මන සිරදුම්වමකට යටත් වන අතර දඩි ගැසීමටද හැකියාව ඇත. අදාළ විනිශ්චයා වයස අඩු 15 ට අඩු අයෙකු වේ නම් දැඩුවම වසර තුනකට නොඅඩු හා වසර 20 නොඉක්මවන එකක් වනු ඇත.¹¹⁰

කෙසේ වෙනත් සන්කාරක රටවල් සමග අවබෝධනය තිවිශුම් හා ද්විපාර්යියිය එකගතා වලට සාපුවම ආදේශ කිරීමට නම් මෙම ක්‍රියාමාරු, සංකුමණීක ග්‍රමිකයන් පිළිබඳ නීති හා ජාතික ප්‍රතිපත්තියට අන්තර්ගත කිරීම අවශ්‍ය වේ.

ජාත්‍යන්තර හා ජාතික නීති පිළිබඳ සාරාංශය

2000 ජාත්‍යන්තර සංවිධානය දු අපරාධ වලට එරෙහි එකසන් ජාතින්ගේ ප්‍රයුජ්‍යාතිය, 1963 කොන්සල් සබඳතා පිළිබඳ වියානා සම්මුතිය හා 1957 අංක 105 දරණ බලහත්කාර යුතුය ලබාගැනීමේ තුරන් කර දැමීම පිළිබඳ ලෝක කම්මිකරු සංවිධානයෙහි ප්‍රයුජ්‍යාතිය රජය අපරානුමත කිරීම හා ඒවාට එකත විම ප්‍රශනයා කටයුතුය.¹¹¹ කෙසේ වෙනත් රජය තවමත් ලෝක කම්මිකරු සංවිධානයෙහි අංක 97 හා අංක 143 දරණ ප්‍රයුජ්‍යාතින් අපරානුමත කර නොතිබේ කනාගාවුවට කරුණකි. කුට්ටනය, විශේෂයෙන්ම කොන්තාවන් හා ලමුන්ට අදාළව වැළැක්වීමට මරදනය කිරීමට හා එයට එරෙහි දැඩුවම ලබාදීමට වන සන්ධානයට රජය අත්සන් තබා ඇති තමුන් එය තවමත් අපරානුමත කර නොමැත. ආරථික සංකුමණයෙහි ප්‍රමාණය හා ගතිකයන් දැනුට පවත්නා ඒවාට වඩා අතිශීෂින් වෙනස් ව පැවති යුතුයක මූල් ශ්‍රීලංකිනිකාග. පනත සකස් කරන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සංකුමණීකයන්ගේ අධිකිවාසිකම් කෙරෙහි කිහිදු අවධානයක් යොමු නොකරන හෝ ඉතා අල්ප අවධානයක් සහිත උග්‍රවිල්ලක් විය. එය වර්තමාන සංකුමණීක ග්‍රමිකයන් වෙත ලබා දෙන්නේ කිසියෙන් ප්‍රමාණවත් නොවන ආරක්ෂාවකි. සංකුමණීක ග්‍රමිකයන්ගේ අධිකිවාසිකම් අවධාරණය කරන ජාත්‍යන්තර සම්මුතියට ශ්‍රී ලංකා රජය එකත වූ අතර සංකුමණීක ග්‍රමිකයන්ගේ ආරක්ෂාව හා ප්‍රජාත්‍යාවනීක සංකුමණය ප්‍රවර්ධනය එකට එක් කරන සංකුමණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියද යෝජනා කළේය. අවධානාවකට මෙන් එය ක්‍රියාත්මක

¹⁰⁹ Art 360 (1) Penal Code (Amendment) Act No 16 of 2006

¹¹⁰ Art 360 (2) ibid

¹¹¹ Concluding observations of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families

කිරීමේ ප්‍රගතිය ඉහා අල්ප වී ඇතු.

දැනට පවත්නා නීති සම්පාදනවල අඩුව, පිළිපිනය වැනි රටවල ඇති ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ප්‍රංශාවට ලක් වූ සංකුමණික ග්‍රමිකයන්ට අදාළ නීති සැලකිල්ලට ගනිමින් සකස් කළ නීති මගින් සම්පූර්ණ කළ යුතු වේ. සංකුමණික ප්‍රමාද සපයන රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට සංපූර්ණ ආදේශ කළ හැකි සංකුමණික ග්‍රමිකයන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂාව සඳහා රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, රැකියා නියෝජිත ආයතන හා සේවාවන් කාර්යක්ෂම ලෙස සංවිධානය කරන පිළිපින ජාතික පනතේ විධිවිධානවල සමාලෝචනයක් පහත දැක්වේ.

1995 සංකුමණික ග්‍රමිකයන් හා විදේශගත පිළිපින ජාතිකයන් පිළිබඳ පනත (ජනරජ පනත් අංක 8042)

දෙවනී වගන්තිය, ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය : ආර්ථික වර්ධනය හා ජාතික සංවර්ධනය තිරසාර කිරීමේ උපකුමයක් ලෙස විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධනය නොකෙරෙනු ඇති බවත් එබැවින් අඛණ්ඩව දේශීය රැකියා අවස්ථා නිර්මාණය කිරීමට රජය හාර ගන්නා බවත් සහතික කරයි.¹¹² විදේශ රැකියා වෙළඳපොල හා තරග කිරීමට දේශීය රැකියා වෙළඳපොල දියුණු කිරීමේ වගකීම මෙමගින් රජය මත පැවත්වේ¹¹³ මෙම ග්‍රමිකයන්ගේ අනිමානය හා මූලික අයිතිවාසිකම් කිසිදු අවස්ථාවකදී හේ අන්තරායට පන් නොකෙරෙන බවත් සහතිකය මත විදේශ රැකියා වැඩිසහුන් මූල්‍යනින්ම රඳා පවතින බව ද එය සහතික කරයි.

සියලු විදේශගත පිළිපින ජාතිකයන්ට රජයේ ප්‍රජාතනත්ත්වාදී තිරණ ගැනීමේ ස්ථාවලියට සහභාගි වීමට ඇති අයිතිවාසිකම් සහතික කරනු ලැබේ ඇතු.¹¹⁴ ඒ හා සංස්කෘතිය විවිධ විට, විදේශගත ශ්‍රී ලංකාකික ග්‍රමිකයන්ට ජන්දය ප්‍රකාශ කිරීමේ අයිතිය තුවම ලබා දී නොමැති. අදාළ සත්කාරක රටවල අදාළ රැකියා නියෝජිත ආයතනවල සංකුමණික ග්‍රමික නියෝජනයද එය සහතික කරයි.

සංකුමණික ග්‍රමික ප්‍රතිපත්ති, වැඩිසහුන් හා අදාළ ආයතනවල සංපූර්ණ සඳහා පාදක වන්නේ ස්ථීර පුරුෂ සමාජභාවයට සංවේදී වන්නා වූ නිර්ණායක වේ.¹¹⁵ සංකුමණික ග්‍රමික කාන්තාවන් විසින් ආර්ථිකයට ලබා දෙන දායකත්වයට මෙන්ම ඔවුන් මූලුණ දෙන ස්ථීරන්ට පුව්‍යිශේෂී වූ ගැටුව වලටද මෙය වැඩි පිළිගැනීමක් ලබා දෙනු ඇතු.

සංකුමණික ග්‍රමිකයන් රැකියාවට බඳවා ගැනීම, හඳුන්වාදීම, ස්ථානගත කිරීම හා ඔවුන්ට සහාය වීම රජයේ ගාස්තු හා පරිපාලන වියදම් වලින් නිදහස්ව ලබා දීමට

¹¹² Sec 2 (c) Migrant Workers and Overseas Filipinos Act of 1995

¹¹³ Masnari, Nura, (2004)Reforming the Sri Lanka Foreign Employment Act : Increasing Protection for Migrant Workers and Employing lessons from the Phillipines, LST Review, Volume 14, Issue 201(July 2004) p3.

¹¹⁴ Sec 2 (f) Migrant Workers and Overseas Filipinos Act 1995

¹¹⁵ Sec 2 (d) Migrant Workers and Overseas Filipinos Act 1995

4 වැනි වගන්තිය, සංකුමත්සික ග්‍රුමිකයන්ගේ එලදායී ලෙස මෙහෙයවීම්: පිළිමින ජාතික ග්‍රුමිකයන් අධිකිවායිකම් ආරක්ෂා කෙරෙන රටවලට¹¹⁷ පමණක් රජය ග්‍රුමිකයන්ට වෙත ගැනු ඇත. මේ අරබයා රජය එම සහතිකාරක රටවල පටන්නා කම්මිකරු නීති සලකා බලනු ඇත. එම රටවල් ප්‍රයුත්තිවලට සහ ද්‍රිපාර්ථිය සම්මුති වලට අත්සන් කර ඇතිද හා සංකුමත්සික ග්‍රුමිකයන්ගේ ආරක්ෂාව හා පූහසාධනය ආරක්ෂා කිරීමට මෙම රජයන් විසින් ගන්නා ලද සාධනීය ක්‍රියාමාර්ග කළරේද යන්නද රජය සලකා බලනු ඇත.

නිලධාරීන් හා සේවකයන්ට තහනම් කිරීම පිළිබඳ 08 වැනි වගන්තිය කවර හෝ දෙපාර්තමේන්තුවකහේ පරිපාලනයක කිසිදුනිලධාරීයෙකුට හෝ සේවකයෙකුට සෘජුව හෝ වෙනුව සංකුමත්සික ග්‍රුමිකයන් බිඳවා ගැනීමේ ව්‍යාපාරයේ යෙදීම මෙය නීතිවිරෝධී කරයි. එසේ වුවත්, ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නිපුණත් කාර්යාලය මණ්ඩලය විදේශ රැකියා නියෝගීතයන් හතර දෙනෙකු ඇතුළත් කොට ඇත. එනමුදු කම්මිකරු වියත්තිය සම්ති හෝ සංකුමත්සික ග්‍රුමික නියෝගීතයන් කිසිවෙකු මෙයට ඇතුළත් නොවේ.¹¹⁸

ආපසු සියරට පැමිණෙන සංකුමත්සික ග්‍රුමිකයන් නැවත සමාජානුගත කිරීම හා දේශීය රැකියා යහ ජාතික සංවර්ධනය සඳහා මුළුන්ගේ තුපාලනා ප්‍රයෝගනයට ගැනීමට යාන්ත්‍රණයක් පැහැදිමෙම ආපසු සියරට පැමිණෙන පිළිමින සංකුමත්සික ග්‍රුමිකයන් සඳහා රජය නැවත ස්ථානගත කිරීමේ හා අධික්ෂණ මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවනු ඇතු නියෝගීතාවේ අද දක්වා (ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. එස සලකා බලමින් සිටින නමුත්) ආපසු සියරට පැමිණෙන සංකුමත්සික ග්‍රුමිකයින්ට නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ අධික්ෂණ මධ්‍යස්ථානයක් නොමැති.

තවත් ඉතා වැදගත් විධිවිධානයක් වන්නේ සංකුමත්සික ග්‍රුමිකයන්ගේ පූඛසාධනය හා අධිකිවායිකම් ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් රජයේ නියෝගීතා ආයතන වල තුළිකාව අර්ථ දැක්වීමියි¹¹⁹ ශ්‍රී ලංකා ජාතික ප්‍රතිපත්තිය යටතේ මෙවන් අර්ථ දැක්වීමක් සහතික කරනු ලැබේ ඇති අනර පොදු විගකීම් ක්ෂේත්‍ර මෙන්ම කිසිදු රජයේ ආයතනයක පාලනය හෝ විෂය පරිය යටතා නොමැත ක්ෂේත්‍රද තවමත් තක්සේරු කර අර්ථදැක්වීම කළ යුතුව පවතී. නියෝගීත උදාහරණයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා රජය තවමත් මිනිස් ජාවාරම (කුටුවනය) ප්‍රමාණවත් පරිදි අර්ථ දැක්වීම කර නොමැති

¹¹⁶ Sec 2 (I) Migrant Workers and Overseas Filipinos Act 1995

¹¹⁷ සංකුමත්සිකයන් පූඛසාධනය හා ආරක්ෂාව සහතික කළ හැකි පියවර 4 ක් ක්‍රියාත්මක කිරීම මින් මෙය සිදු කෙරේ මෙමින් පිළිමින රජයට සහතිකාරක රට කෙරෙහි වගනීම පැවරිය නැති වේ. Masnari, Nura, (2004)Reforming the Sri Lanka Foreign Employment Act : Increasing Protection for Migrant Workers and Employing lessons from the Phillipines, LST Review, Volume 14, Issue 201(July 2004) p 13.

¹¹⁸ Masnari, Nura, (2004)Reforming the Sri Lanka Foreign Employment Act : Increasing Protection for Migrant Workers and Employing lessons from the Phillipines, LST Review, Volume 14, Issue 201(July 2004) p3.

¹¹⁹ Sec. 17 Migrant Workers and Overseas Filipinos Act 1995

¹²⁰ Sec. 23 Migrant Workers and Overseas Filipinos Act 1995

අතර නීති විරෝධී බඳවාගැනීම් ලෙස ඒවා හඳුන්වයි.¹²¹ නීතිවිරෝධී බඳවාගැනීම් පරිපූර්ණ ලෙස අර්ථදක්වනු ලැබ ඇත.

අවබෝධනා ගිවිසුම් (MOUs) හා ද්විපාර්ශවීය එකතා

මේ අවස්ථාවේදී ශ්‍රී ලංකාව හා අනෙකුත් විවිධ සත්කාරක රටවල් අතර පවතින අවබෝධනා ගිවිසුම් හා ද්විපාර්ශවීය එකතා පිළිබඳව යම් අවබෝධයක් ලබාගැනීම වැදගත්ය.

අවබෝධනා ගිවිසුමක් යනු ගිවිසුමක් හෝ වෙනත් ආකාරයක එකතාවට පැමිණීමට සැලසුම් කරන පාර්ශ්ව අතර මූලික අවබෝධනාව සම්බන්ධ උගින් ප්‍රකාශයකි. එයින් නීතිමය බැඳීමකට ඇතුළු කර ගැනීමක් නොවේ.¹²² ද්විපාර්ශවීක එකතාවක් යනු නීතිය මගින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට බල කළ හැකි හෝ වෙනත් ආකාරයට පිළිගත හැකි වගකීම් නීර්මාණය කරන්නා වූ පාර්ශ්ව දෙකක් අතර වන ගිවිසුමකි.¹²³

පේරීදානය, කටාර්, එක්සත් අරාබි එම්පී රාජ්‍යය, දකුණු කොරියාව හා මලයාසියාව සමඟ ශ්‍රී ලංකාව අවබෝධනා ගිවිසුම් අත්සන් කර ඇත. දැනට ලෙබහනය සමඟ ද්විපාර්ශවීය එකතාවක් සාකච්ඡා කෙරෙමින් පවතී. අවබෝධනා ගිවිසුම් වලට අනුකූල නොවන අවස්ථාවලදී ඒවා නීතිය මගින් බලන් ක්‍රියාත්මක කිරීම කළ නොහැකි බැවින් අවබෝධනා ගිවිසුම් ප්‍රමාණවත් අරක්ෂාවක් සැපයීම සිදු නොකරයි. අවස්ථාවකට මෙන් සියලුම සත්කාරක රටවල් සමඟ දැනට පවතින එකතා අවබෝධනා ගිවිසුම් ආකාරයෙන් පවතී. සංකුම්භික ප්‍රමිතයන් පිළිබඳ ප්‍රයුත්තියට ප්‍රතිවිරැදි වන විධිවිධාන ඇතැම් අවබෝධනා ගිවිසුම වල අඩංගු වේ. 2006 ජූනි මය ශ්‍රී ලංකාව හා මලයාසියාව අතර අත්සන් තබන ලද අවබෝධනා ගිවිසුමේ මෙවැනි විධිවිධාන ගණනාවක් ඇත.¹²⁴ උදාහරණයක් ලෙස 8 වැනි වගන්තිය මගින් සේවායේෂකයෙකුට ප්‍රමිතයාගේ ගමන් බලපත්‍රය තමන් හාරයේ තබාගැනීමට හා ග්‍රම්‍ය රහස්‍ය පළාතියහාන් එය මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය වෙන හාරදීමන් අවසර ලබා දෙයි. සංකුම්භික ප්‍රමිතයන් පිළිබඳ ප්‍රයුත්තියේ සංවලනයට ග්‍රම්‍ය ඇති අයිතිවාසිකම පිළිබඳ වන 39(1) වන වගන්තිය මගින් උල්ලාංශනය කෙරේ. එබැවින් දැනට පවත්නා අවබෝධනා ගිවිසුම් ද සමාලෝචනය කර බලා ශක්තිමත් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

¹²¹ Masnari, Nura, (2004)Reforming the Sri Lanka Foreign Employment Act : Increasing Protection for Migrant Workers and Employing lessons from the Phillipines, LST Review, Volume 14, Issue 201(July 2004) p 6.

¹²² Black's Law Dictionary (2004) Eight Edition Garner A. Bryan (ED),West,USA.P.1006 & 924 P.172 & 341

¹²³ එම

¹²⁴ ACTFORM and Women & Media Collective, 20008. Sri Lanka NGO Shadow Report on the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and their Families,(WMC & ACTFORM,Colombo,)

බලප්‍රත්‍යාපන විදේශ රැකියා නියෝජිත ආයතන සංගමය (ALFEA) හා විදේශ රැකියා නියෝජිත ආයතන

මැදුලපෙරදීග බලා යන සංකුම්මීක ගුමික සංඛ්‍යාව වැඩි වීමත් සමග, 1985 දී 139 ක් පමණක් වූ විදේශ රැකියා නියෝජිත ආයතන 2008 දී 1985 වන තෙක් වැඩි එමත්¹²⁵ මෙයට හේතුව ප්‍රධාන වශයෙන් විදේශ රැකියා අවස්ථා සඳහා ප්‍රවේශ වීමට තෙවන පාර්ශ්වයක මැදිහත්වීම අවශ්‍ය කරන තුපුහුණු ගුමිකයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම හේතුවෙනි.

වංචාවේ සිට මිනිස් ජාවාරම (කුට්ටනය) තෙක් වූ විවිධාකාරයේ වේද්දනා ඔවුන් වෙන එල්ල වේද්දී විදේශ රැකියා නියෝජිත ආයතන පිළිලාක්ට සමාන ප්‍රමිද්ධියක් ලබා ගෙන ඇත. වඩාත්ම සූල වේද්දනා වන්නෙන්¹²⁶ බලහත්කාරකමින් මුදල් ලබා ගැනීම, සැබුරින්ම තොපවතින රැකියා හා සේවා තත්ත්වයන් සහතික කිරීම ඇතුළුව අස්ථා හෝ තොමග යවන සූල දහුන පැතිරවීම, විදේශ රටවලදී ගුමිකයන් අත්හැර දැමීම හා කාන්තාවන් හා බාලවයස්කාර තැනැත්තන් කුට්ටනයේ යෙද්වීම ආදිය වේ. සංකුම්මන ක්‍රියාවලියේ වැඩගත් කොටසක් වන හා තවම ලියාපදිංචි වීමට අවශ්‍ය හැකි උපනියෝජනයන්, මේ විෂයේ අවධානයට පාතු විය යුතු ප්‍රධාන හේතුවක් වේ. ශ්‍රී ලං. වි. සේ. නි. කා, බලප්‍රත්‍යාපන විදේශ රැකියා නියෝජිත ආයතන සංගමය (ALFEA) හෝ වෙනත් ලියාපදිංචි විදේශ රැකියා නියෝජිත ආයතනයකට¹²⁷ කෙරේ ඔවුන්ගේ සංශ්‍යුතම වගකීමක් නැත. උප නියෝජිතයන්ගේ නීති විරෝධී කළාපයන් තොදාකාරව දැන සියියන් ශ්‍රී ලංකා රජය තවමත් තත්ත්වය පාලනය කිසිදු පියවරක් ගෙන තොමැත්තා.

ගුමිකයන් අපයෝජනය කිරීම සම්බන්ධ වාර්තා වලට සාධනීය ප්‍රතිච්චිතයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා රජය වඩා වඩාත් දැඩි නීති පැනීම්¹²⁸ හා නියාමන රාමුවක් මගින් මෙම නියෝජිත ආයතනය නියාමනය හා අධික්ෂණය කිරීමට ප්‍රයත්න දරමින් සිටී. මුදල රැකියා ඇතුළුවම සඳහා ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා තුළුක්ති කාර්යාලය අනුමතිය, විදේශගත වීමට ඉඩ ඇති සංකුම්මීක ගුමිකයන් සියලු දෙදානාම ශ්‍රී ලං. වි. ර. නි. කා. හි ලියාපදිංචි වීම, පිටත්ව යාමට පෙර වෙදා පරික්ෂණය සහ මැදුලපෙරදීට යන ගෘහ සේවිකාවන් සඳහා ශ්‍රී ලං. වි. සේ. නි. කා. හි ද්වාස් 15 ක අනිවාර්ය විවෙකීමට පෙර තුළුණුව¹²⁹ මේ අතර වේ. කෙසේ වෙනත් රැකියා නියෝජිතයන් විසින් පතුරවනු ලැබෙන තොරතුරු, කාර්යාලය මගින් අනුමත කෙරෙන සේවා තිරිපුම්¹³⁰ හා සැබැඳු

¹²⁵ Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE,Battaramulla,<http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>.

¹²⁶ Human Rights Watch, (2007.) – Exported and Exposed, Abuses against Sri lankan Domestic Workers in Saudi Arabia, Kuwait, Lebanon and the U.A.E., (p. 31 – 37 <http://www.hrw.org/en/reports/2007/11/13/exported-and-exposed-1>

¹²⁷ බලප්‍රත්‍යාපන විදේශ රැකියා නියෝජිත ආයතන සංගමය (ALFEA) කාර්ය මණ්ඩලය සමග සම්මුඛ සාකච්ඡාව

¹²⁸ SLBFE Act No 21 of 1985 & SLBFE (Amendment) Act No 4 of 1994

¹²⁹ මෙයට පෙර විදේශයන්හි සේවා කිරීමේ පළපුරදී තොමැත්තා අයට මෙය අදාළ වේ

¹³⁰ Art 37-39 SLBFE Act No 21 of 1985

යකියා තත්ත්වයන් අතර විශාල විෂමතා නිවීම තවදුරටත් සිදුවේ. උප නියෝජිතයන් නියාමනය කිරීමට ගත්තා ලද ප්‍රයත්ත්තයන් තවමත් ප්‍රමාණවත් තොවතා මට්ටමක පවතී.

බලපත්‍රාහි විදේශ යකියා නියෝජිත ආයතන සංගමයේ (ALFEA) අනිවාරය සමාජිකත්වය හරහා යකියා නියෝජිත ආයතන නියාමනය, අධික්ෂණය හා හික්මතිම සඳහා ඩී. එම්. එස්. නි. කා. පනත බලපත්‍රාහි විදේශ යකියා නියෝජිත ආයතන සංගමය ස්ථාපනය කළේය. කෙසේ වෙතත් අනිවාරය ලියාපදිංචියට පසුව කරන ලද වෙනස්කම්¹³¹ එහි විනය පාලන බලකළ ලිඛිල් කර ඇත.¹³² විදේශ යකියා වෙළඳාමේ සහපත් ආචාරධර්ම පිළිවෙත් සහතික කිරීමට හා උත්ත්සු කරවීමට බලපත්‍රාහි යකියා නියෝජිත සංගමය (ALFEA) අරමුණු කරයි. මෙම අරමුණ සාක්ෂාත් කරගැනීමට කටයුතු කිරීමේදී එය උපලේඛනය නියෝජිත ආයතන හා සේවායේරුකයන්ගේ උදිස්තු අඩංගු වෙතින් අඩවියක්ද යකියා බැංකුවක් ද බලපත්‍රාහි නියෝජිත ආයතන වල තොරතුරු හා අනෙකුත් පාරුශවකාර වෙති අඩවි වලට සඳහා ද පවත්වා ගෙන යයි. මෙම සංවිධානය, නියෝජිත ආයතන වල සංස්දයක්, නියාමන යාන්ත්‍රණයක් හා නියෝජිත ආයතන හා වි. එස්. නි. කා. අතර සම්බන්ධිකාරක ලෙස දිගටම තියාත්මක වීම ඉතා වැදගත් වේ. නීති පද්ධතියට කරන ලද ඉහත සඳහන් වෙනස්කම් මෙම කාර්යය වඩාත් අසිරි කර ඇත.

ශ්‍රී. ල. වි.ස්. නි. කාර්යාල ව්‍යාපෘති

පසුගිය අවුරුදු කිහිපය තුළ විදේශ යකියා සඳහා යාමට බලාපොරොත්තු වන සංකුමණික ග්‍රුමිකයන්ගේ, ඔවුන්ගේ පවුල්වල හා ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණිකයන්ගේ පූඛබාධනය උරදයා ව්‍යාපෘති හා සේවාවන් රෝගක් ආරම්භ කර ඇත. රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම, පිටතවයාමට පෙර නිවාස හා ස්වයං යකියා මෙය යෝජනා ක්‍රම, සංකුමණික ග්‍රුමිකයන්ගේ දරුවනට ඕනෑමත්ව හා මූල්‍ය සහාය, ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණිකයන්ට පූඛබාධන මධ්‍යස්ථානයක් හා නිපුණතා වර්ධන ප්‍රහාණුව මෙම සේවාවන්ට අයන් වේ.

කෙසේ වෙතත් මෙම ප්‍රතිලාභ සංකුමණික ග්‍රුමිකයන් අතර දැඩි තොගැනුවන්කමක් හා ව්‍යාපෘති අතර පවතින පරස්පරතා ඒවායේ එලදායිනාවට බාධා පමුණුවයි. වඩාත්ම පූලබ ලෙස මූහුණ දෙනු ලෙන ගැටුව්ව¹³³ වන වැටුප් තොගැනීම රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම මිනින් ආවරණය කරනු තොලැබේ. නිවාස මෙය සඳහා ප්‍රවේශය ලැබෙන්නේ අනෙකායික විදේශ මූදල ඕනෑමක (INFRFC Account) මාස 6 ක කාලයක් තිස්සේ බොලර් 500¹³⁴ ගේ ප්‍රයත්ත් පවත්වා ගත්තා අයට පමණක් වන අතර මෙය බොහෝමයක් සංකුමණික ග්‍රුමිකයන්ට ඉටු කරගත තොගැනීම් කාර්යයකි. ඕනෑමත්ව ලබාගැනීම සඳහා ලුම්න් අදාළ විභාගවලට වර්ෂ තුනකට හෝ පෙර ලියාපදිංචි එය පූතු අතර මෙම පූර්ව අවශ්‍යතාවය ඉටු කර

¹³¹ SLBFE Amendment Act No 56 of 2009

¹³² බලපත්‍ර ලාභ විදේශ යකියා නියෝජිත සංවිධානය (ALFEA) කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ කළ සම්මුඛ සාකච්ඡාව

¹³³ SLBFE brochure on Welfare Benefits for 2009

¹³⁴ මහජන බැංකුවට බොලර් 770 ක ගේ ප්‍රයත්ත් අවශ්‍ය කෙලඳී

ගැනීමට විභිජ්ට සැලසුම් කිරීමක් හා නිවැරදිව නිශ්චිත කාලය ගණනය කරගැනීමට අවශ්‍යම තේ.

සංකුම්ඩික ප්‍රමික ගැහසේවිකාවන් සඳහා වන ප්‍රෙදුම් රැකියාවේ ඉහළ තලයකට යාම සඳහා අවශ්‍යතා නව නිපුණතා ඔවුන්ට ඉගැන්වීම සිදු නොකරයි. ප්‍රතිලාභ - සැපයෙන නමුත් සාධනය කර ගත නොහැකි ප්‍රේර්ව අවශ්‍යතා නිසා එවාට ප්‍රවේශය ඇතිරි ඇත.

ශ්‍රී. ල. වි.ස්. නි. කාර්යාලයයෙන් ආවරණය වන අනෙකුත් සේවාවන්:

- ආරවුල් සම්පූර්ණ පත් කිරීම - කාර්යාලය තානාපති කාර්යාල හා සම්බන්ධ වී විදේශයන්හිදී පැන නගින රැකියා ආරවුල් විසඳීම අවශ්‍ය කෙරේ.¹³⁵
- ජාත්‍යන්තර සබඳතා - ගැටළු ඉක්මනින් විසඳීම සඳහා තානාපති කාර්යාල මහ කොමිෂන් කාර්යාල සමග සබඳතා වැඩි දියුණු කිරීමට¹³⁶

කෙසේ වෙතත් සංකුම්ඩික ප්‍රමිකයන් ආපසු මෙරටට එවනු ලැබීමට පෙර බොහෝ විට තානාපති කාර්යාල හෝ රැක්වල් නිවහන් වල මාස ගණන් ලැයිමටත් ඒ හා බලුදුනු සියලු දුෂ්කරතා වලට මුහුණදීමටත් ඔවුන්ට සිදු මේ.¹³⁷

- තොරතුරු සපයන හා සංවර්ධන වැඩියටහන් : සංකුම්ඩියට අදාළ මානාකා සම්බන්ධ තොරතුරු ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල හරහා සංසරණය කිරීමේ උත්සාහයක් ඇත. කෙසේ වෙතත් විවිධ රුපයේ ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණය නොමැති විම සේකුවෙන් සන්නිවේදන ප්‍රවාහය බිඳුවැටී ඇත.

වැඩ කළත් ගැටී බැව. ....

2010.05.07 වැනි දින සම්මුඛ සාකච්ඡාව පවත්වන ලදී

කුරුණෑගල ප්‍රදේශයෙන් පැමිණි සංකුම්ඩික කාන්තාවක වූ තිස් දෙහැවිරිදී එස්. සුම්භනලකා (නම වෙනස් කොට ඇත) 2002 තොවැමිල් මස ඇගෙන් ස්වාම්පුරුෂයා හා වසර දෙකක් වයසුනි දැඩිය සියරට දමා ගැහ සේවිකාවක ලෙස කුවේට රටට තියාය. ඇය නිවසක මාස පහක කාලයීමාවක් සේවය කළ තමුත් ඇයට වැළුප් වෙවනු තොලැවීමි. එම නිවසේ සාමාජිකයන් 19 ක් කිරී අතර ඇය නිරන්තර පහර දීම වලට ලක් වුවාය. ඇය පැය 24 ම වැඩ කිරීමට සුදානම්න් කිරීය යුතු වූ අතර ලදුවෙන් බලාගැනීමේ සිට ඉවුම් පිහුම්, පිරිසිදු කිරීම් දක්වා වූ දැඩිය නොහැකි වැඩ ප්‍රමාණයක් ඇය වෙත පැවරී තිබුණි.

¹³⁵ ශ්‍රී. ල. වි. ස්. නි. කා. ලවඩ අධ්‍යාපනය – <http://www.slbfc.lk/article.php?article=28>

¹³⁶ ශ්‍රී. ල. වි. ස්. නි. කා. ලවඩ අධ්‍යාපනය – <http://www.slbfc.lk/article.php?article=28>

¹³⁷ සංකුම්ඩික ප්‍රමිකයන් සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා 2010

අැම් සේවායෝජකයා ඇයට වැටුප් ගෙවීම ප්‍රතික්ෂේප කළ බැවින් ඇය එතිනින් මිදි ශ්‍රී ලංකා කානාපති කාර්යාලය වෙත ගියාය. එහිදී ඇයට වැටුප් නොගෙවන ලද හේ අපයෝජනයට ලක් වූ හා අපසු මෙරටට ඒමට අපේක්ෂාවෙන් රදි සිටින තවත් කාන්කාවන් සිය ගණනක් හමුවිය. ආපසු එවීමට පෙර අනෙකුත් පිඩිවට පත් සංකුමණිකයන්ද සමඟ මාස ගණනක් රදි සිටීමට පූමනලකාට සිද්ධිය. ඇය සංඛ්‍යාව නිශ්චි දිනාර් 34 ඇමත් දැවන් විකරිපත වෙනුවෙන් ගෙවීමට තානාපති කාර්යාලය විසින් රෙගන නිශ්චි. ඇම් වැටුප් ලබා ගැනීමට සිසිදු මැදහන් විමක් හේ උත්සාහයක් කානාපති කාර්යාලය විසින් නොගන්නා ලදී.

ආපසු පැමිණි සංකුමණික ප්‍රමිකයන් ලියාපදිංචි කොට ඔවුනට සහාය වීමේ තැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහනක් ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා ආරම්භ කර ඇත¹³⁸ ආපසු පැමිණි ප්‍රමිකයන්ට, මූල්‍ය සහාය හා නිපුණතා ප්‍රහුණුව සැපයීම සඳහා රජයේ නියෝජිත ආයතන, බැංකු, සමාගම් හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සමඟ ක්‍රියා කිරීමට ඔවුනු අපේක්ෂා කරති.

මෙහිදී අවධානය කේත්දෙන වනුයේ පසුගිය වසර තුන (වැඩිසටහන ඇරඹි වසරට ආසන්නම) ඇතුළත ආපසු සියරට පැමිණි ප්‍රමිකයන් කෙරෙහි වන අතර පාරිඨ්‍යකරුවන්ගේ පිළිගැනීවෙන ප්‍රදානයන්, ප්‍රහුණු කිරීම් හා රැකියා සම්ග ඔවුන්ගේ නිපුණතා හා අවශ්‍යතා ගැලීමේමට උත්සාහ කෙරෙනු ඇත. මෙම වැඩිසටහන වඩාත් ගැනුළින් විමසා බැඳීමේදී පෙනී ගියේ එය සැබැවින්ම රැකියා වලට අවශ්‍යතා නිපුණතා ඇති හේ ආයෝජනය සඳහා ඉතුරුම සහිතව ආපසු පැමිණි අය සඳහා වන බවයි. එබැවින් එය බොහෝ සෙයින් ගෘහ සේවකාවන් බැහැර කරයි.¹³⁹ බොහෝ ආපසු සියරට පැමිණෙන ප්‍රමිකයන් මුහුණපාන සමාජමය, සංස්කෘතිකමය හා මත්ත්‍යවිද්‍යාත්මක ගැටළු සම්බන්ධ කටයුතු කිරීමට ක්‍රියාමාර්ගද මෙම වැඩිසටහන තුළ තොමැති. කෙසේ වෙතත් වඩාත්ම තීරණාත්මක අඩුපාඨුව වනුන් සංකුමණික ප්‍රමිකයන් අතර පමණක් තොට ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. නි විවිධ ගාබාවන් අතරත් මෙම වැඩි සටහන පිළිබඳ වන තොදුනුවන් කමයි. ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. නි දිස්ත්‍රික් කාර්යාලවල කාර්ය මණ්ඩලයෙන් දත්ත පදනමක් සඳහා තොරතුරු රස් කිරීමට ඉල්ලීමක් පමණක් කරනු ලැබේ ඇත්තේ වැඩිසටහන ගැන වැඩිදුර පැහැදිලි කිරීමින් තොරවය.

කෙසේ වෙතත් මෙම ප්‍රතිලාභවලින් කටරක් සඳහා හේ ප්‍රවේශය පිණිය අනිවාර්ය ප්‍රංශව අවශ්‍යතාවක් සැපිරි යුතුව ඇත. එය නම් පිටත්ව යාමට පෙර ප්‍රමිකයන් කාර්යාලය වෙත ලියාපදිංචි වි සිටිය යුතුය යන්නය.¹⁴⁰ ප්‍රතිලාභ සඳහා ඉල්ලුම් පත්‍ර භාර ගැනීනා අවශ්‍යක දින අතර කාලය ඉතා සිම්ත වන අතර බොහෝ දෙනෙක් කල් වේලා ඇතිව ඉල්ලුම් කිරීමට අයමන් වෙති. ලියාපදිංචිව සිටින අය පවා

¹³⁸ ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. ගේ සමාජ විද්‍යා හා අලෙම් අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය සම්ග සම්මුඛ සාකච්ඡා - 2010

¹³⁹ කොළඹ හළාවත හා මහනුවර ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. කාර්ය මණ්ඩල සම්ග සම්මුඛ සාකච්ඡා - 2010

¹⁴⁰ ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. ප්‍රධානයා අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය සම්ග සම්මුඛ සාකච්ඡා - 2010

බොහෝ දුරට මෙම ප්‍රතිලාභ හා ඔවුනට ඒවාට ඇති හිමිකම ගැන දිගින් දිගට ම නොදැනුවත්ව සිටිය.¹⁴¹

ශ්‍රී ලංකා රජය හා ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාලය මුහුණ දෙන ගැටළු

මෙය ශ්‍රී ලංකා රජයේ හා ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. කාර්යාලයෙහි පාලනය යටතට එන්නා වූ සංකුමණික ගුම්කියන්ගේ අයිතිවායිකම් අපයෝගනය කිරීම් වලට මූලික ජේතු පිළිබඳ කෙටි සාරාධයක් වනු ඇත.

සන්කාරක රටවල අනුරුද නීති සම්පාදනයන් නොමැති විට ජාතික හා ජාත්‍යන්තර සංකුමණික ප්‍රමිත නීති එල රිතින වේ. බොහෝ මැදපෙරදිග රටවල් ජාත්‍යන්තර ප්‍රයුත්තින් අපරාදුමත කර නොමැති අතර බොහෝ රටවල් තවමත් අරියා නීති හා කොලා කුමය අනුගමනය කරති.¹⁴²

ඩිවුන්ගේ ජාතික කම්මිකරු නීති¹⁴³ මෙම වැළැඳු වැඩි කරන පැය ගණනට සීමාවන්, වැළැඳුපෙන් අඩු කිරීම් වලට සීමාවන්, විලෙක දින හා යහපත් සේවා තත්ත්වයන් වැනි ප්‍රධාන ආරක්ෂක ක්‍රියාමාර්ග වලින් ගැහ සේවක සේවකාවන් බැහැර කරයි.¹⁴⁴ කෙසේ වෙතත් ගැහ සේවක සේවකාවන් ඇතුළත් කර ගැනීම සඳහා ජේරදානය 2008 දී සිය කම්මිකරු නීති සංයෝධනය කළ අතර¹⁴⁵ බහෝත් කොලා කුමයට වෙනසකම් සිදු කර ඇත.¹⁴⁶

මෙම රටවල ශ්‍රී ලංකික කොන්සල් දුන මණ්ඩලය, අපයෝගනය, නඩු පැවරීම් හෝ ව්‍යසනයන්ගෙන් මෙම ගුම්කියන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා නිසි පරිදි සහන්තදී වි නොමැති බව පෙනී යයි.¹⁴⁶ විදේශ දුන මණ්ඩල වල සිරින කාර්ය මණ්ඩල ලැබෙන පැමිණිලි සංඛ්‍යාව පිළිබඳව ක්‍රියා කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවන අතර සමාජ සේවකයන් හා ජීවිතයන් හෝ සත්කාරක රටේ හායා ප්‍රවීණතාව ඇති කෘෂි රෙකරණ, නඩු කළමනාකරණය හා ගැහ සේවක සේවකාවන්ට අවශ්‍ය අනෙකුත්

¹⁴¹ කුරුණෑල ප්‍රත්තිම හා මහනුවර ප්‍රදේශවල ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණිකයන් සමග සම්මුඛ පාක්විණා

¹⁴² ඉහත සඳහාත් පරිදි

¹⁴³ Human Rights Watch (2008). ‘As if I’m Not Human’: Abuses against Asian Domestic Workers in Saudi Arabia, p.25,<http://www.hrw.org/en/reports/2010/04/28/>: Saudi Arabia Labor Law, Royal Decree No. M/51, September 27, 2005, Part VI.

¹⁴⁴ Human Rights Watch, (2008.) “As if I am not Human” Abuses against Asian Domestic Workrs in Saudi Arabia, p. 72 – 81 – <http://www.hrw.org/en/reports/2010/28/>

¹⁴⁵ 2009 දී ජේරදානය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ රෙගලායි නිකුත් කළේය. “Rights group praises Jordan for granting Protection to domestic workers” *The Jordan Times*, 23/09/2010 – <http://jordantimes.com/?news=26127>

¹⁴⁶ අනුග්‍රහකත්වය පොදුගැලීක සේවා යෝගකා වෙතින් ඉම වෙළඳපාල නියමන අධිකාරීය වෙත මාරු කර ඇත. “Middle East : Iraq, UAE” *Migration News online*, July 2009, Volume 16 No. 3 – http://migration.ucdavis.edu/mn/more.php?id=3540_0_5_0

සේවාවන් සැපයීම වැනි අවම අවශ්‍යතා සැපිරීමට පවා බොහෝ විට මුළු අයමන් වෙති.¹⁴⁷

ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් පවතින්නේ අකුමවන් සංකුමණය හා මිනිස් ජාචාරම (කුටිවනය) පිළිබඳව එලදායී නොවන ජාලයකි. මෙම ගැටුවට එරෙහිව සවන් කිරීම සඳහා මිනිස් ජාචාරම (කුටිවනය) පිළිබඳ ජාතික නීති ද ප්‍රමාණවන් නැත.

ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. පනත සංකුමණික ගුමිකයන්හේ ප්‍රමාණවක් නොයෙයන අතර එහි සංයුතිය හා එය යටතේ අමාත්‍යවරයාට පැවරෙන විෂයපාලන බලනු ජේතුවන් එය දේශපාලන මෙවලමක් ලෙස හාවතා විමේ වැඩි හැකියාවක් එයට ඇත. මෙයට පෙර කමිකරු අමාත්‍යාංශය යටතේ පැවති ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. 2010 අප්‍රේල් මස මහ මැයිවරණයෙන් පසුව විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය යටතේ පවති. (2010 නොවැම්බර් මස සිය නැවතන් විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන හා ගුරු සාධන කටයුතු අමාත්‍යාංශය යටතේ පවති.) එහි ප්‍රතිඵ්‍යුතු ලෙස බල ප්‍රංශයේ සංකුමණික ගුමිකයන් හා ඔවුන්ගේ පවුල් පිළිබඳව දත්ත සම්දායක් පවත්වාගෙන ගිය සැම දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලයකම සිරින කමිකරු නිලධාරීන් එම රාජකාරීයෙන් තීදායු කරනු ලැබූ ඇති අතර විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. සියලුම දිස්ත්‍රික්කවල ගාඛා කාර්යාල පවත්වාගෙන යාම නොකරන බැවින් එයට නැවත සමාජානුගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ වැදගත් පුරුෂක් අහිමිව ඇත.

තම අයිතිවාසිකම් හා ආපසු සියරට පැමිණී විට තමන්ට සැපයෙන සේවාවන් හා ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව නොදැනුවන්ට සිටීම/හරියාකාරව දැනුවන් නොකිරීමට සාපේක්ෂවම ශ්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. සම්ග සංකුමණිකයන් හට ඇති සහයෝගිතාව හා එ කෙරෙහි විශ්වාසයද අල්පය. කෙසේ වෙතන් පිටත්ව යාමට පෙර අනිවාර්ය පුහුණු කිරීම් හා ලිඛිත තොරතුරු සැපයීම මගින් කාර්යාංශය මෙම තත්ත්වය තිබුදු කිරීමට මුළුක පියවර ගතිමින් සිටී. අවාසනාවකට මෙන් ලිවීමට කියවීමට නොහැකි හා තුපුහුණු ගුමිකයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම ජේතුවන් සම්විත ප්‍රතිඵ්‍යුතු සාපේක්ෂ වශයෙන් නොවැදගත්ය.

අපයෝගනයට ලක්වහා තමන් සතු කිසිදු මුදලක් නොමැතිව ආපසු සියරට පැමිණෙන සංගුමිකයන් තවත් ප්‍රධාන ගැටුවකි. අවාසනාවකට මෙන් අනීතයේදී මෙයට කිසිදු විසඳුමක් ලබාදීමක් සිදු නොකෙරිණි. ජාතික ප්‍රතිඵත්තිය යටතේ වන හට නැවත සමාජානුගත වැඩිසටහන මගින් මෙවත් ආපසු පැමිණියවුන්ට තම ජේතු නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා සහා සැපයීම අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතන් වැඩිසටහනින් මුළුන්ගේ අවශ්‍යතා පිළිබඳව තතිකරම ආර්ථිකමය දාශ්විකෝෂයකින් බැලීම හා විනිවිද්‍යාවය නොමැතිකම එය එලදායීව ක්‍රියාත්මක කිරීමට බාධා පැමිණීමට ඉඩ ඇත.

¹⁴⁷ Human Rights Watch, July 2008. Exported and Exposed – Abuses against Sri Lankan Domestic Workers in Saudi Arabia, 8, 116

- ශ්‍රී ලං. වි. සේ. නි. කා. පනතට අදාළව පහත සඳහන් දේ අවශ්‍ය කෙරේ: එක්සත් ජාතියෙන්ගේ ප්‍රජාරෝධිය¹⁴⁸ මගින් දක්වා ඇති පරිදි සංකුමණික ගුමිකයන්ගේ අධිකිවාසිකම එයට ඇතුළත් කිරීම සඳහා සංගෝධනය කිරීම; මිනිස් ජාතාරම (කුටිවනය) පිළිබඳ අර්ථ දැක්වීම හා එයට දැඩුවම් පූජල් කිරීම; පාර්ශවකරුවන් ඇතුළත් කර මෙවිලයේ සමාර්ථකයන්ට සංකුමණික රැකියාවන්ට බඳවාගැනීමේ කටයුතුවලට සහභාගි විම තහනම් කිරීම¹⁴⁹ සංකුමණික ගුමිකයන්ට සැපයෙන සේවාවන් වෙනුවෙන් ගාස්තු අය කිරීම තුරන් කර දැමීම; බදු සහන වැඩි කිරීම; මහරනාකාවට තොරතුරු දත්ත බැංකුවට ප්‍රවේශය ලබා දීම අදාළ සියලු අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තුවල කාර්යභාරයන් නියම කිරීම හා නැවත සමාර්ථනය කිරීමේ හා අධික්ෂණ එකකයක් ජ්‍යෙෂ්ඨ කිරීම.
- ජාතික ප්‍රතිපත්තිය¹⁵⁰ ක්‍රියාත්මක කිරීම අවශ්‍ය වන අතර එහි අන්තර්ගතය හා අරමුණ පිළිබඳව අදාළ රුපයේ නිලධාරීන් ප්‍රහාරු කිරීම අවශ්‍යය.
- සංකුමණික ගුමිකයන්ගේ විදේශයන්හිදී උපත ලද හා සම්භවය ලද රටට ආපසු නොගෙනෙන ලද දරුවන්ට ප්‍රරවුසිහාවය හා ආරක්ෂාව සැපයීම සඳහා විශේෂ නීතිමය විධිවිධාන හා පරිපාරින් යෙද්වීම.
- සංකුමණික ගුමිකයන්ට එරෙහිව අධිකිවාසිකම් උල්ල-සනය කිරීමේ ඉතිහාසයක් ඇති රටවල් සමග සංකුමණික ගුමිකයන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා දැඩි ක්‍රියාමාර්ග යොත් ද්‍රව්‍යපාර්ශවික විවිධ අත්සන් කිරීමට රුප සහතික විය යුතුය.¹⁵¹
- සංකුමණික ගුමිකයන්ගේ අධිකිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා විශේෂ එකකයක් ශ්‍රී ලංකා මානව නිමිකම් කොමිසම් නිවිය යුතු අතර එය ගුමිකයන්, රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දුන මෙවිල හා සත්කාරක රටවල රුපයන් සමග සම්බන්ධිකරණය කළ යුතු අතර පැමිණිලි ක්‍රියාපටිපාටියක්ද එයට ඇතුළත් විය යුතුය.
- ජාතික ලමා ආරක්ෂක අධිකාරීයේ සහාය ඇතිව පරිවාස හා මාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවල ලමයින්ගේ වින්තවේගී හා බුද්ධිමය අවශ්‍යතා ඇමතිවට මූලික රැකවරණ සපයන්නන්ට (primary caregivers) සහාය වන වැඩි සහන් ආරම්භ කළ යුතුය.¹⁵²

¹⁴⁸ International Convention on the Protection of All Migrant Workers and their Families

¹⁴⁹ Masnari, Nura, (2004)Reforming the Sri Lanka Foreign Employment Act : Increasing Protection for Migrant Workers and Employing lessons from the Phillipines, LST Review, Volume 14, Issue 201(July 2004) p5.

¹⁵⁰ Ministry of Foreign Employment Promotion and Welfare, Sri Lanka (2008). National Labour Migration Policy for Sri Lanka

¹⁵¹ As per the National Policy and legislation of the Republic Act No. 8042 - Migrant Workers and Overseas Filipinos Act of 1995 (Filipino Act).

¹⁵² Save the Children in Sri Lanka (2006). Left Behind, Left Out – The Impact on Children

- වෙනස්වන ප්‍රවීතනා, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවයට සංවේදි දත්ත හා ජාතික අර්ථීකයට සංකුම්ණික ග්‍රිකියන්ගේ දායකත්වය පිළිබඳ වන දත්ත සමූදාය රජය මගින් ගක්තිමත් කළ යුතුය. සංකුම්ණික ග්‍රිමය පිළිබඳ වඩා ගුණාත්මක තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා ජනගහන හා මුළු බලකා සම්ක්ෂණ ආකෘති සංයෝධනය කළ යුතුය¹⁵³ සංකුම්ණික දත්ත වලට රැකියා සඳහා සංකුම්ණිකයන් ආපසු සියරට පැමිණීම පිළිබඳ දත්ත ද ඇතුළත් විය යුතු වේ.
- මෙම කාර්යයේදී ආගමන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. ව සහය විය යුතු අතර උගාපදිංචි වීමේ කුමය පුරුණ ලෙස ක්‍රියාත්මක වන තෙක් ගුවන් තොටුපළ නිරික්ෂණ ඒකකයක් යළි ස්ථාපනය කළ යුතු වේ.
- ප්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. හි පර්යේෂණ අංශය විසින් දැන් නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ආරම්භ කර ඇත. ආපසු සියරට බලා එන සංකුම්ණිකයන් පිළිබඳව රේට අනුරුදී අධ්‍යයනයක් තිබිය යුතුය. සංකුම්ණයේ කාර්යක හාවය හා අසාර්ථකභාවය පිළිබඳ අයන්, වියදම්, ඉතුරුම් හා ආයෝජන මත ප්‍රේෂණ මගින් ඇති කළ බලපෑම්, ගෙවුම් ගේෂය, උද්ධමනය අපේක්ෂාවන් ආවරණය කිරීම හා නැවත සමාජානුගත කිරීම සහ ආපසු සියරට බලා එන සංකුම්ණිකයන් හා සම්බන්ධ ගැටුව¹⁵⁴ එම අධ්‍යයනයන්ට ඇතුළත් විය යුතුය. මෙහිස ජාවාරම (කුට්ටනය) සහ ප්‍රමිකයන් විසින් මෙරට තහිතර ගිය ලුමයින් හා ලුමයින් එනෙර රැකියාවල යෙදුම් (ලදා, ඔවුන් පිට යැම සඳහා) පිළිබඳවද සවිස්තර අධ්‍යයනයක් තිබිය යුතු වේ.
- දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලවල ඇති ප්‍රී. ලං. වි. සේ. නි. කා. කම්ට්‍රි, සං. ප්‍රමිකයන්ගේ දරුවන් පිළිබඳව වෙනම දත්ත සමූදායක් පවත්වාගත යුතු අතර මවුන්ගේ සුහාධනය, අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍යය නිරික්ෂණය කර මවුන්ගේ නිවේද හෝ ආදේශක පවුල තුළ පුරක්ෂිත පරිසරයක් සහතික කළ යුතුය.¹⁵⁵ ලමා අපවාර වල යෙදෙන්නන්ට එරෙහිව නිසා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම උදෙසා මෙම කම්ට්‍රි, ජාතික ලමාරක්ෂක අධිකාරිය¹⁵⁶ සමග එක්ව කටයුතු කළ යුතු වේ.

and Families of Mothers Migrating for Work Abroad, Save the Children in Sri Lanka, Colombo, p.7, http://www.crin.org/docs/save_sl_left_out.pdf. (Extracts from the Summary Report compiled by Save the Children in Sri Lanka and Kishali Pinto-Jayawardena can be found in Law & Society Trust Review, Volume 17 Issue 226 (August 2006): 19-46)

¹⁵³ Department of National Planning, Ministry of Finance & Planning (1996), Study on Migrant Workers: A Literature, Survey and Identification of Data Needs and Policy Action

¹⁵⁴ Department of National Planning, Ministry of Finance & Planning 1996, Study on Migrant Workers: A Literature, Survey and Identification of Data Needs and Policy Action

¹⁵⁵ ACTFORM and Women & Media Collective, 20008. Sri Lanka NGO Shadow Report on the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and their Families, WMC & ACTFORM, Colombo, pio

¹⁵⁶ National Child protections Authority (NCPA)

දත්ත බැංකු පවත්වා ගැනීමට, උපදේශනය ලබාදීමට රටේ තත්ත්වය නිරික්ෂණය කිරීමට හා සහාය අවශ්‍ය සංකුමණික ප්‍රමිකයන් සඳහා පූරුෂ දුරකථන මාර්ග හා පිළිගැනීම් කුවුන්ටර් පැය 24 පුරා පවත්වා ගැනීම සඳහා කොන්සල් සේවාවන් ප්‍රතිචුවුහනු කිරීම අවශ්‍ය වේ.

- සිවිල් සමාජය, පොලිසිය හා අනාගතයේදී සංකුමණය වීමට ඉඩ ඇති තැනැන්තන් සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මගින් මීනිස් ජාවාරම් (කුටිවනය) පිළිබඳව දැන්ති නීති සංග්‍රහයට කරන ලද සංශෝධන රුපය විසින් බලාත්මක කළ යුතුය.
- සංකුමණික ප්‍රමිකයන් සඳහා වෘත්තීය සම්ති පිහිටුවීමට ශ්‍රී ලංකා රුපය පහසුකම් පැවතිය යුතු අතර සන්කාරක රටවල එවායේ පැවැත්ම ගක්තිමත් කර ආදර්ශ වෘත්තීය සම්ති යොවා සිවිල් සකස් කිරීමට සහාය විය යුතුය.
- සංකුමණිකයන් මූහුණපාන ගැටව්, එවාට විසඳුම් හා නැවත සමාජානුහනු කිරීම පිළිබඳ සහාය පිළිබඳව පරියේෂණ කිරීම සඳහා ආපසු සියරට පැමිණී සංකුමණික ප්‍රමිකයන් හා පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සමන්වීත කාර්ය සාධක බලකායක් සේවාපනය කළ යුතුය.
- ශ්‍රී ලං. වි. සේ. නි. කා. හි එක් එක් ගාබාව එයට තියම කර ඇති කාර්යභාරය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ක්‍රියාකාරක ආකාරය අධික්ෂණය කිරීම සඳහා වෙනම සේවාධින යාන්ත්‍රණයක් තිබිය යුතුය. විදේශ ප්‍රවර්ධන හා ගුහ සාධන කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ එකකයකින් මෙය දිය කළ භැංකිවන අතර ශ්‍රී ලං. වි. සේ. නි. කා. නිලධාරීන්ට එරහි පැමිණිලි විම්‍යා බලන බල අධිකාරියක් ද එට ඇතුළත් විය යුතුය.

සියලු සංකුමණික ප්‍රමිකයන්ගේ හා කුවුන්ගේ පවුල්වල අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ කම්මුවෙට තීරදේශ:

රුපය පහත සඳහන් දී කළ යුතු බවට කම්මුව උනන්දු කරවයි :

(1) නීති පද්ධතිය

- නීති පද්ධතිය එක්සත් ජාතික ප්‍රයුත්තියෙහි විධිවිධාන සමග වහා සූයායෝග කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සියලු ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

- ප්‍රඟ්‍යප්‍රතියේ 76¹⁵⁷ හා 77¹⁵⁸ වගන්ති මගින් විධිවිධාන සැපයීමට අදාළ ප්‍රකාශන කිරීම සලකා බලන්න
- ලේඛක කම්මිකරු සංවිධානයේ ප්‍රඟ්‍යප්‍රති අංක 97 හා 143 අපරානුමත කිරීම පිළිබඳ සලකා බැඳීම වෙශවත් කරන්න.
- ප්‍රඟ්‍යප්‍රතියෙහි සන්ධානයන් අපරානුමත කරන්න.

(2) දත්ත රස් කිරීම

- ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ සංකුමණික ගුම්කයන් හා ශ්‍රී ලංකාවේ අවිධිමත් සංකුමණිකයන් පිළිබඳව ස්ථීර පුරුෂ හා වාචිය අනුව වෙන් වෙන්ව දත්ත රස් කිරීමේ පූසංයෝගී කළ යාන්ත්‍රණයක් යොදා ගන්න.
- දත්ත රස් කිරීම, විශේෂයෙන්ම අවිධිමත් සංකුමණිකයන් සම්බන්ධ දත්ත රස් කිරීම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකික තානාපති කාර්යාල හා කොන්සල් කාර්යාල මෙන්ම ශ්‍රී ලංකික ගුම්කයන් ලබා ගන්නා සත්කාරක රටවල් සමඟ සහයෝගීතාව ගක්තිමත් කරන්න.

(3) ප්‍රඟ්‍යප්‍රතියට අදාළ පුහුණු කිරීම හා එහි අඩංගු කරුණු බෙදා හැරීම

- සංකුමණ ක්ෂේත්‍රයේ සේවය කරන අදාළ රජයේ නිලධාරීන්ට ප්‍රඟ්‍යප්‍රතිය පිළිබඳව නිශ්චිත පුහුණු වැඩිසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන්න
- ප්‍රඟ්‍යප්‍රතියෙහි සියලු විධිවිධාන පිළිබඳව සංකුමණික ගුම්කයන් හා ඔවුන්ගේ පැවුල්වලට පුහුණු වැඩිසටහන් සහතික කරන්න
- ප්‍රඟ්‍යප්‍රතිය ජාතික හාජාවන්ට පරිවර්තනය කරන්න.

¹⁵⁷ ප්‍රඟ්‍යප්‍රතියෙහි 76 වැනි වගන්තිය මෙසේ සඳහන් කරයි : රජයේ පාර්ශවයක් තවත් රජයේ පාර්ශවයක් වර්තමාන ප්‍රඟ්‍යප්‍රතිය යටතේ එහි වගකීම් ඉවු තොකරන බවට වන දැනුම්දීමක් පිළිගෙන සලකා බැඳීමට කම්මුවට ඇති බලය එය පිළිගන්නා බව රජයේ පාර්ශවයකට මිනැම අවස්ථාවක ප්‍රකාශ කළ හැකිය.

¹⁵⁸ ප්‍රඟ්‍යප්‍රතියෙහි 77 වැනි වගන්තිය මෙසේ සඳහන් කරයි : යම් රජයේ පාර්ශවයකින් ප්‍රඟ්‍යප්‍රතිය යටතේ සහතික කරනු ලබ ඇති තම පුද්ගල අධිකිවාසිකම උල්ලාසනය වී ඇති බවට ප්‍රකාශ කරන එහි බල ක්ෂේත්‍රයට යටත් වන්නා වූ පුද්ගලයන් එවතින් හෝ වෙනුවත් දැනුම් දීම පිළිගැනීමට හා සලකා බැඳීමට කම්මුවට ඇති බලය තමන් පිළිගන්නා බව රජයේ පාර්ශවයකට මිනැම අවස්ථාවක ප්‍රකාශ කළ හැකිය.

(4) සංකුමතීක ගුම්කයන් හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල මානව හිමිකම්

පහත සඳහන් දේ මගින් සංකුමතීක කාන්තාවන්ගේ වැඩි දියුණුව හා සවිබල ගැනීම් ප්‍රවර්ධනය කරන්න :-

- වෙනස් කොට සැලකීම හා අපයෝජනය නිතර සිදුවන අවදානම් අංශවල කාන්තාවන් සඳහා වඩා පුරක්ෂිත රැකියා අවස්ථා හා නියමයන් හා කොන්දේසි දුව්පාර්ශ්වීය ගිවිසුම් මගින් ලබාගැනීම සඳහා දිගම සාකච්ඡා පැවත්වීම
- රජයේ කාර්ය මණ්ඩල හා විශේෂයෙන්ම විදේශවලදී ශ්‍රී ලංකාකිකයන්ට නීතිමය හා කොන්සල් සභාය යපයන කාර්ය මණ්ඩලවලට ස්ථීර පුරුෂ සමාජභාවයට අදාළ පුහුණු හා සංවේදිකරණය සිදු කිරීම
- ගුවන් තොටුපළ කාර්ය මණ්ඩලයට ස්ථීර පුරුෂ සමාජභාවය පිළිබඳ පුහුණු හා සංවේදිකරණය ඇතුළත්ව පිටත්වයාමට පෙර සංකුමතීක පුම්කයනට ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළේ පුරක්ෂිත බව තහවුරු කිරීමට පියවර ගැනීම
- මෙම කමිකරු පූහසාධන තිබාරින් ඔවුන් ගේවයට යැවෙන රටේ කමිකරු නීති හා පටිපාටින් පිළිබඳ දැනුවත් බවත්, තානාපති කාර්යාල හා කොන්සල් කාර්යාල වලින් නීතිමය සභාය යැපයන බවත් සහතික කිරීමට ස්ථිරාවාර්ග ගැනීම

(5) සංකුමතීක ගුම්කයන් හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල අනෙකුත් අයිතිවාසිකම් - උග්‍රීතින් ගෝ සාමාන්‍ය තත්ත්වයන්හි

- එනතර ගේවය කරන ශ්‍රී ලංකාකික ගුම්කයන්ට මැතිවරණ වලදී ලියාපදිංචි වී ජන්දය ප්‍රකාශ කිරීමේ හැකියාව සහතික කිරීම අවශ්‍ය සියලු පියවර ගන්න
- විධිමත් ප්‍රේෂණ සඳහා පහසුකම් සැලකීමට බැංකු, මූල්‍ය ආයතන, රාජ්‍ය තොටුවන සංවිධාන ආදිය අතර සබඳතා නිරමාණය කරන්න.

(6) ගුම්කයන්ගේ ජාත්‍යන්තර සංකුමතීයට හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ට අදාළ ශක්තිමත් සාධාරණ මානුෂීය හා නිත්‍යානුකූල තත්ත්වයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම

- ශ්‍රී ලං. වි. ඩේ. නි. කා ඔවුන්ගේ නව වැඩිසටහන පිළිබඳව අනෙකුත් රජයේ ආයතන වහා දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වලට, මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවට දැනුම්දී තොමැත්. මෙම නිසා එය සම්පත් හා ශක්තින්

සම්බන්ධිකරණය සඳහා ඇති සුදුසු අවස්ථාවන් හඳුනා ගැනීමට මෙන්ම නිකියාකාර රාමුවක් කුල සුදුසු සහ කාර්යක්ෂම ලෙස කාර්යයන් බෙදාදීමට අපානාසුන්වී ඇත.

- නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩපහන පිළිබඳව ආපසු සියරට පැමිණෙන සංකුමණීක ගුමිකයන් අතර දැනුවන් බව ඇති කරන්න. ඒ සඳහා මූදල් වෙන් කර ස්වේච්ඡාවන් ආපසු පැමිණීමට හා කල් පවත්නා සමාජමය හා සංස්කෘතිකමය සමාජානුගත කිරීම සඳහා පහසුකම් යැපයීමට දේශීය ආයතනික යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවන්න.
- මිනිස් ජාවාරම (කුටිවනය) හා පුද්ගලයන් තිනි විරෝධී ලෙස ප්‍රවාහනය (smuggling) වැළැක්වීමට නිති ක්‍රියාත්මක කිරීම
- පුද්ගල ජාවාරම (කුටිවනය) යන සංසිද්ධිය ඇගයීමට ලක් කර විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන් හා ලැමුන් පුද්ගල ජාවාරම (කුටිවනය) සඳහා යෙදුම්ව එරෙහිව සටන් කිරීමේ අරමුණීන් කොටස් වලට වෙන් කළ දත්ත එකතුවක් සකස් කරන්න.
- අවධිමත් ලෙස සංකුමණය කරනු ලැබීම සම්බන්ධයෙන් සංකුමණීකයන්ට දැඩිවම් නොකෙරෙන බව තහවුරු කරන අතරම පුද්ගල ජාවාරම (කුටිවනය) සඳහා වගකිව යුතු අය තිනිය ඉදිරියට පම්පුවා නිකි ලෙස දැඩිවම් පම්පුවන බව සහතික කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගන්න.

REFERENCES

- Athukorale, Premachandra (1990). "International Contract Migration and the Reintegration of Return Migrants: The Experience of Sri Lanka", *International Migration Review*, Vol. 24, No. 2: 323-246, <http://rspas.anu.edu.au/~athu/Journal%20Papers/International%20Migration%20Review,%201990.pdf>
- Bahrain Center for Human Rights (2007). Female Domestic Workers living under the Kafala System in GCC States, Paper presented at 1st Inter-Regional Conference on Asian migrant workers in the Arab world, Doha, 10-11 June 2007, <http://bchr.net/en/node/1289>
- Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka 1978, Chapter III, http://www.priu.gov.lk/Cons/1978Constitution/Chapter_03_Amd.htm
- Dias, Malsiri (2000). Problems of Children of Migrant Workers. Paper presented at SAARC Regional workshop on children of the SAARC Region with special focus on the impact of the SAARC on the girl child (on file at the Centre for Women's Research library in Colombo)
- Fernando, Nimalka (1998). 'Migrant Women Workers' in Sri Lanka: State of Human Rights 1998. Law and Society Trust, Colombo: 219-236
- Gamburd, Michele Ruth (2000). The Kitchen Spoon's Handle – Transnationalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids. Cornell University Press, Ithaca

- Government of Sri Lanka (2008). Initial report of the state party to the UN Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families, CMW/C/LKA/1, 19 June 2008, <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G08/426/43/PDF/G0842643.pdf?OpenElement>
- Government of Sri Lanka (2009). Written Replies to the List of Issues (CMW/C/LKA/Q1) to be taken up in consideration of the initial report of Sri Lanka UN Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families (MWC/C/LKA/1), CMW/LKA/Q/1Add.1, 20 August 2009, <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G09/444/10/PDF/G0944410.pdf?OpenElement>
- Gunatilleke, Godfrey (ed.) (1986). Migration of Asian Workers to the Arab World. United Nations University, Tokyo
- Gunatilleke, Godfrey (ed.) (1991). Migration to the Arab World – Experience of Returning Migrants. United Nations University Press, Tokyo
- Human Rights Watch (2004). Bad Dreams – Exploitation and Abuse of Migrant Workers in Saudi Arabia, <http://www.hrw.org/en/reports/2004/07/13/bad-dreams-0>
- Human Rights Watch (2007). Exported and Exposed; Abuses against Sri Lankan Domestic Workers in Saudi Arabia, Kuwait, Lebanon, and the United Arab Emirates, <http://www.hrw.org/en/reports/2007/11/13/exported-and-exposed-1>
- Human Rights Watch (2008). 'As if I'm Not Human': Abuses against Asian Domestic Workers in Saudi Arabia, <http://www.hrw.org/en/reports/2010/04/28/>

- Masnavi, Nura (2004). “Reforming the Sri Lankan Foreign Employment Act: Increasing Protection for Migrant Workers and Employing Lessons from the Philippines”, *Law & Society Trust Review*, Volume 14 Issue 201 (July 2004): 1-19
- Ministry of Foreign Employment Promotion and Welfare, Sri Lanka (2008). National Labour Migration Policy for Sri Lanka, http://www.ilo.org/public/english/protection/migrant/download/mpolicy_srilanka_en.pdf
- Ratnayake, Jayantha (2009). “Contribution of women in Sri Lankan society”, *The Island*, 16 June 2009, <http://www.island.lk/2009/06/16/business7.html>
- Save the Children in Sri Lanka (2006). Left Behind, Left Out – The Impact on Children and Families of Mothers Migrating for Work Abroad. Save the Children in Sri Lanka, Colombo, http://www.crin.org/docs/save_sl_left_out.pdf
- Senadheera, Apeksha (2007). ‘Sri Lanka to hone migrant worker skills”, *The Island*, 16 June 2007, <http://www.island.lk/2007/06/16/business10.html>
- Somarathna, Rasika (2010), “Remittances top Forex earnings”, *Daily News*, 5 July 2010, <http://www.dailynews.lk/2010/07/05/news01.asp>
- Sri Lanka Bureau of Foreign Employment Act No 21 of 1985, http://www.slbfe.lk/downloads/applications/Act_English.pdf
- Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE, Battaramulla,

- Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2009). Middle East Pre-Departure Training Manual, SLBFE, Colombo
- Transparency International Sri Lanka (2010). Integrity in Foreign Employment: An analysis of corruption risks in recruitment, http://www.tisrilanka.org/pub/reports/FES_REPORT.pdf
- UN Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families (2009). Concluding observations on the initial state report of Sri Lanka, CMW/C/LKA/CO/1, 14 December 2009, <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G09/467/85/PDF/G0946785.pdf?OpenElement>
- United Nations Development Programme (2008). HIV Vulnerabilities of Migrant Women: from Asia to the Arab States – Shifting from silence, stigma and shame to safe mobility with dignity, equity and justice UNDP RCC, Colombo, http://www2.undprcc.lk/resource_centre/pub_pdfs/P1105.pdf
- Women and Media Collective and Action Network for Migrant Workers (2008). Sri Lanka NGO Shadow Report on the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers' and their Families, WMC and ACTFORM, Colombo, http://www2.ohchr.org/english/bodies/cmw/docs/ngos/ANMW_WMC_SriLanka11.pdf

හැදින්වීම

යෙකියා අවස්ථාවන් යදහා සංකුමනය විම ජගත් මට්ටමෙන් සිදුවන ක්‍රියාවලියකි. එසේ නමුත් මෙම ග්‍රුමිකයින් නැවත සමාජානුගත කිරීම ජාතික වශයෙන් බලපාන කරුණකි. නැවත සමාජානුගත කිරීම යන්න යම් ග්‍රුමිකයෙක් ඔහුගේ / ඇයගේ උපන් රටේ සමාජයට ඇතුළත් කිරීම හෝ නැවත අන්තර්ගත කිරීමට පමණක් සිමාවන්නේ නැතු². මෙම ග්‍රුමිකයින් සිය රටට ආපසු පැමිණිම සමහරවිට ස්වේච්ඡාවෙන්/නීතියට අනුව/බලකිරීම මත හෝ අවධිමත් ලෙස සිදුවිය හැකිය³.

සංකුමණ වකුදේ අත්‍යාවශ්‍ය අංශයක් ලෙස ජාතික මට්ටමින් නැවත සමාජානුගත කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක අවශ්‍යතාවය තාවකාලික සංකුමණයන් ඇරුණිමත් සමගම පැනනැගුතත් මෙම අවශ්‍යතාව නීයි අපුරින් හදුනාගැනීමට ලක්වූයේ ඉතාමත් මින්දගාවීමය. ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය ඉපයිලී ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර තුනෙන් එකක් මින්නේ සංකුමනික ග්‍රුමිකයින්ගෙන් ලැබෙන මුදල් ප්‍රේෂණයන්ය⁴.

¹ ප්‍රධාන වාර්තා ලේඛිකාව මියුරු දැනයිනය. ඇය කොළඹ නීතිය හා සමාජභාරය ආයතනයේ ආරජික, සමාජයිය හා සංස්කෘතික ගිමිකම් වැඩිහිටින් පරායේකාව ලෙස කටයුතු කරන්නිය. මෙම අධ්‍යනයට ආරජික, සමාජයිය හා සංස්කෘතික ගිමිකම් වැඩිහිටින් වැඩිහිටින් නිලධාරීනි අනුෂ්‍ය කොළඹුරෙහෙළ දායකත්වය අයවු. මෙම වාර්තාව සංස්කරණය කරන ලද්ද ආරජික, සමාජයිය හා සංස්කෘතික ගිමිකම් වැඩිහිටින් ප්‍රධානී නී. ස්කන්ධකාර විසිනි. පරායේකාව යදහා ධියලුක්නියා (ස්රීලංකා) විසින් ලබාදුන් ප්‍රදානය (4296/2010) කානැඳපුරුවකට සිනිපුව කරුමු.

² Ochi, Masami Helen (2005). Paper on - Return Migration of Filipina Overseas Workers - Some implications from 'Reintegration Programmes. Graduate School of Humanities and Sciences, Ochanomizu University, Tokyo, Japan, p.2. <http://lames.mmsh.univ-aix.fr/Papers/Ochi.pdf>

³ International Labour Organisation (2007). International Labour Standards on Migrant Workers' Rights – Guide for Policymakers and Practitioners in Asia and the Pacific, Bangkok 2007, p.37, http://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/2007/107B09_314_engl.pdf http://www.ilo.org/public/libdoc/ilo/2007/107B09_314_engl.pdf

⁴ 2009 ජූනි 16 වැනිදා ද අධිල්පි ප්‍රවත් පෙන් රැකායක, ජගත් (2009) ටේ උපියේ පළමු ආකාරයට 2008 ශ්‍රී ලංකා මහජාය වාර්තාවට අනුව විදේශ ආදායම් ඉපයිලී ප්‍රධාන ක්ෂේ�ු වන්නේ සංකුමනික ග්‍රුමිකයින්, අභ්‍යුත් අඛන්‍යනය සහ ජේ අඛන්‍යනයයි <http://www.island.lk/2007/06/16/business10.html>

අදෑන් වශයෙන්ම 2010 වසරේ මුල් භාගයේ මෙම මූලාගු අතරින් පළමු ස්ථානයට පත්වූයේ මෙසේ සංකුමණික ගුම්කයින් මිනින් ලැබුණු ආදායමයි.

එබැවින් රජය විසින් මෙසේ ආපසු පැමිනෙන සංකුමණික ගුම්කයින් පිළිබඳව වඩාත් සැලකිල්ලක් දක්විය යුතුයි. තන්වය එසේ වුවන් මෙසේ ආපසු පැමිණී අයට වියේෂයන්ම අසාර්ථකවු ගුම්කයින් සමාර්ථයේ සැලකිල්ලට ලක් නොවනු වැදගත් කොටසක් බවට පත්වී ඇත. රකියා අවස්ථාවන් සඳහා සංකුමණයටම ආරම්භවී අවුරුදු 25ක් ගත්වී ඇතැන් තවමත් මෙම ගුම්කයින් සමාජානුගත කිරීම සඳහා වැඩසටහනක් හෝ අවම වශයෙන් මෙසේ කොපමණ සංකුමණික සේවක සංඛ්‍යාවක් නැවත පැමිණියේ දැඩි වාර්තා කිරීම සඳහා සංඛ්‍යාලේඛන තබාගැනීමට සැකසුනු යාන්ත්‍රණයක්ද නොපවති.

1985 අංක 21 දරණ තුළ ලංකා විදේශ රකියා නිපුක්ති කාර්යාලය පහත⁵ සංකුමණය පාලනය පිළිබඳ විධිවානයන් දැක්වෙන එකම නීති සම්පාදනය වන අතර එහි ප්‍රධාන අරමුණ මූල්‍ය විදේශ රකියා නිපුක්ති කාර්යාලය පිහිටුවීම සහ එහි කටයුතු පාලනය නියාමනය කිරීම හා ඒ පිළිබඳ පෙර පැවති ව්‍යවස්ථාපිත නීතිය අවලංගු කිරීමය. එනමුදු එහි එන අරමුණු අතර "විදේශ රකියා වල සියරට පැමිණෙන සංකුමණික ගුම්කයින් නැවත සමාජානුගත කිරීම වැඩසටහනක් දියන් කරන බවට යදාන් කොට ඇති".

කෙසේ වෙතත් 2008 ජාතික කමිකරු සංකුමණ ප්‍රතිපත්තිය යටතේ තුළ ලංකා විදේශයේවා නිපුක්ති කාර්යාලය විසින් නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහනක් හැඳුනුවාමට සැලසුම් කර තිබේ⁶. නමුත් අවසනාවකටමෙන් අවුරුදු දෙකක් ගත්වී ඇතිමුත් මෙම ප්‍රතිපත්තිය තවමත් ක්‍රියාත්මක කර නොමැත.

මෙම වාර්තාව සියරට පැමිණී සංකුමණික කාන්තා ගුම්කයින් ගේ ඉරණම පිළිබඳ සහ සංකුමණය පාලනය පිළිබඳ රජයේ ප්‍රමුඛතම ආයතනය වන තුළ ලංකා විදේශයේවා නිපුක්ති කාර්යාලය යිවුත් නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ අනිතයේදී හා වර්තමානයේදී මේ සම්බන්ධයෙන් රැගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග ඉලක්ක කරගෙන සැකසී ඇත.

⁵ Somarathna, Rasika (2010), "Remittances top Forex earnings", *Daily News*, 05 July 2010 via Tops.lk - <http://www.tops.lk/article22608-remittances-top-forex-earnings.html>

⁶ ආගමන නිලධාරියෙන් සමඟ පැවතී යාකච්ඡාවල ආගමන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුවල අභ්‍යන්තර පරිපාලන අමාත්‍යතාවය, (2010 අගෝස්තු)

⁷ Online at http://www.slbfe.lk/downloads/applications/Act_English.pdf

⁸ S.15 (s), Sri Lanka Bureau of Foreign Employment Act, No.21 of 1985

⁹ Ministry of Foreign Employment Promotion and Welfare (2008). National Labour Migration Policy, 'Protection and Empowerment of Migrant Workers and their Families: Return and Reintegration' at pp. 28-31, http://www.ilo.org/public/english/protection/migrant/download/mpolicy_srilanka_en.pdf

මෙමගින් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.න.කා දේ (SLBFE) සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ සංකල්පයන්, එම වැඩසටහනන්, එහි පවත්නා අඩුපාඩා, අකුමවත්තාවයන්, අකාරයක්ෂමතාවන්, රජය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන මේ අදාළ වැඩසටහන් වියෙල්ලෙළුණය කිරීම, ආපසු පැමිණෙන කාන්තා සංකුමණිකයින්ට බලපාන කරුණු, පළාත් අනුව වෙනස් වන ගැටලු යනාදිය විමුදුමට ලක්කරයි. මේ අමුතරව දැනට ක්‍රියාත්මක වන සහ අනාගතයේ ක්‍රියාවට නැංවීමට බලපාළාරාත්තාවන් වන නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් වල තත්ත්ව වැඩි දියුණු කිරීම පිළිබඳව නිරද්‍යෝගන් ද මෙමගින් ඉදිරිපත් කරයි.

කුමවේදය

මෙය ස්ථූතීතු පදනම් කරගත් අධ්‍යානයක් වන අතර එහි සංකුමණ ක්‍රියාවලියේ පාර්ශවකරුවන් වන ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා, බලපානුලාභී විදේශ රැකියා නියෝගීකයින්ගේ සම්මේලනය, තොරාගත් පුදේශවල පාදේශීය උෂ්ණ කාර්යාල, විවිධ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ ආපසු පැමිණී සංකුමණික කාන්තා ප්‍රමිතයින් සමඟ කරන ලද සම්බුද්ධ සාකච්ඡාවන් ඇතුළත්ය.

නීතිය හා සමාජ හාරය වයඹ පළාතේ දිස්ත්‍රික්ක දෙකක් එහෙම කුරුණැගල සහ පුන්තලමන් මධ්‍යම පළාතේ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයින් යන දිස්ත්‍රික්ක 3 මේ සඳහා තොරාගත්තා ලදී. පරියේෂණය සඳහා මෙම දිස්ත්‍රික්ක තොරාගැනීමට පදනම් වූයේ 2010 පෙබරවාරි මාසයේ පාර්ශවකරුවන් සමඟ උපදේශනය සඳහා පැවැති හමුවීම වලදී දෙන ලද නිරදේශයන්ට අනුව වැඩිම වගයෙන් සංකුමණය වී ඇත්තේ මෙම දිස්ත්‍රික්ක වල කාන්තාවන් විමත් මුළුන් වේියාව ආර්ථික සහ ජාතිකත්ව පසුවීම් නියෝජනය කිරීමත්ය¹⁰. කුරුණැගල දිස්ත්‍රික්කයේ සංකුමණික කාන්තා ප්‍රමිතයින් වැඩි වගයෙන් සිංහල ජාතිකයින් වන අතර පුන්තලමේ බුබනරය මුදලීම ජාතික කාන්තාවන් වේ. මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ මෙම පිරිස සිංහල, මුදලීම සහ දෙමල යන ජනවර්ග තුනේම සංකලනයක් වේ. පුන්තලම සහ කුරුණැගල දිස්ත්‍රික්කයේ බොහෝ පුදේශයන් ග්‍රාමීය, ද්‍රූම්කර පුදේශ වන අතර කුරුණැගල නගරය ආර්ථික වගයෙන් දියුණු තත්ත්වය පවතී. මහනුවර නගරය සහ තදාසන්න පුදේශ අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කයින් හා සයදන වේට කුලනාත්මක වගයෙන් නාගිරිකරණයට ලක්වී ඇතු. මෙම පුදේශ තුනේ පුදාන ඒවෙන්පායයන් එකිනෙකට වෙනස්ය. පුන්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ වැඩි වගයෙන් දක්නට ලැබෙන්නේ පොල් වතු, ලුණු ලේඛායන් සහ දේවර කර්මාන්තයයි. කුරුණැගල පොල් සහ විගාවිතාන දක්නට ලැබෙන අතර මහනුවර තේ නිෂ්පාදනය, කුළුබු වර්ග නිෂ්පාදනය සහ සංවාරක කරමාන්තය පුදාන තැනක් ගන්නා බව පෙනී යයි.

මෙම වියෙල්ලෙළුණයේදී ඇත්ත වගයෙන්ම නැවත සමාජානුගත කිරීම ආරම්භ කළයුත්තේ කුමන අවස්ථාවේදී සංකුමණික රැකියාවට පිටත්වූයාමට පෙරද එසේන් තොමැතිතම් පිටත්ව යැමෙන් පසුවද? එයට අඩුගු වන්නේ මොනවාද? ආර්ථික

¹⁰ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා.වේ විදේශ රැකියා පිළිබඳ ආර්ථික සංඛ්‍යාන එක්‍රානුව 2008, පිටු 3-6, <http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>

වශයෙන් නැවත සමාජානුගත කිරීමද? සමස්ත වශයෙන් නැවත සමාජානුගත කිරීම දා?¹¹ මෙම ක්‍රියාවලියේ පාර්ශව කරුවන් කවුරුන්දී රජය,¹² රාජ්‍ය තොට්ත වෘත්තීය සම්බිජි සහ සංකුම්ණික ප්‍රමිකයන්?

නැවත සමාජානුගත කිරීමේ සංකල්පය

මෙම පර්යේෂණය මගින් නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ සංකල්පය පුද්ගලයින් අනුව, දෙපාර්තමේන්තුව අනුව සහ ආයතනය අනුව වෙනස් වන බව අනාවරණය කරගන්නා ලදී. මෙමගින් නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳව ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් තොමූතිවිම පිළිබඳව මෙනම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියක් සාර්ථකව ආරම්භ කිරීමේදී බලපාන මූලික බාධාවන් ද හඳුනාගෙන ඇති. මෙය ශ්‍රී ලංකා විදේශසේවා නිපුණ්‍ය කාර්යාලය සම්බන්ධයෙන් විශේෂයෙන් කුපි පෙනේ. එහි විවිධ දෙපාර්තමේන්තු නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳවන් එම නව වැඩියටහන් ධාරිතාවය පිළිබඳවන් එකිනෙකට වෙනස් මතයන් දරණ බව පෙනී ගියේය.

නැවත සමාජානුගත ආරම්භ වන්නේ පිටත්ව යැමව පෙරද?¹³ එසේ නැත්තම් ආපසු පැමිණීමෙන් පසුදී, එය සම්පූර්ණයෙන්ම ආර්ථික කරුණු පාලක කරගත යුතුවූ¹⁴ නැතිනම් සමාජ සහ සංස්කෘතික¹⁵ නැවත සමාජානුගතකිරීමන් සමගින් සිදුවිය

11 සම්භා සමාජානුගත කිරීම ආර්ථික, සමාජීය, මනෙක්සමාජයිය, සංස්කෘතික සහ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ දේශපාලනීක දායින්ද අයන්ටේ

12 සංකුම්ණ ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධ රජයේ අමාත්‍යාංශ එලට උදාහරණ - මුදල් අමාත්‍යාංශය, එලෙඳ සහ පාරිභෝගික කටයුතු, කාන්තා කටයුතු, අධ්‍යාපන සහ ජාතික ලමාර්ක්ෂණ අධිකාරිය

13 ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා. හි විවිධ දෙපාර්තමේන්තු වලින් නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳව ලබාගෙන අදහස් පහත දැක්වා ඇත - නියෝජන සාමාන්‍ය අධිකාරී අලවි පුහුණු හා අන්තරුගතන (30/06/2010) "නැවත සමාජානුගත කිරීම පිටත්ව යාමව පෙර ආරම්භ කළ යුතු අතර සංකුම්ණය වීමත නැඹුරුපත ඇති ඉමිකියින්ට මෙම පුහුණුව ලබාදිය යුතුයි" - සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් (30/06/2010) "නැවත සමාජානුගත කිරීම විටත්ව යාමව පෙර ආරම්භ එන අතර සංකුම්ණය වීමත නැඹුරුපත ඇති ඉමිකියින් නැවත තීව්‍යව පැමිණීමේදී ඇතිවන තත්ත්වයන පිළිබඳ දැනුවත් භාවයෙන් හා පුද්ගලික පිටිය යුතුයි" - අලවි දෙපාර්තමේන්තුව අලවි කළමණකරු (07/07/2010) "මිනුම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩියටහනක් විටත්ව යාමව පෙර ආරම්භ විය යුතුයි"

14 ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා. යුහුයාධා දෙපාර්තමේන්තුවේ කළමණකරුට අනුව (07/06/2010) - 'නැවත සමාජානුගත කිරීම ආරම්භ වන්නේ' ආපසු පැමිණීමන් සමඟ වන අතර ඉමිකියාට ආර්ථික වශයෙන් සහයෝගය ලබාදිය යුතුයි'

15 ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා. සහායති මග (07/07/2010) - පැවුණි යාකව්‍යාවේදී මිශ්‍රගත අදහස් යුත් නැවත සමාජානුගත කිරීම වැශයෙන් අංශය වන්නේ පැමිණීමන් පසුව ලබාදාන ආර්ථික සහයෝගයේයි'

16 ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා. හි සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ට අනුව, ජ්‍යෙන්ස්පාය මාර්ග සහ නිපාය නිය ඇති ආර්ථික අංශයේ සිට කන්සේප්ල භාවයෙන් යුත් ආපසු පැමිණෙන ඉමිකියින් සඳහා මනෙක් සමාජීය උපකාරද අනුව නැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහා එ සහයෝගයෙන් සියලුම අංශ නියෝජනය කළ යුතුයි': අලවි දෙපාර්තමේන්තුවේ කළමණකරුට අනුව 'නැවත සමාජානුගත කිරීමේදී ආපසු පැමිණෙන සංකුම්ණික ඉමිකියින් මුහුණ දෙන

සුතුද. මෙම නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියේ පදනම වියපුත්තේන් ජාතික කමිකරු සංක්‍රමණ ප්‍රතිපත්තියයි. මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමට අදාළ අධ්‍යාර ලබාදීමේදී වලදී සූහසාධන ප්‍රතිලාභ එහි අංගයක්ව පැවැතිය යුතුද සහ එවැනි වැඩියටහනක ප්‍රතිලාභීන් වන්නේ කුවරුන්ද යන්න¹⁷ පිළිබඳව ව්‍යාකුලතා ඇත්තේය.

මෙම අන්දමට නැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහා කුමාජුකුලට සැකසුනු ප්‍රතිපත්තියක්, වුශයෙන් සහ කුමෝපායන් නොපැවතිම ත්‍රි.ලං.වී.ඩේ.නි.කා විඩින් නැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහා සහාය වීම අරමුණු කරගතන රැකියා සඳහා පිටත්ව යාමට පෙර සිදුකරනු ලබන පුහුණු කිරීම සඳහා දරණු ලබන උත්සාහයන් තුළින් පැහැදිලිවේ. මෙම පුහුණට මගින් ආහාර සැකසීම, විදුලි උපකරණ හාවිතය, ආගන්තුක රටේ හාඡාව, AIDS /HIV වින් වැළකෙන අයුරු සිට මූල්‍ය කළමනාකරනය¹⁸ දක්වා විශාල පරායසයක පවතින කරණු පිළිබඳ දනුවත් කිරීමක් සිදුවේ. මෙවා අනරින් මූල්‍ය කළමනාකරණය යටතට වැළුඳී, දීමනා හාවිතා කරන අයුරු, මෙම වැළුඳී දීමනා මෙරටට එම්ම, මූල්‍ය පාලනය සහ ඉතිරි කිරීම යනාදී මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියට ඉතාමත් අදාළ කරණු අඩංගු වුවත් ඒ සඳහා වෙන් කරන්නේ පැය තුනක් පමණි¹⁹

මෙම පුහුණු වැඩියටහන් අන්තර්ගතය පරිපුරුණ එකක් වුවත් මෙම පුහුණුව පැවැත්ත්වීම සඳහා වෙන් කර ඇති කාලයීමාව කිසිසේත් ප්‍රමාණවත් නොවේ. මේ සඳහා වෙන් කර ඇති දින 15 ක කාලයීමාව යම් පුද්ගලයකුට විශේෂයන්ම ත්‍රි ලංකික පසුවීමක් ඇති සංක්‍රමණීක කාර්මාවකට නව ඉවුම් පිළුම් කුම සහ හාඡා කුළුලතා, මූල්‍ය කළමනාකරණය, සංස්කෘතිය පිළිබඳ අධ්‍යාපනය, සන්කාර සැලයීමේ පුහුණුව සහ සංක්‍රමණ ක්‍රියා පිළිවෙළ පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් නොවන තරමිය²⁰.

මනෝර් සමාජය, සෞඛ්‍ය, සංස්කෘතික ගැටුපු සැලකීල්ලට ගෙ යුතුයි'

¹⁷ ත්‍රි.ලං.වී.ඩේ.නි.කා. සහාපති සම්බන්ධ සහාපති මෙම සම්බුද්ධ සාකච්ඡාවේදී පැවැසුයේ - සිවිපුම් කාලයීමාව සම්පුරුණ කර ආයත්නය කිරීම සඳහා පුහුණුව හෝ මූදල් අනුත්ත නැවත එන 'සාර්ථක ප්‍රමිකයන' පමණක් මෙම නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩියටහන යටතේ සැලකීල්ලට ගනු ලබන බවයි. දුෂ්කරතාවන්ට පත් ප්‍රමිකයින් අදාළ ප්‍රතිලාභ සඳහා සූහසාධන දෙපාර්තමේන්තුවට අයදුම් කළ යුතුයි.

¹⁸ ත්‍රි.ලං.වී.ඩේ.නි.කා. පුහුණු අන්තරාක 2010 - Breakdown of Course Content and Time Logs'.

¹⁹ ත්‍රි.ලං.වී.ඩේ.නි.කා. පුහුණු අන්තරාක 2010 පිටුව 78

²⁰ සංක්‍රමණීක ප්‍රමිකයින් බෙඟාමයක් තුපුණුණු, වයස අඩුරු 20 - 24 අතර විවාහක අයවෙති. Gunatilleke, Godfrey (1991). Migration to the Arab World – Experience of Returning Migrants, Untied Nations University Press msgq 290 – 352. 2008 වසර තෙක් කාර්මාව සංක්‍රමණීක ප්‍රමිකයින් තේ සංඛ්‍යාව පිළිම් සංක්‍රමණීක ප්‍රමිකයින්ට ව වා වැඩිය. ත්‍රි.ලං.වී.ඩේ.නි.කා. වේ Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, පිටු 3, 1, <http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>

මෙම පුහුණු අත්පානේ සංකුම්ණික ගුම්කයකුට නැවීනතම වැසිකිලියක් භාවිත කරන අයුරු පිළිබඳව පවා ඉගැන්වීම සඳහා පැයහාගයක කාල සීමාවක් වෙන්කර තිබීමෙන් මෙම තත්වය තවදුරටත් තහවුරු වේ.

කෙසේ වෙනත් ඩී.ලං.චේ.නි.කා, සියලුම දෙපාර්තමේන්තු සහ නිලධාරීන් ආරක්ෂ අංශයේ නැවත සමාජානුගත කිරීම ඉතාමත් වැඩගත් බවත් ඒ සඳහා ප්‍රමුඛතාව ලබාදීම සිදුකළ යුතු බවත් එකත බව පෙනී ගියේය. එසේම වැවුහ මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩි සටහන සාර්ථක මුවන් සඳහා පමණක් සැකසුනු එකත් බවත් දුෂ්කරතාවන්ට පත්ව පැමිණියවුන් සඳහා එමගින් පිළියම් නැති බවත් එකතුවූහ.

සංකල්පයේ පරිනාමණය

මෙම මුද් නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ වැඩසටහනට අදාළ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ සංකල්පය මුලින්ම පිළියෙළ කරන ලද්දේ ඩී.ලං.චේ.නි.කා, යේ සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව විසිනි²¹. මෙම වැඩසටහන සම්පත් මධ්‍යස්ථානයක් තුළින් ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් (වැඩසටහන ඇරඹීමට වයර තුනකට පෙර සිට) ආපසු පැමිණෙන සියලු දෙනාම අවුරුදු 3 ක් ඇතුළත මීට ඇතුළත් කිරීමටත් සැලසුම් කර තිබිණි.

සම්පූර්ණ තොරතුරු ඇතුළත් ප්‍රස්නාවලියක් මුවන් වෙත යොමු කිරීම මගින් මේ සඳහා දත්ත රැස්කිරීම සිදුකිරීමට බලාපොරාත්තු වූ අතර මෙම තොරතුරු අනුව ඔවුන්ගේ දක්ෂකා සහ අවශ්‍යතාවයන් හඳුනාගෙන රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු බලන විවිධ ව්‍යාපෘතින්ගේ අවශ්‍යතා අනුව තෝරගැනීම සිදු කිරීම මිටිම අරමුණ විය²².

මෙයට පුහුණුව ලබාදීම, මුළු සහයෝගය යටතේ ජ්‍යෙයා යොමු ක්ෂේදුමුලා සඳහා අරමුදල් ලබාදීම, උපදේශනය, පුදුසුකම් ලත් තැනැත්තන් වෙත වෙදා ප්‍රතිකාර සඳහා යොමුකිරීම සහ මුළු කළම්නාකරණය ඇතුළත් විති. මෙම වැඩසටහන රජයේ විවිධ අමාන්‍යා සහ රජයේ බැංකු සමග සහයෝගයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් අවසානයේ පොදුගලික අංශයද මීට සහනාදී කරගැනීමටත් සැලසුම් කර තිබිණි. එසේම අපසු පැමිණි සංකුම්ණික ගුම්කයින් මෙම වැඩසටහනට සම්බන්ධකර ගැනීමට පුදේශීය ලේකම් කාර්යාලවල කිමිකරු නිලධාරීන්හා කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීන්ගේ සහය ලබාගැනීමට මුළින් අපේක්ෂා කර තිබිණි.

²¹ මෙය සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ කළමනාකරු සහ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු කාර්ය මණ්ඩලය ඔවුන් සමග පැවැති සම්බුද්ධ සාකච්ඡාලටි තහවුරු කරන ලදී

²² ඩී.ලං.චේ.නි.කා, වේ සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යය මණ්ඩලයේ අදහස අනුව නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳව පු මුදික සංකල්පයේ ආපසු පැමිණි සංකුම්ණිකයින් හට ඔවුන් සම්බන්ධ කරගත හැකි ආකාරය සහ පැමිණි දිනය දන්වා එහෙන් මෙන් ඉල්ලා ඔවුන් වෙත ප්‍රස්නාවලියක් යොමු කිරීමට සැලසුම් කර තිබිණි. මෙමගින් එවැනි විසින් සැලසුම් සංකුම්ණිකයින් ප්‍රස්නාවලිය අදාළ අවුරුදු 3 කාල සීමාව තුළ පැමිණි පිරිසට පමණක් යැවිම තහවුරු කිරීමට අදහස් කරනු ලැබිණි.

මෙම වැඩසටහන දුන් එහි සංකල්පය සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද අනුරූප වෙනස්කම් ද ඇතුළුව අලේවී දෙපාර්තමේන්තුවට බාරේ ඇත.

නව නැවත සමාරුණුගත කිරීමේ සංකල්පය අනුව ඉලක්ක කරගෙන ඇත්තේ පසුගිය අවුරුදු 3 ඇතුළත ඉතිරි කිරීම් ඇති ප්‍රාගුණුව ලත් හෝ නොලත් අවුරුදු දෙකක කොන්ත්‍රාත්ත් කාල සීමාව සාර්ථකව අවසන් කර ආපසු පැමිණෙන - සාර්ථක සංකුම්ණිකයින් පමණි²³. අප විසින් සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක්කරන ලද බොහෝමයක් සංකුම්ණිකයින්ගේ හැඟීම වුයේ සියරට පැමිණි සියලුම සංකුම්ණිකයින්ට නව විශ්‍රාම වැටුප් කුමයක් කුයාත්මක කිරීමට යන බවයි. ඔවුන් පැවසුයේ 2010 පෙබරවාරි මායයේ දී පැවැති දුයට කිරුළ ප්‍රදරුණයට පෙර විවිධ ආර්ථික ඔස්සේ මෙම තොරතුරු ඔවුන්ට ලැබුණු බවයි. මෙහි ප්‍රතිපලයක් වශයෙන් 2010 පෙබරවාරි 04 දින පල්ලේකුලේදී පවත්වන ලද දායට කිරුළ ප්‍රදරුණයේදී සිදුකරන ලද මූලික ලියාපදිංචි කිරීමේදී සියලුම සංකුම්ණික ඉමිකයන් නව විශ්‍රාම වැටුප් කුමයේ ලියාපදිංචි වී විමත ඉදිරිපත් වීම සේතු කොට ගෙන මහත් කළබැඳුනියක් ඇතිවිණි²⁴.

මෙවැනි නොමග යවන සුළු තොරතුරු ලැබීම හා තොරතුරු එක් රැස් කිරීමේ කුයාවලියේ සිදුවූ යම් වෙනස්කම් නියා - එනම් පසුගිය අවුරුදු 03 ඇතුළත ආපසු පැමිණි අය වෙනුවට ආපසු පැමිණි සියලුම අය ලියාපදිංචි විය යුතු යැයි සඳහන් කිරීම ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා මෙම වැඩසටහනට තොරාගනු ලබන්නේ අවුරුදු පසුගිය 03 ඇතුළත පැමිණි අය පමණක් වුවත් නියා පළමු මාය 2 ඇතුළත ලක්ෂ තුනකට වැඩි පිරිසක් මේ යටතේ ලියාපදිංචි විය.

මෙම තත්ත්වය ජේතු කොටගෙන ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා තවමත් ඔවුන් වෙත ලියාපදිංචි වූවන්ගේ පරිසරක දත්ත පාදකය (data base) පැකකීමේ මූලික අවස්ථාවේ සිටි.²⁵

තවදුරටත් සලකා බැලීමේදී මෙම නව සංකල්පයේ මූලික ඉලක්කය ආර්ථික වශයෙන් ආධාරසූලයිම බව පෙනීයයි. දහනට මේ සම්ගකටයුතුකරන අලේවී දෙපාර්තමේන්තුව (මිට පෙර මේ සම්බන්ධව කටයුතු කරන ලද්දේ සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවයි)²⁶

²³ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා. වේ සහායා සම්ග පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාවේදී දක්වා අන්තර්ව තහ නැවත රැකාබැඳු කිරීමේ වැඩසටහන් දැක්ම මෙය පු අතර මේ බව අලේවී දෙපාර්තමේන්තුවේ කළමනාකරු සමඟ 2010 ජූලි 07 දින පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාවේදී තහවුරු කරන ලදී.

²⁴ ඇයින් යුතු සාක්ෂි වලට අනුව 2010 පෙබරවාරියේ පැවැති දායට කිරුළ ප්‍රදරුණයේ දී නැඹු සමාරුණුගත කිරීම සඳහා පු ලියාපදිංචි කිරීමේදී ඇති පු තොරීම නියා එක ප්‍රදාන්තයක රෝහ්ල ගත කිරීමට සිදිරිය.

²⁵ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා. වේ කුරුණෑගල, මහනුවර සහ හළාවත ඏකාවන්ති නිලධාරීන් සම්ග පැවැති සාකච්ඡා වලදී අණවරණය වූයේ ඔවුන් මෙම දත්ත ඇතුළු කරමින් සිටියන් මෙම කුයාවලියේ ඉදිරි පියවර පිළුබඳ ඔවුන් දැනුවත් කර නොතිබූ බවය.

²⁶ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා. වේ අලේවී දෙපාර්තමේන්තුව එම සංවිධානයේ ප්‍රවර්ධන රැකකය වන අතර ඔවුන් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ඉමිකයින් ප්‍රවර්ධනය සහ තව යනියා අවස්ථා සොයාබැඳුමේ කටයුතු එල නියුතලේ. සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව සංකුම්ණික ඉමිකයන් සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රවාහ සාමාජිකයින් අතර සංකුම්ණයට සම්බන්ධ කරුණු වන HIV/AIDS, පැලිබඳ දැනුවත් සිටි, ඏකා නිලධාරීන් ප්‍රභුතු කිරීම, සංකුම්ණික ඉමිකයින් සමඟ සම්බන්ධතා ඇති කරගැනීම සහ අවධිමත

කිසි දිනක සංකුමත්ක ප්‍රමිකයින්ගේ සමාජ සංස්කෘතික කරුණු පිළිබඳව කටයුතු කර නොමැති අතර ඔවුන් ඇත්ත වගයෙන් සූයුදුකම් ලබා ඇත්තේ ආර්ථික සහ සංකුමත්ත ප්‍රවර්ධනය වැනි අංශ සම්බන්ධයෙනි. මෙසේ මෙම කරුතව් සඳහා දෙපාර්තමේන්තු වෙනස් කිරීමට හේතුව පැහැදිලි නැත.

මෙට අමතරව ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා යේ හළාවන ගාබාවේ²⁷ නිලධාරීන් සම්ග කළ සාකච්ඡාවකදී අපට අණාවරණය වූයේ මෙම ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ප්‍රධාන කාර්යාලය මගින් ප්‍රවත්පත් දැන්වීමක් පළකරන ලද බවයි. අතිශයින් දිරිඹාවයෙන් පෙළීම හේතුකොට ගෙන බොහෝ සියරට පැමිණී සංකුමත්ක යෙන් ප්‍රදේශලයින් ප්‍රවත්පත් මිලදී ගැනීම හෝ ලියාපදිංචි විමේ අයදුම්පතක් ලබා ගැනීමට හළාවනට පැමිණීම සිදු නොකරන නිසා මෙය අසාර්ථක සංකුමත්ක ඉවත් කිරීම සඳහා අනුමතනය කරන ලද කාර්යක්ෂම ක්‍රමයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා යේ හළාවන ගාබාවේ එක් නිලධාරියකුට අනුව මේ ආකාරයට පැහැදිලි නොරහුරු නොමැතිවීම මෙම ප්‍රමිකයින් වෙනත් සටකපට ප්‍රදේශයන් විසින් සූරාකාමේ ක්‍රමයක් බවට පත්වීය.²⁸

ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා (Sri Lanka Bureau of Foreign Employment)

ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ය සංකුමත්ක ප්‍රමිකයින්ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල් වල සූහසාධනය පිළිබඳව කටයුතු කරන රුපයේ ප්‍රමුඛතම ආයතනය වේ. මෙය 1985 දී අංක 21 දරණ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා පහත යටතේ පිළිවුත් ලද අතර 1994 අංක 04 දරණ පහත අනුව සංශෝධන සිදු කරන ලදී. මෙය කමිකරු අමාත්‍යාංශය යටතේ මුද්‍රින් පැවති අතර පසුව 2007 දී විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන සහ සූහසාධන අමාත්‍යාංශය යටතට පත්කරන ලදී. 2007 අප්‍රේල් මාසයේ සිට එය විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය යටතේ පැවතිනි. 2010 නොවැම්බර් මය සිට ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ය නැවතන් විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන සහ සූහසාධන අමාත්‍යාංශය යටතට පත් කොට ඇති.

මෙම වෙනයිම් නිසා ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා වටවිනා ආයතනික සහ ප්‍රදේශලික සම්බන්ධනා මෙන්ම පළපුරුද්ද අහිමි විණි. කමිකරු අමාත්‍යාංශයේ මගින් සැම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයකටම පත්කර ඇති කමිකරු නිලධාරීන් කමිකරු අමාත්‍යාංශයේ යටතේ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා පැවති අවස්ථාවන්හිදී රට අනුබද්ධව ක්‍රියාත්මක වූ අතර දැන් ඒ අය කිසිදු ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ව්‍යාපෘතියක් සඳහා සම්බන්ධ වන්නේ නැති. මෙම තත්ත්වය හේතු කොටගෙන ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා යේ කටයුතු එම කාර්යාංශයේ ගාබාවන්ට හා සිමිත කාර්යය මැණ්ඩිලයක් පමණක් සිමාවීම හා එමගින් උගු සම්පත් පළපුරුදු ප්‍රදේශලයින් අභ්‍යන්තර සහ සම්බන්ධනා පැවත්වීමේ සිමාකම් වලට මුහුණපා ඇති.

(ad hoc) නැවත සමාරුණු ගිරීමේ එකිනෙක සූයුදුකම් විසින් වියැලි.

²⁷ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා. වේ සමාජවිධා දෙපාර්තමේන්තුව සහ අලල් දෙපාර්තමේන්තුව සම්ග පැවති සම්මුඛ සාකච්ඡා වලදී දේශ රැකියා කිරීම සඳහා මෙම ක්‍රියාවලිය යොදාගත් බව තහවුරු කරන ලදී.

²⁸ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා. වේ හළාවන ගාබාවේ නිලධාරීන් ප්‍රකාශ කළදී සම්ග ප්‍රවාහන සමාජම් සංකුමත්ක ප්‍රමිකයින් නිවැරදි ද්‍රාපානයට රැගෙන යාමට පෙර නොයෙකු අදාළ නොවන ආයතන පෙන් යන බවයි එමගින් දිගු මෙහෙතු වැඩුණුවන් ඔවුන්ගෙන් මුදල අයත්ත බවත්ය

එසේම මේ ආකාරයෙන් අධික්ෂණය කරනු ලබන අමාත්‍යාංශ හඳුසියේ වෙනස් වීම, විශේෂයෙන්ම කමිකරු නීතිඩිනි පිළිබඳ පළපුරුද්දක් නොමැති අමාත්‍යාංශයක් යටතට පත්වීම අධික්ෂණ කටයුතු සහ වගකීම පිළිබඳ අඩුපාඩා ඇතිවීමටද හේතු විය හැකිය.

විවිධ වූ රඟයේ ආයතන වල නිලධාරීන් සමග දුරකථනයෙන් කරන ලද සාකච්ඡාවන්ට අනුව ධිවින් මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහනට සහයෝගය ලබාදීමට පොරාන්තුවේ තිබේ²⁹.

නමුත් 2010 අප්‍රීල් මාසයේ පැවැති මහමැතිවරණයෙන් අනතුරුව අමාත්‍යාංශවල කාර්යභාරයන් වෙනස් වූ බැවින් සහ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන සම්බන්ධයෙන් ග්‍රී.ල.වි.සේ.ත්.කා තුළ සිදුවූ වෙනස්කම් හේතුකොට ගෙන මෙම සියලුම සම්බන්ධතා ඇළුවීම තිබේ.

එසේම ආයතන සහ පුද්ගලයින් සමග මෙම සම්බන්ධතා ඇති කරගැනීම සමාජවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පළමුව සිදුකළ බැවින් මෙම මිතුරු සම්බන්ධතා අලෙවී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නැවත ඇති කර ගත යුතු තිසා මෙම ක්‍රියාවලිය තවදුරටත පමාවේ.

ප්‍රතිපත්තින් ක්‍රියාවලි නැංවීම ප්‍රමාදවීම, දෙපාර්තමේන්තු අතර සම්බන්ධිකරණයක් නොමැතිවීම, නිලධාරීන් නිසා ඇති වන ප්‍රමාදයන්, සංකුල්තික ඉමිකයින් බොහෝ දෙනෙකුට ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීම³⁰ හෝ ප්‍රතිලාභ ගෙවීම අවසන් කිරීමට නොහැකිවීමට හේතුවේ තිබේ³¹. මෙවා සංකුල්තිය සම්බන්ධයෙන් වූ තිනි වල තිබෙන අඩුපාඩා සහ ග්‍රී.ල.වි.සේ.ත්.කා යේ පරිපාලන ව්‍යුහයේ පවත්නා දුරුලතා නිසා පැන නැඟී ඇති ප්‍රේන වලින් කිහිපයක් පමණි.

²⁹ ග්‍රී.ල.වි.සේ.ත්.කා. වේ සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ මුළුක පැඩස්ථාන සම්බන්ධයෙන් රුහු විවිධ ආයතන සහ බැංකු සමග පැවැත්තු පළමු විවෘත සාකච්ඡා සඳහා පැමිණි පුද්ගලික උස්සන් ලැයිස්තුවක් ලබාගෙන ඔවුන් සමඟ දුරකථනයෙන් සාකච්ඡා කරන ලදී. මෙයට කරමාන්ත සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය, එක්සතිය පුහුණු අධිකාරිය, මහජන බැංකුව රැකි ආයතනය ඇතුළත් තවත් ආයතන ගණනාවක් ඇතුළත් විය

³⁰ මෙම ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේදී ඇපිටිය යුතු අනම් පුරුව අවශ්‍යතාවන්ට උදාහරණයක් ලෙස - රසක්ෂණ ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීම සඳහා ලිඛිත පාඨම අභ්‍යන්තර වේ. තිව්‍ය තාක්ෂණීය දැන්තේ දැනට විදෙශගතව සිටින සහ පැහැදිලි 6 මාසය පුරා තම අනෙකුත් සිංහල වැඩාලත් 500 ක් අඩංගු විය යුතු යුතු නැතිවත පෙන් යුතුවන්ට පමණි. අදාළ විභාගයන්ට මුළුණ දීමට එසැර 3 කට පෙර ලුවන් එම සඳහා ලියාපදිංචි විස යුතුය. එමුළු නොගෙවීම යහාදිය රක්ෂණාපනයකට අනුලත් වන්නේ නැතු.

³¹ සංකුල්තික ඉමිකයින් දෙදෙනෙක සමග පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡා (පුස්කලම සහ තුරුණුගල 2010 මැයි - අගෝස්තු) ඔවුන් දෙදෙනා නැඟත නැවත සියා සිටියේ රක්ෂණයට අනුව ධිවුහට ප්‍රවේශනයා වෙනුවෙන් ආපසු ලැබා යුතු රුපියල 25000 ක මුදලින් ඔවුන්ට ලැබාගෙන් රුපියල 17000 ක් පමණක් බවය. ආපසු පැමිණීමෙන් එසැර ගතිය ඇත්තේ ඔවුන්ට ඔවුන්ට වන්දී විය යුතු ඉතිරි මුදල ලැබාදිය ඔවුන්ට වියවායයක් නොමැතු.

වෙනත් ආයතන

දිගුකාලීන සංකුමණයන් සමග ඇතිවූ නොයකුන් ආරථික සමාජයේය ගැටුව සමග රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ සමහර අන්තර්ජාතික රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මෙම සංකුමණ ප්‍රමික ක්‍රියාවලියේ පාර්ශවකරුවන් බවට පත්වා.

මෙවායින් වැඩි සංඛ්‍යාවක් සංකුමණික ප්‍රමිකයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් සිටින ප්‍රදේශ වල ක්‍රියාත්මක වන අතර ඔවුන් තේහෝපාය මාර්ග සඳහා ප්‍රහුණු වැඩිසටහන, ජය සහ මුදල් කළමනාකරණය සහ නැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහා උපදේශනය වැනි කටයුතු තානු මූල ප්‍රජාමට්ටින් සිදුකිරීමෙහි නියැලි සිටිති. මෙහිදී පර්යේෂණය කළ කාලය තුළදී කොළඹ පිහිටා ඇති රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මෙන්ම මේ සඳහා තොරාගන්නා ලද මහනුවර, ප්‍රත්තලම, කුරුණෑගල ප්‍රදේශයන්හි ස්ථාපිතව තිබෙන සංවිධාන වලින්ද තොරතුරු රස්කරගන්නා ලදී.

දේශීය සංකුමණික ප්‍රමික ප්‍රජාවන් සමග වැඩි කිරීම තුළින් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වලට ප්‍රමූල් සම්බන්ධතා තාලයක් ගොඩනෑවාගැනීමට හැකිවී ඇති අතර මෙතුළින් මෙම ආපසු සියරට පැමිණෙන්නන්ගේ අවශ්‍යතාවන් පිළිබඳව වැඩි අවබෝධයක් ලැබේ තිබේ.

මෙමහින් ක්‍රි.ලං.වි.යේ.නි.කා ය ට වඩා මවුන්ට ස්ථීරව කටයුතු කිරීමට මෙම සංවිධාන වලට හැකිවී තිබේ. කෙසේ වෙනත් මෙම සංවිධානයන් අතර සහයෝග යක් සහ සංනිවේදනයක් නොතිබීම තුළින් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහන් වල එකම ප්‍රදේශයේ සංවිධාන කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක විමත්, තවත් සමහර ප්‍රදේශ පිළිබඳ සැලකිල්ලක් නොදුක්වීම් වැනි සැලසුම් සහගත නොවූ අවශ්‍යමත් ස්වභාවයක් දක්නට හැකිය.

නමන්ගේ ව්‍යාපෘතිය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව පමණක් ඉලක්ක කිරීම හේතු කොට ගෙන මෙම රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වලට බොහෝ අවස්ථාවල සමයක මූලික අවශ්‍යතාව - එහාම තම සඟාය ප්‍රමූල් අන්දම් විභාග ප්‍රදේශයක සිටින උපකාර අන්තර්ගත ජනනාවට ලබාදීම - මග හැරි යාම පොදු ලක්ෂණයකි.

එසේම බොහෝමයක් අවස්ථාවලදී මෙම ජ්‍යවෙන්පාය මාර්ගයන් ඉලක්ක කරගෙන ලබාදෙන ලද ව්‍යාපෘතිය ප්‍රහුණු වැඩිසටහන් එහාම සඩන් නිෂ්පාදනය, ඇදුම් මැළිම, අන්තර්, රෙඛිවීම්, ගෙවනු සැකකීම්, පැහැ පාලනය සහ ආහාර සැකකීම් වැනි ඒවායේ වලංගුව එහාම මෙම නිෂ්පාදන සඳහා ප්‍රාදේශීය හෝ ජාතික මට්ටමේ වෙළඳපාලේ සැබැඳු අවශ්‍යතාවක් තිබේද යන්න පිළිබඳව සිදුකරන ලද පර්යේෂණයන් ප්‍රමාණවන් නොවන බව මෙහිදී පෙනී ගියේය.

මෙවැනි නිෂ්පාදනයන්හි දැනාත්මකභාවය ඇතිකිරීම සඳහා යාන්ත්‍රණයක් නොතිබීම නිසා ඒම නිෂ්පාදනයන්ට දැනවත් වෙළඳපාලේ පිරි එවතින මිට සමාන නමුත් නොදු වෙළඳනාමයන්ගේ යුත් හෝ කර්මාන්ත ගාලාවල නිෂ්පාදනය කරන ලද භාණ්ඩ සමග තරග කිරීමට නොහැකිවී තිබේ.

සංකුමණය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සංවිධානය (IOM)³²

IOM ආයතනය 1951 දී මුද්‍රිත වනු ලැබූයේ අන්තර් රාජ්‍ය සංවිධානයක් වගයෙනි. මෙහි අරමුණ වුයේ යුරෝපයේ අවනැන් වූ පුද්ගලයින්ට, අනාපියින්ට සහ සංකුම්භිකයින්ට සහය විමයි. මෙම ආයතනය දන් ලෙස්කය පුරාම සිදුවන සංකුමණයන් ආරක්ෂා සහිතව සිදුකිරීමටත් ඒවා කළමණාකරණය සඳහාත් සහය ලබාදේ. මෙම ආයතනය සඳහා මුද්‍රක වගයෙන් ආධාර සපයන රෘත්‍යයන් අතර ඩිස්ට්‍රිලියාව, එක්සත් රාජධානීය ස්විචිසරලන්තය, නොදුරුන්තය සහ කැනුඩාවද යුරෝපය කොමිසම සහ එක්සත් ජාතින්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන (UNDP) වැනි රාජ්‍ය ආයතන³³ සහ අන්තර්ජාතික සංවිධානයද වේ.

මෙම සංවිධානය ප්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා සමග එක්ව අසාරථකවූ, පිළිසරණක් සොයන අවධිමත් ලෙස සංකුමණය වූ හා අතරම්ඛ සංකුම්භිකයින් සඳහා ස්විචිසරුවන් සියරට පැමිණීමට සහය සැලුම් හා නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් (Voluntary Assisted Return and Reintegration Programmes) පවත්වාගතන යනු ලබයි. මෙම ආයතනය විසින් එක් අයක් සඳහා ආසන්න වගයෙන් යුරෝ 3000 ක වටිනාකමකින් යුත් ස්වයං රැකියා යෝජනා කුම්යක් කුශය වට තැබුණු ලබයි. මේ සඳහා සංකුම්භික ප්‍රමිකයින් විසින් තමන්ට කුශය්මක කළ හැකි ප්‍රායෝගික කිරීයාර යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමන් ඒවාට ඔවුන්ගේ දායකත්වය සැපයීමත් කළපුනුවෙටි. මේ අමතරව IOM ආයතනය ඔවුන්ගේ ගාඛ කාර්යාල මගින් උපදේශන ස්වාවක්ද පවත්වාගතන යනු ලබයි.

IOM ආයතනය අන්තර්ජාතික ආයතනයක් වගයෙන් පිළිවුවා ඇති නිසාත් අන්තර්ජාතික ලෙස අරමුදල් ලැබෙන නිසාත් දේශීය වගයෙන් පිළිවුවා ඇති සමහර සංවිධාන වලට වඩා යාරථක ලෙස මෙහේ ආපසු සියරට පැමිණීමන්හිට තම සේවාවන් සැපයීමට හැකි තන්වයක සිටී. එක් එක් පුද්ගලයා පිළිබඳව වෙනම සලකා බලා ඔවුන්ගේ දක්ෂතා, අවශ්‍යතා සහ කැමුත්තේ අනුව සහ පවත්නා වෙළුඳපොල තන්වයන්ට අනුකූලව සහය දැක්වීම සිදුවේ. නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ වඩාත් පරිපූර්ණ දැක්මක් ඔවුන් සතු අතර සියලුළුවම සරිලන පරිදි සැකසුනු පොදු සැලසුම් (one size fits all solutions) ඇතැයි ඔවුනු විශ්වාස නොකරනි .

කොස් වෙනත් මෙම සංවිධානය ආධාර කරන්නේ ඔවුන්ට අරමුදල් සපයන්නාන් විසින් සහය ලබාදිය යුත්තේ කුවුරුන් සඳහාදැයි ගනු ලබන තීරණයන්ට අනුවය.

³² වැඩසටහන් කළමණාකරු සමග 2010 ජූනි 16 පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාව (නොරතුරු පහතින් දක්වා ඇත)

³³ මෙයට අයුදුන් වන රෘතයේ ආයතන අන්තර්ජාතික සංවර්ධනය පිළිබඳ වියවේලියානු අයතනය (AusAID), රැක්සත් ජනපද කාර්යාලය අන්තර්ජාතික සංවර්ධනය පිළිබඳ ඇමලිකා රැක්සත් ජනපද ආයතනය (USAID)ට සිලා නොවේ. - http://www.IOMsrilanka.org/IOM/?page_id=10

ලේ අනුව පුරෝගීය අරමුදල් සහයත්තන්ගේ තීරණයට අනුකූලව නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳව ඔවුන් වැඩි වශයෙන් ඉලක්ක කරගත්තේ පුරෝගයේ සිට පිටම්කරන ලද හෝ නැවත ආපසු එවන ලද අය සම්බන්ධයෙන් පමණකි. මේ අනුව මුවුෂු මැදපෙරදිග සිට සියරට පැමිණෙන සියලු සංක්‍රමණික ගුමිකයින් පාහේ පිළිබඳව සැලකිල්ලක් නොද්කවනි³⁴. කෙසේ වෙතත් IOM ආයතනය කුටිවනයට ලක් ඩී මැදපෙරදිග සිට ආපසු සියරට පැමිණි පුන්තාලම් සංක්‍රමණික ගුමිකයින්ට දෙකිය රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන ග්‍රාමීය සංවර්ධන පදනම (RDF) සමඟ එක්ටී ජ්‍වලෝගමාරුග සංවර්ධනය සඳහා සහය ලබාදී ඇත. මෙහිදී කණ්ඩාලක් වෙනුවට පුද්ගලයන් ඉලක්ක කරගැනීමේ ඔවුන්ගේ සංක්ෂ්පේෂණ තියා මෙම සහය ලබාදීමට හැකිවූ සංඛ්‍යාව තවදුරටත් සීමාවට පත්වී තිබේ.

සංක්‍රමණික සේවා මධ්‍යස්ථානය³⁵ (MSC)

සංක්‍රමණික සේවා මධ්‍යස්ථානය යනු සේවානී වෘත්තීය සංගමයක් වූ රාජ්‍යික කමිකරු කොමුෂයයේ සේවා අංශයයි. මේ අය ආපසු සියරට පැමිණෙන සංක්‍රමණික ගුමිකයින්ට සේවය යෙකියා වැඩිසහන්, ක්‍රුෂ්‍රාමූලු තාය පහසුකම් සහ ඉතිරිකිරීමේ කුම මාරුගයෙන් නැවත සමාජානුගත වීම සඳහා සහය සලසායි. මේට අමතරව ඔවුන් සංක්‍රමණික ගුමිකයින්ට හා ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයින්ට ආරක්ෂාකාරී සංක්‍රමණයක්³⁶ සහ සාර්ථක ලෙස නැවත සමාජානුගතයේ ඔවුන් පිළිබඳ පුහුණු වැඩිසහන් සංවිධානය කරන අතර මේ සඳහා තු ලංකාව පුරා ප්‍රජාමටවීන් පත්කර සිටින සමාජ ස්ථේවිකාරකයන්³⁷ උපයෝගී කරගනු ලැබේ.

මෙම සමාජ ස්ථේවිකාරකයින් ගේ සේවාව සංක්‍රමණික සේවා මධ්‍යස්ථානය සහ සංක්‍රමණික ගුමිකයින් සඳහාවූ ස්ථානාන්ත්‍රික පාලනය (ACTFORM) යම් භාවිතලේ ස්ථානාන්තක වන අතර මෙමයින් ඔවුන්ට සංක්‍රමණික ගුමිකයින් රෙසක් වෙත ලැබාවේමේ, බලපැමි කිරීමේ සහ ඔවුන්ට සහාය දීමට පළපුරුද්දක් ලබාගැනීමේ අවස්ථාව ලැබේ තිබේ.

සංක්‍රමණික සේවා මධ්‍යස්ථානයට තු ලංකා විදේශසේවා නිපුක්ති කාර්යාලය,

කමිකරු සහයෝගීතාවය සඳහා වූ ඇමෙරිකානු මධ්‍යස්ථානය (ACILS) ආයියානු

³⁴ IOM ආයතනය පුද්දය සමඟ කුවේටයේ සහ ලෙබනනයේ සිට ආපසු පැමිණි සංක්‍රමණික ගුමිකයින්ට සහය ලබාදී ඇත. මෙම ආයතනයට ඉරාකයේ කාර්යාලයන් පවතින අතර සංක්‍රමණික ගුමිකයින්ගේ විශාල සංඛ්‍යක සිටින තියා අනෙකුත් වැඩිසහන් පැවුල්වල රටවල් විල තම කාර්යාල පිළිවී වීමට අදහස් කරගෙන සිටී

³⁵ වැඩිසහන් සම්බන්ධිකාරක සමඟ 2010 ජූනි 17 පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාව (තොරතුරු පහතින් දක්වා ඇත)

³⁶ වැඩිසහන් කළමනාකරුව අනුව (2010 නොවුම්බර් 10) MSC ආයතනයට කුටිවනය වැළැක්වීම පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සඳහා වැඩිසහන් පැවැතිවීම ILIO ආයතනය විසින් අරමුදල් සහය ඇත. මේට අමතරව ඔවුන් තීවර ප්‍රජාවන්හි නැවත පැමිණි සංක්‍රමණික ගුමිකයින් සඳහා HIV/AIDS වැශයේ සහය තොරතුරු ලබාදීමෙන් දැනුවත් කිරීමෙන් නිර්ත වෙති.

³⁷ ජ්‍යෙෂ්ඨිකාරකයින් යනු පුහුණු කරන ලද ස්ථානාන්ත්‍රිකයින් වේ. මේ අය විසින් සංක්‍රමණික ගුමිකයින් අධික්ෂණය කිරීම, උපදේශනය ලබාදී පුහුණු කිරීම, තොරතුරු එක්ස්පේශ කිරීම සහ අනෙකුත් සංවිධාන ආයතන සමඟ සංක්‍රමණික ගුමිකයින් සම්බන්ධ සිටීම සිදු කරනු ලබයි .

සංකුමණික හමුව (MFA) සමග දීඩී සම්බන්ධතා ඇති අතර මෙමගින් ඔවුන්ට ජාතික සහ අන්තර්ජාතික වශයෙන් සම්බන්ධතා රසකට අවතිරේන විමර්ශන අවස්ථාව සලසයයි. මේට අමතරව ඔවුන් සංකුමණික ගුම්කයින් සමග සම්පූර්ණ විශ්වාසදායීතාන් මූල ප්‍රජාමට්ටමේ සම්බන්ධතා ගොඩනගාගෙන ඇති අතර මෙය ඔවුනට සංකුමණ ක්‍රියාවලියේදී උපයෝගී කරගත හැකි අගනා මෙවලමකි.

කෙසේ වෙතත් දැනට සිදුකරගෙන යනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් දිගටම පවත්වා ගැනීමටත් තවදුරටත් ව්‍යාපේන කිරීම සඳහාත්, නව ක්‍රියාකාරකම් ඇරතිම සඳහාත් අරමුදල් තොමැතිවීම සංකුමණික සේවා මධ්‍යස්ථානයට දිගටම බලපාන ගැවෙළවක් බවට පත්වී තිබේ. ශ්‍රී.ලං.වී.ජේ.නි.කා විසින් තොරතුරු බෙදාහැරීම සහ එක්සේ කිරීම සඳහාත්, නව වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීම සඳහාත් සංකුමණික සේවා මධ්‍යස්ථානයේ හවුල්කාරීන්ටය යොදාගත යුතුය.

ලංකා ජ්‍යෙෂ්ඨ *Lanka Plus*³⁸

මෙම සංවිධානය HIV/AIDS රෝගය සමග ජ්‍යෙෂ්ඨ වන අය³⁹ සඳහා සත්කාර සහ සහයෝගය සලසයයි. මෙහිදී HIV/AIDS ආයාදිතයින් ලෙස ප්‍රමාණාත්මක වශයෙන් කුම්කුමයෙන් වැඩිවන සංකුමණික ගුම්කයින් පිරිසක් ද ඇතුළත්වේ. මෙම මධ්‍යස්ථානය අන්තර ජාතික කමිෂරු සංවිධානය සමග එක්වී දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සහ ස්වයං රකියා යෝජනා කුම් සඳහා සහයෝගය දක්වයි^{40 41}.

මෙම සංවිධානය රටේ අවධානයට ලක්නොවුනු අංශයන් සඳහා තම සේවය සලසයයි. ඔවුන්ට අනුව HIV/AIDS රෝගය සමග ජ්‍යෙෂ්ඨ පිරිසකුමානුකුලව වැඩිවීමේන්වයක් ඇතිමුත ඒ පිරිස පිළිබඳව යථා පරිදි වාර්තා නොවේ. අභාගයකට මෙන් ප්‍රමාණවත් අරමුදල්නොමැතිවීමේ සංවිධානයේ වැඩිකටයුතුවල එදායායිව බාධාවක් විනිනේ. මොවුන් ප්‍රකාශ කරන අන්දමට සංකුමණික ගුම්කයින් මෙම රෝගයට ගොඩුවීමට වැඩි අවදානමක් ඇති අතර සංකුමණික ගුම්කයින්ට මෙම රෝගය වැළඳෙන

³⁸ ලංකා ජ්‍යෙෂ්ඨ වැඩසටහන් නිලධාරී සමග 2010 ජූනි 26 පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාව (තොරතුරු පහතින් දක්වා ඇත)

³⁹ මෙම සම්මුඛ සාකච්ඡාවේදී ආපසු සියරට පැමිණී සංකුමණික ගුම්ක කාන්තාවකට වෙනත් කාන්තාවක් සමග උංගික සම්බන්ධකම් පැවැත්තු ස්ථාපිතයෙන් HIV / AIDS ආයාදිත එම විශ්වාසු අවස්ථාවක් පිළිබඳව සඳහන් කානා ලදී. අදාළ කාන්තාවට HIV / AIDS වැළඳී නිශ්චිත බව පසුව අණ්ඩරණය විය

⁴⁰ බොහෝ ව්‍යවසායකයින් HIV/AIDS රෝගය සමග ජ්‍යෙෂ්ඨ පුද්ගලයින්ට රකියා ලබාදීමට අකම්තෙන් දක්වන නිසා සහ මෙයේ ආයාදික යැයි දැනුගත ව්‍යාම ඔවුන් සේවයෙන් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කරන නිසා HIV / AIDS වැළැඳුණු පුද්ගලයින්ට දැඟකාලීන රකියා සොයා ගැනීම අපහසු වේ. මේ සඳහා අවශ්‍ය බෙහෙරු එරෙහි ඉඟ ඉතා මිළ අධිකවේ

⁴¹ ලංකා ජ්‍යෙෂ්ඨ හි කාර්ය මණ්ඩලය පැවැත්තුවේ ඇමෙරිකා රීක්ස්ජ් ජනපදය සහ කැනාඩාව එළුනී HIV/AIDS පිළිබඳ පරීක්ෂා කිරීමෙන් තොරව සංකුමණික ගුම්කයින්ට ඇතුරුවීමට ඉඩ සලසන රටවල් වලට සංකුමණය විමර්ශන මෙයේ HIV/AIDS රෝගය සමග ජ්‍යෙෂ්ඨ පුද්ගලයින්ගේ හැකියා පැමිනා පරිදි ඔවුන්ගේ නැතියා එරිඹනය සඳහා රුප මින් පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්විය යුතු බවය

ආකාරය, එයින් වැළකීම සඳහා අනුගමනය කළපුතු පිළිවෙත් සහ මෙම රෝගයේ හයානක කම සම්බන්ධයෙන් නිසි අවබෝධයක් ලබා දීමට විෂේෂ සේවා නිපුණත් කාර්යාලය මිනින් ලබාදෙන පුහුණුව කොහොත්ම ප්‍රමාණවත් නොවේ.

මෙම සංවිධානය සකුව පවත්නා දැනුම සහ පළපුරුදේද සැලකිල්ලට ගෙන මෙම තොරතුරු වෙදාහැරීම සඳහා ඩී.ලං.චී.නි.කා විමින් මෙම සංවිධානය උපයෝගී කරගන්නේ නම් එය මහත් වැඩිදායක වනු ඇත. දනට මෙම රැකියාවට පිටත්ව යාමට පෙර සංකුමණිකයින්ට ලබාදෙන පුහුණුව ලබාදීම ඩී.ලං.චී.නි.කා නිලධාරීන් මිනින් සිදුකරනු ලබන මුත් තම විශේෂිත දැනුම හා පළපුරුදේද මෙම පුහුණුවට ලබාදීමට ලංකා ජේල්ස් ආයතනය ඉතාමත් උනන්දුවෙන් සිටී.

සංකුමණික ගුම්කයින් සඳහා පූ යහපත් එම්බිරාගේ සේවා මධ්‍යස්ථානය⁴²

මෙම මධ්‍යස්ථානය කන්තාසොයුරියක් යටතේ ක්‍රියාත්මකවේ. මෙය ආරම්භ කරන ලද්දේ රුගායලය හා නිස්වුල්ලා මූලධරුමවාදීන් 2006 ඇරඹී ලබනහන් පුද්ධය සමයේදී ආපසු සියරට පැමිණී කාන්තා සංකුමණික ගුම්කයින් එම රටෙන් නිවෙස් බලා යැවීම සහ තැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහාය⁴³. මේ සඳහා සිදුකරන ලද මූලික අධ්‍යයනයක් මිනින් එයට ශක්තිමත් පදනමක් සපයන ලදී⁴⁴. මෙහිදී සලකා බලන ලද පුදාන ක්ෂේත්‍රයන් නම් සංකුමණික ගුම්කයින් ගේ මානයික තත්ත්ව තාවැලීම. ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් කිරීම, දක්ෂතා වැඩිදුනු කිරීම සහ පැවුල් උපදේශනයයි.⁴⁵

තැවත සියරට පැමිණී කාන්තාවන් සඳහා ස්වයං රැකියා තොරාගැනීමට අවස්ථාවන් සැලසු අතර මෙම ස්වයං රැකියා ආරම්භ කිරීම සඳහා උපරිමය රුපියල් 10000 දක්වා මූලිල් ලබා දෙන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතින් යටතේ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය සඳහා කාලිකාරුමික කටයුතු සහ ගබාල් කැපීමත්, පුන්ත්‍රලම් දිස්ත්‍රික්කයට කුඩාල් ගොවිපළ සහ සන්වා පාලනය සඳහා ව්‍යාපෘතින් ලබා දෙන ලදී.

එමෙන්ම මෙම කාන්තාවන්ට ගිණුම් පොත්තානීම පිළිබඳ මූලික පුහුණුවක්ද ලබාදීමට කටයුතු කෙරීණි. මේට අමතරව සමාජ සම්බන්ධිකාරකයින් මෙම පැවුල් සැමූ සතියකට

⁴² 2010 ජූනි 24 ඇත්තා කනාය සොයුරිය සහ අනෙකුත් නිලධාරීනියන් සමඟ පැවුත් සම්මුඛ සාකච්ඡාව: (තොරතුරු පහතින් දක්වා ඇතා)

⁴³ ඇත්තා කනාය සොයුරියට අනුව පුද්ධය නිසා 2006 පුළු මාසයේදී ආසන්න වශයෙන් සංකුමණික ගුම්කයින් 6200 ආපසු පැවුණියන

⁴⁴ යහපත් එම්බිරාගේ මධ්‍යස්ථානය නිලධාරීන් විමින්ම ආපසු පැමිණී කාන්තාවන්ගේ තොරතුරු දුරජතොරුපලදී දී රේ කරන ලදී. මෙම තොරතුරු විවිධ දියෙකියියන් අනුව එරෙහිල අතර එකාත් දුරජතොරු හා දුෂ්කර දිස්ත්‍රික්ක වන අනුරාධපුර, ප්‍රකාශලම සහ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්ක තොරාගෙන එවා සඳහා ව්‍යාපෘති යෝජන සකස් කරන ලදී. මෙම කාලයේදී රෝම් අවධානය පුහාමියන් විපත් පත් ප්‍රශ්න තැවත ඉදිකිරීම් සඳහා සොමුවී තිබුණු අතර මෙම සංකුමණිකයන්ගේ ඉරණම පිළුබඳ ප්‍රමාණපත් අවධානයක සොමු තොපුන්.

⁴⁵ මෙම මූලික සම්ස්ථානය මිනින් එකාපරණය මූල්‍ය බොහෝමයක් කාන්තා සංකුමණික ගුම්කයින් අ.පො.ස.සා.පෙ පිළික්ෂණය සමඟේ තොරතුරුවයි. මෙමින් තැවත සමාජානුගත කිරීම් පැවුණුහෙන් අධ්‍යාපනික වට්ටම පිළිබඳ සිරියන යෙළුම් මැතිපාන අතර එය මෙම කාන්තාවන් එකා සැක්කිව තායකයින් සහ දැනුවත තැවින් මුත් කාන්තාවන් ලෙස දියුණු කිරීමට උපකාරයේ.

වරක්ම හමුවීම සිදුවිණි⁴⁶. මේ අතර ප්‍රජාවේ යහපැවැත්ම⁴⁷ යන හැඳිම පෙරදාරි කරගෙන ගම් සංවර්ධනය සඳහා ඔවුනෙනාවුන්ට උපකාර කරගන්නා කණ්ඩායම් බිජිකීම්ට එම සංකුම්ණික ගුම්කයින් උනනුදු කිරීමටද මෙම මධ්‍යස්ථානය කටයුතු කරන ලදී.

මෙය යම් වැඩිසටහනක් ආරම්භ කිරීමට පෙර ප්‍රජාවේ අවශ්‍යතාවන් හා වෙළඳපාල තත්ත්වයන් සහ කාර්යාලයන් පිළිබඳව සම්පූර්ණ මුලික අධ්‍යයනයක් පැවැත්වූ දුරලුහ අවස්ථාවක් ලෙස සැලකිය හැකි අතර මෙම ආර්ථිකත් තුමෝසා පිට වඩා වැඩි වශයෙන් අනුගමනය කළ යුත්තකි. නැවත සමාජානුගතකිරීමේ වැඩිසටහන ආර්ථික මෙන්ම අනෙක් සමාජීය අවශ්‍යතාවන්ද ආමන්තුණය කරන සාර්ථක(holistic) ව්‍යාවලියකි.

අන්තරාශයකට මෙන් මෙම අනා ක්‍රියාකාරකම් වල නිරතවීමට අවශ්‍ය අරමුදල් මෙම ආයතනයට නොමැතු. මහතිසා අවම මෙවිලින් ක්‍රියාත්මක මීම ඔවුන්ට සිදුවී තිබේ. කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී.ලං.වි.ඒස්.නි.කා තමන්ගේ නව වැඩිසටහන ක්‍රියාවට නැංවීමේදී මොවුන්ගේ මුලික අධ්‍යයන තොරතුරු සහ පළපුරුද්ද උපයෝගී කොට ගැනීම මහත් එලදායී වනු ඇත.

කාන්තාව සහ මාධ්‍ය සාමූහිකය හා සංකුම්ණික ගුම්කයින් සඳහා ව්‍යාකාරී ජාලය (WMC/ACTFORM)⁴⁸

සංකුම්ණික ගුම්කයින් සඳහා ව්‍යාකාරී ජාලයට අනුග්‍රහය දක්වන කාන්තාව සහ මාධ්‍ය ජාලය ආයතනය පුනාම් ආධාර වශයෙන් ලැබුණු අරමුදල් විලින් ඉතිරි ව්‍යුමුදල් කුකුලු ගොවිපළ, වෙශමුහුණු සැදීම, සුපිරි වෙළඳයැල් සඳහා විෂ්ලේෂණයකරන ලද කොස් පැකට් සැදීම් සහ උපුම් වැනි කුඩා පිරිමාණයේව්‍යාපාර සංවර්ධනය සඳහා සියලුව පැමිණි සංකුම්ණික ගුම්ක කාන්තාවන්ට ලබාදී ඇත. මෙම සංකුම්ණික ගුම්ක කාන්තාවන්ට තම තිව්‍ය සිට නිපදු නාණ්ඩ කණ්ඩායමක් ලෙස අලුවී කිරීමට හා පාරිභාශිකයින් වැඩි සංඛ්‍යාවක් ආකර්ශණය කරගැනීමට පහසුකම් සපයන පොකුරු වෙළඳපළ ක්‍රමය (Cluster Bazaar) පැවැත්වීමට මෙම ජාලය දිරිගත්වනු ලබයි. මීට අමතරව මෙම ආයතනය මින් කාන්තා සංකුම්ණික ගුම්ක කණ්ඩායම් පිහිටුවා ඇති අතර සැම කණ්ඩායමකටම ආයතනමය ආධාර සපයා ඇත. මෙම සාමාජිකයින් ජ්‍යාව මුදලින් දායකවීම සහ ඔවුන්ට මෙය ලබා ගැනීමේ හැකියාව ඇතිකිරීම

⁴⁶ මෙම වැඩිසටහන පුන්නලම් කාන්තාවන් 45 ක් හා භම්බන්තාට කාන්තාවන් 60 දෙනෙක් යම්ගින් ආරම්භ කර ඇත

⁴⁷ මෙම යෝග්‍යනා ක්‍රමය යටතේ සායන ලෙස පැමිණෙන ගැනීම් කාන්තාවන්ට නොමිලයේ කොඳ කැද සපයනු ලදී

⁴⁸ කාන්තාව සහ මාධ්‍ය සාමූහිකය කාන්තාවන්ටද තීරණ ගැනීමේදී රාජ්‍ය පාලනයේදී, දේශපාලනයේදී සහ නිශ්චය සහ ප්‍රතිඵලින් සැදීමෙදී සමාජව සැලකීම සඳහා අනිලේකන කටයුතු එල තිබුලේ. <http://www.womenandmedia.net/> (ACTFORM) ආයතනයට ඔවුන් වැඩිසටහන තිබුලයි. 2010 ජූනි 30 දින පැවැත්වූ ගම්මුජ් සාකච්ඡාව - තම සාමාජිකයින්ට කායකත් පුහුණු ප්‍රචිජ්‍යාත්මක, දෙනුවත් සැරිමේ එවිටහැන් සංකුම්ණික දේවා මධ්‍යස්ථානයේ උපකාරය ඇතිව කුටිවනය පිළිබඳව දෙනුවත් කිරීම වැඩිසටහන පටනවයි.

⁴⁹ රුපලාභාජ ගිලුපින් සමඟ එස්ප්‍රෝ රුපලාභාජ පිළිබඳ පායමාලාවක් අනාගතයේ ආරම්භ කිරීමට WMC/ACTOFORM සැලුම් කරයි

අපේක්ෂා කෙටිපොත්. මෙම ක්‍රියාකාරකම් මෙම කාන්තාවන් නැවත සංකුමණය විම වැළැක්වීමට ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගයක්ද වේ. මෙම තව තවත් ව්‍යාපත වන ආරක්ෂණ ක්‍රියාවිධියක් යටතේ කාන්ධායම් ඔවුන්ගේ සාමාජිකයින්ට හා ප්‍රවූලවල අයට ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් රැකවරණය සලසනු ඇත.

WMC/ACTFORM ආයතනය ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සමග සාපුරු සම්බන්ධතා පවත්වාගෙන යනු ලබයි. මෙමින් ඔවුන්ට ප්‍රතිපත්ති සැකකිලෝම් මිටිමින් එහි ක්‍රියාකාරකම් වලට සහභාගිවීමටත් යම් බලපෑමක් හිදුකිරීමටත් හැකිවි නිවේ. මිට අමතරව මෙම ආයතනය ACTFORM⁵¹ භරභා සංකුමණය සම්බන්ධ කරුණු පිළිබඳව අන්තර්ජාතික සම්බන්ධතා ආයතනය සංකුමණික හමුව (MFA) හා ගොඩනගා ගන් සබඳතා තුළින් ඇතිකරගෙන නිවේ. මෙමනිසා ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සහ අනෙකුත් සිවිල් සමාජීය පාර්ශව කරුවන් සමග තමන්ගේ පොදු අරමුණු ලුගාකර ගැනීම සඳහා බෙදා ගැනීමට ඔවුන් සනුව අගනා අන්දකීම් සමුහයක් ඇත.

අන්තර්ජාතික කමිකරු සමගිය පිළිබඳ වූ ඇමෙරිකානු මධ්‍යස්ථානය (ACILS) හෙවත් සහයෝගීතා මධ්‍යස්ථානය (*Solidarity Centre*)⁵²

ඉහතු ඇ ACILS (අ.ක.ස.පි.ඇ.ම) ලෙස පෙනී සිටි මෙම ආයතනය දැනට Solidarity Center ලෙස ක්‍රියාත්මකවේ. එය ALFO –CIO නම් එක්සත් ජනපද වෘත්තීය ජීකාබද්ධ සන්ධානයේ මුහුදින් එනෙර ක්‍රියාත්මක වන ආයතනයයි. Solidarity Center ආයතනය ස්වයා රැකියා ව්‍යාපෘති හෝ සංකුමණික ප්‍රිකියින් සඳහා වූ අනෙකුත් වැඩසටහන් තමන් විසින් ක්‍රියාවත නාවන්නේ නැත. මේ වෙනුවට ඔවුන් තමන් වෙනුවන් වැඩසටහන් සිදුකිරීම සඳහා MSC හා ACTFORM වැනි පාර්ශව සංවිධාන සඳහා අරමුදල් සපයයි.

සම්මුඛ සාකච්ඡාව පවත්වන අවස්ථාවේදී Solidarity Centre ආයතනය ස්වයා රැකියා වැඩසටහනක් සඳහා ආරම්භක සැලුපුම් සැකකිලෝම් නියැලි සිටි අතර මෙම වැඩසටහන තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කවල සියරට පැමිණි සංකුමණික ප්‍රිකියන් උදෙසා MSC ආයතනය භරභා ක්‍රියාත්මක වනු ඇත. මේ සඳහා මෙම ප්‍රදේශවලට ආපසු පැමිණි ප්‍රිකියින්ගේ කැමැත්ත, අවශ්‍යතා, ඉල්ලීම් සම්බන්ධයෙන් සම්බන්ධතායක් පවත්වන මෙන් MCS ආයතනයෙන් කළ ඉල්ලීම් ඉවුරී නිවිති. මෙම අධ්‍යනයෙන් ලබා ගත් කරුණු මත පදනම් වී මෙම ආපසු පැමිණි සංකුමණික ප්‍රිකියින් ආභාර විජ්‍යනය කිරීම හා සකස් කිරීම විශේෂයෙන් ම වැළැ

⁵⁰ සම්බන්ධිකාරක පැවැසුයේ ACTFORM මින් සැම සංවිධානයකටම අවම වශයෙන් රුපියේ 100000 ක් බහින් තවත් අරමුදල් ලබා ගැනීමට මෙම වැඩසටහන බලාපෑමරාත්‍යා වන බවය

⁵¹ සම්මුඛ සාකච්ඡාවේදී අණාවරණය කරන ලද්දේ පිළිපිනයේ සංකුමණික ප්‍රිකියාන සඳහා මෝද් වලින් සහල් අවම මිළකට ලබාගෙන රේවා යම් පාහයක් තබාගෙන සමුජකාර සිකි වලට විකිනීම වැනි ලාභදායී වෙළද කටයුතු වල නියැලන බවයි. මෙවැනිම අන්දමින් ඔවුන් තෝරා විකිනීමේද යෙදයි.

⁵² වැඩසටහන් නිලධාරී සමග 2010 ජූලි 09 පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාව (නොරතුරු පහතින් දක්වා ඇත)

වරකා වැනි පළතුරු වින් වල ඇසීරිම පිළිබඳව ප්‍රහුණුවක් ලබාගැනීමට කැමැත්තක් දක්වන බව පෙනී ගියේය.

Solidarity Centre ආයතනය තම වැඩසටහන් වලට සංකුමණික ගුම්ක හිමිකම් පිළිබඳ දැනුම ඒකාබද්ධ කිරීම ඉලක්ක කරන ගෙයින් තම හටුල්කාර සංවිධාන වලට එසේ කිරීමට අනුබල දෙයි. එනමුත් තම අධිකිවාසිකම් ගැන දෙනගැනීමට වඩා ස්වයා රැකියා ලබාගැනීම අරමුණු කොටගෙන අවශ්‍ය නිපුණතා ප්‍රහුණුව ලබාගැනීම, අරමුද්ල් හෝ මෙය පහසුකම් ලබාගැනීම පිළිබඳව නැවත සියරට පැමිණි සංකුමණික සේවකයින් වඩා උනන්දු වන බව පෙනීයන කරුණකි. මෙම ක්‍රියාවලිය කොහරම් දූෂ්ඨකරුවන් ගනපුතු නියම ප්‍රවේශය බව පැහැදිලිව කිවහැකිය. මින් සංකුමණික ගුම්කයා ප්‍රතිලාභියා ලෙස සැලකෙන දාෂ්ටේයන් ඔහු / අය තමන් හිමිකම් සහ පුද්ගලයෙක් ලෙස සැලකීම දැක්වෙන පැරුඩිම විනැන්වීමක් (Paradigm Shift) සිදුවේ.

මහජාවර

කාන්තා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය (WDC)⁵³

කාන්තා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය දිස්ත්‍රික්ක 10 ක ක්‍රියාත්මක වන අතර මේ වන විට කාන්තා කණ්ඩායම් (forum)¹⁴ පිහිටුවා ඔවුන් වෙනුවෙන් හැකියා වර්ධන වැඩසටහන් පවත්වා ඇතුළු⁵⁴. මෙම කණ්ඩායම් සංකුමණය සම්බන්ධ පූෂ්න වන HIV/AIDS⁵⁵ රෝගය වැනි කරුණු සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීමට අවස්ථාවක් කරගෙන ඇතුළු. කාන්තා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය මෙම කණ්ඩායම් මිනින තොරු දෙනු ලබන පුදුසුකම්ලත් ප්‍රතිලාභින්⁵⁶ සඳහා ස්වයා රැකියා මෙය මුදල් ලබාදී ඇතුළු.

මෙම මධ්‍යස්ථානය විසින් "සත්‍යාචාර" හිතකාම් තැගී නාංච් වෙළඳයැලක්ද පවත්වාගෙනු යනු ලබන අතර කාන්තාවන්ට මුවන් විසින් නිපදවන ලද නාංච් මෙහි අලෙවිය සඳහා තැබීමට රැගෙන එන ලෙසට ඇරුම් කර තිබේ. මෙවාට ලි වලින් තෙළන ලද පිළිම, අතින් වියන ලද රෙදිපිළි, අතින් සාදන ලද ආහරණ, ප්‍රතිව්‍යුත් කරන ලද කඩාසි නිෂ්පාදන යනාදිය ඇතුළත් වන අතර ගුණාත්මක බවන් ඉහළ මේවා විදේශීය වෙළද

⁵³ WDC යනු කරදර, පිඩාවට පත්වූ කාන්තාවන්ට මූල්‍යමය සහයෝගය, උපදේශනය සහ ආරක්ෂාව සඳහා පැවත්වන් මිනින් සහයෝගය දක්වීමට කටයුතු කරන සංවිධානයකි. මෙහි සහායත්වය සමඟ 2010 ජූලි 28 වැනිදා සම්මුඛ සාකච්ඡාවක් පවත්පන ලදී (තොරු පහතින් දක්වා ඇතුළු)

⁵⁴ WDC සහායත්වය පැවතුළය තම සංවිධානය එක වසරකදී ඇදුම් මැයිම සහ ඉටුම් පිළුම වැනි මූලික ප්‍රහුණු ලබාදීම සඳහා වැඩසටහන් 40 ක් පමණ පවත්වන බවයි

⁵⁵ 2009 වසරද දී WDC විසින් HIV/AIDS පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සඳහා විදි නාට්‍ය පැවත්වූ අතර මේවා විශේෂයෙන් පැවතුළුයේ සංකුමණික ගුම්කයින් සහ මුළුන්ගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ/නාරෝප අදාළ කොටගෙනය

⁵⁶ ආරම්භයදී රුපිතයේ 5000 ක මෙය මුදලක් ලබාදාන අතර මෙය ආපසු ගෙවීමෙන් පසුව කටයුරුවෙන් මෙය පහසුකම් ලබා දීමට කටයුතු කරනු ලැබේ

පොලට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ගුණාත්මක බවින් ඉහළ මට්ටමකින් තනා ඇති.⁵⁷ නමුත් අවායනාවකට මෙන් අනෙකුත් පුද්ගලික මෙවැනි වෙළඳසැල් ආරම්භ කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් මෙම ආයතනයට නොමැතු. තවදුටත් කරුණු විමසීමේදී අපට දැනගැනීමට ලැබුණු අන්දමට වෙනත් කිසිවකුගේ සහයක් පිළිසරණක් නොලබන කාන්තාවන්ගේ සූජ සිද්ධිය සඳහා පිහිටුවා ඇති ලෙස නොලබන ආයතනයක් වන මෙම වෙළඳසැලෙන් බදු මුදල් අයතිරීමට රුපය කටයුතු කර ඇති බවයි.

කාන්තා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය විසින් නීතියකුගේ ගෙන් සහ උපදේශකයකුගේ සම්බන්ධී යකවරණ මධ්‍යස්ථානයක් (shelter) පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර මෙම්බින් මසකට 80 දෙනෙකුට පමණ සේවා සපයනු ලබයි. තම ප්‍රවුල් අයවෙන යාමට පෙර රහස්‍ය දරු උපත සිදුකරගැනීමට බලාපෙරාන්තු වෙන ගැනීම් තත්ත්වයට පත්වූ සියරට පැමිණි සංකුමණික ග්‍රුමික කාන්තාවන් සිටියි.⁵⁸

කාන්තා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය මෙයේ අත්වයට හා පිඩාවට ලක්වූ කාන්තාවන් වෙනුවෙන් වැඩ කිරීමට කුපැලී සිටන අතර ඔවුනට උපදේශනය සහ ස්වයං රැකිය ලබාදේ⁵⁹ මෙවැනි ආකාරයේ සහයෝගයන් ලබාදීම කාන්තාවන් විදේශ වලට සංකුමණය දිරිනොගැනීම් සඳහා වූ සම්ස්කරණයක් පැමිණක් අංගයක්ද වේ.

තම නිෂ්පාදන සඳහා වෙළඳපොලක් යොයාගැනීම සහ වෙළඳපොල වෙන ප්‍රවේශීම දුෂ්කර පුද්ගලික සිටින කාන්තාවන් මුළුණ දෙන ප්‍රධාන බාධකයක් වන බැවින් මෙයේ ඔවුන්ගේ ජේවන්පායන්ට අතදිමක් වියයෙන් ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන සඳහාම වෙන්වූ වෙළඳසැලක් ආරම්භ කිරීමට පියවර ගැනීම ඉනා අයය කළ යුතු සංක්ලේපයකි. කෙසේ වෙනත් තත්ත්වයන් ඉහළ හාන්චි සූජ ප්‍රමාණයක් පැමිණක් අලේවි කිරීම මෙහි දක්නට ලැබෙන සීමාකාරී සාධක ලෙසට දැක්විය හැකියි.

එසේම කාන්තා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයට සංකුමණික කාන්තාවන් සඳහාම ඉලක්ක කරගත් විශේෂ වැඩිස්වහනක් නොමැතු. ඔවුන් සම්බන්ධ වූ විශේෂ ගැට්ට් වෙනමම සලකා බැලීමක් සිදු නොවන අතර ඒ අයද ආවරණය වන්නේ සමස්ත වැඩිස්වහන තුළිනි.

⁵⁷ කාන්තාවන් ඔවුන් විසින් ම ගෙන එනු ලබන හේ ක්ෂේත්‍ර එරිකා එලැං සංවිධානය විසින් එක්ස්ප්‍රේස් කරනු ලබන හාන්චි එල දැනාත්මක ගාවය ගුණාත්මක ප්‍රමිතිකරණය පිළිබඳ යුදුසුකම් ඇති කැනෙක්සියා තු සම්බන්ධවරියකු විසින් ප්‍රභූණු කරන ලද ප්‍රභූණු කරුවකු විසින් සහ කාර්ය මණ්ඩලයේ තාන්ස් සාමාජිකයකුද සහාපතිතිය විසින්ද විසින් පැරික්හාවර ලක් කරනු ලැබේ

⁵⁸ මෙම නැවත සියරට පැමිණි සංකුමණික ප්‍රමික කාන්තාවන් විසින් ප්‍රසු කරන ලද දරුවන් පරිවාස හා ලුමාරක්ෂක දෙපැර්තමේන්තුවට හේ අනාථ නීවාස ප්‍රතිචාර ගෙන යාමාතාම පෙන භාරතයෙන් යනු ලබන කනාඩා පෙන භාරතයෙන් යනු ලබන

⁵⁹ රැකියාව සඳහා පිංත්ව ගිය රැවැදි ලිංඩික අපහරණයට ලක්ව දැනට HIV/AIDS ආයදානය වී ඇතුළු දැනාගෙන ඇති බාලපාඨකාර කරුණීයක පිළිබඳ දානාරණයක් සහාපතිතිය විසින් ගෙනනාර දැක්න ලදී. අය ආප්ප සංකුමණය විමට හේ නීවාස ප්‍රතිචාර නැත්වයේ සිටි. WDC ආයතනය අයට උපදේශනයෙන් සහ මූල්‍යාධාර සැපයීම මින් දිගම ආධාර කරනු ලබයි.

CARITAS⁶⁰-SETIK ආයතනය⁶¹

CARITAS යනු කතෝලික දේශපාඨය මගින් මෙහයටතු ලබන අන්තර් ජාතික සංවිධානයකි. මෙයට දිවිධින පුරා පැමිරුණු ගාඩා කාර්යාල ගණනාවක් ඇතුළත්⁶² අතර සෙරික් (SETIK) යනු මෙහි මහනුවර ගාඩාවයි⁶³ මෙය සම්පූර්ණයෙන්ම සංකුම්ණීක ග්‍රුමිකයින් සමග කටයුතු කරන අතර දැනුවත් කිරීම, උපදේශනය සහ ස්වයං රැකියා සඳහා අනුග්‍රහය ලබාදීම තුළින් නැවත සමාජානුගතකාවය ඇති කිරීම සඳහා ක්‍රියාකරයි. සෙරික් ආයතනය ආරම්භ කරන ලද්දේ 2006 ලෙඛනය්⁶⁴ පුද්දය සමයේ ආපසු සියලුව පැමිණී කාන්තා සංකුම්ණීක ග්‍රුමිකයින් උදෙසා වන අතර මොවුන් සඳහා රැක්වරණ හමුල්⁶⁵ ආරම්භ කරන ලදී. කෙසේ වෙතත් දැන් මෙය සියලු සංකුම්ණීක ග්‍රුමිකයින් සහ මුළුන්ගේ ප්‍රවුල් සාමාජිකයින් ඉලක්ක කර ගනී⁶⁶.

පසුගිය අවුරුදු 4 - 5 කාලයේදී පටන් CARITAS ආයතනය තුපුහුණු ග්‍රුමිකයින් වශයෙන් කාන්තාවන් සංකුම්ණය විම අධේරියමත් කිරීමට කටයුතු කළේය⁶⁷.

⁶⁰ කරිටාස් ශ්‍රී ලංකා - සයෙබක් (SEDEC) යනු කළකාලික බිමාප්‍රේ සම්මෙළුනයේ සමාජස්වා අංයයයි. මෙය කැරිටාස් ජාතානාත්තරය හා සම්බන්ධය සාමාජිකයින් 162 කින් යුත් මෙම සංවිධානය රටවල් 200 ක සහන ගැලුයීම සංවිධානය සමාජස්වා ආයතන සමග ක්‍රියාත්මකව <http://www.caritasklk.org/>

⁶¹ 2010 ජූලි 28 එන දින ජැන්ස් පියනුමා සහ අනෙකුත් කාර්යය මන්ධිල සාමාජිකයින් සමග පැවැති කාක්වාව (නොරතුරු පහතින් දක්වා ඇත)

⁶² CARITAS ශ්‍රී ලංකා ආයතනය 2003 මහනුවර දී ආරම්භ වූ අතර දැන් එහි ගාඩාවන් ගාල්ල, බඹුලු, තුරුණුගල, අනුරාධපුර, තුළුණාමලය සහ රටේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ වල පිහිටා ඇත

⁶³ CARITAS ආයතනයට ලෙවා වටා ගාඩාවන් ජාලයක් පවතින අතර පේරිදානය, කුවෙරි, ලෙඛනයේ සහ සම්පූර්ණයේ කාර්යාල ඇත.

⁶⁴ ලෙඛනයේ ඩිට් ආපසු එවන ලද සංකුම්ණීක කාන්තාවන්ට ජ්‍යෙයං රැකියාවන් ආරම්භ කිරීම සඳහා ආධාර සහ නිය මුදල් ලබාදෙන ලදී

⁶⁵ රැක්වරණ නවුල මුළුන් ආරම්භ කරන ලද්දේ ලෙඛනයේ දැනුවත් පුද්දය සමයේ ආපසු පැමිණී කාන්තා සංකුම්ණීක ග්‍රුමිකයිනට එවනෝපාය සහ මුදලමය සහයෝගය ලබාදීම, දැනුවත් කිරීම, උපදේශනය සහ එහි සාමාජිකයිනට සංකුම්ණය සඳහා උපදෙස් ලබාදීම උදෙසාය. කෙසේ වෙතත් දැන් මෙය සියලු සංකුම්ණීක ග්‍රුමිකයින් සංකුම්ණය විමට නැගුරුවක් ඇති අය සහ ඔහුන්ගේ ප්‍රවුල්ල සාමාජිකයින් ඉලක්ක කර ගැනී. මෙම කණ්ඩායමේ නවත් අරුණුනක් වන්නේ කාන්තාවන් සංකුම්ණයට විශේෂයෙන්ම මුළුන් නැවත සංකුම්ණය විම අධේරියමත් කිරීමයි.

⁶⁶ දැනට රැක්වරණ නවුලල් සාමාජිකත්වය 150 කට අධිකය

⁶⁷ 2007 මාර්තු මස රැක්වරණ විධින් කළ ප්‍රකාශය වන වියය වසර රික් හා රාජ්‍ය දැරුවන් සිටින කාන්තාවන් සංකුම්ණීක ග්‍රුමිකයින් විමට එරෙහිව රැක්වරණ නැඟැමක් පැනවීමට අමඟ්සා කරන බව මොන්ස් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විධින් විරෝධය පළ කරන ලදී. (මේ සඳහා Sri Lanka NGO Shadow Report on the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant workers and their families, June 2008, ACTFORM & WMC පිටුව 9 බලන්න)

කෙසේ වෙනත් සංවලනයේ තිදහස සහ රැකියාවක් ලබාගැනීම් මුදික අයිතිවාසිකමක්⁶⁸ වන බැවින් දැන් මෙම සංවිධානය තම දැනුවත් කිරීමේ ව්‍යාපාරය 'ආරක්ෂාකාරී සංකුමණය'⁶⁹ ප්‍රවර්ධනය කිරීම ඉලක්ක කරගෙන ඇත. මෙම න්‍යාය පත්‍රය තවදුටත් ක්‍රියාත්මක කරමින් මෙම ආයතනය මිනින් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා නිලධාරීන් ද⁷⁰ සමඟ විශේෂ පුහුණු වැඩසටහන් සංකුමණය වීමට නැයුරුවත් අති ග්‍රුමිකයින් සඳහා පවත්වනු ලබයි. තවත් වැඩසටහනක් වන්නේ කුට්ටනය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමය⁷¹.

මුදික අධ්‍යයනයක් මිනින් සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ගේ අධ්‍යාපනය, පුහුණු මට්ටම, අවශ්‍යතා සහ මුවන්ට දැරියැකි මූල්‍යය දායකත්වය පිළිබඳව කරුණු එක්සේ කර ඇත⁷². මෙම ස්වයං රැකියා පුහුණු වැඩසටහන්⁷³ විලට මූල්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණුවා ඇතුළත්ය⁷⁴.

SETIK ආයතනය ආබාධිත තත්ත්වය පත්‍රී සහ ලිංගික අපයෝග්‍යනයට ලක්ෂ්‍ය ආපසු සියරට පැමිණෙන සංකුමණික ග්‍රුමිකයින් සඳහා උපදේශනය හා සහය සැලකීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරයි. සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ගේ ප්‍රමුණ්වා තරුණ කණ්ඩායම් තුළින් නායකත්වය සහ මාර්ගෝපදේශ ලබාදීමද සිදු කෙරේ.⁷⁵

⁶⁸ Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka 1978, Art. 14 (g)-(i)

⁶⁹ ආරක්ෂාකාරී සංකුමණයක් සඳහා ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සමඟ උග්‍රයදීම්විම, පිටතව යාමට පෙර එමින් සහයන පුහුණුව ලබා ගැනීම සහ CARITAS වැනි මින් සමාන ආයතන වැනි ලබාදන පුහුණුව ඇතුළත්වේ.

⁷⁰ සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ට තමන්ගේ රැකියාතියේ ආයතනය පිළිබඳ නොරුවු ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සමඟ පරිජ්‍යා කර බැවුම් නියෝගීත ආයතනය විසින් වෙනස් කිරීමට ලක්කළ ගැනී නිසා තමන්ගේ ගෙන් බලපුරු තමන් ලබා ගැනීමට කටයුතු කිරීම වැනි වැඩිදුර උපදෙස් ලබාදෙන ඇත. යථාදී අරාධිය වැනි රටවල් මුස්ලිම් ජාතික ග්‍යා පැවිත්‍රවත් එක් කළමුන්තක් දක්වන බැවින් රැකියාතියේ ආයතන තද්‍යාගැනීමේ නොරුවු වෙනස් කිරීම් ප්‍රවත්තනයක් පවතින අතර දැන් පසුව මෙම කාන්තාවන් තද්‍යාගැනීම් මෙන්ම සොයා ගැනීම ඉතා දුෂ්කර වේ

⁷¹ CARITAS ආයතනය ප්‍රමුදු ගැනීම් ප්‍රවත්තනය වන පරිදි බලපාන පරිදි ක්‍රේඛු නිලධාරීන් පත් කරන අතර මොයින් ග්‍රාමනිලධාරීන්, පම්පැද නිලධාරීන් සමඟ උපදා පිටතව CARITAS ආයතනය මිනින් මානව ජාවාර්ථ ද ඇතුළත් ද ඇතුළත් සංකුමණය හා සම්බන්ධ නොයෙකුන් කරුණු පිළිබඳව පිටතව යාමට පෙර ලබා දෙන පුහුණුව සඳහා සංකුමණය විය ගැනී ග්‍රුමිකයින් සොයා කිරීමට කටයුතු කරයි.

⁷² සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ට ලබා දෙන ඕනෑම පිටතෝපාය මාර්ග සඳහා වූ ඇය සඳහා මුදුන්ද යම් පුහුණුව දායක විම අපේක්ෂා කෙරේ. මෙමින් මුදුන් එහි සාර්ථකත්වය වෙනුවෙන් වඩාත් කැපුවීමෙන් කටයුතු කරනු ඇත.

⁷³ ඇයුම් මැයිම ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සහව පාලනය ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා බිම්මල්වගාව ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සහත්සුදීම වැනි කටයුතු සඳහා පුහුණුව සහය යුතු ලැබේ.

⁷⁴ උදාහරණයක් වියයෙන් සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ට බැංකු ගිණුම් දෙකක් විවෘත කිරීමට මෙයින් එකක් ඉටිරි කිරීම් සඳහාත් අනෙක එදිනෙදා වියදීම් සඳහා වූ ස්වාමියා සමඟ බැංකු ගිණුමක් ලෙස හාවිත කරන මෙන් උපදෙස් දෙනු ලැබේ.

⁷⁵ සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ගේ ලුම්ත සහ තරුණයින් මෙහිදී විශේෂයන් ඉලක්ක කර ගන්නා අතර ගැනීම් පිළිබඳ උපදෙස් සහ මෙයුවින් හෝ වෙනත් දුස්සින් වැනි පිළිබඳ වැළක් සිටින අපුරු පිළිබඳව උපදෙස් දෙනු ලැබේ

ප්‍රතිලාභී සංකුමණික ගුම්කයන්ට ජ්‍යෙෂ්ඨයන් හඳුන්වාදීමට පෙර සංකුමණිකින්ගේ අධ්‍යාපනය, පුදුතු මට්ටම පිළිබඳව මූලික සම්ක්ෂණයක් සිදු කිරීම සෞක්සික (SETIK) ආර්ථික සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් ස්ථාවරව සහ ආර්ථික වශයෙන් රඳා පැවැතිය හැකි බව තහවුරු කරයි. මෙය IOM ආයතනයේ ස්ථාවරය ගෝම සංකුමණික ගුම්කයින්ද මේ සඳහා ආර්ථික දායකත්වයක් දිරිය යුතුයි යන මතය SETIK හිදී තවදුරටත් තහවුරු කරයි. කෙසේ වෙතත් මේ සඳහා ඇති වෙළඳපාල පිළිබඳව සම්ක්ෂණයක් පවත්වා නොමැති අතර අසල් වැඩියන් සහ පොදුගැලික සම්බන්ධතා මේ සඳහා ගොදාගන්නා මෙන් ප්‍රතිලාභීකින්ගේ ඉල්ලීම් කර තිබේ. මෙය වැඩසටහන් කාර්යක්ෂමතාවය සහ ස්ථාවරත්වය සීමාවීමට හේතුවී ඇත.

එමෝම බොහෝ අවස්ථාවලදී ප්‍රතිලාභීන් තේරීමේදී දේවස්ථානයේ සහ එහි සම්බන්ධතා⁷⁶ උපයෝගී කරගන්නා බැවින් ඔවුන්ගේ තේරීම් ක්‍රියාවලියේ සීමාකම් පවතින බව පෙනීයයි. නමුත් මෙය ඔවුන්ගේ ප්‍රතිඵලන්තියක් නොවේ. මෙම හැකිම අප විසින් සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක්කරන ලද සම්හර සංකුමණික ගුම්කයින් තුළ සහ පුද්ගලයේ ක්‍රියාත්මක වන සිවිල් සංවිධාන තුළ පවතින බව පෙනී ගියේය. මෙමින් සම්හර නැවත පැමිණෙන්නන් ඔවුන්ගේ කැමුණ්නෙන් මෙම සංවිධානය වෙත නොපැමිණීමටත් සංවිධානයට ඔවුන් වෙත සම්පූර්ණ වීමත් සීමා කරයි.

මානව සංවර්ධන සංවිධානය (HDO)⁷⁷

මෙම HDO ආයතනය සම්පූර්ණයෙන්ම කටයුතු කරන්නේ මෙම පුද්ගලයේ වතු කමිකරුවන්ගේ පුහුණිදීය සඳහාය. මෙම ආයතනය CARAM Asia⁷⁸ ආයතනය වෙනුවෙන් වතු කමිකරුවන් පිළිබඳ සම්ක්ෂණයක් පවත්වා ඇත. මෙහිදී ආපසු පැමිණී කාන්තාවන් 100 ක් පමණ සම්මුඛ පරින්ශ්ජනයට ලක්කර ඇත. මෙහිදී ඔවුන් අණාවරණය කරගෙන ඇත්තේ අධික දිගුනාවය⁷⁹ නිසා කාන්තාවන්ට සංකුමණය වීම සඳහා ප්‍රවුලන් දුඩී බලපෑමක් එල්ල වන බවය.

⁷⁶ දැනට සිටින කන්චියම් සාමාජිකයින් මගින් ආපසු සියරට පැමිණී අය. සංකුමණය වීමට නැතුරුවෙන් ඇති සහ ඔවුන්ගේ පුද්ගලේ සාමාජිකයින් ප්‍රමාණය සුළු සියා ගැනීමේ සීමාකම් නොවේ. කෙසේ වෙතත් මෙම සාමාජිකයින්ට වර්ධනය කර ගැනීමේ වඩාත් ප්‍රාගෝජික කුමය වන්නේ දේවස්ථාන සම්බන්ධයා ජාලයන්ය

⁷⁷ වැඩසටහන් සම්බන්ධිකාරක සම්ග 2010 ජූලි 30 දින පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාව (නොරුරු පහතින් සඳහන් කර ඇත)

⁷⁸ මෙම පරාගයෙන්ට අරමුදල් සහයන ලද්දේ සහ එය දියුකරන ලද්දේ AIDS සහ වළඳකාවය පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී පරාගයෙන් (CARAM Asia); වෙනුවෙනි. CARAM Asia උස්සන් ජාතියෙන් ඇත්තේ ආර්ථික සහ සමාජ කුළුන්සිලුයේ විශේෂ උපදේශකයන් ලෙස කටයුතු කරයි

⁷⁹ සම්මුඛ සාකච්ඡාවට භාර්තය තුළ පුදුගැලුයා පැවැසුයේ දිගුකාවයට අමතරව වේන්නේ මාර්ග නොමැතිවීම්, අධ්‍යාපන මට්ටම අවල, ටිම විනු කමිකරුවෙන් ඉවුම් ලබාදීම් ලෝ නිවාස ලො දීම් කිහිදු යෝජනා කුමයට අයන් නොවීම සීමාකම් නොමැතිවීම් හේතුවෙන් බොහෝ දෙනා මෙම වතු අන්තර් විදේශ වලට සංකුමණය වීමට පෙනු ලැබේන බවයි

ඡෙස්ම විවාහකයින් අතර වෙන්වීමේ ඉහළ අනුපාතයක් පැවතීමද මෙම රැකියා සඳහා කාන්තා සංකුමණයට තවදුරටත් දායකත්වය සපයයි. මෙහිදී වැඩසටහන් සම්බන්ධීකාරීන් පැවැසුයේ කාන්තාවන් සංකුමණය වීම ලමා අපයෝගන ඇවස්ථා හා ව්‍යාපිචාර යිඳුවීම හා සෑපුවම සම්බන්ධවන බව අධ්‍යයනය මෙහින් අණාවරණය වන බවය. කෙසේ වෙතත් වතු කමිකරුවන් අතරින් විශාල ප්‍රමාණයක් සංකුමණික ගුම්කියින් ලෙස කටයුතු කරනු ලැබුවන් මෙම ආයතනයේ සංකුමණික ගුම්කියන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂිත වූ වැඩසටහනක් නොමැත.

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය⁸⁰

මහනුවර ගගවට කොරලේ ප්‍රදේශයේ කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීන් ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණික කාන්තාවන්, සංකුමණය වීමට නැඹුරුවක් පවතින සහ නැවත වතාවක් සංකුමණයටත් ඇති කාන්තාවන් 1000 ක් පමණ සමඟ හා මුළුන්ගේ පවුල් සමඟ වැඩ කටයුතු කරයි.⁸¹

මෙම අතර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය ස්වයං රැකියා සඳහා පුහුණු ඇවස්ථා⁸² සහ සහය ලබාදෙමින් කාන්තාවන් සංකුමණය වීම අධේරියලත් කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම ව්‍යාපාති අතරට ගෙවනු වගාව විශේෂයෙන්ම පෝව්වී වල වගා තුළ හැකි එළවුල, හැන්කුරු සහ සබන් නිෂ්පාදනය ආදිය ඇත්තෙන්ය. ඡෙස්ම ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය මින් උණු මිලට ගෙන නැවත පැතැටි කර ලාභයක් තබාගෙන විකිණීම සඳහා මෙම කාන්තාවන්ට සාධාරණ මිලකට ලබාදීමට ක්‍රියාකරයි. මෙම ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණික ගුම්කි කාන්තාවන් විසින් සකස්හු ලබන පළනුරුදීම, වට්ති යනාදීය විදානා සම්පත් මධ්‍යස්ථානය⁸³ වෙත අලේවී කරනු ලබයි. විදානා මින් මෙම හාන්ඩ් වල තත්ත්වය පිළිබඳ පරික්ෂාවන්ද සිදු කරයි. මෙම අතර මෙම හාන්ඩ් අලේවී කිරීම සඳහා සැම සිකුරාදා දිනකම "සල්පිලක්" මෙම කාර්යාල පරිගුයේදී පැවැත්වේ.⁸⁴

⁸⁰ 2010 ජූලි 30 පැනිදා කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීනිය සමඟ පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාව (නොරුහුරු පහතින් දක්වා ඇත)

⁸¹ කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීනිය පැවැසුයේ ඇය අධික්ෂණය කරන ප්‍රදේශයේ පමණක් සංකුමණය වීමට නැඹුරුවක් ඇති සහ නැඩත සංකුමණය විය හැකි 250 ක පිරිසක් සිටින බෙදය

⁸² ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය හැකි අවස්ථාවන් හිදී නොමිලේ ආපුරුවේද වැඩසටහන් සහ නොමිලේ ගෙවදා උපදෙස් ලබා දීම සිදුකරනු ලැබේ. කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීනිය විසින් සහ අනෙකුත් නිලධාරීන් විසින් ලුණුවට පොත් ලබාදාන අතර මුදුවට බලාන ප්‍රශ්න අදාළ අධිකාරීන් වෙත සොමු කරනු ලැබේ (ලදා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ උමාරක්ෂක නිලධාරී)

⁸³ විදානා යනු තාක්ෂණ හා පර්යේෂණ අමාත්‍යාංශය විසින් සම්පත් මධ්‍යස්ථාන මින් දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක නැඩත එකතු එකතු සටහනකි. මෙම විදානා වැඩසටහන 2005 දී ආරම්භ කරනු ලදු ඇත විදානා සම්පත් මධ්‍යස්ථාන මින් තාක්ෂණය ගම්බද ප්‍රදේශවලට ලබා දීමට උත්සාහ කෙරේ. මෙම විසින් යැකියා අවස්ථා උපාධනය කිරීමට ග්‍රාමික දිගුකාවය ඇර්න් කිරීමෙන බලාපාලනයෙහි වේ. <http://www.most.gov.lk/programmes.php>

⁸⁴ ඇයගේ ප්‍රදේශයේ කාන්තාවන් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සබන් එහි පාරිභෝෂික හාන්ඩ සැම දිනයකම කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරී විසින් කාර්යාලයට ගෙන රැනු ලැබේ

මෙහිදී කණ්ඩාවුවට කරුණක් වන්නේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය අරමුදල් ලබාගැනීමට සිවිල් සමාජයීය සංවිධාන මත රඳා පැවතිමට සිදුවීම හේතුවෙන් සම්පත් වල නියයක් සහ අවධිමත් බවත් ඇති විමධි. සේවාවන් සපයනු ලබන සම්භර ප්‍රදේශ සඳහා පොදු ප්‍රවාහන සේවා ක්‍රියාත්මක නොවන බැවින් තිසි පරිදි ක්ෂේත්‍ර අධික්ෂණයන් සිදු කිරීමට මේ අයුරින් අරමුදල් සිමිතරිම තුළින් අහිතකර බලපෑමක් එල්ල කරයි.

සංකුම්ණයන් හා සම්බන්ධ ගැටුව පිළිබඳව සැලකිල්ලක් දක්වා ඇති තමුන් සංකුම්ණික ප්‍රමිතකයින් සඳහා මූ විශේෂ වැඩිසටහනක් නොමැතු. කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරී මෙහිදී පැහැදිලිව ප්‍රකාශ කලේ ප්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීමට අවස්ථාවක් තවත් ලැබේ නොමැති බවත් මෙහි නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහනක් සම්බන්ධයෙන් ඇය දැනුවත් නොමැති බවයි.

ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා මහනුවර ගාබාව⁸⁵

ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා මහනුවර ගාබාව සංකුම්ණිකයින් සඳහා පැමිණිලි බාරගැනීමේ යාන්ත්‍රණයක් සහ මුළුන්ගේ ප්‍රාග්ධනය කටයුතු සංකුම්ණික ක්‍රියාවලිය යනාදිය සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක මධ්‍යස්ථානය ලෙස කටයුතු කරයි. ආරක්ෂා ඇති මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහන සම්බන්ධයෙන් මුළුන් තවත්මන් දත්ත අනුළත් කිරීමේ නිරතව සිටියි. මෙවන විට 50000 කට අධික අයදුම් එත් සංඛ්‍යාවක් ලැබේ ඇත්තේ දත්ත පාදකයට අනුළත් කර ඇත්තේ අයදුම් එත් 1000 ක නොරඹුරු පමණි⁸⁶.

මෙම කරනවාය විෂයයේ දැක් පසුගාලීත්වයට හේතුවී ඇත්තේ දත්ත ඇතුළත් කිරීමට අදාළ මානව සපත් හිගතාවයයි දැවියින් අනෙකුත් ප්‍රදේශවල ඇති ආරක්ෂා නිලධාරී ගාබාවල මෙම දත්ත ඇතුළත් කිරීමට ජාතික ආයුධිකත්ව හා කාර්මික ප්‍රභූණු සම්මේලනයේ (NAITA) හි ප්‍රභූණුව ලත් තරුණ තරුණීයන් යොදාගත්තා තමුන් මහනුවර ගාබාව මෙම විකල්පව පිළිබඳව නොදාන සිටියේය.

මෙම වැඩිසටහනේ ඉදිරි පියවර පිළිබඳව කිහිදු අදහසක් මෙම නිලධාරීන්ට නොවේය. එසේ වුවත් මෙම වැඩිසටහන මගින් නැවත සියරට පැමිණෙන්නනට වඩාත් භෞද්‍ය ප්‍රතිලාභ අත්මනු ඇතැයි ඔවුන්ගේ ප්‍රාග්ධනය ප්‍රාග්ධනය කළහ. මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ සංක්ෂීපය 2008 වසර ඔවුන්ගේ ජාතික ප්‍රාග්ධනීයස් සඳහන් වුවත් මෙම වැඩිසටහන 2010 වසර මුළු ඇරඹි ඇති තමුන් ගාබා නිලධාරීන්ට මේ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් ලෙස නොරඹුරු ලබාදීමත් සිදුවී නොමැති බව පෙනියයි.

⁸⁵ 2010 ජූලි 30 දින ආරක්ෂා නිලධාරීන් සමඟ පැවති සාකච්ඡාව (නොරඹුරු පහතින් පදනම් කර ඇත)

⁸⁶ ප්‍රතිඵලාරකය සඳහන් කලේ අයදුම්පත ආරක්ෂා නිලධාරීන් ලියාපදිංචි විශේෂ ප්‍රසාද ලියාපදිංචි අංශයක්ද සම්බන්ධ ලියාපදිංචි මාර්ගයෙන් දැනුම් දීමට කටයුතු කරන බවය

මෙම නිලධාරීනියක් පැවසුයේ මෙයේ ආපසු සියරට පැමිණෙන සංකුමණික ප්‍රමිකයින්ට සූහයාධන ප්‍රතිලාභයන් ගණනාවක් පවතින බවයි. කෙසේ වෙතන් මෙම ප්‍රතිලාභයන් ලබාගැනීමේදී සැපිරිය යුතු වියේ අනම් මුද්‍රික සූදුපුකම් නිසා බොහෝ දෙනෙනුට මෙවා පහසුවන් ලබාගත තොහැකිවන බව සඳහන් කළ විටදී ඒ සාම්බන්දයෙන් ඇය කිහිවක් පැවසීමෙන් වැළකි සිටියාය.

ශ්‍රී.ලං.වි.ඩේ.නි.කා හි මහතුවර ගාඩාවේ දෙමළ භාෂාව කතා කළහැකි නිලධාරීන් නොමැති බැවින් මෙම නිසා පැමිණිලි සටහන් කිරීමේදී දී සහ ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේදී දම්ල සංකුමණික ග්‍රමිකයින් බලවත් දුෂ්කරතා වලට ලක්වේ.

ප්‍රත්‍යලම

මානව හිමිකම් කොමිසම⁸⁷

ව්‍යාපාරී නිලධාරී සමග පැවැති යාකච්‍රාවේදී ඇය ප්‍රකාශ කළේ ප්‍රත්‍යලම ප්‍රදේශයේ දේශපාලනික සමාජීය සහ සංජ්‍යකීක ගැටුපු ගණනාවක් පවතින බවන් මෙවා විදේශ රැකියා සඳහා කාන්තා සංකුමණය ඒවිට හේතුවක් මෙන්ම අනෙක් අතර මෙම ගැටුපු හේතුවන් කාන්තා සංකුමණය සිදුවන බවත්ය. (මානව හිමිකම් කොමිසම මිනින් මට විදේශ වලට සංකුමණයට අවස්ථාවන් හිදී සිදුවු ලමා අපයෝගන සහ ලුණින් නිවහේදී අපහරණයට ලක්වූ අවස්ථාවන් ගණනාවක් පිළිබඳව පරික්ෂණ පවත්වා ඇතු.මේ ආකාරයෙන් නිවහේදී අපහරණයට ලක්වීම වැළක්වීම සඳහා මානව හිමිකම් කොමිසම පවුල් සහ තරුණයින් සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ගණනාවක් පවත්වා ඇත).

නැවත අවාසනාවකට මෙන් මෙම කාර්යාලය මිනින් බොහෝ දුරට සිදු කෙරෙන්නේ මෙම ප්‍රදේශයේ සිටින අභ්‍යන්තරික වශයෙන් අවතුන්වූ මුදලිම්⁸⁸ ජනයාගේ තත්ත්වය අධික්ෂණය කිරීමය. බැවින් සංකුමණික ප්‍රමිකයින් නැවත සමාජානුගත කිරීමට

⁸⁷ මානව හිමිකම් කොමිසමේ ජාතික ආරක්ෂණ සහ දිකුණාලින විසඟුම් ව්‍යාපාරීය, ව්‍යාපාරී නිලධාරී සමග පැවැති යාකච්‍රාව 2010 ජූලි 19 (කොරුජුරු පාහින් දක්වා ඇත)

⁸⁸ 1990 දී LTTE සංඝ්ධාන විසින් ද්‍රව්‍යීන් උඛන සහ නැගෙනහිර විවිධ ප්‍රදේශවල සිටි මුදලිම් පවුල් 15000 බලන්කාරයෙන් පිටම් කරන ලදී. එම අනුව පැමිණි බොහෝ පිරිසක පුෂ්චාලෙම් නැවත පදිංචි සිටිනි. මෙයේ නැවත පදිංචි කරන ලද ගෙවාන වල ඇත්තේ තාක්ෂණික ගාස් අස්ථි වශයෙන් නිම කරන ලද නිවාස වන අතර මුළුන් ජන්දිම් නාමලේඛනයේ ලියාපදිංචි වී නොසිටිනි. මුළුන්ගේ පාරිභාරික රැකියාව වන දිවිර ක්‍රියා වල නිර්ණිවීමට අවස්ථාවක් නොමැති. ඔහුන්ගේ ජීවිත රජයෙන් ලැබෙන සහනාධාර මත යැදී පවතින අතර මෙහි ජීවාපර පදිංචි කරුවන්ගේ පිළිගැනීමට මුළුන් ලක්වන්ගේ නැතු. මෙම නිසා මුළුන්ගේ සැලුදුම් සහ පැවැත්ම තවමත් අභ්‍යන්තරික වශයෙන් අවතුන් වූ තැප්පෙවයක පවතිනි. සම්පත්, කිවෙනෑපායන්, අධ්‍යාපනික අවස්ථා, ඉඩම් හිමිකම් නොමැතිවීම සහ වෙනත් සමාජ හා දේශපාලනික කරුණු නිසා බොහෝ දෙනා සංකුමණය විමට පෙළම්වනි. මෙම තත්ත්වය සංකුමණය සම්බන්ධ සමාජ ප්‍රශ්න වන ලුණින් අපයෝගනයට ලක්වීම සහ පවුල් විධානුවීමට වැනි එවාට මුද්‍රිකව හේතු වේ. මානව හිමිකම් කොමිසමේ නිලධාරීන්ට අනුව පුෂ්චාලෙම් මෙම ප්‍රශ්න දෙකම වැඩිවෙතින් පවතිනි.

හෝ ඔවුන්ගේ පවුලේ අය වෙනුවෙන් සැකසුනු වැඩ සටහන් කිසිවන් මෙමගින් සිදු වන්නේ නැත. මෙම ගාබා කාර්යාලය අදාළ ප්‍රජාව සමග පූජල් සම්බන්ධතා ජාලයක් ගොඩනගා ගැනීමට සමත්වී ඇත. එසේම එය තීතිය ත්‍රියාත්මක කරන යාන්ත්‍රණයන් සමග දුඩී සම්පූර්ණ සම්බන්ධතා පවත්වන අතර රජයේ ආයතනයක් ලෙසත් මෙම ප්‍රජාවේ පූජයාධනය වෙනුවෙන් අනුත්ත වශයෙන් කුපැවී කටයුතු කරන ආයතනයක් ලෙසත් නමත් දිනාගෙන ඇත. මෙම තිසා ප්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා මෙම ආයතනයේ සහයෝගය ලබා ගැනීම පූදුසු වන අතර ප්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා ගාබා කාර්යාලයක් පූත්තලමේ නොපවතින බැවින් මෙය වඩාත් වැදගත්වේ.

ග්‍රාම සංවර්ධන අරමුදල⁸⁹ (RDF)

ග්‍රාම සංවර්ධන අරමුදල IOM ආයතනයන් ලද අනුග්‍රහය ඇතිව කුටිවනයට ගොදුරුවූ සංක්‍රමණික ප්‍රමිකයින් සඳහා ආර්ථික සමාජානුගතතාව වැඩසටහන වැඩාත්මක ප්‍රියාත්මක ප්‍රජාවේ අතර මෙම වැඩසටහන මෙරට තුළදී සහ විදේශ ප්‍රමික සංක්‍රමණයේදී යන අවස්ථා දෙකෙදීම කුටිවනයට “ගොදුරු වූ පූද්ගලයින් සඳහා වූ එකති. මෙහිදී IOM ආයතනය විසින් සකසන ලද පූද්නාවලියක් උපයෝගි කරගෙන මුළින සම්ක්ෂණය පවත්වා ඇත. එහිදී පූද්ගලයින් ට දෙනෙකු ගෙන් තොරතුරු ලබාගත් අතර මොවුන් අතුරින් 32 ක් ජ්‍වලනෝපාය මාරුග සංවර්ධනය සඳහා සහයෝගය ලබා දීම සහ වෛද්‍ය ආධාර ලබාදීම සඳහා තොරතුළු ලැබේ. මෙහිදී සිදු කරනලද හැකියාවන් සහ අවශ්‍යතා තක්සේරුව මත ජ්‍වලනෝපාය මාරුග සංවර්ධනය සඳහා සහයා ලබාදීම සිදු කරන ලදී. ඉටුපන්දම් සඳහා සිල්ලර පෙළඳ සැල්, සන්ව පාලනය සහ තිව්‍ය දී අයිත් තීම් සැදීම ආදිය මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ අරඹන ලද ජ්‍වලනෝපාය මාරුග වලින් කිහිපයකි.

කොයියාවාඩි ගම්මානයේ එව්‍යවන් ඇති කිරීම :

2010.07.20 සිදුකළ සම්මුඛ සාකච්ඡාව

ප්‍රතිලාභලාභිකයුගේ මවක් පැවසුදේ සන්ව පාලනය සඳහා එව්‍යවන් 5 දෙනෙකු ලබා ගැනීමට තම දියණියට රුපියල් 35000 ක මූදලක් ලැබුණු බවය, එව්‍යවක් බර අනුව කිලෝවක් රුපියල් 275 ගණනේ අලෙවි කරන ලදී, 2008 දී මෙම මුළින ආයතනය ලැබීමෙන් පසුව මුවන් එව්‍යවන් 5 ක් අලෙවි කර ඇති අතර දැනට එව්‍යවන් 5 ක් සිටී, ඔවුන් ගෙන් දෙදෙනෙකු පැවතුන් 4 ක් බිහිකර ඇත. ඇය විසින් මෙම එව්‍යවන් රැක බලා ගන්නා අතර ඇයගේ දියණිය අසල පිහිටි වත්තක යිකියාවකට යයි, මෙම එව්‍යවන් විකිණීමෙන් ලද මූදල ඔවුන් විසින් කිකිලියන් 5 ක් මිල්දී ගැනීම සඳහා අයත්තනය කර ඇත. ඔවුන් දැන් බිත්තර සහ එව්‍යවක් පොශාර ලෙස විකුණි, මෙම පොශාර මැලක මිල රුපියල් 50 ක්,

⁸⁹ 2010 ජූලි 19 දින වැඩසටහන් සම්බන්ධිකාරක සහ වැඩසටහන් කාර්යා මණ්ඩලය සමග පැවති සාකච්ඡාව (මොරතුරු පහතින් සඳහන් කර ඇත)

⁹⁰ IOM ආයතනයේ තීර්ණවනයට අනුව කුටිවනයට අඩුවන් එව්‍යවන් එව්‍යවන් පැවති, පෙරරාජ්‍ය වූ තැලදේ යතිය වන්නි නොලිභිවුම්, පොරුණ්ද වූ එව්‍යවන් පැවති, සැවකයින් වැඩකිරීමට ආරක්ෂාකාරී නොවන පරිසරයන්හි සේවය යෙද්වීම ඇතුළත්වේ.

වෙදා ප්‍රතිකාර අවශ්‍ය වූ ප්‍රතිලාභීන් සඳහා එම අවශ්‍යයනා අදාළ ආකාරයට ලබාදීමේ කටයුතු කර ඇති අතර මේ සඳහා වියදම් වන වැනැල් ගාස්තු සහ බෙහෙත් වියදම් දරණ ලදී. මේ අමතරව ගමන් වියදම් ගාස්තු ද ලබාදී ඇත. මෙම කුඩා පරිමාණයේ ව්‍යාපාර නිරන්තර අධික්ෂණයට ලක්කිරීම තුළින් ඒවායේ සාර්ථකත්වය සහ තිරසාර පැවැත්ම තහවුරු කරනු ලැබේ. මෙවැනි වැඩසටහන් මගින් මෙම සංවිධානය පුද්ගලිම් ප්‍රජාව සමග සක්තිමත් හා එලදායී සම්බන්ධනා ගොඩනා ගෙන ඇත.

අවාසනාවකට මෙන් මෙයේ ආපසු සියරට පැමිණී සංකුමණික ප්‍රමිකයින්ට ජ්‍යෙන්සාය මාරු සඳහා සහය වීමට RDF ආයතනයට දුන් අරමුදල් නොමැත.

දිස්ත්‍රික් උෂ්කම් කාර්යාලය⁹¹

දිස්ත්‍රික් උෂ්කම් කාර්යාලයේ නිලධාරීන් මෙම නැවත සමාරානුගත කිරීමේ වැඩසටහන පිළිබඳව නොදෑනි. දිස්ත්‍රික් උෂ්කම් කාර්යාලයට අනුබද්ධව සිටින කමිෂරු නිලධාරියා මෙන්ම ජාතික ලමාරක්ෂක අධිකාරීයේ (NCPA)⁹² නිලධාරීන් මෙම හට සමාරානුගත කිරීමේ වැඩසටහනේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩිකරගැනීමට සහ සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා වටිනා සම්පත් වූවත් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා විසින් ඔවුන් පිළිබඳව තැකීමක් කර නොමැති බව පෙනෙන්. කෙසේ වෙතත් මෙම නැවත සමාරානුගත කිරීම පිළිබඳ මුදල් සංක්ලේපයේ මෙවැනි සම්පත් යොදාගැනීමට අදහස් කර තිබේ.

ජාතික ලමාරක්ෂණ අධිකාරීය මගින් දිස්ත්‍රික් උෂ්කම් කාර්යාලයට අනුබද්ධ කර තිබෙන මනෝ සමාජයේ සම්බන්ධිකරණ නිලධාරියා සමාජ ප්‍රශ්න පිළිබඳව අවධානය යොමුකරවීම සඳහාත්, ඒවා විසඳීම සඳහාත් සමාජ හමුවීම් පවත් වනු ලබයි. මේ අමතරව අනාථ නිවාස නිරීක්ෂණයද සිදු කරනු ලබයි. දත්ත එක්ස් කිරීම, සමාජ උපදේශනය, පාසල් සමග සම්බන්ධිකරණය, පාසල් සඳහා පැමිණීම් පෙවිටි ලබාදීම සහ ගම් මිටිමෙන් අවධියෙන් සිටින කණ්ඩායම් පත්කිරීම සඳහා කම්ටු පිහිටුවා ඇතේ. මව සංකුමණය වී ඇති අවස්ථාවන්හිදී පියා හෝ පැවුල් සාමාජිකයින් විසින් ලමා අපයෝගනය කරන ලද අවස්ථාවන් 6-7 පමණ පිළිබඳව ලැබුණු පැමිණීදී සම්බන්ධයෙන් උෂ්කම් කාර්යාලය පරීක්ෂණ පවත්වයි.

⁹¹ 2010 ජූලි 21 දින (NCPA) මනෝ සමාජයේ සම්බන්ධිකාරක සමග පැවති සාකච්ඡාව (නොරුහුරු පෙනීන් සඳහන් කර ඇත)

⁹² ජාතික ලමාරක්ෂණ අධිකාරීය - ඔපුන්ගේ දැක්ම එන්ජේ සියලුම ලුම්නට පැවුල් සහ ප්‍රජාවේදී සහ පාසලේ දී, ආයතන එලදී, දැනුමත් හාය එවැනි කිරීම තුළින්, නීතිමය ප්‍රතිශ්‍යා තුළින්, තුළින් සුළුම් සහ දැක්ෂණ එරියා කිරීම තුළින්, නීතිමය ප්‍රතිශ්‍යා තුළින්, විශේෂ වීමරුණ පැවැත්ම සහ නීතිමය සහයෝගය ලබා දීම තුළින් ලුම්නට එඩාන් පුරුණිකා එකාවරණයක් ඇති කිරීම් ප්‍රතිඵලිය සිටිමෙන්. <http://childprotection.gov.lk/home.html>

මේ සඳහා පවත්නා සම්පත් සිමාසහිත නිසා අධික්ෂණය කරනු ලබන්නේ වාර්තා වූ සිද්ධීන් පිළිබඳව පමණි.⁹³

දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය සතු සම්පත් ප්‍රමාණවත් ලෙස ප්‍රයෝගනයට ගෙන නොමැති වුවත් දත්ත පාදක පවත්වා ගැනීම සහ සිනෑම ආකාරයක නව වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එහි ආයතනික තත්ත්වය හා ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීම යහපත් වෙටමකින් පවත්වා ගෙන යනු ලබයි. මෙම ලේකම් කාර්යාලයට අනුයුත්ව සිවින කමිකරු නිලධාරියා මිට පෙර ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සමග වැඩිකර ඇති අතර සංස්ක්‍රමණීක ප්‍රමිකයින් සම්බන්ධ පවුල් පිළිබඳ දත්ත පාදක පවත්වා ගෙන යාමේ යෙදී ඇතු. කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා විදේශ කටයුතු අමානුෂයාගෙය යටතට පත්කිරීමන් සමග මෙවැනි සම්බන්ධතා ඇළුණිට ඇතු. මෙම තත්ත්වය නිසා සංස්ක්‍රමණීකයින් පිළිබඳ ඉතා වටිනා නොරතුරු හා එහි සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක විය හැකි කාර්යක්ෂම මෙවලම් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ව අනිමිවී ඇතු. මෙම ප්‍රදේශයට ලැඟිනම පිහිටා ඇති ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා වේ ගාඛා කාර්යාලය හා වත්‍ය පිහිටා ඇතු. මේ හේතුව නිසා මෙවැනි සම්බන්ධතා යළි ගොඩනගා ගැනීමේ දැඩි අවශ්‍යතාවක් පැනනැගී ඇතු.

කෙසේ වෙතත් මෙම ලේකම් කාර්යාලයට තාක්ෂණික සහ ප්‍රවාහනය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් හා පහසුකම් නොමැති බව මෙහිදී පැහැදිලිව පෙනීමිය කරුණකි. මෙම නිසා ඔවුන්ට ක්‍රියාත්මක වන වැඩසටහන් සහ පවතින ප්‍රයා අධික්ෂණය කිරීමේ බලවත් දුෂ්කරතා පවතී.

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය⁹⁴

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයට අනුබද්ධව සිවින කමිකරු නිලධාරියා සහ කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරී යන දෙදෙනාම සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත් වන ලදී. මෙම දෙදෙනාම පැවැසුයේ තුවන්ට ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා යේ නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමක් සිදුවී නොමැති බවය. එනමුත් ආපසු සියරට පැමිණී සංස්ක්‍රමණීක ප්‍රමිකයන් ගණනාවන් මෙම සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන සඳහා ලියපදිඩ්වීමේ අයදුම් පත් පිළිබඳව විමුක් බව ඔවුනු පැවසුවේය. අනෙක් අතට මේ නිලධාරීන් දෙපළද මෙම නව වැඩසටහන පිළිබඳව නොරතුරු සෞයා බැඳීමට කිසිදු උත්සාහයක් දරා නොතිනිණි.

⁹³ දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලයේ නිලධාරීන්ට පරිගණක සහ අන්තර්ජාල පහසුකම් වැනි මුද්‍රික පහසුකම් නොමැති බව අපට පෙනීමියේය. මෙය ඔවුන්ට කාර්යක්ෂමව රාජකාරී වැඩ කිරීමට මහත බාධාවක් වේ. අරමුදල් නොමැතිවීම නිසා ඔවුන්ගේ ප්‍රථාහන පහසුකම් සිමාසහිත වි කිඳෙන අතර මා අපැයාර්ථය සම්බන්ධ හෝ කාන්තා හිංසනය සම්බන්ධයෙන් වාර්තා පු සහ එසේ විමත නැශුරුවක් ඇති අවස්ථා අධික්ෂණය කිරීමෙන් එංඩ් පැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අදාළ ප්‍රදේශ එවත යාමටත් මහත බාධාවක් වී කිවි. කෙසේ වෙතත් ලේකම් කාර්යාලය මාර්ග්‍යන් නිලධාරී, ප්‍රවාහන නිලධාරී සහ ප්‍රාදේශීය එංඩ් රජයේ නිලධාරීන් හරහා සංස්ක්‍රමණීක ප්‍රමිතින්ගේ මුළුන් පිළිබඳව ගසායාබලිමට ක්‍රියාත්මක වන ජාලයක් ඇති කිරීමට යැලුම් කර කිවි.

⁹⁴ එංඩ් පැඩසටහන කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරිනිය සහ කමිකරු නිලධාරී සමග 21/07/2010 පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාව (නොරතුරු පහතින් දක්වා ඇත)

සම්මුඛ සාකච්ඡා කළ නිලධාරීන් දෙදෙනාම පැවැසුයේ පොදු වශයෙන් කාන්තාවන් සඳහා පූජාණු වැඩිසටහන් ගණනාවක් පැවැතියද⁹⁵ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහන් තොමැති බවයි. මොවුන්ට ආධාර මුදල් ලැබේ නම් එවැනි වැඩිසටහන් පැවැත්වීමට කොමිති බව ඔවුන් පර්යා සිටියා. කෙසේ වෙතත් මෙවැන්නක් සඳහා අරමුදල් සපයා ගැනීම වෙනුවෙන් කිසිදු කාර්යක් කිරීමට ඔවුන් සූදානම් නැති බවද පෙනීගියේය.

ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා හලාවන ⁹⁶ ගාබාව

පුත්තලමේ සංකුම්භික ගුම්කයින්ට සම්බන්ධ විය නැති වැදගත්ම ස්ථානය ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා වේ හලාවන ගාබාවය. මෙම ස්ථාන දෙක අතර පවතින යුරු ප්‍රමාණයන් පුත්තලම පුදේශයේ පවතින අන්ත දරියානා තත්වයනුත් නිසා පුත්තලම පුදේශයේ සංකුම්භික ගුම්කයින්ට බවුන්ගේ අයිතිවාසිකම්, ප්‍රතිලාභ සහ තොරතුරු වෙත පුවේගිවීමට මහන් බාධාකාරී තත්වයක් ඇති කරයි.

මෙම ස්ථානයේ කාර්යාලය නිලධාරියා අපට පැවැසුයේ දුනට මෙම කාර්යාලය ආපසු සියරට පැමිණි සංකුම්භික ගුම්කයින් ලියාපදිංචි කිරීම සිදු කරන බවත් මේ වන විට 15000 ක පිරිසක් ලියා පදිංචි කර ඇති බවත්ය. ආපසු පැමිණි සියලුම සංකුම්භික ගුම්කයින් ලියා පදිංචි විය යුතු බවත් මේ සඳහා අයදුම් පත් තම ගාබා වශින් ලබා ගත නැති බවත් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ප්‍රධාන කාර්යාලය මගින් පුවත්පත් දුන්වීමක් පළ කර ඇති බවත් ඔහු පැවැසුවේය. මේ පිළිබඳව ප්‍රාදේශීය ලේකම් හෝ දිස්ත්‍රික් ලේකම් හට දැනුම් දී තොමැති.

කෙසේ වෙතත් අප විසින් පුත්තලමේදී සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක්කරන ලද කිසිදු සංකුම්භික ගුම්කයෙක් මෙම නව වැඩි සටහන පිළිබඳව දාන සිටියේ නැතු⁹⁷. මෙම පුදේශයේ පවතින දරියානාවයන් දුරුවල සාක්ෂරතා තත්වයන් සංකුම්භික ගුම්කයෙන්ට මෙම පුවත්පත් වල පළසු තොරතුරු ග්‍රහණය කිරීමට සැබැවීම් බාධාවක් වන්නට ඇත.

මෙම නිලධාරියා මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහන ඇත්ත වශයෙන්ම ආපසු සියරට පැමිණි සංකුම්භික තුපුෂුණු ගැහාග්‍රිත ගුම්කයින් සඳහා තොවන බව තහවුරු කළේය. කෙසේ වෙතත් ආපසු පැමිණි කාන්තා සංකුම්භිකයින් සතු වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම, ලුමුන් බලාගැනීම, ගැහ්පාලනය සහ මැදුපෙරදිග ඉවුම් පිළුම් කුම පිළිබඳ මතා දැනුම රැකියාවක් ලබා ගැනීමට සූදුසු දක්ෂතාවක් ලෙස සැලකිය නැති බවට ඔහු එකා විය.

⁹⁵ රජයේ සහ රාජ්‍ය තොවන අංශයන් ලද අරමුදල් වලින් සන්ව පාලනය, ආහාර සැකසීම වැනි ස්ථානය යැයි සඳහා ප්‍රාදේශීය වැඩිසටහන පවත්වන ලදී

⁹⁶ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ, දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලයේ, සහ මානව හිමිකම් කොමිෂන් නිලධාරීන් කිසිලෙපක ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහන පිළිබඳ යෝ එහි ලියාපදිංචි කටයුතු කිදුවන බවත් තොදාන සිටියා

ශ්‍රීයානි ගේ කතාපුවක

2010. 05. 07 සිදුකළ සම්මුඛ සාකච්ඡාව

ශ්‍රීයානි 49 වියෙකි කාන්තාවකි. ඇය ලි කණු ආධාර කොට්ඨාගෙන තහඩු සහ ජේලාස්ට්‍රික් වලින් තනන ලද කුඩා නිවසක ජේවන්වේ. ඇය පිටහෙළුපාය වශයෙන් කරන්නේ පහන් තිර සැදුමය. ඇය ගැහැස්ට්‍රිකාවක් වශයෙන් 2003 වසරේද කුවේවි රටට ගොස් ඇතු. මෙහිදී ඇය ඇයගේ නව යොවුන් දරුවන් තම යුදානින් වෙනත බාරදී විදේශ ගත්තේ ඇත්තේ ඇයගේ ස්වාමියා ඇය භැරගොස් වෙනත් විවාහයක් සිදුකරගෙන සිටි බැවිනි. ඇය එහිදී කිසිදු වේතනයක් නොලබා මාය 6 ක් සේවය කර තිබේ. අවසානයේ ඇය ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාලය වෙත ගොස් ඇතු. එහිදී ඇයට තමාට අයිති බඩු බාහිරාදිය නැවත ලබාගත් බවට ලිපියක අත්සන් කිරීමට සිදුවූ අතර ඉන් මාසයකට පසුව ඇය ශ්‍රී ලංකාවට එවා ඇතු. මෙම ලිපිය ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් සැකසුන එකක් වූ බැවින් එහි අඩංගු කරුණු පිළිබඳව ඇයට වැටහිමක් නොවිය. ඇය දුනට කරනු ලබන පාන්තිර සැකසීමෙන් ලැබෙන ආදායම ඇයගේ පිටහෙළුපාය සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවේ

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය⁹⁷

කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීනිය මෙම නව සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන පිළිබඳව දැනුවත්ව සිටියේ නැතු. කෙසේ වෙනත් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා විසින් ඇයගේ සහයෝගය ඉල්ලා සිටිය භෞත් ලබාදෙන මෙන් කාන්තා කටයුතු අමාත්‍යාංශය මෙහින් යොමුකරන ලද ලිපියක් ලිපියක් ලැබුණු බව ඇය සඳහන් කළාය. මෙම නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩ සටහන්දී මෙවැනි රුපයේ ආයතන සහ රුපයේ සේවකින් සම්පූර්ණයෙන්ම උපයෝගී කර ගන්නා බවත්, මුවන්ගේ සහයෝගය ලබා ගන්නා බවත් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සඳහන් කළ මුත් එ පිළිබඳව ඇයට සිදු කොට ඇති ලද සම්පූර්ණ සහන්නිවේදනය මෙපමණකි.

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරී විසින් පොදු වශයෙන් භැංකියා වර්ධන ප්‍රභූණු ගණනාවක්⁹⁸ සහ උපදේශන වැඩසටහන් දැනුවත්වීම් පවත්වන නමුත් සංකුම්භික ගුමිකයින් සඳහා වූ විශේෂ වැඩසටහන් නොමැතු.

⁹⁷ කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීනිය සමඟ 07.05.2010 පැවැති සාකච්ඡාව (තොරතුරු පහතින් දක්වා ඇතු)

⁹⁸ මෙම කමිටු වල සාමාජිකයින් වන ආපසු පැමිණි සංකුම්භික ගුමිකයිනා සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක් කිරීමේදී අපට පැහැදිලි ප්‍රාග්‍රහණ පොතෝ දෙනෙකුට ඇදුම් මැයිම, අත්කම්, බැං සැදීම, අපුරනයන් සැදීම, එ වැනි සායන මුදුකාන්ගයේ උපකරණ වැනි නාණ්ඩ සැදීමට මෙම ප්‍රභූණුව නීය ගැකිවි තිබෙන බවයි. අවාසනාවකට මෙන් මෙම ප්‍රදේශයේ එවලදා අවස්ථා නොතිබෙන බැවින් මෙම දක්ෂකා උපයෝගී කරගෙන ජ්‍යෙන්පාය මාරු සකසා ගැනීමට ප්‍රාග්‍රහණ නොගැනී වී ඇතු.

කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරී විසින් තමන්ගේ බලපුද්ගය තුළ සිටින සාමාජිකයින්ට ඔහුන්ගේ පවුලේ අයට සහ අනෙකුත් කාන්තාවන්ට තොරතුරු බෙදාහැරීම සඳහා ගම්මෙටටමේ කම්ටු පත්කර ඇත. මෙම කම්ටු සාමාජිකයින් තමන්ගේ ප්‍රජාවල ක්‍රියාකාරීව කටයුතු කරති. මෙම කම්ටු මාරුගයෙන් ආපසු පැමිණි සංකුම්ණක කාන්තාවන් අප සමග සම්බන්ධ කිරීමට ඇයට හැකිවිය.

මෙම ප්‍රජායි ලේකම් කාර්යාලයටද අරමුදල් හිගකම සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ප්‍රවාහන පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම ඇයහපත් බලපුමක් ඇති කරයි. මෙම ප්‍රජායි වධාත් දුෂ්කර සහ විශාල ප්‍රජායක විසින් සිටින කාන්තාවන් වෙත ප්‍රවේශ වීමට මෙම කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීනියට හැකිවි තිබෙන්නේ ඉහත කම්ටු ක්‍රියාකාරීන් තුළින්.

ප්‍රවාහන පහසුකම්, යටිනල පහසුකම් නොමැතිවීම සහ දුරිදාකාවය නිසා මෙම කාන්තාවන්ට ලාභදායී වෙළඳපාලක⁹⁹ පිහිටුවීමට/සොයාගැනීමට නොහැකිවි ඇත. මෙමගින් යච්චය රැකියා පිළිබඳ ප්‍රහුණු වැඩිසටහන් වල පවතින තවත් දුර්වලතාවක් අවධාරණය කරයි.

මෙහිදී දක්නට ලැබෙන තවත් දුර්වලතාවක් වන්නේ සංකුම්ණික ග්‍රමිකයින් බහුතරයක් සිටින ප්‍රජායෙන් අනුරින් දෙවැනි තැන ගන්නා මෙම ප්‍රජායි ඔහුන් සඳහා විශේෂී වැඩිසටහනක් නොමැති විමසි.

ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා කුරුණෑගල¹⁰⁰ ගාබා

මෙම ගාබා කාර්යාලයද නව වැඩිසටහන සඳහා සංකුම්ණික ග්‍රමිකයින් ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය නිසා අපහසුතාවට පත්ව සිටිනු දක්නට හැකිවිය. මෙම කාර්යාලයට ලැබේ ඇති 45000 - 50000 ක් පමණ වූ ලියාපදිංචි කිරීමේ අයදුම්පත් අතරින් දැනට දත්ත පාදකයට ඇතුළත් කර ඇත්තේ 3000 ක් පමණි.

ආපසු සියරට පැමිණි සංකුම්ණික ග්‍රමිකයින් සඳහා ප්‍රජායි තුළ පාද්ගලික අංශයේ රැකියා ඇති දැයි විමසා බලන ලෙස කුරුණෑගල කාර්යාලයේ නිලධාරීන්ගෙන් ඉල්ලීමක් කර තිබේ. කෙසේ වෙතත් නිලධාරීයක් පවතා සිටියේ තමන්ට ඉටු කිරීමට ඇති අධික රාජකාරී නිසා මෙම ඉල්ලීම සිදු කිරීමට තවත් අවස්ථාවක් නොමැති වී ඇති බවයි. එමෙන්ම ඔහු පැවසුවේ මෙසේ ආපසු පැමිණි කාන්තාවන් වැඩි පිරිසකට ඔහුන්ගේ දක්ෂතා සහ පූදුසුකම් අනුව පුරුෂ්පාඩු සෙවීම අපහසු බව තමන් විශ්වාස කරන බවයි.

එම නිසා මොවුන් වෙනුවෙන් යච්චය රැකියා යෝජනා තුමයක් වතාත් පූදුසු වන්නේ ඇයි ඔහුගේ අදහස විය.

⁹⁹ මෙම ගම්මුවිලිමිදී පර්යේඛකයන් යෝජනා කළේ මෙසේ ආපසු පැමිණි කාන්තාවන් පවත්නා වෙළඳපාලේ අවස්ථාවන් එහි තනිව සොයා ගන්නවාට වතා අනෙක් අයත් සමග සාම්ප්‍රදායිකව සිදු කිරීම වතා උවිත බවයි. මෙහිදී කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීනියට මහනුවර ක්‍රියාකෘත වන දත්තී ආයතනය මෙම භාණ්ඩ අලෙවිය සඳහා අවස්ථාවක් කරගත හැකි බව දැනුම් දෙන ලදී

¹⁰⁰ ගාබාවේ පූදුසාධන නිලධාරීනිය සමඟ 10/08/2010 පැවැති සාකච්ඡාව (නොරතුරු පහතින් සඳහන් කර ඇති)

සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක්කළ අනෙකුත් කාබාවන්හි නිලධාරීන් මෙන්ම මෙම වැඩසටහන් ඉදිරි පියවර පිළිබඳව මෙම නිලධාරීන්ටද අදහසක් නොවේ. වැඩසටහන් අතිශයින් සෙමෙන් සිදුවන ත්‍රියාකාරකම් සහ නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන පිළිබඳව අවබෝධයක් නොහිතිම මෙම ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා කාබාවන්ට පොදුවූ කරුණක් බව පෙනී යයි.

කාන්තා පිහිට *Women in Need (WIN)*¹⁰¹

කුරුණෑගල පිහිටා ඇති කාන්තා පිහිට කාර්යාලය උපදේශකාවන් දෙදෙනෙක් ගෙන් සහ නිති නිලධාරියකුගෙන් සමන්විතය. මේ අය විපතට පත්වූ කාන්තාවන්ට නිති අධාර සහ උපදේශනය ලබාදේ.

අවාසනාවකට මෙන් කාන්තා පිහිට ආයතනයටද සංකුම්ණික ගුම්කයින් සඳහා වු විශේෂ වැඩසටහන් නොමුති අතර වැඩි අවධානයක් දක්වන්නේ ගැහැන් හිසනයට ගොදුරුවූවන් පිළිබඳවය. කෙසේ වෙතත් ආයතනය හා සම්බන්ධව නඩු මාර්ගයට අවතිරණ වී සිටින නැවත සියරට පැමිණි සංකුම්ණික ගුම්ක කාන්තාවන් දෙදෙනෙකු සමඟ ඔවුන් වැඩ කරනි.

මෙම ආයතනය සතු පලපුරුදේද සහ සම්බන්ධතා ජාලය සංකුම්ණික ගුම්කයින්ට බලපාන ප්‍රශ්න ආමන්තුණයේදී යොදාගත හැකි අගතා මෙවලමකි. මෙම පුදේශයේ නැවත සියරට පැමිණි සංකුම්ණික ගුම්කයන්ට බලපාන ප්‍රශ්න පිළිබඳව කටයුතු කිරීමට මෙම ආයතනයේ විෂය පරිය පුද්ගල් කිරීම අනු කාර්යයක් වනු ඇත.

දේවසරණ ආයතනය (*Deva Sarana*)¹⁰²

දේවසරණ ආයතනය මගින් සංකුම්ණික ගුම්කයින් සහ ඔවුන්ගේ පවුල් වල අය 60 දෙනෙකුට HIV/AIDS රෝගය පිළිබඳව වැඩසටහනක් 2010 දී පවත්වා ඇත. ඔවුන්ට අනුව කුරුණෑගල පුදේශයේ නැවත සියරට පැමිණි සංකුම්ණික ගුම්කයින් විශාල ප්‍රමාණයක් සිටින බැවින් HIV/AIDS පැවතිර යාමේ දැඩි අවධානමක් පවතී. මෙම උපදේශ ලබාදීමේදී ඔවුන් ලිංගික අපයෝගනයට ලක්වීමෙන් වැළැකි සියිය හැකි උපායයන් පිළිබඳ අවබෝධයක්ද විදේශ යොියාවක් සඳහා සංකුම්ණය වීමට බලාපෙරෙන්නා වන පුද්ගලයන්ට ගුම්කයින්ට ලබා දෙනි.

දේවසරණ ආයතනය වඩාත් ඇවධානයට ලක්කරන්නේ සමාද්ධී දිරිදා මිට්ටමට වඩා පහළින් සිටින ජනතාව පිළිබඳවයි. සංකුම්ණික ගුම්කයින්ගේ ලෘමින් සඳහාද වැඩසටහන් මගින් ප්‍රතිලාභ අත් කර දෙයි.

කාලය ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ජාලය සහ සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පළමුව පවත්වනු ලබන අතර මේ පිළිබඳව සහභාගිකයින් අවබෝධයක් ලබාගැනීමේ අනතුරුව තවදුරටත් ප්‍රහුණු කිරීම සිදු කරනු ලැබේ.

¹⁰¹ WIN ආයතනයේ උපදේශක සහ නිති නිලධාරී සමඟ 11/08/2010 දින සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන ලදී (කොරතුරු පහතින් සඳහන් කර ඇත)

¹⁰² වැඩසටහන නිලධාරී සමඟ 11/08/2010 දින පැවැත්තු සම්මුඛ සාකච්ඡාව

යටිනල පහසුකම් නොමැතිව නිසා සම්පූර්ණයෙන්ම අනිත් ගම් වලින් හා රජයේ ප්‍රතිලාභ කුළීගෙය් ඇති ගම්මාන පිළිබඳව හැදින්වීමක් වැඩසටහන් නිලධාරීනිය විසින් මෙහිදී සිදුකරන ලදී. මෙම ගම්මාන ජලය නොමැති කම්සහ වල් අලින්ගේ පහර දීම වලින් පිඩා විදි. මෙවැනි ගම්මානවල සංකුම්ණික ප්‍රමිකයින් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටින අතර තිවෙස් වල අඩුම වශයෙන් එක් සාමාජිකයකු තෝරා විදේශගත්තේ ඇතේ. මෙම අය බාහිර ලේඛකයෙන් සමඟ ඉතා අඩුවෙන් සංනිවේදනයෙහි තිරත වන බැවැන් සංකුම්ණයේ තිබෙන ප්‍රතිචිජාක පිළිබඳව මෙම කණ්ඩායම් දුනුවන් කිරීම අනියින් වැදගත්තේය.

මෙම වැඩසටහන් නිලධාරීනිය ලේඛක කම්කරු සංඛ්‍යානයේ ශ්‍රී ලංකා ගාඩාව විසින් ප්‍රභූතු කරන ලද අයකු වන අතර සංකුම්ණික ප්‍රමිකයින්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ ඔවුන්ට බලපාන වෙනත් කරුණු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රභූතු සැපයීමට යොදාගත හැකි විටිනා ප්‍රභූතු කරුවකු ලෙස තමිකළ හැකිය. අවාසනාවකට මෙන් දේවසරණ ආයතනයටද සංකුම්ණික ප්‍රමිකයින් සඳහා විශේෂ වූ වැඩසටහන් දිගටම පවත්වා ගැනීම දුෂ්කර වී ඇතේ.

ආපසු සියරට පැමිණී සංකුම්ණික ප්‍රමිකයින්ට බලපාන ගැටු

ආර්ථික ප්‍රශ්න

කාන්තාවන් සංකුම්ණය විමට බලපාන ප්‍රධාන ජේතු අතරින් පලමු ජ්‍යේජයට පැමිණ්නේන් ආර්ථික දුෂ්කරණ වන අතර මෙම තත්ත්වය ඔවුන් ආපසු පැමිණ්නේමෙන් පසුවද එසේම පවතින උවදුරක් විශිති. බොහෝ මයක් සංකුම්ණික කාන්තාවන් ඉතා ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ විලින් පැමිණ්න අය වන අතර ඔවුන්ට ඇති ජ්‍යේජන්පාය මාර්ගද ඉතා සිමිතය. මෙසේ ආපසු පැමිණ් බෙහෙරා අය සතුව ඉතිරි කිහිම් නොමැති අතර එසේ තිබෙන අය එවා එදිනෙදා පරිහේර්ජන අවශ්‍යතාව සඳහා වැය කරනි¹⁰³

සමහරු විදේශ යිකියාවකට සන්නේ විශාල වශයෙන් තමන් ගන් මෙය ගෙවීම සඳහා වන අතර සමහරු සංකුම්ණය විම සඳහා මෙය ලබාගතෙන ඇතේ. මෙම අවස්ථාවන් දෙකකිදීම ආපසු පැමිණ්න ප්‍රමිකයා මත එසේක් මෙය ගෙවීම සඳහා නම ඉතිරි කරන ලද මුදල් රැගෙන එමත් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා එසේ නොමැති නම් මෙම මෙය ගෙවීම සඳහා වෙනත් ස්ථියාමාර්ග ගැනීමටත් පිළිනයක් ඇති වී ඇතේ මෙම මෙය මුදල් ලබාගතු ලබන්නේ සාමාන්‍යයෙන් සංකුම්ණය වන කාන්තාව විසින් බැවැන් මෙවා ආපසු ගෙවීමේ පිළිනයද ඔවුන් විසින්ම දරණු ලබයි. මෙට අමතරව ඇය මෙහි නොයිටි කාලය තුළදී ඇයගේ ස්වාමියා විසින් ගනු ලබන මෙය ගෙවීමද මෙම සංකුම්ණික කාන්තාව විසින් සිදු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අයට වන්කම් නොමැති නිසා බැංකු විලින් මෙය ලබා ගැනීමට¹⁰⁴ නොහැකි වන අතර මෙවැනි මෙය

¹⁰³ සංකුම්ණය නිසා සිදුවන ආර්ථික සහ සමාජ කරුණු පිළිබඳ නොරතුරු තුරුණුගැල මහනුවර සහ ප්‍රාන්තලම සංකුම්ණික ප්‍රමිකයින් සමඟ පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡා මිනින් එක්සේ කරන ලද (2010 මැයි සිට අගෝස්තු දක්වා)

¹⁰⁴ Gamburd, Michele Ruth (2000). – The Kitchen Spoon's Handle Transnationalism & Sri Lanka's Migrant Housemaids. Cornell University Press. p.75

ලඛාගන්නේ මුදල් සයට ලබාදෙන්නන්ගෙනි (හිනි පොලී කරුවන්ගෙනි). ආපසු එවනු ලබන ප්‍රේෂණ පවුලේ අය විසින් සමහරවිට නිරපරාදේ වැය කිරීමටද ඉඩ ඇතු 105.

සමාජ ප්‍රශ්න

හාර්යාව හෝ පුරුෂයා ගෙන් දිගු කාලපරිච්ඡෙක් වෙන්ව සිටීම නිසා විවාහ බේදූවීමට ලක්වේ. මෙහිදී බොහෝවිට දක්නට ලැබෙන්නේ එක් පාර්ශවයක් හෝ පාර්ශවයන් දෙකම විවාහයට පිටින් අනාවාරයේ හැකිරීමයි¹⁰⁶. මෙමගින් සංකුමණික කාන්තාවගේ මුදලින් සඳහා ලද නිවෙස ඇතුළුව දේපල උරුමය පිළිබඳව අරඹුද ගැවුම් පැනනැගිය හැකිය. එමෙන්ම ලුම්න්ගේ ජ්‍රීත වලට අයහපත් බලපැමක් ඇතිවීම සහ කාන්තාවට කම පවුල් එකම බඩිවියන රකින්නා ලෙස පවුල් බර කරට ගැනීම සඳහා නැවත විදේශ යකියාවක් සඳහා සංකුමණය කිරීමට පෙළුම්මද සිදුවිය හැකිය.

සංකුමණික ඉමිකයාගේ ලුම්න් අපයෝජනයට හා තොසලකා හැරීමට ලක්විය හැකි අතර ආපසු සියරට පැමිණිවිට මෙම සංකුමණික ඉමික කාන්තාවන්ට මේ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට සිදුවේ. ගැලීක සහ ලිංගික වශයෙන් අපයෝජනයට ලක්වීම¹⁰⁷, දෙමාපියන්ගෙන් වෙන්වීම මත සිදුවන මානයික කම්පනාය මව සමග පවතින සම්බන්ධතා ගිලියාම නිසා සෞඛ්‍යමය සහ අධ්‍යාපනික වශයෙන් පිරිහිමට පත්වීම මෙම තත්ත්වය නිසා සිදුවිය හැකිය¹⁰⁸.

¹⁰⁵ සංකුමණය නිසා සිදුවන ආර්ථික සහ සමාජ කරුණු පිළිබඳ තොරතුරු කුරුණුගලල මහනුවර සහ පැත්තලමේ සංකුමණික ඉමිකයින් සමග පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡා මින් එක්ස්ප්‍රේෂ කරන ලදී (2010 මැයි සිට අගෝස්තු දක්වා)

¹⁰⁶ සාම්ජනික තත්ත්වයට වඩා සංකුමණික ඉමිකයින් සම්බන්ධයෙන් දික්කතයාද විමේ වැඩි ප්‍රචණකාවක් දක්නට ඇත. - සංකුමණික ඉමිකයින් සහ පෙළුදුලිකව පැවැති සාකච්ඡා (2010 මැයි සිට අගෝස්තු දක්වා), මෙම ක්‍රියාවලියේ පාර්ශව කරුවන් සමග පැවැත්තු සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ Gunatilleke, Godfrey (1986). Migration of Asian Workers to the Arab World – Experience of Returning Migrants, Untied Nations University Press .208

¹⁰⁷ 'මව මරුන් පිටතට යාමෙන් පසුව ලුම්න්ගේ තොමනා හැකිරීම සහ්කාර සෘජන්නන් විසින් තීර්ණු සායනය කරන ලදී. අපුරුදු 5 ට අඩු ලුම්න්ගෙන් 22.7% කුම අරුවියක් පෙන්වුම් කළයේ. මෙම වශය කාන්තාවලදී වත්ත් 5% ක් බර අඩුවීමට ලක්වේ. මව විදේශ යකියා වලට පිටත විමෙන් පසු සියලුම වශය කාන්තාව වල ලුම්න්ගෙන් 20% ක් ක්ෂේක්ව කොපයට පත්වන බව පෙනී තෙයේ. _Save the Children in Sri Lanka (2006). Left Behind, Left Out – The Impact on Children and Families of Mothers Migrating for Work Abroad, Save the Children in Sri Lanka, Colombo, p.6, http://www.crin.org/docs/save_sl_left_out.pdf, (Extracts from the Summary Report compiled by Save the Children in Sri Lanka and Kishali Pinto-Jayawardena can be found in Law & Society Trust Review, Volume 17 Issue 226 (August 2006): 19-46) p.6, 7, මානව හිමිකම් කොමිසම පුත්තලම වැඩසටහන් තිලධාරී සමග පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාව.

¹⁰⁸ Gamburd, Michele Ruth (2000).– The Kitchen Spoon's Handle Transnationalism & Sri Lanka's Migrant Housemaids. Cornell University Press p.196

පවුල් විසින්මක් සිදු නොවන අවස්ථාවන්හිදී පවුල තුළ කාන්තාවගේ කාර්යභාරය වෙනස්වී නිවේද හැකිය. පාර්මිපරිකව පිරිමියාගේ කටයුත්තක්¹⁰⁹ ලෙස පිළිගැනීමට ලක්වී තිබුණු නිවසේ මූල්‍ය කටයුතු පාලනය ආපසු සියරට පැමිණි කාන්තාව විසින් පවරාගෙන නිවේද හැකිය. මෙසේ ස්වාමියා පාර්මිපරිකව ඉටුකරන දේ කාර්යභාරයන්ගෙන් ඉවත්වීමට සිදු රිම හෝ කොටගෙන එහි ප්‍රතිච්ලියක් වශයෙන් පවුල් ජීවිතයේ අර්ථය පැනනැයිය හැකිය.¹¹⁰

මෙසේ සංකුමණය වන කාන්තාව විදේශගතලීමන් සමග බාහිර ලෝකයට වඩාත් විවිධ නැවීම හේතුකොටගෙන මෙම කාන්තාවන්ට තමන්ගේ පෙර ජ්‍යෙන රටාවට පුරුෂීම සම්බන්ධයෙන් අන් අයගේ අභේක්ෂාවන් මුදුන්පත් කිරීමට අපහසු වියහැකිය. මෙනිසා මේ අයගේ පැවුලෙන් සහ සමාජයෙන් මුළුන්ව ප්‍රතික්ෂේප විය හැකිය¹¹¹. මේ අමතරව කාන්තාවට අන්දුකීමට සිදුවන මානයික, ගාරීරික හේ උග්‍රීක අපයෝජනය නිසා ඔවුන්ට නැවතන් මුලදී ඉටුකළ සමාජ කාර්යභාරය සමග සමාජානුගත වීම දුෂ්කර විය හැකිය¹¹².

සමහර කාන්තාවන් ගරහනී හාටයට පත්වී පැමිණෙන අතර තවත් සමහරු තමන්ගේ නීත්‍යානුකූල නොවන දරුවන් හැරදමා පැමිණෙනි. මෙසේ ගරහනීහාටයට පත්වී පැමිණෙන අයට ඒ දරුවන් පුසුත කරන තෙක් වත් නැවතීමට රැකවරණ ස්ථානයක් අවශ්‍ය වේ¹¹³.

මෙයට සම්බන්ධ තවත් ප්‍රයෝගක් වන්නේ මෙම සංකුමණීක ප්‍රමිකයින්ට HIV/AIDS රෝග වැළැදීමට ඇති හැකියාවයි. මෙම තත්ත්වය අදාළ රටේ දී

¹⁰⁹ Gunatilleke, Godfrey (1986). Migration of Asian Workers to the Arab World – Experience of Returning Migrants, Untied Nations University Press msgq 208

¹¹⁰ Gamburd, Michele Ruth (2000) The Kitchen Spoon's Handle Transnationalism & Sri Lanka's Migrant Housemaids Cornell University Press p.175

¹¹¹ ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණීක කාන්තාවක් සමග තුරුණුගලදී (09/08/2010) පැවැති පු සම්මුඛ සාකච්ඡාව: ඇය ගේ විවාහය විද එරු ඇති අතර පොදුගලික දුෂ්ගැහවිලි, රිරූපාව පෙනත් කරුණු නිසා සමහර පැවුලේ සාමාජිකයින් සහ ගමුලන් විසින් ඇයෙහි ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබයි. මෙම තත්ත්වයන් මත ඇය නැවත සංකුමණය ටිමට කිරීණය කෙර ඇත.

¹¹² ආපසු පැමිණි සංකුමණීක ප්‍රමිකයෙකු සමග මහනුවරදී පැවැත්පු සම්මුඛ සාකච්ඡාව (29/07/2010) ඇය 2006 ලෙඛනය යුදුය පැවැති සම්දේ ආපසු පැමිණි ඇති ඇයෙහි හාම්පුණ් විසින් ඇයෙහි ආරක්ෂාව පිළිස නිස්සට තුළට දමා අඟු යොදා ඇති. මේ අතර ඔහුන් යුදුයෙන් ආරක්ෂාවීම සඳහා පිළිතව ගොන් ඇත. අවසානයයේ ඇය තහවුරු ශ්‍රී ලංකික ප්‍රමිකයින් කෘෂිකාලයක් සමග එම උරානයෙන් මිදී පළා දාමට සුන් පු අතර ආහාර සහ පාපාත්‍යන් දොයාමින් ගෙ කළ මතත් අනතුරුදායක දින සිෂ්ටයින් අනතුරුදායක ආරක්ෂක අංශවලට පැරික්ෂාවට ලක්විය. යුතුන් විසින් ඇයෙහි ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාලයට හාරුදාන ලදී. මෙම කාලයීමාවදී ඇය විගාල වශයෙන් මානයික කම්පනායට ලක්පු නිසා ගාරීරික සහ මානයික එකා රෝගී වියි. ඇයට ආපසු පැමිණීමෙන් පසුව මෙමනක් රජයයෙන් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන එහින් හෝ වෙනත් ආයතනයකින් සිශ්‍රීම උපදෙශයක් ලැබේ නොමැති.

¹¹³ මෙම කාන්තාවන් විවාහය යුවද අවිවාහය යුවද මෙම ඔව්ච් සමාජමය වශයෙන් සහනම් පු හානිකර සහ ගයානය බලපැමූ ඇති කරයි

ලිංගික අපයෝගනයට ලක්වීම, කැමැන්තෙන් ලිංගික සිදුවන සම්බන්ධතා නිසා හෝ සත්කාරක රටේදී ලිංගික ග්‍රුමිකයකු ලෙස කටයුතු කිරීම නිසා හෝ සිදුවිය හැකිය. ශ්‍රී ලංකාව HIV/AIDS අඩවීන් පැනිරී පවතින රටක් ලෙස කාණ්ඩ ගතකර ඇති අතර UNAIDS ආයතනයේ තක්සේරුවට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආයතන්හ වශයෙන් 3500 ක පිරිසකට පමණක් HIV/AIDS රෝගය සමග ජ්වන් වෙති¹¹⁴.

HIV/AIDS රෝගය සමග ජ්වන් ජනනාව වෙනුවෙන්ම පමණක් ක්‍රියාත්මක වන ලංකා ජේලස් ආයතනය සමග පැවැති සාකච්ඡාවට අනුව මෙම ආයාදිතයින්ගෙන් වැඩි දෙනෙක් සංකුමණික ග්‍රුමිකයෝ වෙති. මෙම කරුණ මගින් මෙම රෝගය අසාදිතව පුද්ගලයින් නිසි පරිදි වාර්තා වීමක් සිදු තොවන බව සනාන වේ. එසේම මෙම තත්ත්වය සංකුමණික ග්‍රුමිකයාගේ සහකරුව හෝ සහකාරියද මහත් අනෙකුත් පත්තකරන අතරම මෙම ආයාදාන පැනිරීම පාලනය කිරීමට පොදු සෞඛ්‍ය සේවාවටද ඇති හැකියාවද අවදානමකට ලක්කරයි.¹¹⁵

මෙම සංකුමණ ක්‍රියාවලිය නිසා විසඳිය හැකි ආර්ථිකමය ගැටුපු මෙන් තොව වඩාන් සංකීරණ සහ දිගුකාලීන සාමාජික සමාජ ප්‍රශ්න පැනාන්තින බව ඉතා පැහැදිලිය. මෙවැනි තත්ත්වයක් යටතේ ආර්ථික වශයෙන් නැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහා පමණක් වෙන්වූ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහනක් මගින් පහසුකම් සළයන්නේ සාර්ථක මුවන්ට පමණක් වන අතර එවැන්නක් එලදායී හෝ සාධාරණයැයි පැවැසීම ඉතාමන් දුෂ්කරවේ.

මෙම කරුණු සියලුම නැවත පැමිණි කාන්තා ග්‍රුමිකයින්ට පොදු වූ ප්‍රශ්න වන අතර අපමේ ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යාපනයට අනුව මීට අමතරව ඔවුන් පදිංචි වී සිටින විවිධ ඩැරුගේලිය පුද්ගල අනුව විශේෂිතවූ, එකිනෙකට සම්බන්ධවූ සැගවී පවතින, දේශපාලනික, ආර්ථික සහ සමාජ ප්‍රශ්න පවතින බව පැහැදිලි විය.

මෙවා ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණික ග්‍රුමිකයින් මූහුණ දෙන ප්‍රශ්න වලින් වෙන් කළ තොගැනී අතර මෙවා බොහෝදුරට ප්‍රශ්න වල මූල සාධක වේ. එබැවින් මෙම කරුණු නැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහා සැලසුම් කරන ඕනෑම වැඩිසටහනක්ද සැලකිල්ලට ගත යුතුය.

¹¹⁴ United Nations Development Programme, (2008). HIV Vulnerabilities of Migrant Women: from Asia to the Arab States: Shifting from silence, stigma and shame to safe mobility with dignity, equity and justice –p.85

¹¹⁵ මෙම අධ්‍යාපනයේ තම උපාලියා ගෙන් AIDS වැළදුනු බවට ප්‍රකාශ කළ කාන්තාවක් සමග සම්බුද්ධ සාමාජික ප්‍රතිඵලින ලදී. ඇය විදේශ ගත්තී සියෙකි ඇයගේ සාම්ලා මෙම ගම් කාන්තාවක් සමග අනියම් ඇපුරක් පවත්වා ඇති. මෙම අනියම් බිරිඳී AIDS ආයාදාන බව පසුව සොයාගෙන ඇති. මෙම තත්ත්වය මත ඇයගේ සාම්ලා මරණයට පත්වූ අතර ඇය ඇතේ දියණීගයේ අනාගතය හා තමන්ගේ අනාගතය සම්බන්ධයෙන් බිඳෙන පසුවේ (කොළඹ 26/06/2010).

පුත්තලම

1990 දී LTTE සංවිධානය විසින් බලහන්කාරයෙන් පිටමං කිරීම නිසා අභ්‍යන්තරික වශයෙන් අවතැන්වූ මුස්ලිම් ජනතාවගෙන් විශාල පිරිසක් පුත්තලමේ පදිංචිවී සිටි. මේ අනුව උතුරු පළාතෙන් පැමිණී ආයන්හා වශයෙන් පවුල් 15250 ක් අතරින් බොහෝ පිරිසක් පුත්තලමේ නැවත පදිංචි වී සිටිති. අවාසනාවකට මෙම නැවත පදිංචි කිරීම තියි ආකාරයෙන් සිදු නොවුන අතර දහස් ගණනක පිරිසක් නැවත පදිංචි වූයේ සම්පත් හිග පුද්ගලයක. මෙම තත්ත්වය නිසා නැවත පදිංචි වූ පිරිස සහ මෙහි මුදින් පදිංචිව සිටි පිරිස අතර ආත්තිකාරී තත්වයක් නිර්මාණය විය.¹¹⁶

මෙසේ නැවත පදිංචි කරන ලද ගම්මාන වල තවමත් ඇත්තේ තාවකාලික හෝ අර්ථ වශයෙන් නිම කරන ලද තිවාස පමණි. මෙම ඉඩම් සඳහා ඉඩම් හිමිකම් නොමැතිවීම නිසා මෙම නැවත පදිංචි වූවන් වග කටයුතු වල නියුලීම ව්‍යක්වන අතර පුත්තලමේ තුළු ඉතා වියලි ගුෂ්ක ස්වභාවයක් ගැනීම ද තවත් ගැටුවක් ටේ. කරමාන්ත නොමැතිවීම¹¹⁷, ප්‍රමාණවත් යෙතිල පහසුකම් නොමැතිවීම, අකුරු හැකියාව පහත් මට්ටමක පැවැතිම හා ස්වභාවික සම්පත් සඳහා දැඩි තරගයක් පැවැතිම නිසා රැකියා අවස්ථාවන් වල දරුණු හිගයක් ඇතේ. අවතැන්වූවන් දිවරයන් වන නුමුද පුද්ගලයේ ස්ථිර පදිංචිව සිටින ප්‍රජාවලේ විරුද්ධිත්වය නිසා දිවර කටයුතු වල නිරතව සිටිමට නොහැකි වන අතර මුළුන්ට ජේවන්වීම සඳහා ලුණු ලේවායන්හි තාවකාලික රැකියා වලට පමණක සිමාරීමට සිදුවී ඇතේ¹¹⁸. බොහෝ දුරට මෙම අභ්‍යන්තරික වශයෙන් අවතැන්වූවන් රජයෙන් සපයනු ලබන ආභාර සහ ජලය මත යැපෙන අතර වාර්තාවන්ට අනව ඔවුන්ට ලැබෙන ප්‍රමාණවත් නොවන සහනාධාර ලැබෙන්නේ අකුම්වත් ආකාරයෙන් වන අතර මෙම හියාවලිය ඉතා අසනුවුදායක අයුරින් සිදුවේ.

මෙම නැවත පදිංචි කරන ලද ගම්මාන වලට ප්‍රමාණවත් යෙතිල පහසුකම් හා ප්‍රවාහන පහසුකම් නොපවතින නිසා ඔවුන්ට රැකියා අවස්ථාවන් ලබාගැනීම මෙන්ම ලුමුන්ට පාසල් යාමවද බාධාවක් වී ඇතේ.

මෙම නිසා පුත්තලමේ සිටින අභ්‍යන්තරික වශයෙන් අවතැන්වූවේ බොහෝ දෙනෙක් සංක්‍රමණය විමට තීරණය කරති.

¹¹⁶ පුත්තලමේ නැවත පදිංචි කළ ගම්මාන වල අභ්‍යන්තරව අවතැන් පුවන් සහ සංක්‍රමණික ප්‍රමිතකයින් සමඟ පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ පුත්තලමේ මානව හිමිකම් නොමිගෙම් පැඩියාවන් නිලධාරී සමඟ පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡා මිනින එක්සෑස් කරන ලද දේනා පොල් වශයෙන් මුහුද සහ කළපුව අඩු සම්පත් හැරුණු විට වෙනත් ස්වභාවික සම්පත් හියෙකින් පුත්තලම පිඩා විදි. පාරම්පරික වශයෙන් පුත්තලම දිවර කරමාන්තය සහ ලුණු කරමාන්තය මත විශාල වශයෙන් යැදිනි. පොල් එකුවදින් විශාල වශයෙන් රැකියා අවස්ථා ජනීන නොවන අකර මෙවා බෙහෙමයක් පොදුගැලීක අධිකියා පාලනි. ඒ අය රැකියා ලබා දෙනෙන් ඔවුන් විසින් නොරාගෙනා ලද කෘෂිකායම් වලටයි.

¹¹⁷ පුද්ධිය සමයේදී පැවැති ආරක්ෂක විධිවිධාන මෙන්ම පුද්ධියෙන් පසුවද ඔවුන් දිවර කටයුතු එල නියුලීම සහ ඔවුන්ගේ බෝරිටු ඇත මුහුදට ගෙන යාම නාවික භාවිත මින් එලක්වන ලබයි

¹¹⁸ පුද්ධිය සමයේදී පැවැති ආරක්ෂක විධිවිධාන මෙන්ම පුද්ධියෙන් පසුවද ඔවුන් දිවර කටයුතු එල නියුලීම සහ ඔවුන්ගේ බෝරිටු ඇත මුහුදට ගෙන යාම නාවික භාවිත මින් එලක්වන ලබයි

නමුත් මෙම ප්‍රදේශයේ පවතින අධික දිරිදකාවය සේනුකොටගෙන මොවන් නැවත සියරට පැමිණීමෙන් පසුවද එම ප්‍රශ්න වලටම එනම් ප්‍රමාණවත් යටිනළ පහසුකම් තොමැතිවිම, ආයෝජන අවස්ථා තොමැතිවිම, ස්වයං රැකියා ව්‍යාපෘති යටතේ ඔවුන් විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන උච්ච සඳහා වෙළඳපාල අවස්ථා තොමැතිවිම¹¹⁹ වැනි ගැටළු වලට නැවතන් මූලුණ දෙනි.

එසේම මෙම අභ්‍යන්තරික වශයෙන් අවතැන් වුවන්ට ජන්ද අයිතිය තොමැතිවිම වැනි දේශපාලන ප්‍රශ්න බෙහෙමයක් ඔවුන්ගේ ඒවන තත්ත්වයන්ට බලපැමි එල්ලකීම සේනුවෙන් විදේශ රැකියා සඳහා සංකුමණය විමටන් නැවත සියරට පැමිණී මුළුකයින් නැවත සංකුමණය කිරීමටන් පෙළමේ. මෙම අවතැනුවුවන් ප්‍රත්තලමේ අවරුදු 20 කාලයක් ඒවන්ටේ සිටි නමුත් ඔවුන්ගෙන් බෙහෙමයක් ජන්ද නිමිත් නාමාවලියේ උයාපදිංචි වී තොමැති තිසා ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ලබාගැනීමට හෝ තමන් දුනට තොමැතිවාසිකම් සිටින ප්‍රදේශයේ පදිංචිය තහවුරු කිරීමට තොහැකිවී ඇත. මෙම තත්ත්වය නිසා ඔවුන්ගේ මුළුක අයිතිවාසිකම් කඩවන අතර ප්‍රදේශයේ ස්ථිරව පදිංචිව සිටින ජනයාගේ විරුද්ධත්වය හමුවේ කිහිදු හවිහරණක් තොමැති.

සංකුමණික මුළුකයින් විගාල සංඛ්‍යාවක් ප්‍රත්තලමේ සිටින් ලිඛින්ම පිහිටා ඇති ශ්‍රී.ලං.රි.සේ.නි.කා ගාබාට ඇත්තේ හළාවතය. මෙම මුළුකයින්ට ප්‍රවාහන මාධ්‍යය තොමැති තිසා මේ ඇයට එම ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීමට හෝ ඔවුන්ට අදාළ තොරතුරු ලබා ගැනීමට ගැකිවන්නේ කළාතුරකිනි.

කුරුණැගල

කුරුණැගල නගරය සැංගේන උරට දිසුණු තත්ත්වයේ පැවතුනත් මෙම විගාල දිස්ත්‍රික්කයේ විගාල ප්‍රදේශයක් අතිශයින් ග්‍රාමීය සහ දුරිභාවයේ ගැලී පවතී. මෙම ප්‍රදේශ කුදාගැට වලින් ගහන වන අතර ජලය තිගෙමින් සහ යටිනළපහසුකම් තොමැති කිමින් තිබා විදි. මෙහි ප්‍රතිල්ලයක් වශයෙන් එලදායී ත්වත්ත්වාය මාරුග තොමැති අතර නිවෙස් වල නිෂ්පාදනය කරන ලද හාන්ත් සඳහා වෙළඳ පොලක් ද තොමැති.

සංඛ්‍යා දත්ත වලට අනුකූලව කුරුණැගල දෙවන විගාලනම සංකුමණික මුළුකයින් පිරිසක් සිටින නමුදු රඟයේ බෙලදරයන් වන පාදේශීය ලේකම් කාර්යාල හෝ දිස්ත්‍රික් ලේකම් වැනි කාර්යාලවලින් සංකුමණික මුළුකයින් සඳහා විශේෂයෙන් ක්‍රියාත්මකවන වැඩිසභවන් තොමැති. රාජ්‍ය තොවන සංවිධාන මින් සමහර කුඩා ප්‍රදේශයන් ආවරණය වන පරිදි නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසභවන් ක්‍රියාත්මක කරන නමුත් මිවායේ එකිනෙකට එකාබද්ධතාවක් හෝ ප්‍රාග්ධනයක් සහිත

¹¹⁹ IOM එකිසටහන් නිලධාරී පැවැත්‍රයේ ප්‍රත්තලමේ උච්චපුඩා ප්‍රදේශයේ එක් ගමක නැවී එල රැකියාවන් කර ආපසු පැමිණී සිටින පිරිමි සංකුමණික මුළුකයින් බුදුලු සිටින බවය. මේ අය පසුව නීතිවිරෝධ ලෙස ප්‍රශ්නයිය රට්ටවලට අයුලු වී ඇති අතර මිරටවල් වලින් ඔවුන් ආපසු රාජ්‍ය ආයෝජන ප්‍රසාද වැනි ප්‍රශ්න ප්‍රශ්න ප්‍රසාද ප්‍රශ්න සියිල ත්වත්ත්වාය මාරුගයක් තොපුණු අතර ඔවුන් නැවත එක් දිවර කටයුතු වල යෙදේ.

නැවත සමාජානුගත කිරීමට අදාළ සහය සලසන බවත් දක්නට නොමැත. ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණික ගුමිකයින් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටින දිරිදාවයෙන් පිඩා විදින සහ සංවර්ධනය නොවුනු තත්ත්වයක් කුරුණෑගල පවතීම දැඩි අවධානයට යොමුවිය යුතු කරුණකි.

මහනුවර

නිවාය නොමැතිවිම, දේපල නොමැතිවිම, පුරවැසිභාවය නොමැතිවිම සහ තේ වතු වල පවතින අන්ත දිරිදාවය බොහෝ ඉන්දියානු සම්භවයක් ඇති දෙමළ ජනතාව විදේශ රැකියා සඳහා සංකුමණය වීමට පොලුතිවා ඇත. අවාසනාවකට මෙන් මවුන් ආපසු සියරට පැමිණිමෙන් පසුවද නැවතන් මෙම දුක්ක්ව තත්ත්වයටම මූහුණ දෙනි.

කෙසේ වෙතත් මහනුවර ජනප්‍රිය සංචාරක සහ ආයමික ප්‍රදේශයක් විම තිසාත් ඇති තරම් ස්වභාවික සම්පත් තිබෙන නිසාත, වගාකළ හැකි භූමියකින් සමන්විත විමන් සේතුකොටගෙන අනෙක් ප්‍රදේශ දෙකට සාපේක්ෂව රැකියා අවස්ථා ලබා ගැනීමේ හැකියාවක් සහ වෙළඳ පොලක් පවතින බැවින් ආර්ථික පහසුකම් අතින් ඉහළ තත්ත්වයක සිටි.

මෙම ප්‍රදේශයේ සංවිධාන ගණනාවක් සංකුමණික ගුමිකයින් සමග හා මවුන් වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක වන නමුත් නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් සියලුක්ම සැලසුමකින් තොර අවිධීමන් ස්වභාවයක් ගන්නා (ad hoc nature) අතර සමහර ප්‍රදේශ වැඩියෙන් ආවරණය කරමිනුත් සමහර ප්‍රදේශ වල කිසියේම ක්‍රියාත්මක නොවීමන් දක්නට ලැබේ.

ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන

අවධානයට ලක්වූ කරුණු

- සලකා බැලෙන ඕනෑම කාලයීමාවක් තුළදී ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණිකයන්ගේ මුළු සංඛ්‍යාව සම්බන්ධයෙන් තිවැරදි දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා යාන්ත්‍රණයක් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සතුව ඇති බවක පෙනෙනේනාට නැත. නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහනක් සැලසුම් කිරීමේදී මෙය ප්‍රධාන දුරවලතාවක් වේ.
- අලෙවි දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මුළුකාන්ත්වයගෙන සිදුකරනු ලබන වර්තමාන සමාජානුගත කිරීමේ වැඩ සටහනේදී ඉලක්ක කරගෙන ඇත්තේ තිපුණ ප්‍රසුණුව සහිතව හෝ ආයෝජනය සඳහා මුදල් ඇතිව එන සාර්ථක ආපසු සියරට පැමිණෙන්නන් පමණි. මෙම තත්ත්වය මිට පෙර වැඩසටහනේදී සියලුම ආපසු පැමිණෙන්නන් ඇතුළත් කර තැබීමට සම්පූර්ණ විරැදුද ස්ථාවරයක් ගැනී.

- මෙයේ ඇතිව නිබෙන ඉහත ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස දැඩි ලෙසින් වෙනස් කොට ලෙස සැලකීමේ (discriminatory) හා භාජිදායක ස්වභාවයක් ඇතු. මෙය විශේෂ වශයෙන්ම බලපාත්තේ දැඩි ලෙසින් උපකාර අවශ්‍ය වන නිපුණතා ප්‍රජාත්‍යුවක් නොමැති (unskilled) කාන්තා ගාහ තේරිකාවන් ලෙස සංකුම්ණික ග්‍රුමය සැපයුවන්ටය
- නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ පොදු එකතාවක් නොමැතිකම නිසා ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා වේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තු වල මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ ක්‍රියාවලය තුළ තමන්ගේ කාර්යභාරය සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි අදහසක් නොමැත.
- දැනට මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන හසුරුවනු ලබන එකකයට සංකුම්ණය තුළින් සිදුවන සමාජ ගැටළු සහ නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳ ඇත්තේ සුළු පළපුරුදේදක් පමණි.
- අභ්‍යන්තරික ආයතනික දේපාලන කරුණු නිසා මෙම සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන විවිධ දෙපාර්තමේන්තු යටත් පත්කිරීම සේනාවෙන් ව්‍යාකුල තත්ත්වයක් සහ ප්‍රමාදයක් සිදුවී තිබේ.
- මෙම සංක්ල්පය අත්‍යන්ත වෙනස් කිරීමට පෙර මූලික අධ්‍යයනයක් හෝ පර්යේෂණයක් අලෙවි දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකර නොමැතු. මේ පරස්පරව පසුගිය වැඩසටහන පදනම් වූයේ සැලකිලිමත්ව සිදුකරන ලද අධ්‍යයන සහ අවුරුදු ගණනාවක පළපුරුදේ තුළිනි.
- මෙහිදී අන්තර්ජාතික වශයෙන් සාර්ථක වූ හාටිනාවන් පිළිබඳව සැයදිමන් සිදුකර නොමැත.
- සුහායාධා දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රතිලාභයන් ආපසු සියරට පැමිණන්නට සහය සැලකීම සඳහා වූවත් මෙහිදී අනුගමනය කරන සුදුසුකම් පිළිබඳව නොවෙනස්වන සුළු දැඩි නිනිරිති, මුලධාරම නිසා බොහෝ ග්‍රමිකයන්ට මෙම පහසුකම්, සේවා ලබාගැනීමට නොහැකිවී ඇතු.
- වර්තමාන වැඩසටහන සම්පූර්ණයෙන් ඉලක්ක කරන්නේ ආර්ථික වශයෙන් නැවත සමාජානුගත කිරීම මේ මිය සමාජය වශයෙන් නැවත සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳව නොවේ.
- සියරට පැමිණී සංකුම්ණිකයින් වෙසෙන ඒ ඒ පුදේශයන් හි වෙළඳපාල තත්ත්වයන් සළකා බලමින් අවශ්‍යතා, මිනු එපාකම්, ආර්ථික සමාජය කරුණු පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙමින් කටයුතු කිරීමට වඩා මෙම වැඩසටහන්දී සියලු දෙනාට පොදුවේ ගැලපෙන ක්‍රියාමාර්ග ඇතැයි යනුවෙන් සිතා ඒ වෙත ගොමුවීමේ ස්වභාවයක් දක්නට ලැබේ. පුද්ගලික තත්ත්වයන් සහ ඒ ඒ පුදේශ වලට බලපාන සාම වෙනස්කමකම සළකා බලා කටයුතු කිරීමට නොහැකි වූවත් ඒ ඒ භූගෝලීය පුදේශය සහ පුද්ගලයින් අනුව පැහැදිලිව පෙනෙන්නට ඇති විවිධ අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීමට සඳහා යම් නම්භාෂිල් හාවයක් මෙම සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් තුළ තිබිය යුතුය.

- ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ගාඩා නිලධාරීන්ට මෙම දත්ත එක්ස්ස කිරීම හැරුණු කොටගත් මෙම වැඩසටහන ගැන පැහැදිලි අභ්‍යන්තර නොමැති. මෙමගින් පැහැදිලිව පෙනී යන්නේ මෙම ආයතනය කුල මෙය ක්‍රියාවට භාවිත පිළිබඳව වඩාත් පුළුල් උපදෙස් ලබාදීමක් හා සැලසුම් කිරීමක් සිදු නොවී ඇති බවය.
- අභ්‍යන්තර නිවැරදි නොවන තොරතුරු බෙදාහැරීමන් දේශපාලන පොරොන්දු තුළුනුත් ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ට ව්‍යාකුලන්වයක් ඇති වි නිඩේ. සමහරු මෙම වැඩසටහන තුළින් තමන්ව නැවත විදේශගත විම ව්‍යුහක්වන බව සිනන අතර සමහරු මෙමෙන් විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් බලාපොරාත්තු වෙති.
- 2010 අප්‍රේල් මාසයේ පැවැති පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයෙන් අනතුරුව අමාත්‍යාංශ වල කාර්යභාරයන් හි ඇතිවූ වෙනය් කම් අනුව මෙම ක්‍රියාවලියට සහයෝගය දීමට පොරොන්දුවි සිටි අමාත්‍යාංශ එම සහයෝගය ලබා දීම තවකාලිකව අන්තිච්චවා ඇති.
- හිරණගත්තා තළයන්හි කාජ්තා නියෝජනය නොමැතිවිම නිසා මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහනින් ආපසු සියරට පැමිණි කාජ්තා ගෘහයේවිකා ග්‍රුමිකයින් බැහැරකිරීම සහ ස්ථ්‍රීපුරුෂ සමාජභාවය පිළිබඳ කරුණු නොසලකා හැරීමට යම් කිසි අන්දමතින් හේතුවි නිඩේ.
- බොහෝ ආපසු සියරට පැමිණි ගෘහයේවිකා ග්‍රුමිකයින් අරාධී, මැදපෙරදිග ආහාර වර්ග යැකකිමේ, ගාහපාලනයේ, වැඩිහිටියන්ට උපස්ථාන කටයුතු, ලුම්න් රකඛලාගැනීමේ සහ ඇදුම් මැසිමේ මෙන්ම අත්කම් නිරමාණය කිරීමේ හැකියාව පවතී. කොයේ වෙනත් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා වේ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ මේවා රැකියාවක් ලබාගැනීමට සුදුසුකම් ලෙස නොසැලකේ.¹²⁰
- රැකියා නියෝජිත ආයතන විලින් සහ සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ගෙන් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා මිනින් අයකරනු ලබන ගාස්තු මෙම සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ගේ සුහසාධන කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීමන්, ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමටත් යොදාගත යුතුයි. මෙසේ කිරීමට අපොහායත්තිවිම නිසා එය නැවත සියරට පැමිණි සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ගෙන් දුරට්ති ඇති¹²¹

¹²⁰ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා.වේ තළාවන කාර්යය මත්ව්‍යල සාමාජිකයෙක් සමඟ 21/07/2010 දින පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡාව (නොරතුරු පහතින් සඳහන් කර ඇති)

¹²¹ කුරුණෑගල මහනුවර සහ පුත්‍රාලංගම සංකුමණික ග්‍රුමිකයින් සමඟ පැවැති සම්මුඛ සාකච්ඡා (2010 මැයි - අගෝස්තු)

- ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා මුව්‍යන්ගේ නව වැඩසටහන පිළිබඳව අනෙකුත් රජයේ ආයතන වන දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වලට, මානව නිමිත්ති කොමිෂන් සහාවට දැනුම්දී නොමැතු. මෙම නිසා එය සම්පත් හා ගක්තින් සම්බන්ධිකරණය සඳහා ඇති සුදුසු අවස්ථාවන් හඳුනා ගැනීමට මෙන්ම නිසියාකාර රාමුවන් තුළ සුදුසු සහ කාර්යක්ෂම ලෙස කාර්යයන් බෙදාදීමට අපානොසත්වී ඇත.

ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා ව නිරදේශ

- ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා තුළ හා බාහිරව ඇති අදාළ රාජ්‍ය ආයතන වල අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතින් සහ මෙරට යහාවිතයන් මත පදනම්බූ නිල එකතනාවක් නැවත සමාජානුගත කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ නිරවතනය හා එහි අඩංගු කරුණු සම්බන්ධයෙන් පැවැතිය යුතුය. මෙමගින් මේ වැඩසටහන් විෂය පරියේ ඇති අඩුලුහුවුම් සහ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ ව්‍යපසරිය ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා වේ තුළුන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ කුම්න වැඩසටහන යටතට පත්වන්නේද යන්න පැහැදිලිව හඳුනාගත යුතුයි.
- ආගමන විගමන දෙපාර්තමේන්තුව, ALFEA, අදාළ සත්කාරක රටවල විදේශ රිකියා නියෝජීත ආයතන සහ අදාළ තානාපති කාර්යාල සමඟ සහයෝග යයන් යුතුව ආපසු සියරට පැමිණි සංක්‍රමණික ගුම්කයින්ගේ ප්‍රමිතිරි බව, වයස, අධ්‍යාපන මට්ටම, පදිංචි දිස්ත්‍රික්කය යනාදී සංගතවූ දත්ත රස්කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් සැකකිය යුතුයි.
- විශේෂයෙන්ම අපහරණයට ලක්වුවන් සහ අසාර්ථකව ආපසු පැමිණෙන්නන ඇතුළුව මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීම යටතේ සියලුම ආපසු සියරට පැමිණි සංක්‍රමණික ගුම්කයින් ඇතුළත් කරගත යුතුයි.
- මෙහිදී අර්ථික වශයෙන් සමාජානුගත කිරීමට පමණක් මුද්‍රණෙන දීම වෙනුවට සමාර්ථ වශයෙන් සමාජානුගත කිරීමට සමාන තැනක් දියපුතු වන අතරම විදේශ රිකියාවකට සංක්‍රමණය වීමට පෙර අවධියේ සිට නැවත සියරට බලා පැමිණෙන අවධිය දක්වා යුතු ගැටුව හා අදාළ කරුණු මෙම වැඩසටහනින් ඇමතිය යුතුය.
- ආපසු සියරට ගුම්කයින්ගේ ආර්ථික සහ සමාජීය අවශ්‍යතා පිළිබඳව මූලික සම්බන්ධණයක් පැවැත්විය යුතුය. මෙමගින් ඒ අවශ්‍යතා සඳහා යෝජනා කර ඇති ක්‍රියාකාරකම් වල කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳව තක්සේරු කළ යුතුය. මෙයට වෙළඳපෙළ විශ්ලේෂණයන්, ඒ ඒ ප්‍රාග්ධන ආක්‍රිතව අනුබද්ධව පවත්නා ගැටුව සහ සංක්‍රමණික ගුම්කයින්ගේ ප්‍රවුල් සහ එම ප්‍රවුල් වල අවශ්‍යතාවින් පිළිබඳ සොයාබැඳිය යුතුය.
- ජ්‍යවනෝපායමාර්ග සඳහා සහයෝගය බලාදීම සහ ප්‍රහුණුව සැපයීම ප්‍රාදේශීය/ජාතික ආර්ථික ප්‍රාග්ධන ගැලපෙන පරිදි හා මෝ නව වෙළඳ පොල නිරමාණය වන ආකාරයට සිදුවිය යුතු අතර ප්‍රතිලාභ ලබන්නන්ගේ නැකියාවන්, අවශ්‍යතා, ඕනෑ එපාකම් අනුව සලකා බැඳිය යුතුය.

- යම් විශේෂිත භුගෝලීය ප්‍රදේශයක අවසරතා අනුව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන වෙනස්මේමට හැකි අපුරින් නම්කිලිහාටයකින් යුත්ත විය යුතුයි.
- මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන සංකුමණීක ප්‍රමිකයින්ගේ පවුල් සමාජානුගත ආත්‍යත්ව කරගත යුතු අතර ඔවුන්ගේ දරුවන්ට සහ ලුම්න් රැකබලාගත්නාන්ට සහය විය යුතුයි.
- ජාතික සහ අන්තර්ජාතික කීමිමය තත්ත්වයන්, ජාතික ප්‍රතිඵලන් මගින් සකසා ඇති විධිවිධානයන්, සම්ක්ෂණ, සිවිල් සංවිධාන මගින් සිදුකරන ලද සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් සහ අන්තර්ජාතික හාරියයන් මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන සැකකිමේමිදී සැලකිල්ලට ගත යුතුය.
- අරාබි ආහාර සැකකිමේ හැකියාව වැනි ඉවුම් පිහුම් කිරීමේ හැකියාවන්, ගෙහෙළානය, වැඩිහිටියන් රැකබලා ගැනීම යනාදිය යකියා යදා සුදුසුකම් ලෙස සැලකිය යුතුය.
- මූල්‍ය සැකකිමේ පැවැත්ත්ව ඇතුළත් අවම වශයෙන් මාස තුනක් වන් පැවැත්ත්ව යුතුය. මෙමට ඉහළ වැඩි ප්‍රමිතියකින් යුත් ලිඛිත පරික්ෂණයක්ද ඇතුළත් වියුතු අතර මෙම පරික්ෂණයන් අසමත් වන්නන්ට නැවත පරික්ෂණය සඳහා පෙනී සිටීමට ඉඩ ලබා දිය යුතුය¹²².

විදේශ යකියා ප්‍රවර්ධන සහ යුහායාධන අමාන්‍යාංශයට නිරදේශ

- ආපසු සියරට පැමිණී සංකුමණීක ප්‍රමිකයින් වෘත්තීය සම්නි හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල නියෝජිතයින් මූල්‍ය.විධි.නි.කා වේ සිටිය යුතුය.
- සංකුමණීක ප්‍රමිකයින්ගේ වැඩි ප්‍රතිගතයක් කාන්තාවන් වන නිසාත් සහ මෙම සංකුමණ ක්‍රියාවලියෙන් විශේෂිත ස්ථ්‍රී පුරුෂ සමාජ හාවය සම්බන්ධවා ගැවෙම් පැන නැගිනා නිසාත් තීරණ ගන්නා මට්ටමේ කාන්තා නියෝජනය වැඩි කළ යුතුය.
- කාන්තාවන් ගැහැයේකාවන් ලෙස සංකුමණය විම දුරුව කිරීමේ ප්‍රතිඵලන් විෂයයේ මූල්‍ය සැකකිමාවන්ට සමාන යුතුවක්, නිපුණතා ඉල්ලුම් කරන වෙනත් යකියා වර්ග එහෙම පොදුගලික අයයේ සමාගම් වල පිරිසිදු කරන්නියන්, සහිතාරක්ෂක අංශයේ යකියා වැනි එවා වැඩි වශයෙන් ලබා ගැනීමට උනන්දු විය යුතුයි.

¹²² මූල්‍ය සැකකිමාවන් විසින් සමාජානා අධිකාරීට අනුව සංකුමණීක ප්‍රමිකයින් යදා යුතුව අවසානයේ බුන් සඳහා පරික්ෂණ රැඳුවීලෙන ආතර මෙම පරික්ෂණ වලින් බුන් සියලු දෙනාම සමත් පෙනී. මෙම පරික්ෂණ රැඳුවීලෙන්නා භාෂාවල ගැනුම් සිටිමේ දක්ෂතා, AIDS/HIV පිළිබඳ දැනුම පැනී ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් එන අතර සංකුමණීක ප්‍රමිකයින්ගේ අධ්‍යාපන සහ සමාජයේ පසුවීම් සම්ග සැකකිමේමිදී මෙම තත්ත්වය ගැටුම් සහිතය

- මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන එක් එක් අංශ වෙත පැවරීමේදී ඒ හා සම්බන්ධ වැඩි සුදුසුකම් හා පළපුරුදේ ඇති අයට ප්‍රමිතතාව දිය යුතුයි.
- අන්තර්ජාතික වශයෙන් සාර්ථකව් කුමෝපායයන් පිළිබඳ නිතිපතා දෙනුවන්මේමත් මම කුමෝපායයන් පිළිබඳව කාර්යය මණ්ඩල වලට ප්‍රහැණුවීම් ලබාදිය යුතුයි.
- ආපසු සියරට පැමිණි සංකුමණික ග්‍රමිකයින් වැඩි දෙනෙකුට වඩාත් පහසුවෙන් සුහසාධන ප්‍රතිලාභ ලබාගත හැකි ආකාරයට වැඩි පිරිසකට ප්‍රතිලාභ ලැබෙන ආකාරයෙන් මේවා ලබාගැනීම සඳහා සැපිරිය යුතු සුදුසුකම් නැවත තක්සේරුවට ලක්කිරීමත්, වෙනස් කිරීමත් සිදුකළ යුතුයි.
- ශ්‍රී.ලං.වි.ඒස්.නි.කා වේ ප්‍රධාන කාර්යාලය සහ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල අතරත් අනෙකුත් පාරියටයන් සමගත් වඩාත් කාර්යක්ෂම සහ නිතිපතා සිදුවන විධීමත් සංනිවේදනයක් පැවැතිය යුතුයි.
- මෙම සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීමත්, අධික්ෂණය කිරීමත් සඳහා පළාත්සහා ප්‍රාදේශීය සභා දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වැනි ආයතන සංකුමණික ග්‍රමිකයින්ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල් වල තොරතුරු සහ ප්‍රාදේශීය වෙනස් වන තත්ත්වයන් හඳුනාගැනීම හා තොරතුරු එක්සේ කිරීම සඳහා උපයෝගි කරගත යුතුයි.

රජය සඳහා නිරදේශ

- 1985 අංක 25 දරණ ශ්‍රී.ලං.වි.ඒස්.නි.කා පතන සංකුමණික ග්‍රමිකයින්ගේ අයිතිවාසිකම් සුරුකීම සඳහාත් ඔවුන්ගේ සුහසාධනයන් සුරුකීම සඳහා සංශේධනය කළ යුතුයි.
- ශ්‍රී.ලං.වි.ඒස්.නි.කා වේ කටයුතු අධික්ෂණය කිරීම සඳහා ස්වාධීන අධික්ෂණ ව්‍යුහයක් ඇතිකිරීම.
- ශ්‍රී.ලං.වි.ඒස්.නි.කා ඔවුන්ගේ නව වැඩසටහන පිළිබඳව අනෙකුත් රජයේ ආයතන වන දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වලට, මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවට දැනුම්දී තොමැත්. මෙම නිසා එය සම්පත් හා ගක්තින් සම්බන්ධීකරණය සඳහා ඇති සුදුසු අවස්ථාවන් හඳුනා ගැනීමට මෙනම නියිතයාකාර රාමුවක් තුළ සුදුසු සහ කාර්යක්ෂම ලෙස කාර්යයන් බෙදාදීමට අපොහොසත්වී ඇති.
- ශ්‍රී.ලං.වි.ඒස්.නි.කා, ALEFA, රකියා සපයන රටේ විදේශ රකියා නියෝගීන ආයතන, තානාපති කාර්යාල සහ අනෙකුත් පාරියටයන් සමග සහයෝගයෙන් සංකුමණික ක්‍රියාවලියේ සිදුවන දූෂණය, ව්‍යාකිරීම සහ ජාවාරම් වැළැක්වීම සඳහා කාර්යක්ෂම යාන්ත්‍රණයක් සැකකිම්.
- මහජනතාවගේ, පෙළද්‍රගලික අංශයේ, සිවිල් සංවිධාන වල සහයෝගය ඇතිව සංකුමණය සම්බන්ධ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය කැඩිනාමින් සහ කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාවට නැංවීම්.

- අන්තරජාතික කමිකරු සංවිධානයේ විශේෂයෙන් ප්‍රතිඵැඩනය කරන ලද ප්‍රඟාතීතින් 1949 (අංක 07) සහ රැකියාවන් සඳහා සංකුමණයේම සහ සංකුමණික ග්‍රුමිකයින් සඳහා වන අතිරේක විධිවිධාන ප්‍රඟාතීතිය 1975 (නො 143) සහ සියලුම සංකුමණිකයින් සහ මුළුන්ගේ ප්‍රවුල් අය ආරක්ෂා කිරීමේ අන්තරජාතික ප්‍රඟාතීතිය පිළිගැනීම ක්‍රියාවට නැංවීම.
- කළුපිය සහයෝගිතාවය පිළිබඳ දකුණු ආසියානු සම්මෙලනය හරහා කමිකරුවන් යටතු ලබන අනෙකුත් දකුණු ආසියානු රටවල් සමග සම්බන්ධතා ඇති කරකරගැනීම. මෙසේ පිටත්ව යන රටවල් විවිධ ලොගත යුතු අවම චේතනය පිළිබඳ එකගතාව, කුටිවනය වැළැක්වීම සඳහාවූ උපක්‍රමයන් පිළිබඳ විශේෂ අවධානය යොමුකර සංකුමණික ග්‍රුමිකයින් ගේ ආරක්ෂාව සහ ප්‍රතිලාභ සඳහා පොදු එකගතාවයකට පැමිණිය යුතුය.
- සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ගේ ප්‍රහසාධනය සහ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් ග්‍රුමිකයින් යටතු ලබන රටවල් සහ රැකියා සපයන රටවල් වල රුපයයන් අතර ද්විපාර්ශවික නීතිමය ගිරිපූම් ඇතිකර ගැනීම.

රාජ්‍ය නොවන නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන්

අවධානයට ලක්වූ කරුණු

- සංකුමණික ග්‍රුමිකයින්ගේ ආරක්ෂා කිරීමට කුප්පානු මෙම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයන් අතර සම්බන්ධතාවය සහයෝගය ප්‍රමාණවන් නොවේ.
- මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙසට නැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහා අස්ථිර සහ/ හෝ අනම්‍ය අරමුදල් සමග කුමානුකුල නොවන, සැලුපුමකින් තොර වැඩසටහන් සහ කුම්මෙදයන්ද දක්නට ලැබේ. සමහර පුදේශයන් සඳහා වැඩසටහන් කිහිපයක් පැවතිමත තවත් සමහර පුදේශ සම්පූර්ණයෙන්ම අතහැරිමත සිදු කිනේ.
- බොහෝමයක් සංවිධාන සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් දෙවමත් කියාත්මක ග්‍රුමිකයන් කොටස්, දිස්ත්‍රික්ක, පුදේශය අනුව විශේෂිතව කරනු ඇතුව ඇතිවන අවශ්‍යතා, වෙළඳපළ හා නිපුණතා ප්‍රහාණුව ආදිය ඇතුළත් මූලික සම්බන්ධතා කර නොමැත. මෙම තත්ත්වය කොට්ඨාස පැවත්මක් ඇති, එලදායී නොවන වැඩසටහන් නිර්මාණය කිරීමට සේතුවේ.
- එක් එක් පුදේකලා සිද්ධින් සම්බන්ධයෙන් උපදේශනය සහ සහයෝගය සැලුසීම වැනි තත්ත්වයන් හැරුණු විට බොහෝමයක් සංවිධාන සමාජමය වශයෙන් නැවත සමාජානුගත කිරීම සඳහා විධිමක් සැකැස්මකින් තොරව ආරක්ෂා සහයෝගය පිළිබඳව පමණක් අවධානය යොමුකරනි.
- කාන්තා සංකුමණික ග්‍රුමිකයින් සඳහා වූ ස්වයං රැකියා ණය කෙටිකාලීන වශයෙන් උපකාරී මුවන් දිගුකාලීන වශයෙන් මුවන් අතිශයින් දරුණු නිය බරකට ඇදු අමදි.

- ජ්‍යෙනුර්පාය වැඩසටහන් යටතේ සංකුම්ණික ප්‍රමිකයින් නිෂ්පාදනය කරන ලද භාණ්ඩ වල ගුණාත්මකතාවය හෝ ප්‍රමිතිය පිළිබඳව බොහෝමයක් අවස්ථාවලදී තක්සේරු කර නොමැතිවිම සේවක් වෙළඳපල සොයාගැනීම භා ලාභ ලැබීම මත බලපෑමක් ඇතිකරයි.

රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයන් සඳහා නිර්දේශයන්

- එකම භුගෝලීය ප්‍රදේශයක ක්‍රියාත්මක වන සංවිධාන සංගත්වූ කුමෝර්පායන් අනුගමනය කළ යුතුයි. වැඩසටහන් හොඳින් ක්‍රියාවට නැංවීම තොරතුරු යුතුවමාරු කර ගැනීම භා අනිසාර්ථක වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවිම වාගේම එකම ප්‍රදේශයක ආයතන කිහිපයක් එකම වැඩසටහන් ක්‍රියාවට නැංවීම වැනි අඩුපාඩු මෙමගින් වැළකිය හැකිය.
- ව්‍යාපාරික කටයුතු ආරම්භ කිරීමට, වෙළඳපොලේ වඩාත් හොඳ තරගයක් ලබාදීමට, ඔවුන්ට විශේෂ තැනක් ලබාදීමට සංකුම්ණික ප්‍රමිකයින්ගේ පර්‍යාද සංවිධාන කිරීම, ආපසු පැළීණි කාන්තාවන්ට තනිවම වෙළඳ පොලක් රුදුනා ගැනීම සහ එයට ප්‍රවීශ්ට වීමට ඇති ද්‍රූෂ්කරතාව මින් මග හැරෙනු ඇත.
- ජ්‍යෙනුර්පාය මාර්ග සඳහා සහයෝගය ලබාදීමේදී ගම්මී, ප්‍රජාවේ අවශ්‍යතා බාරිතාවය සහ සාස්කාතිය සැලකිල්ලට ලක්කළ යුතුයි.
- නිෂ්පාදනයන් වල තත්ත්වය අදාළ සංවිධාන මගින් පරීක්ෂාකර සහතික කළ යුතුයි. S L S වැනි ජාතික ප්‍රමිතින් භා සඳාවාරාත්මක මුදලධර්ම වලට අනුකූල වියයුතුය.
- මෙම නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන් වල සියලුම සහභාගිකයින්ට විශේෂයෙන්ම ජ්‍යෙනුර්පාය මාර්ග වැඩසටහන් වල ප්‍රතිලාභීන්ට සඳහා මුද්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණුවක් රීට සම්ගාමීව පැවැතිවිය යුතුයි.
- මෙම ආර්ථික සහ සමාජ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩ සටහන් වලදී පිළිගැනීම සහ තිරසාරභව සඳහා මෙම වැඩසහන් වලට පවුලම සම්බන්ධ කර ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතුය.
- ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා සහ සිවිල් සමාජය අනර මීට වඩා සහපත් වූ සම්බන්ධතාවක් සහයෝගයක් පැවැතිය යුතුයි .

නිගමනය

ආපසු පැළීණි කාන්තා සංකුම්ණික ප්‍රමිකයන් නැවත සමාජානුගත කිරීම පැවැති රුපාදනයන්ගේ හෝ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා වේ අවම අවධානයට ලක්වුනු ක්ෂේත්‍රයකි. මෙම සිඩිස පිරවීමේ අවශ්‍යතාවය රුදුනාගත් රාජ්‍ය නොවන ලාභ නොලබන ක්ෂේත්‍රයේ අංශ මේ පිළිබඳව ප්‍රතිචාර දැක්වුවන් එම ටියාල අභියෝගයන්ට මුහුණුදීමට අපහසුවී ඇති. දහස් ගණනක් 1970 මැයි භාගයේ සිට මැයි පෙරදිගට සංකුමනය වී තිබෙන අනර එම සංකුමනයන් යමිකියි පාලනයකට අනුව සිදුවුවන් ඔවුන් මෙසේ නැවත සියරට පැළීණි හෝ සමාජානුගත කිරීම පිළිබඳව අධික්ෂණය කිරීම හෝ ඒ සඳහා

පහසුකම් සැලයිම ප්‍රතිපත්තිමය අපුරීන් සිදුව් නොමැත. අවම වශයෙන් වර්ෂයකදී නැවත සියරට පැමිණෙන සංඛ්‍යව ගණනය කිරීම සඳහා හෝ යාන්ත්‍රණයක් නොමැත.

මේ සම්බන්ධයෙන් කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක විමේ දුඩ් අවශ්‍යතාවයට පිළිතුරක් ලෙස 2008 වසරේ ඉදිරිපත්වූ ජාතික සංකුම්ණික ප්‍රතිපත්තිය මගින් සම්පූර්ණ සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහනක් තහවුරු කර තිබුණු අතර මෙය සංකුම්ණික ක්‍රියාවලියේ සියලුම පාර්ශවයන් විසින් මහත් කැමැත්තෙන් පිළිගන්නා ලදී. කෙසේ වෙතත් මෙම වැඩිසටහන කාර්යක්ෂම ලෙස ක්‍රියාවට නැංවීමක් මේ තාක් සිදු නොවුනු අතර එහි අවුල් සහගත තත්ත්වයන් සහ ප්‍රමාදයන් දක්නට ලැබේ.

රජයේ නැවත සමාජානුගත කිරීමේ වැඩිසටහනේ සංක්ලේෂය නිර්මාණය කිරීම හා ක්‍රියාවට නැංවීමේ වගකීම ක්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා තුළ ඒ මේ අන මාරු වෙමින් පවතී. මෙම දෝශන ක්‍රියාවලියේදී එම වැඩි සටහනේ විෂය පරිය මෙන්ම නැවත සියරට පැමිණෙන සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයන් විෂයයේ එහි අදාළත්වයද ප්‍රමාණයට ඇත. දැනට ක්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා තුළ මෙම වැඩිසටහන ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා අනුපුක්ත කර ඇති දෙපාර්තමේන්තුවට මෙම විෂයය අදාළ සංකීරණ ගැටුපු පිළිබඳ පැහැදිලි අවබෝධයක් නොමැති අතර සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයන්ට අදාළව හිමිකම් මුළුකර ගේ රාමුවක්ද නොමැත. එම නිසාම මෙම අංශය මෙම කරතව්‍ය ක්‍රියාවට නැංවීමට කිසිසේත් තුළුදුය.

නැවත සංක්ලේෂය ගත 'නැවත සමාජානුගත කිරීම' තවමත් ප්‍රකාශයට පත්කර නොමැත. මෙම නව සංක්ලේෂය මූලික වශයෙන් ආර්ථිකය ගොඩනැංවීම සඳහා ආධාර මත පදනම් වී ඇති අතර (තරකානුකූලව අඩුම සහයක් අවශ්‍යවන්නාවූ) 'සාර්ථක' නැවත සියරට පැමිණී සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයින්ට සිමාවි ඇත. මෙම වැඩිසටහනේ ප්‍රධාන කෙකුරුය කරතව්‍ය විනුයේ සාර්ථක සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයින් සතු ඉතුරුම් රජයේ බැංකුවල හා නිය ලබාදෙන ආයතන වල ආයත්තය කිරීමට ඔවුන්ට සහය විමයි. සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයින්ගේ පවුල් හා එට සම්බන්ධ සමාජයිය හා යායැක්කානික ගැටුපු පිළිබඳව මෙය මුතිවත රකි.

ක්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා ව මුළු දායකත්වය ලබාදී තම සියලු ඉපැයිම් උෂ්ප්‍රේෂණ ලෙසින් තම රටට ලබාදී තම පවුල් රැක බලා ගැනීමෙන් අනතුරුව හිස් අතින් සියරට බලා පැමිණෙන මූල්‍යය අපුරීන් වැඩිගත් නිපුණතාවක් නොමැති දුක්පිඩාවට ගොරුවූ කාන්තා සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයින්ගේ ඉරණම් කුමක්වේද?

නව නැවත සමාජානුගත කිරීමේ සංක්ලේෂය පෙනීයන්නේ 'සාර්ථක' නැවත සියරට පැමිණී සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයින් හරහා රජයේ යාන්ත්‍රිගාර තවදුරටත් තරකරගැනීම මිස සමස්තයක වශයෙන් නැවත සියරට පැමිණී සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයින්ගේ හිමිකම් සහ පූහසාධන කටයුතු සාක්ෂාත් කරගැනීම නොවේ.

දැනට සංකුම්ණික ග්‍රුමිකයින්ගේ අපේක්ෂාවන් සතුවුදායක ලෙස ඉවුකර නොමැති ක්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා යට අදාළ එහි ආක්ලේප ක්‍රියාපටිපාටිය විනිවිද්‍යාව සහ වගකිවුතු බව විෂයයේ සම්පූර්ණ උමුයටුරු වෙනසක් අත්‍යාච්‍යව ඇත. මෙම ආයතනය ව්‍යානිය සම්භා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන නියෝජිතයන් හා සියරට පැමිණී

සංකුමණික ග්‍රමිකයින් ඇතුළත් බහුපාරිග්‍රහණරුවන්ගේ සමන්විතවූ කණ්ඩායමක් මෙන් පාලනය කළයුතුවේ.

ඇතැම් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වලට නැවත සියරට පැමිණ සංකුමණික ග්‍රමිකයන්ගේ අවශ්‍යතා භාදුනා ගැනීමටක් එවා යුහුසුලුව ඇමිත්මලත් ගැකියාව ඇති නමුත් මෙම ප්‍රයත්තනයන් එම එක් එක් ආයතන අතර ඇති ප්‍රමාණවත් නොවන සන්නිවේදනය හා සහයෝගීතාවය තෙතු කොටගෙන කුමානුකළ නොවන අවධිමත් ආකාරන් සිදුවේ. මෙහි ප්‍රතිඵ්‍යෘයක් වශයෙන් සමහර තුළෝලිය ප්‍රදේශ හා ගැටළු බොහෝ ආයතන විසින් ආවරණය කොට ඇති අතර අන් ප්‍රදේශ හා සමහර ගැටුපු කිසිවෙන් විසින් අනපාවා නැති. නැවත සියරට පැමිණ සංකුමණික ග්‍රමිකයින්ගේ අවශ්‍යතාවන් හා ගැකියාවන් පිළිබඳව හෝ අදාළ ප්‍රාදේශීය සහ ජාතික වෙළදපොල තුළ ඇති අවශ්‍යතා හා එවායේ ස්වාධාවය පිළිබඳව පසුවන් සම්ක්ෂණයක් නොපැවත්වාම ආයතනයට ලබාදීමට පහැ එකාකාරී නිපුණතා ප්‍රහුණු පායමාලා පැකේරු ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ප්‍රවණතාවක්ද මෙහිදී දක්නට ලැබේ.

රජයේ ආයතන හා ප්‍රාදේශීය පාලන ආයතන විසින් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන නැවත සියරට පැමිණ සංකුමණික ග්‍රමිකයින්ට ලබාදෙන ජ්වලන්පාය ව්‍යාපෘති දැනුවත් කිරීමේ හා උපදේශක හා ප්‍රජා සංවර්ධනය ආදි ප්‍රයත්තනයන් අය කළ යුතුය

ජාතික කමිකරු සංකුමණික ප්‍රතිපත්ති එහි සියලුම වගකීම් ඇතුළත්ව ක්‍රියාත්මක කළයුතුය. ශ්‍රී.ලං.රී.සේ.නී.කා ය පහත සංකුමණික ග්‍රමිකයින්ගේ හා නැවත සියරට පැමිණ සංකුමණික ග්‍රමිකයින්ගේ අධිකිවාසිකම් හා පූහසාධනය පිළිබඳව අන්තර්ගතවත් පරිදි සංගේධනය කළයුතුය. සියලුම සංකුමණික ග්‍රමිකයින්ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල ආරක්ෂාව සඳහා වූ එක්සත් ජාතින්ගේ ප්‍රශ්නපතිය දේශීය නිති රාමුවට ඇතුළත් කර කෙශනින්ම ක්‍රියාවට නැංවිය යුතුය.

කාන්තා සංකුමණික ග්‍රමිකයින්ගේ හිමිකම් රැකිම මුද්‍රික කරගත් කුමානුකළව සැකසුනු පරිපුරුණ ප්‍රතිපත්තියක් හෝ නැවත සමාජානුශත කිරීමේ වැඩිසටහනක් නොමැති තත්ත්වයක් තුළදී කාන්තාවන් විදේශ රැකියා වලට යාම හෝ නැවත සැංකුමණයක් සිදුකිරීම තහනම් කිරීමේ ප්‍රයත්ත හෝ සැවුයට අවබෝධන කිරීමේ ප්‍රයත්තනයක් තුළන් සිදුවන්නේ දැනටමත් වෙනස්කාට සැලකීමට බදුන්වී සුරාකුමට ලක්වී මහත පිඩාවට පත්ව සිටින කාන්තාවන්ට දිවුවහි පැමිණවීමක් බුදු ක්‍රියාවකි

අවසාන වගයෙන් සංකුමණික ග්‍රමිකයින්ගේ පූහ සාධනය සම්බන්ධයෙන් වූ ප්‍රධානතම යාන්ත්‍රණය බව පෙන්වීමට මේ කාක් කාලයක් ඇසමත්වී ඇති ශ්‍රී.ලං.රී.සේ.නී.කා මේ ආකල්පයන්හි, ක්‍රියාවලින්හි විනිවිද්‍යාවයේ මට්ටම් සහ වගවීම සම්බන්ධයෙන් සම්පුරුණ වෙනස්වීමක් අවශ්‍යවත අතර මෙහි කටයුතු එම ආයතනය මින්ම අධික්ෂණය කරගත යුතු අතර එහි පාලනය ස්වාධීන ආයතනයක් මින් සිදුවිය යුතුය.

සම්මුඛ සාකච්ඡාවන් (අකරාදී පිළිවෙශින්)

මෙම වාර්තාවේ ඉදිරිපත් කර ඇති කරුණු අදහස් උදහස් පහතින් සඳහන් පූද්ගලයින් සහ ආයතන වල අදහස් යැයි තොසැලකිය යුතුය.

- ඇන්ජේලා,(කනායා සහයෝධිය, පුරා), සංකුමණික ගුම්කයින් සඳහාවූ යහපත් එක්සේරුම් සේවා මධ්‍යස්ථානය, කොළඹ
- අධිකාරී, ප්‍රේමා, වැඩසටහන් නිලධාරීනි, දේවසරණ, කුරුණැගල
- බණ්ඩාර, වතුරිකා, මහෝ සමාජීය උපදේශක, (NCPA), දිස්ත්‍රික් උෂ්කම් කාර්යාලය, පූත්තලම
- වම්බේර, වතුරිකා, මහෝ සමාජීය උපදේශක, (NCPA), දිස්ත්‍රික් උෂ්කම් කාර්යාලය, පූත්තලම
- වත්ස්තිලකා), වැඩසටහන් සම්බන්ධිකාරක, කාන්තා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය (WDC),මහනුවර
- ජුන්ස්, කැමිලස්, (පියනුමා,) අධ්‍යක්ෂක, (CARITAS) මහනුවර) SETIK, මහනුවර
- ජ්‍යෙන්ති, M. L. A, උපදේශක, කන්තා පිහිට (WIN) , කුරුණැගල
- කන්තන්ගර, නිලෝම්, ප්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා, මහනුවර
- කායිම්, ඉලාම්, වැඩ බලන නිලධාරී, ප්‍රි.ලං.වි.සේ.නි.කා, හලාවන
- කුලතුග, ප්‍රියන්ත, වැඩසටහන් කළමණාකාර, Assisted Voluntary Return Unit, සංකුමණය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සංවිධානය, (IOM) කොළඹ
- බාන්, අසාර, ග්‍රාමීය සංවර්ධන අරමුදල (RDF), පූත්තලම
- කුරේකාඩුව, සේනානි, නිති නිලධාරීනි, කාන්තා පිහිට, (WIN) කරුණැගල
- ලේඛ්ස්ස්වරී, P., වැඩසටහන් සම්බන්ධිකාරක, මානව සංවර්ධන සංවිධානය (HDO),මහනුවර
- ලිජිනියාකුමාර, හරුණ්ඩී, වැඩසටහන් සහකාර, සංකුමණික ගුම්ක වැඩසටහන, CARITAS-SETIK, මහනුවර
- මකින්, M., ගයිසර, උෂ්කම්, බලපත්‍රිකීම් විදේශ රකියා නියෝජිතයින්ගේ සම්මේලනය (ALFEA) , කොළඹ
- මහරුජ, ගයිනා, ග්‍රාමීය සංවර්ධන අරමුදල (RDF) , පූත්තලම
- මැණිකේ, U. R .K, උපදේශක, සංකුමණික සේවා මධ්‍යස්ථානය, කොළඹ

- මූණයිංහ, කළමනාකරු, සුහසාධනය සහ පරේයේෂණ, ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා, කොළඹ
- පෙරේරා, වයලා, කැබුලුම්කාරීනි, සංකුමතික ගුම්කයන් සඳහා වූ ත්‍රියාකාරී ජාලය, (ACTFORM)කාන්තාව හා මාධ්‍ය සාමුහිකය, කොළඹ
- පෙරේරා, දිල්රුක්ම්, කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීනි, ගෘවට කොරලේ දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, මහනුවර
- රණයිංහ, බුද්ධි, ව්‍යාපෘති නිලධාරීනි, ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම, කළාප කාර්යාලය, පුත්තලම
- රන්දෙණිය, R.K.K.M.P, වැඩිබලන නියෝජන යාමාන්‍ය අධිකාරී, පුහුණු අලෙවි සහ සමාජානුගත කිරීම්, ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා, කොළඹ
- රණවක, කිංස්ල, යහාපති , ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා, කොළඹ
- රිලා, සයිනුද්, M. T, ආගමන විගමන දෙපාර්තමේන්තුව, අභ්‍යන්තර පරිපාලන අමාත්‍යාංශය, කොළඹ
- සකලසුරිය, ප්‍රිතිකා, නීති නිලධාරීනී.ජාතික ලමාරක්ෂණ අධිකාරිය (NCPA), කොළඹ
- සමන්ති M. M, කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරීනි, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, කුරුණෑගල
- සරත්, උපදේශක, ලංකා ප්‍රේස්, කොළඹ
- ගන්ම්‍රැම, සුරේජ්, සමාජවිද්‍යා අංශය, ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා, කොළඹ
- ගාන්ති, වැඩ බලන කාන්තා සංවර්ධන නිලධාරී, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, පුත්තලම
- ස්මීත්, මොනිකා, උපදේශක, සංකුමතාය පිළිබඳ අන්තර් ජාතික සංවිධානය IOM, කොළඹ
- පර්ල්, විධායක අධ්‍යක්ෂ, කාන්තා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය (WDC),මහනුවර
- තක්මිලා, ජෙරින්, වැඩිස්වහන් සම්බන්ධිකාරීනී, සංකුමතික ගුම්ක වැඩිස්වහන, CARITAS-SETIK, මහනුවර
- විතාරණ, මනෝර්, වැඩිස්වහන් නිලධාරී, අන්තර්ජාතික කමිකරු සම්ගිය පිළිබඳ ඇමෙරිකානු මධ්‍යස්ථානය(ACILS), කොළඹ
- වතිගතුළ, ජයන්ත, කළමනාකරු, සමාජවිද්‍යාංශය, ශ්‍රී.ලං.වි.සේ.නි.කා, කොළඹ

REFERENCES

- Athukorale, Premachandra (1990). "International Contract Migration and the Reintegration of Return Migrants: The Experience of Sri Lanka", *International Migration Review*, Vol. 24, No. 2: 323-246, <http://rspas.anu.edu.au/~athu/Journal%20Papers/International%20Migration%20Review.%201990.pdf>
- Bahrain Center for Human Rights (2007). Female Domestic Workers living under the Kafala System in GCC States, Paper presented at 1st Inter-Regional Conference on Asian migrant workers in the Arab world, Doha, 10-11 June 2007, <http://bchr.net/en/node/1289>
- Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka 1978, Chapter III, http://www.priu.gov.lk/Cons/1978Constitution/Chapter_03_Amd.htm
- Dias, Malsiri (2000). Problems of Children of Migrant Workers. Paper presented at SAARC Regional workshop on children of the SAARC Region with special focus on the impact of the SAARC on the girl child (on file at the Centre for Women's Research library in Colombo)
- Fernando, Nimalka (1998). 'Migrant Women Workers' in Sri Lanka: State of Human Rights 1998. Law and Society Trust, Colombo: 219-236
- Gamburd, Michele Ruth (2000). The Kitchen Spoon's Handle – Transnationalism and Sri Lanka's Migrant Housemaids. Cornell University Press, Ithaca Government of Sri Lanka (2008). Initial report of the state party to the UN Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families, CMW/C/LKA/1, 19 June 2008, <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G08/426/43/PDF/G0842643.pdf?OpenElement>
- Government of Sri Lanka (2009). Written Replies to the List of Issues (CMW/C/LKA/Q1) to be taken up in consideration of the initial report

of Sri Lanka UN Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families (MWC/C/LKA/1), CMW/LKA/Q/1Add.1, 20 August 2009, <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G09/444/10/PDF/G0944410.pdf?OpenElement>

- Gunatilleke, Godfrey (ed.) (1986). Migration of Asian Workers to the Arab World. United Nations University, Tokyo
- Gunatilleke, Godfrey (ed.) (1991). Migration to the Arab World – Experience of Returning Migrants. United Nations University Press, Tokyo
- Human Rights Watch (2004). Bad Dreams – Exploitation and Abuse of Migrant Workers in Saudi Arabia, <http://www.hrw.org/en/reports/2004/07/13/bad-dreams-0>
- Human Rights Watch (2007). Exported and Exposed; Abuses against Sri Lankan Domestic Workers in Saudi Arabia, Kuwait, Lebanon, and the United Arab Emirates, <http://www.hrw.org/en/reports/2007/11/13/exported-and-exposed-1>
- Human Rights Watch (2008). 'As if I'm Not Human': Abuses against Asian Domestic Workers in Saudi Arabia, <http://www.hrw.org/en/reports/2010/04/28/>
- Masnavi, Nura (2004). "Reforming the Sri Lankan Foreign Employment Act: Increasing Protection for Migrant Workers and Employing Lessons from the Philippines", *Law & Society Trust Review*, Volume 14 Issue 201 (July 2004): 1-19
- Ministry of Foreign Employment Promotion and Welfare, Sri Lanka (2008). National Labour Migration Policy for Sri Lanka, http://www.ilo.org/public/english/protection/migrant/download/mpolicy_srilanka_en.pdf
- Ratnayake, Jayantha (2009). "Contribution of women in Sri Lankan society", *The Island*, 16 June 2009, <http://www.island.lk/2009/06/16/business7.html>

- Save the Children in Sri Lanka (2006). Left Behind, Left Out – The Impact on Children and Families of Mothers Migrating for Work Abroad. Save the Children in Sri Lanka, Colombo, http://www.crin.org/docs/save_sl_left_out.pdf
- Senadheera, Apeksha (2007). ‘Sri Lanka to hone migrant worker skills’, *The Island*, 16 June 2007, <http://www.island.lk/2007/06/16/business10.html>
- Somarathna, Rasika (2010), “Remittances top Forex earnings”, *Daily News*, 5 July 2010, <http://www.dailynews.lk/2010/07/05/news01.asp>
- Sri Lanka Bureau of Foreign Employment Act No 21 of 1985, http://www.slbfe.lk/downloads/applications/Act_English.pdf
- Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2008), Annual Statistical Report of Foreign Employment 2008, SLBFE, Battaramulla, <http://www.slbfe.lk/downloads/Annual%20Statistical%20Report%202008%20-%20SLBFE.pdf>
- Sri Lanka Bureau of Foreign Employment (2009). Middle East Pre-Departure Training Manual, SLBFE, Colombo
- Transparency International Sri Lanka (2010). Integrity in Foreign Employment: An analysis of corruption risks in recruitment, http://www.tisrilanka.org/pub/reports/FES_REPORT.pdf
- UN Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families (2009). Concluding observations on the initial state report of Sri Lanka, CMW/C/LKA/CO/1, 14 December 2009, <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G09/467/85/PDF/G0946785.pdf?OpenElement>
- United Nations Development Programme (2008). HIV Vulnerabilities of Migrant Women: from Asia to the Arab States – Shifting from silence, stigma and shame to safe mobility with dignity, equity and justice UNDP RCC, Colombo, http://www2.undprcc.lk/resource_centre/pub_pdfs/P1105.pdf

- Women and Media Collective and Action Network for Migrant Workers (2008). Sri Lanka NGO Shadow Report on the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers' and their Families, WMC and ACTFORM, Colombo, http://www2.ohchr.org/english/bodies/cmw/docs/ngos/ANMW_WMC_SriLankaII.pdf

සියලු සංකුමණීක ග්‍රමිකයන් ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල
සාමාජිකයන්ගේ
අධිනිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ කමිටුවේ සමාජීනි නිරීක්ෂණ¹

ශ්‍රී ලංකාව

1. 2009 ඔක්තෝබර් 12 සහ 13 දෙදින පැවැත්වූවූ 119 වන සහ 120 වන රෝමිම් වාරවල දි (බලන්න CMW/C/SR.119 සහ 120) ශ්‍රී ලංකාවේ ආරම්භක වාර්තාව (CMW/C/LKA/1) සලකා බලු කමිටුව, ඔක්තෝබර් 15 දා පැවැත්වූවූ 125 වන රෝමිම් වාරයේ දී පහත දැක්වෙන සමාජීනි නිරීක්ෂණ සම්මත කරන ලදී

අ. හැදින්වීම

2. රාජ්‍ය පාර්ශවයේ ආරම්භක වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීමේ දී සිදු වූවූ පමාව පිළිබඳව කන්ගාටු වන නමුන් වාර්තාව ලැබීම පිළිබඳවත් ප්‍රශ්න ලැයිස්තුවට පිළිතුරු සැපයීම පිළිබඳවත් කමිටුව සඳහාව පත් වෙයි. වාර්තාව පදනම් කර ගෙන ප්‍රවීණ සහ ඉහළ පෙළේ නියෝගීත කණ්ඩායමක් සමඟ පැවැත්වූ ප්‍රයෝගනවත්,
3. හරවත් සංවාදය ද සම්මුතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළව පැන නැගි නිතිමය සහ ප්‍රායෝගික ගැටුපු පිළිබඳව වධා විශේෂිතව තොරතුරු සම්පාදනය කරමින් ප්‍රශ්න ලැයිස්තුවට සැපයු ලිඛිත පිළිතුරු ද කමිටුව අයය කොට සලකයි.
4. ශ්‍රී ලංකාව යනු ප්‍රධාන වශයෙන් ම විදේශ රටවල සේවය කරන සංකුමණීක ග්‍රමිකයන් විගාල සංඛ්‍යාවක් සහිත සම්භාව්‍යවන බව කමිටුව අවබෝධ කර ගනී.
5. ශ්‍රී ලංකා සංකුමණීක ග්‍රමිකයන් ට රෝමියා සපයා නිබෙන බොහෝ සන්කාරක රටවල් තවමත් සම්මුතියේ පාර්ශවකරුවන් වී නොමැති බව කමිටුව සඳහන්

¹ ප්‍රශ්නයේ 75 වන විශේෂිය යටතේ රාජ්‍ය පාර්ශවයන් ඉදිරි පත් කළ වර්තා සලකා බැඳීම හා සමාජීනි නිරීක්ෂණ සම්මත විම 2009 ඔක්තෝබර් 12-16 කාල පරිච්ඡේදයේ දී පැවති සියලු සංකුමණීක ග්‍රමිකයන් ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ අධිනිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ කමිටුවට එමකාලයාස් වන සැයි වාරයේදී සිදු කෙරිනි.

කර සිටී. සම්මුතිය යටතේ තමන්ට හිමි අයිතිවාසිකම් භුක්ති විදීමේ දී මෙම තත්ත්වය සංකුමණික ග්‍රමිකයන් ව බාධාවක් විය හැකි බව කම්ටුව සඳහන් කර සිටීය.

ආ. ධනාත්මක අංග

5. රාජ්‍ය පාර්ශවය සංකුමණික ග්‍රමිකයන් ගේ අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් පෙන්වුම් කරන කැපවීම කම්ටුව අයය කොට සලකයි. ජාතික ආණ්ඩුකුමය, ව්‍යවස්ථාදායකය සහ අධිකරණය යන පද්ධති ද ආයතනික යන්ත්‍රණයන් කිහිපයකින් ද සමන්වින පරිපාලන පද්ධතිය ද එම කැප වීම විදහා පාන බව කම්ටුව සඳහන් කරයි.
6. රාජ්‍ය පාර්ශවය කමිකරු සංකුමණය සම්බන්ධ ගැටුපු කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේ වැදගත්කම අවබෝධ කර ගැනීම පිළිබඳවන් 2007 දී විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන සහ සූජාධන අමාත්‍යාංශය නමින් නව අමාත්‍යාංශයක් පිහිටුවීම පිළිබඳවන් කම්ටුව සතුව පළ කරයි.
7. එමෙන්ම, අන්තර් ජාතික කමිකරු සංවිධානයේ (ILO) ගිල්පිය සභාය ලබා තව දුරටත් ප්‍රාථමික කොට සකස් කරන ලදව 2008 දී ශ්‍රී ලංකා ජාතික කමිකරු සංකුමණ ප්‍රතිපත්තිය සම්මත කර ගැනීම පිළිබඳව ද කම්ටුව සිය සතුව පළ කර සිටී. සංකුමණික ග්‍රමිකයන් සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රවුල් කෙරෙහි මෙම ප්‍රතිපත්තියෙන් ඇති මුණු බලපෑම පිළිබඳව රාජ්‍ය පාර්ශවයේ මීලග වර්තාවෙන් තොරතුරු ලැබේ යැයි එය අපේක්ෂා කරයි.
8. විදේශ රැකියා සහ ගිවිසුම්ගත ග්‍රමය කළමනාකරණය පිළිබඳව උපදෙස් ලබා දීම සඳහා ආයියාවේ සම්භවයේ රටවල් (Countries of origin) උදෙසා ක්‍රියාත්මක කෙරුණු කොළඹ ක්‍රියාවලිය (Colombo process) සහ අලුබාබි සංවාදය (Abu Dhabi Dialogue) ඇතුළු කළාපිය උපදේශන ක්‍රියාවලියන්හිදී රාජ්‍ය පාර්ශවය ඉටු කළ ක්‍රියාකාරී කාර්ය භාරය කම්ටුව අයය කොට සලකයි.
9. එමෙන් ම, සම්භවයේ රටවල්, මාර්ගස්ථ රටවල් සහ සන්කාරක රටවල් සම්මුතිය පිළිගැනීමට උනන්දු කිරීම සඳහා අන්තර් ජාතික මට්ටමේ දී රාජ්‍ය පාර්ශ්වය ඉටු කරන කාර්ය භාරය ද කම්ටුව අයය කොට සලකයි.
10. තව ද, මැතක දී පහත දැක්වෙන ගිවිසුම් මෙවලම් අපරාභුමත කිරීම හෝ ජ්‍යාව අනුබැඳීම (accession) පිළිබඳව ද කම්ටුව සිය සතුව පළ කරයි:

- 1 ලමයින් අලෙවී කිරීමට, පුමා ගණිකා ව්‍යෝගීයට සහ අසභා පුමා සාහිත්‍යයට අදාළ එමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ සම්මුතියට ඇදන ලද විකල්ප මූල ලේඛිය;
- 2 2000 වසරේද සම්මත කර ගත් අන්තර් ජාතික සංවිධානාත්මක අපරාධවලට එරෙහි එක්සත් ජාතින්ගේ සම්මුතිය;
- 3 1963 දී සම්මත කර ගත් තානාපති සම්බන්ධතා පිළිබඳ වියානා සම්මුතිය; සහ
- 4 බලාත්කාරී ග්‍රමය අහෝසි කිරීම පිළිබඳ අන්තර් ජාතික කමිකරු සංවිධාන සම්මුති අංක 105 (1957).

අ. සලකා බලන ප්‍රධාන කාරණා සහ යෝජනා සහ නිරදේශ

11. ශ්‍රී ලංකා විදේශ රැකියා කාර්යාලය (SLBFE) ලියාපදිංචි සංතුමණිකයන් රටින් තික්ම යාමට පෙර ඔවුන් වෙනුවෙන් ප්‍රසුඛ වැඩ සටහන් පැවැත්වීම, තියාමක ක්‍රායීය සංක්තුමණ තොරතුරු සහ සේවා ක්‍රිවන්ටර අවක් පිහිටුවීම, සංක්තුමණික ග්‍රුමිකයන් ගේ ඉහැයීම් සහ ඉතිරි කිරීම් පැවරීම සඳහා පහසුකම් සලසන වැඩ පිළිවෙළවල් ඇති කිරීම, ලියාපදිංචි සංක්තුමණික ග්‍රුමිකයන් වෙනුවෙන් "පුහසාධන අරමුදලන්" ඇති කිරීම සහ රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයක් සහ විශ්‍රාම වැළැඳුවෙන් සුමයක් ශ්‍රී යාන්ත්‍රික කිරීම, සංක්තුමණික ග්‍රුමිකයන් ගේ දැරුවන්ට ඕනෑම පිළිවෙළවල් ලබා දීම සහ සංක්තුමණික ග්‍රුමිකයන් ගේ සහ ඔවුන්ගේ පැවැත්වල අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා නීති විරෝධී ලෙස රැකියාවලට බඳවා ගැනීමට එරෙහි වැඩ සටහනක් ජාතික පරිමාණව ශ්‍රී යාන්ත්‍රික කිරීම ඇතුළුව රාජ්‍ය පාර්ශවය අරඹා නිබෙන මුළු පිරීම් සහ වැඩ සටහන් කම්ටුව අයය කොට සලකයි. කෙසේ වුවද, මෙම වැඩ සටහන් සම්බන්ධයෙන් පවතින තොරතුරු නිගය පිළිබඳව කනාගාලුව පළ කරන කම්පුව, මෙම ඇතිව්‍ය වැඩ සටහන් සම්බන්ධයෙන් පවතින දැනුවත්කම සහ ශ්‍රී යාන්ත්‍රිකත්වය පුමාණවත් නොවීම පිළිබඳව අවධානයෙන් සිටී.

12. සංකුමණික කණ්ඩායම්වල, අදාළ ජාත්‍යන්තර විශේෂය ආයතනවල සහ අනෙක් පාර්ශවකරුවන්ගේ අදහස් විමසා මෙම වැඩි සටහන්වල දායාත්මකත්වය සහ ක්‍රියාත්මකත්වය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය පාර්ශවය ක්‍රියාත්මක පියවරයන් ගත යුතු යැයි කම්ටුව නිරදේශ කර සිටී.

1

1. ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධ සාමාන්‍ය පියවරයන් (73 සහ 84 වගන්ති)

නීති පද්ධතිය සහ එය භාවිතය

13. පවත්නා නීති පද්ධතියෙන් සම්මුතියෙහි ඇතුළත් බොහෝ ප්‍රමිතින් සහ ප්‍රතිදියාවන් සම්පාදනය වන බවත් මානව අධිකිවාසිකම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් එරෙහිනය කිරීමට කෙරෙන වැඩි කටයුතු තුළ දී ජාතික නීතිය ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතින්ට අනුකූල කිරීමට කළ යුතු වෙනසකම් හඳුනා ගැනීම සඳහා සිනියමිගත කිරීමේ ප්‍රයත්නයක් දැරෙමින් පවතින බවත් රාජ්‍ය පාර්ශවය පෙන්වා දී නීතිම කම්ටුව සඳහන් කර ගනී. කෙසේ වුව ද, සිය නීති පද්ධතිය සම්මුතියට අනුකූල බව සහාය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය පාර්ශවය කිසිදු පියවරක් ගෙන නොතිබීම පිළිබඳව කම්ටුව සිය කනාගාවුව පළ කර සිටී.

14. සිය නීති පද්ධතිය සම්මුතියේ විධිවිධානවලට අනුරූප කිරීම ඉක්මන් කිරීම සඳහා ගත යුතු සියලු පියවරයන් ගැනීමට කම්ටුව රාජ්‍ය පාර්ශවය දීරි ගන්වයි.

15. රාජ්‍ය පාර්ශවයන්ගෙන් සහ පුද්ගලයන්ගෙන් ප්‍රකාශ ලබා ගැනීම සඳහා කම්ටුවට පවතින නීතිභූකූල බලය පිළිගනිමින් 76 සහ 77 වන වගන්තිවල දී සම්පාදනය වන ප්‍රකාශ ශ්‍රී ලංකාව තව මත් සපුරා නැති බව කම්ටුව ප්‍රකාශ කර සිටී.

16. සම්මුතියේ 76 සහ 77 වන වගන්තිවලින් සම්පාදනය වන ප්‍රකාශ සපුරා ලීම කෙරෙනි සැලකිල්ල යොමු කිරීමට කම්ටුව රාජ්‍ය පාර්ශවය දීරි ගන්වයි.

17. රෝගී සඳහා සංකුමණය වීම පිළිබඳ (සංගෝධිත) අන්තර් ජාතික කමිකරු සංවිධාන සම්මුති අංක 97 (1949) හෝ සංකුමණික යුමිකයන් පිළිබඳ (අතිරේක විධිවිධාන) සම්මුති අංක 143 (1975) රාජ්‍ය පාර්ශවය තවමත් පිළිගෙන නොතිබීම කම්ටුව සිය අවධානයට ගනී.

18. අන්තර් ජාතික කමිෂරු සංවිධාන සම්මුති අංක 97 සහ අංක 143 කඩිනාලින් අපරාදුමන කිරීම සලකා බැලීම් කඩිනාම කරන ලෙස කම්ටුව රාජු පාර්ශවයෙන් ඉල්ලා සිටි.
19. අන්තර් ජාතික සංවිධානාත්මක අපරාධවලට එරෙහි එක්සන් ජාතින්ගේ සම්මුතියට අතිරේක වශයෙන් යම්පාදනය කරන ලද පුද්ගලයන් - විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන් සහ මුදින් කුටිවනය වැළැක්වීම, මරදනය කිරීම සහ එට දැඩුවම් පැමිණවීම පිළිබඳ සිටිපුම් කෙටුම්පතට සහ ගොඩැලින්, මූහුදින් සහ ගුවනින් සංකුම්ණිකයන් නීති විරෝධී ලෙස ප්‍රචාරනය කිරීමට එරෙහි සිටිපුම් කෙටුම්පතට රාජු පාර්ශවය අන්සන් තබා ඇති තමුන් එය ඒවා පිළිගෙන නැති බව කම්ටුව සැලකිල්ලට ගනි.
20. 68 වන වගන්තියෙහි සඳහන් ඒවා ද අනුළු සම්මුතියේ විධිවිධාන පාර්ශක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සිටිපුම් කෙටුම්පත් වැදගත් වනවල සැලකිල්ලට ගන්නා කම්ටුව, රාජු පාර්ශවය හැකි ඉක්මනින් සිටිපුම් කෙටුම්පත් පිළිගැනීමට කටයුතු කළ යුතු යැයි නිරදේශ කර සිටි.

දත්ත රස් කිරීම

21. විදේශගතව සිටින ශ්‍රී ලාංකික සංකුම්ණික ප්‍රමිකයන් පිළිබඳව සහ ශ්‍රී ලාංකික සංකුම්ණික ග්‍රමිකයන් නීති විරෝධී ලෙස රැකියාවලට බැඳවා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වෛද්‍යනාවලට ලක් වුණු පුද්ගලයන් පිළිබඳව රාජු පාර්ශවය සපයා ඇති සංඛ්‍යා ලේඛන ගැන කම්ටුව උනන්දුවෙන් සිය අවධානය යොමු කරයි. කෙසේ වුව ද, තම තුළු පුදේශය තුළ සිටින විදේශීය සංකුම්ණික ප්‍රමිකයෝ සහ නීති විරෝධී ලෙස විදේශවලට සංකුම්ණය වුණු ශ්‍රී ලාංකිකයන් සම්බන්ධයෙන් රාජු පාර්ශවය සපයා ඇත්තේ පුළු තොරතුරු ප්‍රමාණයක් වීම ගැන කම්ටුව සිය කනාටුව පළ කර සිටි.
22. රාජු පාර්ශවයේ තුළ පුදේශය තුළ සිටින සංකුම්ණික ග්‍රමිකයන් ගේ තන්ත්වය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා, සම්මුතියේ ක්‍රියාත්මකත්වය තක්සේරු කර ගැනීම සඳහා සහ ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපත්ති සහ වැඩ සටහන් වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා විශ්වසනීය සහ ඉහළ ගුණාත්මක බවකින් යුතු තොරතුරු අනිවාර්ය වන බව කම්ටුව යළි වනාවක් සිහිපත් කර දෙයි. මිට අදාළව කම්ටුව පහත සඳහන් දී කෙරෙහි රාජු පාර්ශවය උනන්දු කරයි:

- (ආ) ශ්‍රී ලංකාව කුළ සිටින විදේශීය සංකුමණික ගුම්කයන් පිළිබඳව සහ විදේශවල සේවය කරන ශ්‍රී ලංකික නීති විරෝධ සංකුමණිකයන් පිළිබඳව තොරතුරු ප්‍රමාණවත් නොවන අවස්ථාවල දී අධියන හරහා හෝ නීමානිත තක්සේරු හරහා ද ඇතුළුව ස්ත්‍රී-පුරුෂ භාවය සහ ජාතිකත්වය අනුව වර්ග කරන ලද සංඛ්‍යාති රස් කිරීම සඳහා ගැළපෙන යන්ත්‍රණයක් තොරු ගැනීම; සහ
- (ඇ) විශේෂයෙන් ම නීති විරෝධී ශ්‍රී ලංකික සංකුමණිකයන් යම්බන්ධයෙන් දත්ත රස් කිරීම වැඩි දියුණු කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකික තානාපති කාර්යාල කන්සිලුලර් කාර්යාල සහ කාර්යාල සමග සහ ශ්‍රී ලංකික සංකුමණික ගුම්කයන් භාර ගන්නා යත්කාරක රටවල සමග සහයෝගීතාව ගෙනිම් කිරීම.

සම්මුතිය පිළිබඳව පුහුණු වීම සහ එය පත්‍ර කිරීම

23. ශ්‍රී ලංකා විදේශ යකියා කාර්යාලය තම වැඩ සටහන්වල දී සහ අනෙකු යාකච්චා මණ්ඩපවල දී සම්මුතියේ විධිවිධාන ඉස්මතු කර දක්වන බව කම්මුව උනන්දුවෙන් පුතුව සඳහන් කර සිටී. කෙසේ වුව ද, සම්මුතියේ සියලු විධිවිධාන ප්‍රසිද්ධියට නොපැමූණවීම පිළිබඳව ද දේශ සීමා ආරක්ෂක නිලධාරීන්, තානාපති මන්දිර සහ තානාපති කාර්යාල සේවකයන්, සමාජ සේවකයන්, විනිශ්චයකාරවරුන්, වෝදකයන් සහ සම්බන්ධ රජයේ නිලධාරීන් ඇතුළු අදාළ රාජ්‍ය නිලධාරීන් උදෙසා සම්මුතිය පිළිබඳ විශේෂ පුහුණු වැඩ සටහන් නොපැවතීම පිළිබඳව ද කම්මුව සිය සංවේශය පළ කරයි. සම්මුතිය ජාතික භාෂාවන්ට පරිවර්තනය කර නොතිබීම පිළිබඳව ද එය කණ්ගාටුව් පළ කරයි.

24. කම්මුව පහත සඳහන් පියවරයන් සඳහා රාජ්‍ය පාර්ශවය උනන්දු කරයි:

- (ආ) දේශ සීමා ආරක්ෂක නිලධාරීන්, තානාපති කාර්යාල නිලධාරීන්, සමාජ සේවකයන්, විනිශ්චයකාරවරුන් සහ වෝදකයන් ඇතුළුව සංකුමණ ක්ෂේත්‍රය කුළ කටයුතු කරන අදාළ රාජ්‍ය නිලධාරීන් වෙනුවෙන් සම්මුතිය පිළිබඳ විශේෂ පුහුණු වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම;

- (ආ) සංකුම්භික ග්‍රමිකයන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල් වෙනුවෙන් පැවැත්වන ප්‍රජාජුවල දී සහ වැඩ සටහන්වල දී සම්මුතියේ සියලු විධිවිධාන පිළිබඳව අවධානය යොමු වන බව සහතික කිරීම; සහ
- (ඇ) පොදු ජනතාවට සම්මුතිය අවබෝධ කර ගත හැකි බව සහතික කිරීම සඳහා එය ජාතික හා මාවත්වට පරිවර්තනය කිරීම.

2. පොදු මූල ධර්ම (7 සහ 83 වගන්ති)

වෙනස්කාට නොයැලැකීම්

25. ශ්‍රී ලංකික ව්‍යවස්ථාවේ බොහෝ විධිවිධාන ශ්‍රී ලංකික තුම් පුද්ගලය තුළ සිටින සියලු පුද්ගලයන්ට අදාළ විම කමිටුව අයය කොට සලකයි. කෙසේ වුවද, ව්‍යවස්ථාවේ 12 (2) සහ 14 වන වගන්තිවලින් පිළිවෙළින් සම්පාදනය වන වෙනස්කාට යැලැකීමට එරෙහිව ආරක්ෂා විම සහ සාම්පාතික රස් විමට තිබෙන අයිතිය, සමාගමයේ තිදිහය සහ වෘත්තිය සම්ති පිහිටුවීමේ සහ වෘත්තිය සම්තිවලට බැඳීමේ තිදිහය සහතික කරන අයිතිවාසිකම් අදාළ වන්නේ පුරවැසියන්ට පමණක් විම පිළිබඳව කමිටුව සිය අවධානය පළ කරයි.
26. තම තුම් පුද්ගලය තුළ සිටින හෝ තම අධිකරණ බලයට යටත් සියලු සංකුම්භික ග්‍රමිකයන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල් කිසිදු වෙනස්කාට යැලැකීමට ලක් නො වී සම්මුතියේ 7 වන වගන්තියට අනුකූලව සම්මුතියෙන් සම්පාදනය වන අයිතිවාසිකම් තුක්ති විදින බව සහතික කිරීමට රාජ්‍ය පාරිභාෂා අවධානය සියලු පියවරයන් ගත යුතු යැයි කමිටුව තිරදේශ කර සිටී.

3. සියලු සංකුම්භික ග්‍රමිකයන් ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් (8-35 වගන්ති)

27. ගාහ දේවිකාවන් ලෙස සහ බොහෝ විට අඩු පඩි යටතේ සහ යැබූ වහැලුන් ලෙස සැලකුම් ලබමින් විදේශයන්හි සේවය කරමින් සිටී සියදහස් ගණනක් ශ්‍රී ලංකික කාන්තාවන්ගේ සංස්කෘතික, ආර්ථික සහ සාමාජික අයිතිවාසිකම් (E/C.12/1/Add.24, 13 ජේදය) පිළිබඳව කමිටුවට පැවති අවධානය

කම්පුව යළි සිංහලේ කර දෙයි. සංතුමණික ගාහ සේවකයන් වෙනුවෙන් ප්‍රමිතියක් මත අනුමත කළ ගිවිසුම් සහ අවම සාමාන්‍ය වැටුපක් ඇති කිරීම සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය පාර්ශ්වය සපයා ඇති තොරතුරු සඳහන් කර ගන්නා කම්පුව, විශේෂයෙන් ම සත්කාරක රටවල සිටින සේවා යෝජකයන් ද එමත් ම රටින් නික්ම යාමට පෙර ගුවන් තොටුපළ කාර්ය මාණ්ඩිලිකයන් ද කාන්තා සංතුමණික ග්‍රමිකයන්ට කායික සහ ලිංගික අපයෝජනයට ලක් කිරීම පිළිබඳ වාර්තා ගැන තව දුරටත් අවධානයෙන් සිටී.

28. අනෙකුත් දේ අතර, පහත සඳහන් ගොදුරු වීමට ඉඩකඩ ඇති තත්ත්වයන්ට මූහුණ දෙන කාන්තාවන් නග සිටුවීම සහ බල ගැනීවීම වැඩ දුහුණු කිරීමේ පරිග්‍රමයන් තෙරෙහි ද අවධානය ගොමු කිරීමට කම්පුව රාජ්‍ය පාර්ශ්වය උනන්දු කරයි:
- (ආ) වෙනස්කම් කිරීම සහ අපයෝජනය නිරතුරුව සිදු වන රටවල දී, ද්විපාර්ශ්වය ගිවිසුම් හරහා වඩා පුරක්ෂිත රැකියා අවස්ථාවන් ලබා ගැනීමටත් ගොදුරු වීමට ඉඩකඩ ඇති අංශවල සිටින කාන්තාවන් සම්බන්ධ නියමයන් සහ කොන්දේසි කතිකා කර ගැනීමටත් දරන පරිග්‍රමයන් අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාම;
  - (ඇ) ස්ථී-පුරුෂ යමාජ භාවය පිළිබඳ පුහුණු පැවැත්වීම සහ සංතුමණික ගැලුණුපිළිබඳවකට පුහුණුකරන කාර්ය මණ්ඩලය - විශේෂයෙන් මෙයිවා ස්ථානය තුළ දී සිදු වන අපයෝජනයන්ට එරෙහිව යුක්තිය ගොයන ශ්‍රී ලංකා කිහිපා පුරවැසියන්ට නිතිමය සහ තානාපති මට්ටමේ සභාය සපයන රඟයේ කාර්ය මණ්ඩලය - යංචේරි කිරීම; සහ
  - (ඈ) රටින් නික්ම යාමට පෙර ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළවල දී සංතුමණික ග්‍රමිකයන් ගේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා, ගුවන් තොටුපළ කාර්ය මණ්ඩලය වෙනුවෙන් ස්ථී-පුරුෂ යමාජ භාවය සහ යංචේරි කිරීම පිළිබඳ පුහුණු පැවැත්වීම සහ සංතුමණික ග්‍රමිකයන් ට එරෙහි අපයෝජනය සහ ප්‍රවෘත්තිවය පිළිබඳ සියලු පැමිණිලි පරික්ෂා කිරීම සහ විභාග කිරීම ඇතුළු පියවර ගැනීම.
29. ශ්‍රී ලංකා විදේශ රැකියා කාර්යාලයේ නියෝජිතයන් ලෙස විදේශවල සේවය කිරීම සඳහා කම්කරු පුහුයාධන නිලධාරීන් පත් කිරීම පිළිබඳ කම්පුව සිය

සතුට පළ කර සිටී. කම්කරු පූහයාධන නිලධාරීන් සේවයෙහි යෙදුවීමට පෙර ඔවුන්ට උපදේශනය, ගැටුම් කළමනාකරණය සහ පූහයාධන සහාය සැපයීම් ඇතුළු ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රජාත්‍යුව ලබා දීම කම්ටුව අයෙකු කරන නමුත්, සහකාරක රටවල නීතිඥයන්ගේ පාලනය යටතේ පවතින නීතිමය සහාය සැපයීම් පහසුකම් තිබෙන්නේ ඇතුළු තානාපති කාර්යාල වල පමණක් විම ගැනන් තමන්ට හාර වන රටේ දේශීය හාංචාව සහ කම්කරු නීති පිළිබඳව කම්කරු පූහයාධන නිලධාරීන්ට ප්‍රමාණවත් දැනුමක තිබෙන බව සහතික කළ හැකි අඛණ්ඩ ප්‍රජාත්‍යුවක් ඔවුන්ට නොලැබීම ගැනන් එය සිය කනාගාපුව පළ කර සිටී.

30. කම්කරු පූහයාධන නිලධාරීන් තමන් සේවයෙහි යෙදුවෙන රටවල පවතින කම්කරු නීති සහ ත්‍රියා පටිපාටි පිළිබඳව දැනුවත් බව ද රාජ්‍ය පාර්ශවයේ සියලු තානාපති කාර්යාල වල ද සහ කොන්සිජුලස් කාර්යාලවල දී සංකුමණික ග්‍රමිකයන් ව අවශ්‍ය නීතිමය සහාය ලබා ගත හැකි බව ද සහතික කිරීම සඳහා පියවර ගැනීමට කම්ටුව රාජ්‍ය පාර්ශවය දිරි ගන්වයි.
4. ගිවිසුම්ගත හෝ නිතා තත්ත්වයක සිටින සියලු සංකුමණික ග්‍රමිකයන් ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ වෙනත් අයිතිවාසිකම් (36-56 වගන්ති)
31. ශ්‍රී ලංකා ව්‍යවස්ථාවේ 14 වන වගන්තිය යටතේ සමාගමයේ නිදහස සහ වෘත්තීය සම්භි පිළිවුවීමේ සහ වෘත්තීය සම්භිවලට බැඳීමේ නිදහස සම්පාදනය වන නමුත් මෙම අයිතිවාසිකම පුරවැසියන්ට පමණක් සිමා, විම සහ සංකුමණික ග්‍රමිකයන් ව අදාළ නොවීම පිළිබඳව කම්ටුව සිය සංශෝධන පළ කර සිටී.
32. සංකුමණික ග්‍රමිකයන් පිළිබඳ සම්මුතියේ 40 වන වගන්තියට සහ සමාගමයේ නිදහස සහ සංවිධානය විමේ අයිතිය ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ ලේඛ කම්කරු සංවිධාන සම්මුති අංක 87ට (1948) අනුකූලව සංගම් සහ වෘත්තීය සම්භි ගොඩ නැගීමටත් ඒවායේ නායකයන් බවට පත් වීමත් ශ්‍රී ලංකාව කුඩ නීතානුකූලව වාසය කරන සියලු සංකුමණික ග්‍රමිකයන්ට සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ට තිබෙන අයිතිවාසිකම සහතික කිරීම සඳහා රාජ්‍ය පාර්ශවය අවශ්‍ය පියවර ගත යුතු යැයි කම්ටුව නිරදේශ කර සිටී.
33. විදේශවල සේවය කරන ශ්‍රී ලංකික සංකුමණික ග්‍රමිකයන්ට මැශ්‍යිවරණවලට සහභාගි වීමට පහසුකම් යැලුසීම සම්බන්ධයෙන් පවතින බවට රාජ්‍ය

පාර්ශ්වය පැහැදිලි කර ඇති සීමාවන් සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් විදේශවල සේවය කරන ශ්‍රී ලංකාකිකයන්ට නම සම්බන්ධ ලත් රට තුළ පැවැත්වෙන මැතිවරණවල දී ජන්දය දීමට තමන්ට තිබෙන අයිතිය පාවිච්චියට ගන නොහැකි විට පිළිබඳව කම්ටුවෙ අවධානයට යොමුවේ ඇත.

34. විදේශවල සේවය කරන ශ්‍රී ලංකාකික සංස්කෘතිකයන්ට මැතිවරණ සඳහා ලියාපදිංචි විමව සහ සහභාගි විමව ඇති හැකියාව සහතික කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සියලු පියවර කඩිනාමින් ගැනීමට කම්ටුව රාජ්‍ය පාර්ශ්වය දිරි ගන්වයි.
35. ශ්‍රී ලංකාකික සංස්කෘතික ප්‍රමිකයන් එවන ප්‍රේෂණ රාජ්‍ය පාර්ශ්වයේ ආර්ථිකයේ සැලකිය යුතු අංශයක් බවත් සංස්කෘතික ප්‍රමිකයන්ගේ ඉපැයුම් සහ ඉතිරි කිරීම පැවරීම සඳහා පහසුකම් සැලකීමට රාජ්‍ය පාර්ශ්වය විවිධ වැඩි පිළිවෙළවල් ක්‍රියාත්මක කරන බවත් කම්ටුව සිය අවධානයට ගනී. එමෙන්ම ප්‍රේෂණ වරුවේදී වැය කිරීමට සිදු වන ඉහළ වියදම නිසා විධිමත් මුදල් පැවරුම්වලට අමතරව නොවිධීමන් මාර්ග ඔස්සේ ද විශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් එවන බවත් කම්ටුව සිය සැලකිල්ලට ගනී.
36. සංස්කෘතික ප්‍රේෂණ ගලා ඒමේ රටාවන් සහ මුදල් ප්‍රමාණය පිළිබඳව සහ මුදල් එවීම සඳහා නොවිධීමන් මාර්ග යොදා ගැනීමට පොලඩිවන කාරණා පිළිබඳව වඩා ගොදු අවබෝධයක් ලබා ගනු පිණීස සංස්කෘතිකයන්, මූල්‍ය සේවා සම්පාදකයන් සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් ඇතුළු සියලු පාර්ශ්වකරුවන් සම්බන්ධ කර ගනීමින් රාජ්‍ය පාර්ශ්වය අධ්‍යයනයක් කළ යුතු යැයි කම්ටුව නිරදේශ කරයි. එමෙන් ම, බැංකු, මූල්‍ය ආයතන, රාජ්‍ය නොවන ආයතන හා ක්‍රුෂ්‍ර මූල්‍ය ආයතන අතර සම්බන්ධතා ගොඩ නැගීම තුළින් විධිමත් ප්‍රේෂණ පැවරුම් කිරීමේ මාර්ග වැඩි වැඩියෙන් ඇති කිරීම හා ඒවා ගක්තිමත් කිරීම පිණීස රාජ්‍ය පාර්ශ්වය කටයුතු කළ යුතු යැයි කම්ටුව තවදුටුන් නිරදේශ කරයි.

5. ග්‍රුමිකයන් ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ගේ ජාත්‍යන්තර සංස්ක්‍රමණය වීම්වලට අදාළව නිවැරදි, සාධාරණ, මානුෂීය සහ නීතිභාෂ්‍ය තත්ත්වයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම (64-71 වගන්ති)

37. රාජ්‍ය පාර්ශවය සකස් කරමින් සිටින මානව අධිකිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ සහ ආරක්ෂා කිරීමේ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තුළින් වෙනත් කරුණු අතර මිනිස් වෙළඳාම, නිති විරෝධී සංස්ක්‍රමණය අනුෂ්‍රා සංස්ක්‍රමණ ගැටුපු කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ඇති බවත් සංස්ක්‍රමණීකයන්ගේ ආරක්ෂාව, සංස්ක්‍රමණීකයන්ගේ ජන්ද අධිකිය, ප්‍රසුණුව සහ දැනුවත්කම මෙන් ම ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිටින සංස්ක්‍රමණීක ග්‍රුමිකයන් ගේ තත්ත්වය ද ගෙනිමත් කරනු ඇති බවත් කමිටුව උනන්දුවෙන් යදහන් කර සිටී. මෙම ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම කෙටුම්පත් කිරීමේ දී සහ වර්ධනය කිරීමේ දී සිවිල් සමාජය සම්බන්ධ කර ගෙන ඇති බවට රාජ්‍ය පාර්ශ්වය සපයා ඇති තොරතුර පිළිබඳව කමිටුව සක්‍රම පත් වෙයි. කෙසේ වුව ද, ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තව මත් පවතින්නේ කෙටුම්පත් කිරීමේ අදියරෙහි බවත් 2010 වසරේ ආරම්භයට කළින් එය දියත් කළ හැකි වෙතැයි අප්ස්ක්ෂා කළ තොහැකි බවත් අවසන් ලියවිල්ලේ දී සංස්ක්‍රමණීක ග්‍රුමිකයන් ගේ ආරක්ෂාව කෙඳු ස්වරුපයක් ගනු ඇත් ද යන්න සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ඇගුවුමක් කර නැති බවත් කමිටුව යදහන් කර සිටී.
38. මෙම සමාජීනි නිරිකුණයේදී කමිටුව ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති අවධානයට ලක්විය යුතු කරුණු සහ නිරදේශ ද සිවිල් සමාජය ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති කරුණු සහ නිරදේශ ද ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ දී සැලැකිල්ලට ගන්නා බව සහතික කිරීමට කමිටුව රාජ්‍ය පාර්ශ්වය උනන්දු කරයි. මානව අධිකිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ සහ ආරක්ෂා කිරීමේ ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ප්‍රමාවකින් තොරව සම්මත කර ගැනෙන බවත් ඒ අනුව හැකි තරම් මැත් දිනයක දී එය දියත් කළ හැකි වනු ඇති බවත් සහතික කිරීම සඳහා රාජ්‍ය පාර්ශ්වය පියවර ගත යුතු යැයි කමිටුව නිරදේශ කර සිටී.
39. සංස්ක්‍රමණීක ග්‍රුමිකයන් ගේ අධිකිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ග්‍රුමිකයන්ගේ ප්‍රධාන සත්කාරක රටවල් සමඟ අවබෝධනා සිටිසුම්වලට සහ ද්විපාර්ශවීය සිටිසුම්වලට පිවිසීමටත් විදේශ යිකියාවකට පිටතව යාමට පෙර රාජ්‍ය පාර්ශ්වයේ අනිවාර්ය ලියාපදිංචි කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමය තුළ ලියාපදිංචි විම මෙන් ම සේවා සිටිසුම් අත්සන් කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකා විදේශ යිකියා කාර්යාලයෙහි නිලධාරීන් ඉදිරියේ සිදු කළ යුතු විම සහ විදේශ රටවල පිහිටි ශ්‍රී ලංකික තානාපති කාර්යාල එම සිටිසුම් අනුමත කළ යුතු විම

අවශ්‍යකාවක් බවට පත් කිරීමටත් රාජු පාර්ශවය ගෙන ඇති පියවර ද කම්ටුව සැලකිල්ව ගනී. කෙසේ වුවද, ලිංගික සහ කායික ප්‍රවෘතිවය, තරුණ, නින්දා සහගත කොන්දේසි යටතේ සේවය කිරීම, පමණක වධා දිගු සේවා කාලවලට යටත් කිරීම, ආහාර ප්‍රමාණවත් නොවීම, වෛද්‍ය රු කටරණයක් නොමැතිකම, නීති විරෝධී පහළ වැටුප්, වැටුප් අත්හිටුවීම සහ බලහත්කාරී අතිකාල සේවය ඇතුළු සන්කාරක රටවල් තුළ දී සංකුමණීක ග්‍රුමිකයන් මූලුණ දෙන අපයෝගනයන් සහ පිඩාවන්ට ශ්‍රී ලංකික සංකුමණීක ග්‍රුමිකය ගොදුරු වීම පිළිබඳ වාර්තා පැවතීම ගෙන කම්ටුව මහත් සිනැකම්න් සැලකිලිමත් වෙයි.

40. රාජු පර්ශවය පහත සඳහන් පරිදි ක්‍රියා කළ යුතු යැයි කම්ටුව නිරදේශ කර සිටී:

- (ඇ) සංකුමණීක ග්‍රුමිකයන්ගේ ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමට සම්මුතියෙහි ඇතුළන් වන අදාළ සහ උච්ච විධිවිධාන ගිවිසුම්වල ප්‍රධාන විධිවිධාන ලෙස වැඩි වැඩියෙන් සහ තහවුරු කළ හැකි ආකාරයන් අන්තර්ගත කරමින් ප්‍රධාන සන්කාරක රටවල් සමග කම්කරු සංකුමණය පිළිබඳව ද්විපාර්ශවීය ගිවිසුම් කනිකා කර ගැනීමට දරන පරිග්‍රමයන් අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාම;
- (ඇ) සංකුමණීක ග්‍රුමිකයන් සඳහා නීවැරදි, සාධාරණ, මානුෂීය සහ නීත්‍යානුකූල තනත්වයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා රාජු පාර්ශවයේ කානාපති සේවාවන් සහ විදේශවල සිටින කම්කරු පූහයාධන නිලධාරීන් සමග සහ ශ්‍රී ලංකාව හා සන්කාරක රටවල් සමග පවතින සහයෝගිනාව සක්‍රීමත් කිරීම;
- (ඇ) නීත්‍ය පිළිවෙතක් ලෙස නීතිමය සහාය යැපයීම හරහා සහ මනේ සාමාජිය උපදේශනය යැපයීම හරහා රාජු පාර්ශවයේ කානාපති කාර්යාල සහ කොන්සිලුලර් කාර්යාලවලින් සංකුමණීක ග්‍රුමිකයන්ට සැපයන සේවාවන් තව දුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා පියවර ගැනීම.

41. සන්කාරක රටවල් ගණනාවක රුපයන් සමාජ ආරක්ෂණ සහ රක්ෂණ වැඩි සටහන් ක්‍රියාත්මක කරන බවත් රාජු පාර්ශවය සහ සන්කාරක රටවල් අතර ඇති කර ගත් අවබෝධනා ගිවිසුම් කිහිපයක් සමාජ ආරක්ෂණ ගිවිසුම්වලට

ඇතුළන් වන බවත් යැලකිල්ලට ගන්නා නමුත්, ශ්‍රී ලංකික සංස්ම්ඩික ප්‍රමිතියන් සේවයෙහි යෙදෙන රාජ්‍යයන් සමග තමන්ට සමාජ ආරක්ෂණ ගිවිපූම් නොමැති බවට ද ඉතාලියෙන් සහ සයිපුසයෙන් හැරුණු විට අන් සත්කාරක රටවල්වලින් විශ්‍රාම වැළැඳා සහ වෙනත් සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිලාභ ඉල්ලා සිටීමට ශ්‍රී ලංකික සංස්ම්ඩික ප්‍රමිතියන්ට නොහැකි බවට ද රාජ්‍ය පාර්ශවය සපයා ඇති නොරතුර පිළිබඳව කම්මුව සිය සංවිගය පළ කර සිටි.

42. සත්කාරක සහ සම්භාවය ඇති රටවල් සමග සමාජ ආරක්ෂණ ගිවිපූම් කතිකා කර ගැනීම පිළිබඳව සලකා බැලීමට කම්මුව රාජ්‍ය පාර්ශවය දීරි ගන්වයි. එවිට එම ගිවිපූම් අදාළ වන තමන් සේවය කළ රටවල්වලින් සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට සංස්ම්ඩික ප්‍රමිතියන්ට සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්ට ඉඩ සැලසෙනු අනුයි කම්මුව සඳහන් කරයි.
43. සංස්ම්ඩික ප්‍රමිතියන් රැකියාවලට බදවා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපත්තිමය මාර්ගෝපදේශ ඇති කිරීමට රාජ්‍ය පාර්ශවය කටයුතු කර තිබේ පිළිබඳව කම්මුව සාදරයෙන් පිළිගනී. එමෙන් ම, අන් කරුණු අතර රැකියාවලට බදවා ගැනීමේ දී අසාධාරණ ගාස්තු අය කරන රැකියා නියෝජිත ආයතනවලට දැඩුවම් පැමිණවීම ඉලක්ක කර ගෙන ශ්‍රී ලංකා විදේශ රැකියා කාර්යාල පනතෙහි මැති දී කළ සංයෝධන පිළිබඳවද එය සිය සතුවින් පිළිගනී. එහෙත්, රැකියාවලට බදවා ගන්නා ඇතුළුම් ආයතන හේ නියෝජිතයන් - විශේෂයෙන් ම සංස්ම්ඩික ප්‍රමිතියන් සත්කාරක රටට ලැබා වූ පසුව - තව මත් සුරා කැමිවල සහ අපයෝග්‍යනයන්හි යෙදෙන බවට ලැබෙන වාර්තා පිළිබඳ කම්මුව සිය සංවිගය පළ කරයි.
44. ශ්‍රී ලංකාවෙහි සහ සත්කාරක රටවල පිහිටි සහ සිටින රැකියාවලට බදවා ගන්නා ආයතන සහ නියෝජිතයන් සංස්ම්ඩික ප්‍රමිතියන් රැකියාවලට බදවා ගැනීම සම්බන්ධ මාර්ගෝපදේශවලට ගරු කරන බව සහතික කිරීම සඳහා රාජ්‍ය පාර්ශවය අවශ්‍ය සියලු පියවරයන් ගත යුතු යැයි කම්මුව නිරදේශ කර සිටි. රාජ්‍ය පාර්ශවයේ හුම් ප්‍රදේශය තුළ දී ද සත්කාරක රටට ඇතුළු වූ පසුව ද සංස්ම්ඩික ප්‍රමිතියන් ගේ සහ සංස්ම්ඩික ප්‍රමිතියන් වීමට සිටින අනාගත ප්‍රමිතියන් ගේ අයිතිවාසිකම සහතික කිරීම සඳහා රැකියාවලට බදවා ගන්නා ආයතනවල ක්‍රියාකාරකම් දැඩි ලෙස නිරික්ෂණය කරන ලෙස කම්මුව රාජ්‍ය පාර්ශවය උනන්දු කරයි.

45. ආපසු සියරට පැමිණෙන සංකුම්ඩික ප්‍රමිකයන් සංඛ්‍යාව නියාමනය සහ වාර්තා කර ගැනීම සඳහා සංකුම්ඩ පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සංවිධානයේ සහයෝගය ද ඇතිව රාජ්‍ය පාරිභාශය සංවිධානය්මක පද්ධතියන් සැලසුම් කරමින් සිටින බව කමිටුව සඳහන් කර ගනී. ආපසු සියරට පැමිණෙන ප්‍රමිකයන්ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල මත්‍යා සාමාජයීය සහ ආර්ථික අවශ්‍යතා පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කරමින් ඔවුන් ප්‍රධාන සමාජ ප්‍රවාහයට නැවත සමාජගත කිරීමේ අරමුණ ඇතිව ශ්‍රී ලංකා විදේශ රිකියා කාර්යාලය සකස් කර ඇති නැවත සමාජගත කිරීමේ වැඩ සටහන ද කමිටුව සිය සැලකිල්ලට ගනී. කෙසේ වුව ද, කමිටුවට මෙම වැඩ සටහන පිළිබඳව සවිස්තරාත්මක තොරතුරු නොමැතිකම ගැන එය සිය කනාවුවට පළ කර සිටී.
46. රාජ්‍ය පාරිභාශය පහත සඳහන් දී ඉටු කළ පූතු යැයි කමිටුව නිරදේශ කර සිටී:
- (අ) ආපසු සියරට පැමිණෙන සංකුම්ඩික ප්‍රමිකයන්ට සහ ඔවුන්ගේ පවුල් සමාජානුගත කිරීමේ වැඩ සටහන පිළිබඳ දැනුවත්ම ඉහළ නැංවීමට පියවර ගැනීම;
  - (ආ) සමාජානුගත කිරීමේ වැඩ සටහන සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුද්ල් වෙන් කිරීම; සහ
  - (ඇ) ස්වේච්ඡාවෙන් ආපසු පැමිණෙන සංකුම්ඩික ප්‍රමිකයන්ට සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වලට සැලකීමට සහ ඔවුන් ස්ථීර ලෙස සමාජය සහ සංස්කෘතික සමාජානුගත කිරීම සඳහාද දේශීය ආයතනික යන්ත්‍රණයන් පිහිටුවීම පිළිබඳව සලකා බැඳීම.
47. යළි හාර ගැනීමේ ගිවිසුම් (readmission agreements) සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය පාරිභාශය යුරෝපා සංගමය සහ ස්වේච්ඡාලන්තය සමඟ අවසන් තීරණයකට එළඹි ඇති බව කමිටුව සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත්, යුරෝපා සංගමයට අයන් රටවල් ගණනාවක් සමඟ ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධ ගිවිසුම් කෙටුම්පන් සකස් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ දී ඉහත ගිවිසුම්වලින් ඒවායින් ආවරණය වන සංකුම්ඩිකයන් උදෙසා ක්‍රියා පටිපාටිමය ප්‍රතිශ්‍යාවන් ලබා දීමක් සිදු නොවීමට ඉඩ තීබෙන බව ගැන එය අවධානයෙන් සිටී.
48. ශ්‍රී ලංකාව සහ සත්කාරක රටවල් අතර තීරණය කර ගෙන තීබෙන වන්මත් සහ අනාගත යළි හාර ගැනීමේ ගිවිසුම්වලට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධ ගිවිසුම් කෙටුම්පන්වලට සංකුම්ඩිකයන් උදෙසා තිසි

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාත්‍යාචාරිත්වය ප්‍රතිඵුච්චල් වන බව සහතික කිරීම සඳහා රාජ්‍ය පාර්ශවය සම්මුතියේ 22 වන වගන්තිය සැලකිල්ලට ගත යුතු යැයි කම්ටුව නිරදේශ කර සිටි.

49. මෙම විෂය පිළිබඳව අධ්‍යයනයන් ගණනාවක් සිදු කර ඇති බව රාජ්‍ය පාර්ශවය පෙන්වුම් කර කිවිම කම්ටුව සිය සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත්, ශ්‍රී ලංකාවහි ලමයින් කෙරෙහි සංකුමණයෙන් ඇති වන බලපෑම පිළිබඳව රාජ්‍ය පාර්ශවය කිසිදු තොරතුරක් සපයා නොමැති වීම ගැන එය සිය කන්ගාටුව පළ කර සිටි.
50. සංකුමණික ප්‍රමිකයන්ගේ ලමයින්ගේ ආරක්ෂාව සහ ඔවුන් තම අයිතිවාසිකම් මූල්‍යමනින් දැක්වීම් විදින බව සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් කුමෝපායන් වර්ධනය කිරීමේ අරමුණ ඇතිව ලමයින් කෙරෙහි සංකුමණයෙන් ඇති වන බලපෑම විශ්ලේෂණය කිරීමට සහ අවශ්‍ය නම් ඒ පිළිබඳව නව අධ්‍යයනයන් සිදු කිරීමට කම්ටුව රාජ්‍ය පාර්ශවය දීම් ගන්වයි.
51. මිනිසුන් නීති විරෝධී ලෙස ප්‍රවාහනය කිරීම (human smuggling) සහ නීති විරෝධී ලෙස සංකුමණය වීම වැළැක්වීම සඳහා ආගමන සහ විගමන නීතියට අදාළව නව නීති පදනම්‍යක් සම්මත කර ගෙන කිවිම කම්ටුව සිය අවධානයට ගනී. කෙසේ මුව ද, මිනිසුන් වෙළඳාම සහ මිනිසුන් නීති විරෝධී ලෙස ප්‍රවාහනය කිරීම පිළිබඳ සංසිද්ධිය ගැන රාජ්‍ය පාර්ශවය සපයා තිබෙන්නේ පූජු තොරතුරු ප්‍රමාණයක් පමණක් හෝ කිසිදු තොරතුරක් සපයා නොතිබීම පිළිබඳව කම්ටුව සිය කණ්ගාටුව පළ කරයි. එමෙන්ම, නීති විරෝධී ලෙස ශ්‍රී ලංකා තුම් ප්‍රදේශයෙන් නික්ම යන්නන්ට හෝ ශ්‍රී ලංකාවට පිවිසෙන්නන්ට "නීති විරෝධී සංකුමණය" පිළිබඳ අපරාධය සම්බන්ධයෙන් දකුවම් පැමිණවෙන බව ද කම්ටුව සැලකිල්ලන් සඳහන් කර ගනී.
52. රාජ්‍ය පාර්ශවය එහත සඳහන් දී ඉටු කළ යුතු යැයි කම්ටුව නිරදේශ කර සිටි:
- (ආ) මිනිසුන් වෙළඳාම සහ නීති විරෝධී ලෙස ප්‍රදේශයන් ප්‍රවාහනය කිරීම වැළැක්වීම සඳහා නීති පදනම්‍ය ශ්‍රී ලංකාවක කරන බව සහතික කිරීමට පියවර ගැනීම;
- (ඇ) මිනිසුන් වෙළඳාම පිළිබඳ සංසිද්ධිය නක්සේරු කිරීම සහ ප්‍රදේශයන් - විශේෂයෙන් ම කාන්තාවන් සහ ලමයින් - වෙළඳාමට එරෙහිව වඩා නොදින් සටන් කිරීමේ අදහස ඇතිව විධීමන් ලෙස වර්ගීකරණය කරන ලද දත්ත රස් කිරීම; සහ ප්‍රදේශයන්

(අභ්‍ය) නීති විරෝධී වෙළඳාම හෝ නීති විරෝධී ප්‍රවාහනය සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුත්තේ පුද්ගලයන් අධිකරණය ගමුවට පැමිණවෙන බව සහ යුතුන්ට නීති දැඩිවම් ලබා දෙන බව සහතික කිරීම සඳහා ද නීති විරෝධී ලෙස සංකුමණය වී සිටීම නිසා සංකුමණිකයන්ට දැඩිවම් නොපැමිණවෙන බව සහතික කිරීම සඳහා ද පියවර ගැනීම.

6. පසු විපරම සහ පත්‍ර කිරීම

පසු විපරම

53. මෙම සමාජීනි ප්‍රකාශ තුළ සඳහන් නිරදේශ පසු විපරමට ලක් කිරීම සඳහා ගත් පියවරයන් පිළිබඳව රාජ්‍ය පාර්ශවය සිය දෙවන කාල පරිවර්ત්ත වාර්තාව තුළ සවිස්තරණමක තොරතුරු ඇතුළත් කළ යුතු යැයි කමිටුව මහත් සිනැකම් ඉල්ලා සිටී. සලකා බැලීම සඳහා සහ ශ්‍රී යා කිරීම සඳහා අදාළ සියලු ජාතික සහ ප්‍රාදේශීය බලාධිකාරවලට මෙම නිරදේශ ලබා දීමෙන් ද ඇතුළත් එවා ආයාත්මක වන බව සහතික කිරීමට රාජ්‍ය පාර්ශවය සියලු අදාළ පියවරයන් ගත යුතු යැයි කමිටුව නිරදේශ කර සිටී.
54. රාජ්‍ය පාර්ශවයේ දෙවන වාර්තාව සූදානම් කිරීමේ ද සිවිල් සාමාජිය සංවිධාන රට සම්බන්ධ කර ගැනීමට කමිටුව රාජ්‍ය පාර්ශවය දීරි ගන්වයි.

පත්‍ර කිරීම

55. එමෙන්ම, රජයේ ආයතනවලට සහ අධිකරණයට ද රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ සිවිල් සාමාජියේ අනෙක් සාමාජිකයන් අතර ද ඇතුළත් මෙම සමාජීනි ප්‍රකාශ පුද්ගල්ව පත්‍ර කර යටින ලෙස ද විදේශගතව සිටින ශ්‍රී ලංකික සංකුමණිකයන් සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාසය කරන හෝ ශ්‍රී ලංකාවට සංකුමණය වෙමින් සිටින විදේශීය සංකුමණික ගුම්කයන් මෙම සමාජීනි ප්‍රකාශ පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමට පියවර ගන්නා ලෙස ද කමිටුව රාජ්‍ය පාර්ශවයෙන් ඉල්ලා සිටී.

7. මිලග කාලාන්තර වාර්තාව

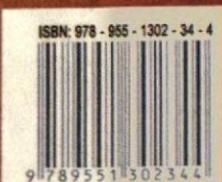
56. රාජ්‍ය පාරිභාශක දෙවන කාල පරිවිෂේෂ වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිතව තිබුණේ 2009 ජූලි 1 දිනට බව කමිටුව සඳහන් කර සිටි. මෙම තත්ත්වය යටතේ, 2011 නොවැම්බර 1 දිනට කළින් සිය දෙවන කාල පරිවිෂේෂ වාර්තාව ඉදිරිපත් කරන ලෙස කමිටුව රාජ්‍ය පාරිභාශකයෙන් ඉල්ලා සිටි.

මෙම කාන්තිය නීතිය හා සමාජ හාරය විසින් සිදු කරන ලද අන්තර්ජාතික සංකුමණ පිළිබඳ වූ පරියේශන දෙකක වාර්තා හා එක්සත් ජාතියින්ගේ සියලු සංකුමණීක ගුම්කයන් හා මධ්‍යන්ගේ පවුල්වල අධිකිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජාතියින්ගේ කමිටුවේ නීරික්ෂණ එක් කර සම්පාදනය කර තිබේ.

සංකුමණීක ගුම්කයන්ගේ මානව හිමිකම් සුරකිතු වස් දැනට පවතින රාමුව තව දුරටත් ගැක්තිමත් කිරීමේ අරමුණ පෙරදුරිව සංකුමණීක ගුම්කයන්ගේ තෙක්නික අධිකිවාසිකම් පිළිබඳ වූ මෙම වාර්තාව මගින් සංකුමණීක ගුම්කයන් හා සම්බන්ධ ජාතික හා අන්තර්ජාතික නීති විභාග කර බැලීම සිදු කරයි.

කාන්තා සංකුමණීක ගුම්කයන් සමාජානුගත කිරීම මගින්, ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නීතුක්තී කාර්යාලය මගින් ආරම්භ කරන ලද නව සමාජානුගත කිරීමේ වැඩසටහන, රජයේ මෙන් ම රාජ්‍ය තොවන සංවිධාන මගින් සිදු කරගෙන යන සමාජානුගත වැඩසටහන් විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු කරන අතර, මෙවා මගින් සිය පවුල් වෙත ආපසු පැමිණෙන කාන්තා සංකුමණීක ගුම්කයන්ගේ අවශ්‍යතා කෙතරම් දුරට සාර්ථකව ආමන්තුණය කෙරෙන්නේ දැයි සලකා බැලේ.

නීතිය හා සමාජ හාරය යනු 1982, කොළඹ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාපනය කරන ලද ලාභ තොළබන සංවිධානයකි. මානව හිමිකම් ලේඛනගත කිරීම, සිවිල් හා දේශපාලන අධිකිවාසිකම්, ආර්ථික හා සමාජ හා සංස්කෘතිය අධිකිවාසිකම්, ගැටුම් හා සම්බන්ධ මානව හිමිකම් ආදි වැඩසටහන් ක්ෂේත්‍ර තුනක පරියේෂණ හා උපදේශන සේවා සිදුකිරීමේ හි යෙදි සිටියි. නීතිය හා සමාජ හාරය විසින් ගුන්ප, ගාස්ත්‍රීය නීත්‍යන්දෙන හා වරින් වර සිදු කෙරෙන ප්‍රකාශනවලට අමතරව LST Review, the Appellate Law Recorder and Sri Lanka: State of Human Rights ප්‍රකාශනට පත් කරයි.

Rs. 250